CLAUDIA CIOBANU (COORDONATOR)

MIHAELA APETROAE
RALUCA MIRUNA BOSTAN
FĂNIŢĂ CEPOI
MONICA IOSUB

CONST. C. BOSTAN
ADINA CĂŞUNEANU
COSTINA CREIŢĂ
SERINELLA ZARA

PROBA SCRISĂ LA LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ

100 de subiecte de tip I pentru examenul de bacalaureat

Universitas XXI

Claudia CIOBANU (coordonator)

Mihaela APETROAE
Raluca Miruna BOSTAN
Fănița CEPOI
Monica IOSUB

Const. C. BOSTAN
Adina CĂȘUNEANU
Costina CREIȚĂ
Serinella ZARA

Proba scrisă la limba și literatura română

100 de subiecte de tip I pentru examenul de bacalaureat

Scanned with OKEN Scanner

Universitas XXI
Aleea T. Neculai, nr. 17, Iaşi
Email: universitasxxi@gmail.com

Editor: Constantin Dram
Redactor: Mirela Pascu
Coperta: Ozana Staicu

Corectura autorilor

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Proba scrisă la limba şi literatura română : 100 de subiecte de tip I pentru examenul de bacalaureat / coord.: Claudia Ciobanu. - Iaşi:
Universitas XXI, 2011
ISBN 978-606-538-061-5

I. Ciobanu, Claudia (coord.)

811.135.1(075.35)
821.135.1.09(075.35)
371.279.8:373.5

Scanned with OKEN Scanner

Claudia CIOBANU (coordonator)

Mihaela APETROAE
Raluca Miruna BOSTAN
Fănița CEPOI
Monica IOSUB

Const. C. BOSTAN
Adina CĂȘUNEANU
Costina CREIȚĂ
Serinella ZARA

Proba scrisă la limba și literatura română

100 de subiecte de tip I pentru examenul de bacalaureat

Universitas XXI
Iași, 2011

Scanned with OKEN Scanner

Lucrarea de faţă este o culegere de teste de tip I care se adresează, în mod special, candidaţilor la examenul de bacalaureat, dar şi celorlalţi de liceu. Testele propuse au drept text suport fragmente din opere ce aparţin genului epic, liric şi dramatic (prevăzute de programa în vigoare), iar autorii cărţii oferă sugestii de rezolvare pentru fiecare cerinţă.

Întrucât testele urmează structura formulată de Centrul Naţional pentru Curriculum şi Evaluare în Învăţământul Preuniversitar, toate păstrează următorul enunţ:

Scrie, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre cerinţe, cu privire la textul de mai jos:

Scanned with OKEN Scanner

1. „Creşteam în codru-nalt şi singuratic,
când m-au surpat cu barda trei drumeţi.
Era semeţ întâiul şi săgeţi
şi arc şi-a scos din pieptul meu sălbatic.

Al doilea, în ochi cu dimineţi,
lăută şi-a făcut îndemânatic
şi-o dezmierda-n adâncul păduratic,
vrăjind cu ea şi păsări şi mistreţi.

Al treilea nu-şi drese nici vioară,
nici arc, ci şi-a cioplit din trunchiul frânt
o cruce grea, cu mâna lui uşoară.

Apoi, umbrit de gene lungi de sfânt,
şi-a pus pe umăr strania povară,
pornind spre margini albe de pământ."

(Radu Gyr – ***Inima copacului***)

1. Menţionează câte un antonim pentru cuvintele: **îndemânatic**, **strania**. (2 p.)
2. Prezintă rolul cratimei din structura „arc şi-a scos". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin cuvântul **umăr**. (2 p.)
4. Prezintă viziunea despre lume a poetului în textul dat. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă de vers/un vers care conţine o imagine auditivă. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite identificate în strofa a doua a poeziei. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, ultimele două strofe ale poeziei, prin evidenţierea valorii expresive a mijloacelor artistice în susţinerea ideii poetice. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate, ambiguitate, sugestie, reflexivitate*), prezentă în textul dat. (4 p.)

(C.C.)

Scanned with OKEN Scanner

2. „Frumoşii trandafiri pe care-i creşte
În parcul meu bătrânul grădinar,
Răsar la soare din pământ murdar,
Precum din simţuri, dorul se iveşte.

Dar care om mai stă de socoteşte
Din ce plămadă florile răsar?
Când e să-şi piardă vremea în zadar
Cu-asemenea nimicuri, cât trăieşte...

De-aceea soarbe-le parfumul lor
Şi nu privi cu gând cercetător
În ce adâncuri rădăcina-şi moaie,

Căci e ne-ndemânatic să te miri
Că e-ngrăşat pământul cu gunoaie,
Spre-a zămisli frumoşii trandafiri."

(Mihai Codreanu – ***Trandafirii***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **socoteşte, parfumul**. (2 p.)
2. Prezintă rolul punctelor de suspensie din finalul strofei a doua. (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin cuvântul **soare**. (2 p.)
4. Prezintă viziunea despre lume a poetului în textul dat. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă de vers/un vers care conţine o imagine olfactivă. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite identificate în primele două strofe ale poeziei. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, ultimele două strofe ale poeziei, prin evidenţierea valorii expresive a mijloacelor artistice în susţinerea ideii poetice. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate, ambiguitate, sugestie, reflexivitate*), prezentă în textul dat. (4 p.)

(C.C.)

Scanned with OKEN Scanner

3. „(...) Pârâul curge ca un şnur de vânt,
Şi, prins cu ciob de stâncă de pământ,
Îşi încovoaie limpedele trup
Printre păduri în care bătrânii brazi se rup
De vânt,
Şi toacă toată noaptea din crengi, sau spun alene
Poveşti de foşnet prin poiene.

Un clopot vechi cu glugă de lumină
În fiecare seară se închină
La mânăstire, cine ştie unde.
Şi dangătul din depărtări pătrunde
Printre păduri, se-mprăştie pe apă,
Clipeşte-ncet ca o pleoapă,
În cârlionţi de sunet se destramă,
Şi, ecou,
Se îngroapă
Din nou
În guşa clopotului de aramă..."

(Al. Philippide – ***Pădure***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **alene**, **se-mprăştie**. (2 p.)
2. Prezintă rolul cratimei din structura „clipeşte-ncet". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin cuvântul **lumină**. (2 p.)
4. Prezintă viziunea despre lume a poetului în textul dat. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă de vers/un vers care conţine o imagine auditivă. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează dimensiunea temporală a imaginarului poetic. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite identificate în prima strofă citată. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, a doua strofă din fragmentul citat, prin evidenţierea valorii expresive a mijloacelor artistice în susţinerea ideii poetice. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate, ambiguitate, sugestie, reflexivitate*), prezentă în textul dat. (4 p.)

(C.C.)

Scanned with OKEN Scanner

4. „Mă curenta privirea ta
întâmplătoare.
Frunza tristeţii de pe chip
deodată mi-o smulgeai,
şi stam în soare,
cu chipul nemişcat şi-ndrăgostit.

Mă curenta privirea ta
întâmplătoare,
somnul cu vise mi-l smulgea.
O, şi lăsa deasupra mea, în soare
doar ramuri de copaci
şi păsări rotitoare.

Mă curenta privirea ta
întâmplătoare,
şi totul devenea în jurul meu
amănunţit.
Şi îmi părea
c-a fost aşa de totdeauna,
şi soarele-l uitam, pe boltă-nţepenit."

(Nichita Stănescu – ***Aer de toamnă***)

1. Menţionează câte un antonim pentru sensul din text al cuvintelor: **nemişcat**, **uitam**. (2 p.)
2. Prezintă rolul cratimei din structura „mi-l smulgea". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin cuvântul **chip**. (2 p.)
4. Prezintă viziunea despre lume a poetului în textul dat. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă de vers/un vers care conţine o imagine vizuală. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite identificate în prima strofă a poeziei. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, ultimele două strofe ale poeziei, prin evidenţierea valorii expresive a mijloacelor artistice în susţinerea ideii poetice. (4 p.)

Scanned with OKEN Scanner

9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate, ambiguitate, sugestie, reflexivitate*), prezentă în textul dat. (4 p.)

(C.C.)

5. „Îţi scriu, să ştii că toate-s aşa ca la plecare,
Că n-am clintit un lucru de două săptămâni, –
Pe masă o mănuşă, zvârlită la-ntâmplare,
Păstrează încă forma frumoasei tale mâni.

Şi iată evantaiul şi mica ta oglindă,
– Oglinda, cea mai bună prietenă-a femeiei,
Ea care poate-atâtea secrete să surprindă
Când uşile-s subt paza neîndurat-a cheiei. –

Şi-afară de aceste, e-un miros blând de floare
Ce rătăceşte încă... sunt cei doi trandafiri,
Care-au murit pe-ncetul în apa din pahare,
Mărindu-mi întristarea cu două amintiri.

Aşa e-n casa noastră, iar cel ce ţi le scrie
E-aşa hursuz şi jalnic, încât mă-ntreb de-s eu,
Sau am murit ş-acuma trăiesc iar, cine ştie,
Şi nu-s decât un paznic bătrân într-un muzeu..."

(Dimitrie Anghel – ***Scrisoare***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **neîndurată, jalnic**. (2 p.)
2. Prezintă rolul cratimei din structura „Aşa e-n casa noastră". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin cuvântul **floare.** (2 p.)
4. Precizează tema poeziei. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă de vers/un vers care conţine o imagine olfactivă. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite identificate în strofa a doua a poeziei. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, a doua şi a treia strofă a poeziei,

Scanned with OKEN Scanner

prin evidenţierea valorii expresive a mijloacelor artistice în susţinerea ideii poetice. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate, ambiguitate, sugestie, reflexivitate*), prezentă în textul dat. (4 p.)

(C.C.)

6. „Mă uit la tine, şubred vas de lut.
Trei mii de ani ai încăput.
Veci de vecii, pe care le înfrunţi,
S-au adunat în golul tău mărunţi,
Şi fiecare vârstă din vecie,
Lăsând un fir de praf drept mărturie
L-a pus tihnit în ciobul păstrător,
Clipa trăieşte, veacurile mor.

Tu, plin de taine şi ştirbit la gură,
Ai stat ascuns adânc în arătură.
Nici oasele nu i s-au pomenit
Aceluia ce-n zmalţ te-a-ncremenit
Şi, frământând, ţi-a dat obârşii noi.
N-a mai rămas din el gunoi.
Tot un pământ, la fel de bun, la fel de prost:
Tu eşti aici. El parcă nici n-a fost.

Dar înmuiată-n sânge şi sudoare,
Unghia lui ţi-a pus un zbenghi de floare
Şi, ocolindu-ţi coapsa cu subţire
Chenar, i-a dat noroiului simţire.

Tu poţi să fii, el poate să nu fie,
Zgâriitura-i teafără şi vie.
Nu eşti al singurului Dumnezeu,
Ca luna, ca o stea, ca o pustie,
Eşti şi al semenului meu.
Brâul tău viu, când mâinile-au murit,
Dă biruinţă gingaşului pipăit.

Scanned with OKEN Scanner

Olarul drept pe palma lui te-a pus
Şi-ai scos răspuns la deget, în auz.
Fragedul sunet, dulce, lin,
E-ntreg şi nou ca la-nceput, şi plin.

Urciorule de vis şi de pământ,
El ţi-a dat glas. Eu îţi voi da cuvânt."

(Tudor Arghezi – *Dacica)*

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **mărturie, fraged**. (2 p.)
2. Prezintă rolul cratimei din structura „când mâinile-au murit". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin cuvântul **praf**. (2 p.)
4. Precizează tema poeziei. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă de vers/un vers care conţine o imagine auditivă. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează dimensiunea temporală a imaginarului poetic. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite identificate în penultima strofă a poeziei. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, prima strofă a poeziei, prin evidenţierea valorii expresive a mijloacelor artistice în susţinerea ideii poetice. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate, ambiguitate, sugestie, reflexivitate*), prezentă în textul dat. (4 p.)

(C.C.)

7. „Din pom acuma zboară
Pe aripele line
Şi-n jurul meu coboară
Făcând spirale pline.

Păuni, fazani, ninsoare
De păsări fabuloase,

Scanned with OKEN Scanner

Parcă venind din soare,
Şi-o zi în crengi rămase.

De-atâta aur cânt.
Lângă păduri mă joc,
De pretutindeni sunt
Împresurat de foc.

În aer mă ridic,
Pe drumuri noi plutesc,
Pământul e prea mic,
Cu cerul mă-nvârtesc."

(G. Călinescu – *Toamna*)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **fabuloase, împresurat**. (2 p.)
2. Prezintă rolul virgulei din structura „Păuni, fazani, ninsoare...." (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin cuvântul **foc**. (2 p.)
4. Precizează tema poeziei. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă de vers/un vers care conţine o imagine vizuală. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite identificate în strofa a doua a poeziei. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, ultimele două strofe ale poeziei, prin evidenţierea valorii expresive a mijloacelor artistice în susţinerea ideii poetice. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate, ambiguitate, sugestie, reflexivitate*), prezentă în textul dat. (4 p.)

(C.C.)

8. „Primăvară...
O pictură parfumată cu vibrări de violet.
În vitrine, versuri de un nou poet;
În oraş suspină un vals din fanfară.

Scanned with OKEN Scanner

O nouă primăvară de visuri şi păreri...
O lungă deşteptare zvoneşte împrejur,
E clar şi numai soare.
La geamul unei fabrici o pală lucrătoare
Aruncă o privire în zarea de azur.
O nouă primăvară pe vechile dureri...
Apar din nou ţăranii pe hăul din câmpie,
În infinit pământul se simte tresăltând:
Vor fi acum de toate cum este orişicând,
Dar iar rămâne totul o lungă teorie.

O, când va fi un cântec de alte primăveri?!..."

(George Bacovia – ***Nervi de primăvară***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **suspină, dureri**. (2 p.)
2. Prezintă rolul punctelor de suspensie din prima strofă a poeziei. (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin cuvântul **pământ.** (2 p.)
4. Prezintă viziunea despre lume a poetului în textul dat. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă de vers/un vers care conţine o imagine sinestezică. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite identificate în strofa a doua a poeziei. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, prima strofă a poeziei, prin evidenţierea valorii expresive a mijloacelor artistice în susţinerea ideii poetice. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate, ambiguitate, sugestie, reflexivitate*), prezentă în textul dat. (4 p.)

(C.C.)

9. „Pe verdea margine de şanţ
Creştea măceşul singuratic,
Dar vântul serii nebunatic

Scanned with OKEN Scanner

Pofti-ntr-o zi pe flori la danţ.
Întâi pătrunse printre foi,
Şi le vorbi cu voce lină,
De dorul lui le spuse-apoi,
Şi suspină – cum se suspină...

Şi suspină – cum se suspină...

Albeaţa lor de trandafiri,
Zâmbind prin roua primăverei,
La mângâierile-adierei
A tresărit cu dulci simţiri.
Păreau năluci de carnaval
Cum se mişcau catifelate,
Gătite toate-n rochi de bal,
De vântul serii sărutate,

De vântul serii sărutate."

(Alexandru Macedonski – ***Valţul rozelor***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **singuratic, năluci**. (2 p.)
2. Prezintă rolul cratimei din structura „Gătite toate-n rochi de bal". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin cuvântul **vânt**. (2 p.)
4. Precizează tema poeziei. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă de vers/un vers care conţine o imagine vizuală. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează dimensiunea temporală a imaginarului poetic. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite identificate în strofa a doua a poeziei. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, prima strofă a poeziei, prin evidenţierea valorii expresive a mijloacelor artistice în susţinerea ideii poetice. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate, ambiguitate, sugestie, reflexivitate*), prezentă în textul dat. (4 p.)

(C.C.)

Scanned with OKEN Scanner

10. „Nu-i cer nimic...
Şi totuşi, dacă-ar vrea –
O, dacă-ar vrea să-mi dea ce nu-i cer încă! –
Ar face dintr-un lac o Marmara,
Şi dintr-un melc un Sfinx săpat în stâncă.
Nu-i cer nimic...
Dar dacă-ar fi să-i cer
Ce-aş vrea să am şi ce-ar putea să-mi dea,
Aş picura-ntr-o cupă cu eter
Morfină
Şi i-aş cere-apoi aşa:

Dă-mi tot ce crezi că nu se poate da,
Dă-mi calmul blond al soarelui polar,
Dă-mi primul crepuscul pe Golgota
Şi primul armistiţiu planetar.

Dă-mi paradoxul frumuseţii tale,
Dă-mi prorocirea viselor rebele,
Dă-mi resemnarea strofelor banale
Şi controversa versurilor mele."

(Ion Minulescu – ***Romanţă policromă***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **calmul, resemnarea**. (2 p.)
2. Prezintă rolul punctelor de suspensie din finalul primului vers al textului. (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin cuvântul **a face**. (2 p.)
4. Prezintă viziunea despre lume a poetului în textul dat. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă de vers/un vers care conţine o imagine vizuală. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite identificate în a doua strofă a poeziei. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, ultimele două strofe ale poeziei, prin evidenţierea valorii expresive a mijloacelor artistice în susţinerea ideii poetice. (4 p.)

Scanned with OKEN Scanner

9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate, ambiguitate, sugestie, reflexivitate*), prezentă în textul dat. (4 p.)

(C.C.)

11. „Călcam iarba nebună,
Mai naltă decât omul,
Şedeam drept, şi-n furtună
Mă strecuram ca pomul.

Răcoare îmi da râul,
Mă-mbălsămam cu crinul,
Ca mierea-mi părea grâul,
Plin de tărie, vinul.

Dar câteodată totuşi,
Tânjeam în acest rai,
Creşteau platani şi lotuşi,
Iar tu, Til, nu erai.

Mă întrebam pe unde
Întârzii şi colinzi,
Te căutam în unde
De ape şi oglinzi.

Ştiam c-o viaţă vie
Din viitor mă cheamă,
De-a cărei gingăşie
Mi-era şi dor şi teamă.

Dar într-o zi vestită
O uşă s-a deschis,
Frumoasă şi smerită
Tu ai descins din vis.

Mi-ai zis, zâmbind: Sunt eu!
Cu mâinile-amândouă

Scanned with OKEN Scanner

Te chem în veacul meu
Spre-o primăvară nouă."

(G. Călinescu – ***Cu mâinile-amândouă***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **rai, gingăşie**. (2 p.)
2. Prezintă rolul cratimei din structura „Spre-o primăvară nouă". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin cuvântul **apă**. (2 p.)
4. Precizează tema poeziei. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă de vers/un vers care conţine o imagine vizuală. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite identificate în prima strofă a poeziei. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, ultimele două strofe ale poeziei, prin evidenţierea valorii expresive a mijloacelor artistice în susţinerea ideii poetice. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate, ambiguitate, sugestie, reflexivitate*), prezentă în textul dat. (4 p.)

(C.C.)

12. „Oh! lucrurile cum vorbesc,
Şi-n pace nu vor să te lase:
Bronz, catifea, lemn sau mătase,
Prin grai aproape omenesc.

Tu le crezi moarte şi trăiesc
Împrăştiate-n orice case. –
Oh! Lucrurile cum vorbesc,
Şi-n pace nu vor să te lase.

Şi câte nu-ţi mai povestesc
În pustnicia lor retrase:
Cu tot ce sufletu-ţi uitase

Scanned with OKEN Scanner

Te-mbie sau te chinuiesc. –
Oh! Lucrurile cum vorbesc."

(Alexandru Macedonski – ***Rondelul lucrurilor***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **împrăştiate, îmbie**. (2 p.)
2. Prezintă rolul virgulei din structura „Bronz, catifea, lemn sau mătase". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin cuvântul **casă**. (2 p.)
4. Precizează tema poeziei. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă de vers/un vers care conţine o imagine auditivă. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite identificate în prima strofă a poeziei. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, ultimele două strofe ale poeziei, prin evidenţierea valorii expresive a mijloacelor artistice în susţinerea ideii poetice. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate, ambiguitate, sugestie, reflexivitate*), prezentă în textul dat. (4 p.)

(C.C.)

13. „Bagă de seamă, omule de carne,
Că umblă orice zi să te răstoarne,
Că orice oră umblă să te frângă.
Dar lacrima durută nu ţi-o lăsa să plângă.
Ia seama bine, somn să nu te fure,
Nu te opri, înalţă-te vulture.
Ajunge o secundă să şovăi, chiar de azi
Ai şi-nceput să şchiopeţi şi să cazi
Neadormit şi teafăr se cuvine
S-arunci şi trândăvia ispitei de la tine.
Primejdia s-o cauţi de-a dreptul, înadins
Nu te lăsa de semeni şi timp rănit şi-nvins.
Cu traista în spinare, cu câinele tău, leul,

Scanned with OKEN Scanner

Dă luptă ne-ntreruptă cu ceasul şi cu greul.
Călătorind de-a pururi prin zări şi peste zare,
Să nu te afle viaţa culcat, dar în picioare."

(Tudor Arghezi – *Sus*)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **teafăr, trândăvia**. (2 p.)
2. Explică rolul primei virgule din text. (2 p.)
3. Construieşte propoziţii cu sensuri omonime ale cuvintelor **semeni** şi **dreptul**. (2 p.)
4. Precizează o temă şi un motiv din fragmentul citat. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă/un vers care să conţină o imagine auditivă. (4 p.)
6. Selectează versurile care sugerează dimensiunea temporală a imaginarului poetic. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite din text. (4 p.)
8. Comentează, în 6-8 rânduri, primele şase versuri ale poeziei, prin evidenţierea valorii expresive a mijloacelor artistice în susţinerea ideii poetice. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, apartenenţa poeziei la modernism. (4 p.)

(RMB)

14. „Pe-acelaşi drum,
Mânaţi de-acelaşi îndemn nefast al năzuinţii,
De-aceleaşi neînţelese-avânturi spre tot mai sus,
Pe-acelaşi drum
Pe unde ieri trecură poate,
Strămunii noştri
Şi părinţii,
Pe unde, unii după alţii, drumeţii trec de mii de ani,
Noi –
Cărora ni-i dat să ducem enigma vieţii mai departe
Şi doliul vremilor apuse,
Şi aceleaşi idealuri scrum –
Pe acelaşi drum
Vom trece mâine cerşind din ţiterele sparte

Scanned with OKEN Scanner

La umbra zidurilor mute
Şi-a secularilor castani!"

(Ion Minulescu – ***Romanţa noastră***)

1. Menţionează câte un sinonim contextual pentru sensul din text al cuvintelor: **avânturi, enigmă**. (2 p.)
2. Prezintă rolul cratimei din structura: „Şi-a secularilor castani". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin cuvântul **drum**. (2 p.)
4. Precizează o temă şi un motiv din text. (4 p.)
5. Transcrie două sintagme care sugerează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic. (4 p.)
6. Prezintă, în 4-5 rânduri, semnificaţia titlului poeziei. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în text. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, metafora *drumului*. (4 p.)
9. Motivează, prin două argumente, apartenenţa textului la modernism. (4 p.)

(RMB)

15. „Când am pornit, ştiam doar că-i departe
Şi-i tare greu de-ajuns unde voiam;
Dar unde-i acel unde nu ştiam
Căci nu-l găsisem încă-n nicio carte.

Pe drumuri lungi şi vechi, bătătorite
De-atâţia mulţi porniţi 'naintea mea,
Am colindat călăuzit de-o stea –
Icoana unei lumi întrezărite,

Dar într-o zi o fată – bat-o focul –
Mi-a-ntors din cale pasul obosit…
– Unde-aş fi fost de nu m-aş fi oprit
Şi nu mi-aş fi vândut ei tot norocul?..."

(Ion Minulescu – ***Cântec de drum***)

1. Construieşte propoziţii cu sensuri conotative ale cuvintelor: **carte** şi **drum**. (2 p.)

Scanned with OKEN Scanner

2. Motivează folosirea cratimei în structura „că-i departe". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **noroc**. (2 p.)
4. Menţionează două motive literare prezente în poezie. (4 p.)
5. Transcrie un vers din text care să conţină o imagine vizuală. (4 p.)
6. Selectează două secvenţe poetice care ilustrează indici spaţiali. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în poezie. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, ultimele două strofe ale poeziei, evidenţiind relaţia dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. (4 p.)
9. Comentează, în 4-6 rânduri, semnificaţia titlului poeziei. (4 p.)

(RMB)

16. „Îmi sunt dragi înaintaţii
Încerc în faţa lor;
Un profund sentiment de admiraţie şi evlavie,
Îi iubesc atât pentru că au trăit,
Cât şi pentru că au murit,
Au fost capabili să moară.
Au găsit resurse extraordinare
Ca să se lupte cu noaptea cea veşnică
În chinuri numai de ei ştiute.
Au înfruntat-o cu bărbăţie
Şi şi-au dat obştescul sfârşit.

Acum, când mă pregătesc să fiu înaintaş,
Sărut cu evlavie mâna înaintaşilor mei."

(Marin Sorescu– ***Înaintaşii***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **înaintaţi** şi **evlavie**. (2 p.)
2. Prezintă rolul cratimei din structura: „au înfruntat-o cu bărbăţie". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin cuvântul **sfârşit**. (2 p.)
4. Precizează tema poeziei. (4 p.)
5. Selectează două sintagme care sugerează dimensiunea temporală a imaginarului poetic. (4 p.)

Scanned with OKEN Scanner

6. Transcrie din text două-trei secvenţe care evidenţiază atitudinea eului liric faţă de înaintaşi. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în text. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, prima strofă a poeziei, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, apartenenţa poeziei la modernism. (4 p.)

(B.C.)

17. „Perdelele-s lăsate şi lampele aprinse;
În sobă arde focul, tovarăş mângâios,
Şi cadrele-aurite ce de păreţi sunt prinse
Sub palida lumină apar misterios.

Afară plouă, ninge! afară-i vijelia
Şi crivăţul aleargă pe câmpul înnegrit.
Iar eu retras în pace, aştept din cer să vie
O zână drăgălaşă cu glasul aurit.
.....
Atunci inima-mi zboară la raiul vieţii mele,
La timpul mult ferice în care-am suferit,
Ş-atunci păduri şi lacuri, şi mări, şi flori, şi stele
Întoană pentru mine un imn nemărginit.

Aşa-n singurătate, pe când afară ninge,
Gândirea mea se primblă pe mândri curcubei,
Pân' ce se stinge focul şi lampa-n glob se stânge
Şi saltă căţeluşu-mi de pe genunchii mei."

(Vasile Alecsandri – ***Serile la Mirceşti***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **lăsate** şi **zână**. (2 p.)
2. Explică utilizarea apostrofului în penultimul vers. (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin substantivul **foc**. (2 p.)
4. Identifică în text o temă şi un motiv literar. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă/un vers care sugerează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic. (4 p.)

Scanned with OKEN Scanner

6. Transcrie două secvenţe care conţin imagini vizuale, din poezie. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil din poezie. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, primele două strofe ale poeziei, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, caracterul de *artă poetică* al textului. (4 p.)

(B.C.)

18. „Doamne,
O să mă sui pe un scaun,
Să-mi dai o palmă.
Întind, iată, şi obrazul celălalt

Dă-mi una tare, cu forţă,
Să mă dezechilibrez definitiv,
Să mă duc prin univers, învârtindu-mă,
Ca o nouă planetă a durerii,
Sfârâind prin etern tăciune.

Nu mă lăsa să mă pătimesc,
Adu-mi alinarea încruntării
Şi a mâniei Tale grozave
În marea bunătate a Ta.

Stropul de esenţă divină
Se va vedea poate de jos
Luminând, emanând fericire."

(Marin Sorescu – ***Rugăciune***)

1. Menţionează câte un sinonim contextual al cuvintelor: **să pătimesc, alinarea**. (2 p.)
2. Prezintă rolul cratimei din structura: „adu-mi alinarea". (2 p.)
3. Ilustrează în propoziţii valoarea polisemantică a verbului **a vedea**. (2 p.)
4. Identifică în text o temă şi un motiv literar. (4 p.)

Scanned with OKEN Scanner

5. Transcrie o structură care se constituie într-o sugestie auditivă. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite din strofa a doua. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, strofa a treia a poeziei, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. (4 p.)
9. Ilustrează apartenenţa poeziei la modernism. (4 p.)

(B.C.)

19. „E bine, Doamne,
Că te-ai gândit la mine
Şi nu l-ai ales pe altul
Pentru delicata, înfricoşata
Ta experienţă.

Eram şi cel mai bun la tăvăleală
Şi mă lăudam
Că am în mine
O energie inepuizabilă.
Am căzut în păcatul trufiei,
Iartă-mi-l mie,
E uman
Ia-Ţi ochii şi de la celelalte păcate,
Am crezut că viaţa care mi s-a dat
E chiar a mea
Şi că eu sunt chiar eu,
Uitând poate uneori de Tine.

Acum, mergând spre bine,
Cum spun cei care mă văd,
Calc pe poala Ta de curcubeie
Şi, la toată înfricoşarea asta,
Adaug nestemata umilinţei
Şi aduc ziditorului lumii
Lauda mea de preamărire şi slavă."

(Marin Sorescu – ***Mergând spre bine***)

Scanned with OKEN Scanner

1. Menţionează câte un sinonim contextual pentru cuvintele: **păcate** şi **înfricoşare**. (2 p.)
2. Prezintă rolul cratimei din structura: „te-ai gândit". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin verbul **a merge**. (2 p.)
4. Precizează o temă şi un motiv literar. (4 p.)
5. Motivează folosirea în text a verbelor la modul imperativ. (4 p.)
6. Transcrie o secvenţă/un vers care conţine o imagine vizuală. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite identificate în primele 15 versuri. (4 p.)
8. Comentează ultima strofă a poeziei, în 6-10 rânduri, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, una dintre caracteristicile limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate, ambiguitate, reflexivitate, sugestie*) prezente în text. (4 p.)

(B.C.)

20. „Potop, cad stele albe de cristal
Şi ninge-n noaptea plină de păcate;
La vatră-n para ce abia mai bate –
Azi, a murit chiar visul meu final.

Şi ninge-n miezul nopţii glacial...
Şi tu iar tremuri, suflet singuratec –
Pe vatră-n para slabă, în jăratec –
Încet, cad lacrimi roze, de cristal."

(G. Bacovia – ***Singur***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor **bate** şi **a murit**. (2 p.)
2. Explică utilizarea cratimei în structura „şi ninge-n noapte". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin verbul **a bate**. (2 p.)
4. Identifică două teme/motive literare, prezente în textul dat. (4 p.)
5. Transcrie două structuri/versuri care se constituie într-o imagine vizuală. (4 p.)
6. Selectează o secvenţă poetică ce ilustrează un indice temporal. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în prima strofă. (4 p.)

Scanned with OKEN Scanner

8. Comentează în 6-10 rânduri ultima strofă, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. (4 p.)
9. Ilustrează în 4-6 rânduri apartenenţa poeziei la simbolism. (4 p.)

(M.I.)

21. „Din vârf de munţi amurgul suflă
cu buze roşii
în spuza unor nori
şi-aţâţă
jeraticul ascuns
sub vălul lor subţire de cenuşă.

O rază
ce vine goană din apus
şi-adună aripile şi se lasă tremurând
pe-o frunză:
dar e prea grea povara –
şi frunza cade.

O, sufletul!
Să mi-l ascund mai bine-n piept
şi mai adânc
să nu-l ajungă nicio rază de lumină:
s-ar prăbuşi.

E toamnă."

(Lucian Blaga – ***Amurg de toamnă***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor **tremurând** şi **cade**. (2 p.)
2. Explică utilizarea cratimei în structura „să nu-l ajungă". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin verbul **a lăsa**. (2 p.)
4. Identifică două teme/motive literare, prezente în textul dat. (4 p.)
5. Transcrie două structuri/versuri care se constituie într-o imagine vizuală. (4 p.)
6. Selectează o secvenţă poetică ce ilustrează un indice temporal. (4 p.)

Scanned with OKEN Scanner

7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în prima strofă. (4 p.)
8. Comentează în 6-10 rânduri a doua strofă, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. (4 p.)
9. Ilustrează în 4-6 rânduri una dintre caracteristicile limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate, ambiguitate, reflexivitate, sugestie*), prezente în textul dat. (4 p.)

(M.I.)

22. „Tot mai miroase via a tămâios şi coarnă,
Mustos a piersici coapte şi crud a foi de nuc...
Vezi, din zăvoi sitarii spre alte veri se duc;
Ce vrea cu mine toamna, pe dealuri de mă-ntoarnă?

Nu e amurgul încă, dar ziua e pe rod,
Şi soarele de aur dă-n pârg ca o gutuie.
Acum – omidă neagră – spre poama lui se suie
Târâş, un tren de marfă pe-al Argeşului pod.

Cu galben şi cu roşu îşi coase codrul iia.
Prin foi lumina zboară ca viespi de chihlimbar.
O ghionoaie toacă într-un agud şi, rar,
Ca un ecou al toamnei răspunde tocălia...

S-a dus. Şi iarăşi sună... şi tace. Dar aud
– Ecou ce adormise şi-a tresărit deodată –
În inimă cum prinde o toacă-ncet să bată
Lovind în amintire ca pasărea-n agud."

(Ion Pillat – ***În vie***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor **se duc** şi **ecou**. (2 p.)
2. Explică utilizarea punctelor de suspensie în prima strofă. (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin verbul **a prinde**. (2 p.)
4. Identifică două teme/motive literare, prezente în textul dat. (4 p.)
5. Transcrie două structuri/versuri care se constituie într-o sugestie auditivă. (4 p.)

Scanned with OKEN Scanner

6. Selectează o secvenţă poetică ce ilustrează un indice spaţial. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite din poezie. (4 p.)
8. Comentează în 6-10 rânduri prima strofă, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. (4 p.)
9. Ilustrează în 4-6 rânduri una dintre caracteristicile limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate, ambiguitate, reflexivitate, sugestie*), prezente în textul dat. (4 p.)

(M.I.)

23. „Un vânt răzleţ îşi şterge lacrimile reci
pe geamuri. Plouă.
Tristeţi nedesluşite-mi vin, dar toată
durerea,
ce-o simt, n-o simt în mine,
în inimă,
în piept,
ci-n picurii de ploaie care curg.
Şi altoită pe fiinţa mea imensa lume
cu toamna şi cu seara ei
mă doare ca o rană.
Spre munţi trec nori cu ugerele pline.
Şi plouă."

(Lucian Blaga – ***Melancolie***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor **nedesluşite** şi **imensa**. (2 p.)
2. Explică utilizarea cratimei în structura „ci-n picurii de ploaie". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin verbul **a veni**. (2 p.)
4. Identifică două teme/motive literare, prezente în textul dat. (4 p.)
5. Transcrie două structuri/versuri care se constituie într-o imagine dinamică. (4 p.)
6. Selectează o secvenţă poetică ce ilustrează sentimentele eului liric. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în poezie. (4 p.)
8. Comentează în 6-10 rânduri primele două versuri, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. (4 p.)

Scanned with OKEN Scanner

9. Ilustrează în 4-6 rânduri una dintre caracteristicile limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate, ambiguitate, reflexivitate, sugestie*), prezente în textul dat. (4 p.)

(M.I.)

24. „Credinţa zugrăveşte icoanele-n biserici
Şi-n sufletu-mi pusese poveştile-i feerici,
Dar de-ale vieţii valuri, de al furtunii pas
Abia conture triste şi umbre-au mai rămas.
În van mai caut lumea-mi în obositul creier,
Căci răguşit, tomnatec, vrăjeşte trist un greier;
Pe inima-mi pustie zadarnic mâna-mi ţiu,
Ea bate ca şi cariul încet într-un sicriu
Şi când gândesc la viaţa-mi, îmi pare că ea cură
Încet repovestită de o străină gură,
Ca şi când n-ar fi viaţa-mi, ca şi când n-aş fi fost.
Cine-i acel ce-mi spune povestea pe de rost,
De-mi ţin la el urechea – şi râd de câte-ascult
Ca de dureri străine?... Parc-am murit de mult"

(M. Eminescu – ***Melancolie***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor **feeric** şi **în van**. (2 p.)
2. Explică utilizarea punctelor de suspensie în ultimul vers. (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin verbul **a pune**. (2 p.)
4. Identifică două teme/motive literare, prezente în textul dat. (4 p.)
5. Transcrie două structuri/versuri care se constituie într-o imagine dinamică. (4 p.)
6. Selectează o secvenţă poetică ce ilustrează scindarea sinelui. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite din poezie. (4 p.)
8. Comentează în 6-10 rânduri ultimele 6 versuri, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. (4 p.)
9. Ilustrează în 4-6 rânduri una dintre caracteristicile limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate, ambiguitate, reflexivitate, sugestie*), prezente în textul dat. (4 p.)

(M.I.)

Scanned with OKEN Scanner

25. „Buciumă toamna
Agonic – din fund –
Trec păsările
Şi tainic s-ascund.

Ţârâie ploaia...
Nu-i nimeni pe drum;
Pe-afară de stai
Te-năbuşi de fum.

Departe, pe câmp
Cad corbii, domol;
Şi răgete lungi
Pornesc din ocol.

Tălăngile, trist,
Tot sună dogit...
Şi tare-i târziu
Şi n-am mai murit..."

(G. Bacovia – ***Pastel***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor **(te)-năbuşi** şi **pornesc**. (2 p.)
2. Explică utilizarea punctelor de suspensie în contextul ultimei strofe. (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin verbul **a cădea**. (2 p.)
4. Identifică două teme/motive literare, prezente în textul dat. (4 p.)
5. Transcrie două structuri/versuri care se constituie într-o sugestie auditivă. (4 p.)
6. Selectează o secvenţă poetică ce ilustrează un indice temporal. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în prima strofă. (4 p.)
8. Comentează în 6-10 rânduri ultima strofă, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. (4 p.)
9. Ilustrează în 4-6 rânduri apartenenţa poeziei la simbolism. (4 p.)

(M.I.)

Scanned with OKEN Scanner

26. „Lumea toată-i trecătoare,
Oamenii se trec şi mor
Ca şi miile de unde
Ce un suflet le pătrunde
Treierând necontenit
Sânul mării infinit.

Numai poetul,
Ca păsări ce zboară
Deasupra valurilor,
Trece peste nemărginirea timpului:
În ramurile gândului,
În sfintele lunci
Unde păsări ca el
Se-ntrec în cântări."

(M. Eminescu – ***Numai poetul...***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor **trecătoare** şi **nemărginire**. (2 p.)
2. Explică utilizarea cratimei în structura „toată-i". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin verbul **a trece**. (2 p.)
4. Identifică două teme/motive literare, prezente în textul dat. (4 p.)
5. Transcrie două structuri/versuri care se constituie într-o imagine dinamică. (4 p.)
6. Selectează o secvenţă poetică ce ilustrează condiţia creatorului. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în a doua strofă. (4 p.)
8. Comentează în 6-10 rânduri prima strofă, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. (4 p.)
9. Ilustrează în 4-6 rânduri apartenenţa poeziei la romantism. (4 p.)

(M.I.)

27. „O simţi deodată toată, cu o cutremurare,
Cum stăpâneşte peste micimea ta de om,
Cu mii de trunchiuri albe şi cu un singur dom
Fremătător – pădurea de fagi din Valea Mare.

Scanned with OKEN Scanner

Aicea omenirea te lasă pic cu pic:
Începi de traiu-ţi silnic şi strâmt să te desferici,
Înveţi, uimit, să intri în codri ca-n biserici
Şi că mai sfânt pe lume nu poate fi nimic

Decât această pace în razele-nserării,
Când se târăsc, alături de netede tulpini,
Din arborii aievea alţi arbori mai senini,
Sub frunzele cu glasul dumnezeiesc al mării,

Şi când, legându-ţi paşii de cale, te-ai oprit
Sub fagii nalţi, în templul adevărat al firii,
Ca un bolnav de suflet redat tămăduirii,
La jgheabul care curge cu şipot potolit."

(Ion Pillat – ***Pădurea din Valea Mare***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor **fire** şi **să (te) desferici**. (2 p.)
2. Explică utilizarea cratimei în structura „razele-nserării". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin verbul **a lega**. (2 p.)
4. Identifică două teme/motive literare, prezente în textul dat. (4 p.)
5. Transcrie două structuri/versuri care se constituie într-o imagine vizuală. (4 p.)
6. Selectează o secvenţă poetică ce ilustrează dimensiunea spaţială. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în ultima strofă. (4 p.)
8. Comentează în 6-10 rânduri a doua strofă, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. (4 p.)
9. Ilustrează în 4-6 rânduri una dintre caracteristicile limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate, ambiguitate, reflexivitate, sugestie*), prezente în textul dat. (4 p.)

(M.I.)

28. „Se bate miezul nopţii în clopotul de-aramă
Şi somnul, vameş vieţii, nu vrea să-mi ieie vamă;
Pe căi bătute-adesea vrea mintea să mă poarte
S-asamăn între-olaltă viaţă şi cu moarte;

Scanned with OKEN Scanner

Ci cumpăna gândirii-mi şi azi nu se mai schimbă,
Căci între amândouă stă neclintita limbă."

(M. Eminescu – ***Se bate miezul nopţii...***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor **să poarte** şi **neclintita**. (2 p.)
2. Explică utilizarea cratimei în structura „să-mi ieie". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin verbul **a bate**. (2 p.)
4. Identifică două teme/motive literare, prezente în textul dat. (4 p.)
5. Transcrie două structuri/versuri care se constituie într-o sugestie auditivă. (4 p.)
6. Selectează o secvenţă poetică ce ilustrează un indice temporal. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în contextul poeziei citate. (4 p.)
8. Comentează în 6-10 rânduri primele două versuri, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. (4 p.)
9. Ilustrează în 4-6 rânduri apartenenţa poeziei la romantism. (4 p.)

(M.I.)

29. „Acum din nou îmi treci pe sub fereastră,
Tu, toamnă, tu, frumoasă cerşitoare,
Pe urma ta cântări tânguitoare
Lin flutură-n întinderea albastră.

Durerea ta în zare călătoare
Atinge-n drum căsuţa mea sihastră
Şi-nfrigurate florile din glastră
Suspină-n zvonul frunzei care moare.

Rămân aşa, pierdut în reverie,
Şi, dus încet de luntrea amintirii,
Ascult duioasa morţii psalmodie.

Ascult şi simt că genele mi-s grele:
Pare că-n vasta îngropare-a firii
Aud şi plânsu-ngropăciunii mele."

(O. Goga – ***Sonet***)

Scanned with OKEN Scanner

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor **tânguitoare** şi **reverie**. (2 p.)
2. Explică utilizarea cratimei în structura „suspină-n zvonul". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin verbul **a trece**. (2 p.)
4. Identifică două teme/motive literare, prezente în textul dat. (4 p.)
5. Transcrie două structuri/versuri care se constituie într-o sugestie auditivă. (4 p.)
6. Selectează o secvenţă poetică ce ilustrează un indice spaţial. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în contextul poeziei citate. (4 p.)
8. Comentează prima strofă, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate, ambiguitate, sugestie, reflexivitate*). (4 p.)

(M.I.)

30. „Ce mai este... cărţi de noapte
Mai citesc şi-mi pare că sunt viu –
Cine iar aprinde lampa
Când e prea târziu?

Ţăcăne un ceas pe-o planşă ...
Toate câte sunt, eu să nu le ştiu?!
Noapte...
Cine iar aprinde lampa
Când e prea târziu?"

(G. Bacovia – ***Tăcere***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor **ţăcăne** şi **ştiu**. (2 p.)
2. Explică utilizarea cratimei în structura „şi-mi pare". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin cuvântul **noapte**. (2 p.)
4. Identifică două teme/motive literare, prezente în textul dat. (4 p.)
5. Transcrie două structuri/versuri care se constituie într-o sugestie auditivă. (4 p.)
6. Selectează o secvenţă poetică ce ilustrează un indice temporal. (4 p.)

Scanned with OKEN Scanner

7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în contextul poeziei citate. (4 p.)
8. Comentează în 6-10 rânduri versurile refren, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. (4 p.)
9. Ilustrează în 4-6 rânduri apartenenţa poeziei la simbolism. (4 p.)

(M.I.)

31. „Spânzurat de aer printre ramuri
se frământă în mătasa-i
un paianjen.
Raza lunii
l-a trezit din somn.
Ce se zbate? A visat că
raza lunii-i fir de-al lui şi
cearc-acuma să se urce
până-n ceruri, sus, pe-o rază.
Se tot zbate îndrăzneţul
şi s-azvârle.
Şi mi-e teamă
c-o să cadă – visătorul."

(L. Blaga – ***Visătorul***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor **se frământă** şi **să cadă**. (2 p.)
2. Explică utilizarea cratimei în structura „până-n ceruri". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin verbul **a cădea**. (2 p.)
4. Identifică două teme/motive literare, prezente în textul dat. (4 p.)
5. Transcrie două structuri/versuri care se constituie într-o imagine dinamică. (4 p.)
6. Selectează o secvenţă poetică ce ilustrează un indice temporal. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în contextul poeziei citate. (4 p.)
8. Comentează primele trei versuri, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate, ambiguitate, sugestie, reflexivitate*). (4 p.)

(M.I.)

Scanned with OKEN Scanner

32. „Mi-am împlântat lopata tăioasă în odaie.
Afară bătea vântul. Afară era ploaie.

Şi mi-am săpat odaia departe sub pământ.
Afară bătea ploaia. Afară era vânt.

Am aruncat pământul din groapă, pe fereastră.
Pământul era negru: perdeaua lui albastră.

S-a ridicat la geamuri pământul până sus.
Cât lumea era piscul, şi-n pisc plângea Isus.

Săpând s-a rupt lopata. Cel ce-o ştirbise, iată-l,
Cu moaştele-i de piatră, fusese însuşi Tatăl.

Şi m-am întors prin timpuri, pe unde-am scoborât,
Şi în odaia goală din nou mi-a fost urât.

Şi am voit atuncea să sui şi-n pisc să fiu.
O stea era pe ceruri. În cer era târziu."

(Tudor Arghezi – ***Între două nopţi***)

1. Găseşte sinonime contextuale pentru cuvintele: **am împlântat, pisc, ştirbise, timpuri**. (2 p.)
2. Precizează rolul cratimei în construcţia: „cel ce-o ştirbise". (2 p.)
3. Construieşte enunţuri cu sensurile denotative ale cuvintelor: **piatră** şi **pisc**. (2 p.)
4. Ilustrează în două enunţuri polisemia verbului **a bate**. (4 p.)
5. Numeşte tema literară prezentă în text. (4 p.)
6. Identifică două figuri de stil diferite şi interpretează semnificaţiile acestora. (4 p.)
7. Selectează două mărci lexico-gramaticale ale prezenţei eului liric. (4 p.)
8. Comentează, în 3-5 rânduri, titlul poeziei. (4 p.)
9. Prezintă, în 4-6 rânduri, viziunea argheziană asupra morţii aşa cum se desprinde din text. (4 p.)

(A.C.)

Scanned with OKEN Scanner

33. „Sunt câţiva morţi în oraş, iubito,
Chiar pentru asta am venit să-ţi spun;
Pe catafalc, de căldură-n oraş,
Încet, cadavrele se descompun.

Cei vii se mişcă şi ei descompuşi,
Cu lutul de căldură asudat;
E miros de cadavre, iubito,
Şi azi, chiar sânul tău e mai lăsat.

Toarnă pe covoare parfume tari,
Adu roze pe tine să le pun;
Sunt câţiva morţi în oraş, iubito,
Şi-ncet, cadavrele se descompun..."

(George Bacovia – ***Cuptor***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **morţi, roze**. (2 p.)
2. Prezintă rolul cratimei din structura: „de căldură-n oraş". (2 p.)
3. Demonstrează în două enunţuri polisemia cuvântului **căldură**. (2 p.)
4. Identifică în text două versuri ce conţin imagini artistice diferite. (4 p.)
5. Precizează două argumente ce susţin caracterul simbolist al versurilor citate. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic. (4 p.)
7. Comentează rolul stilistic al punctelor de suspensie din finalul poeziei. (4 p.)
8. Explică semnificaţia titlului, în 3-5 rânduri. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate, ambiguitate, sugestie, reflexivitate*), prezentă în text. (4 p.)

(A.C.)

Scanned with OKEN Scanner

34. „Dintre sute de catarge
Care lasă malurile,
Câte oare le vor sparge
Vânturile, valurile?

Dintre păsări călătoare,
Ce străbat pământurile,
Câte-o să le-nece oare
Valurile, vânturile?

De-i goni fie norocul
Fie idealurile,
Te urmează în tot locul
Vânturile, valurile.

Nenţeles rămâne gândul
Ce-ţi străbate cânturile,
Zboară vecinic, îngânându-l
Valurile, vânturile."

(Mihai Eminescu – ***Dintre sute de catarge***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **norocul**, **vecinic**. (2 p.)
2. Prezintă rolul cratimei din structura „ce-ţi străbate cânturile". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin substantivul **gând**. (2 p.)
4. Construieşte enunţuri cu sensurile denotative ale cuvintelor: **catarge**, **goni**. (4 p.)
5. Precizează tema poeziei. (4 p.)
6. Explică valoarea expresivă a interogaţiilor retorice. (4 p.)
7. Susţine cu două argumente caracterul romantic al poeziei citate. (4 p.)
8. Comentează, în 6-8 rânduri, ultima strofă a poeziei, prin evidenţierea valorii expresive a mijloacelor artistice în susţinerea ideii poetice. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate, ambiguitate, sugestie, reflexivitate*). (4 p.)

(A.C.)

Scanned with OKEN Scanner

35. „Când ne-am zărit, aerul dintre noi
şi-a aruncat dintr-o dată
imaginea copacilor, indiferenţi şi goi,
pe care-o lăsa să-l străbată.

Oh, ne-am zvârlit, strigându-ne pe nume,
unul spre celălalt, şi-atât de iute,
că timpul se turti-ntre piepturile noastre,
şi ora, lovită, se sparse-n minute.

Aş fi vrut să te păstrez în braţe
aşa cum ţin trupul copilăriei, în trecut,
cu morţile-i repetate.
Şi să te-mbrăţişez cu coastele-aş fi vrut."

(Nichita Stănescu – ***Îmbrăţişarea***)

1. Scrie sinonime contextuale pentru cuvintele: **am zărit**, **indiferenţi**. (2 p.)
2. Alcătuieşte câte un enunţ în care cuvintele **trup** şi **a sparge** să aibă sensuri denotative. (2 p.)
3. Precizează rolul cratimei în structura: „cu morţile-i repetate". (2 p.)
4. Precizează măsura primelor două versuri ale poeziei. (4 p.)
5. Transcrie două mărci lexico-gramaticale ale prezenţei eului liric. (4 p.)
6. Menţionează tema literară prezentă în poezie. (4 p.)
7. Identifică o figură de stil din prima strofă şi explică-i semnificaţia. (4 p.)
8. Prezintă, în 2-3 rânduri, semnificaţia titlului în relaţie cu textul poeziei. (4 p.)
9. Comentează în 6-10 rânduri ultima strofă, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. (4 p.)

(A.C.)

36. „Niciodată toamna nu fu mai frumoasă
Sufletului nostru bucuros de moarte.
Palid aşternut e şesul cu mătasă.
Norilor copacii le urzesc brocarte.

Scanned with OKEN Scanner

Casele-adunate, ca nişte urcioare
Cu vin îngroşat în fundul lor de lut,
Stau în ţărmu-albastru-al râului de soare,
Din mocirla cărui aur am băut.

Păsările negre suie în apus,
Ca frunza bolnavă-a carpenului sur
Ce se desfrunzeşte, scuturând în sus
Foile,-n azur.

Cine vrea să plângă, cine să jelească
Vie să asculte-ndemnul nenţeles,
Şi cu ochii-n facla plopilor cerească
Să-şi îngroape umbra-n umbra lor, în şes."

(Tudor Arghezi – ***Niciodată toamna...***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **şesul, urzesc**. (2 p.)
2. Prezintă rolul cratimei din structura: „Şi cu ochii-n facla plopilor cerească". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin cuvântul **ochi.** (2 p.)
4. Precizează tema poeziei. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă care conţine o imagine vizuală. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic. (4 p.)
7. Identifică două figuri de stil diferite în primele două strofe citate. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, prima strofă a poeziei. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a limbajului poetic (de exemplu: expresivitate, ambiguitate, sugestie, reflexivitate), prezentă în textul dat. (4 p.)

(A.C.)

37. „O, tu aceea de-altădată,
ce te-ai pierdut din drumul lumii!
Care mi-ai pus pe suflet fruntea
şi-ai luat într-însul locul mumii,

Scanned with OKEN Scanner

Femeie răspândită-n mine
ca o mireasmă-ntr-o pădure,
Scrisă-n visare ca o slovă,
înfiptă-n trunchiul meu: săcure.
Tu ce mi-ai prins de cântec viaţa
cu braţe strânse de grumaji
Şi m-ai pornit ca să mi-o caut
la tine-n palme şi-n obraji.

Pe care te-am purtat brăţară
la mâna casnică-a gândirii.
Cu care-am năzuit alături
să legăn pruncul omenirii.
Pur trandafir, bătut în cuie
de diamant, pe crucea mea
Şi care-n fiece mişcare
pierzi cu-o petală câte-o stea.
Cămin al dorurilor mele,
fântâna setii-nvierşunate,
Pământ făgăduit de ceruri
cu turme, umbră şi bucate.
Tu care mi-ai schimbat cărarea
şi mi-ai făcut-o val de mare,
De-mi duce bolta-nsângerată
dintr-o vâltoare-ntr-o vâltoare
Şi ţărmii-mi cresc în jur cât noaptea,
pe cât talazul mi se-ntinde,
Şi ai lăsat să rătăcească
undele mele suferinde;
Unde ţi-s mâinile să-ntoarcă
în aer căile luminii?
Unde sunt degetele tale
Să-mi caute-n cunună spinii?
Şi şoldul tău culcat în iarbă,
pe care plantele-l cuprind
Şi-ascultă-n sânul tău suspinul
iubirii, cucerit murind?

Scanned with OKEN Scanner

Tu ce-nfiori pe şesuri plopii
când treci, din creştet la picioare,
Şi prinzi de tot ce te-ntâlneşte
O plasă caldă de răcoare."

(Tudor Arghezi – ***Psalmul de taină***)

1. Menţionează câte un sinonim contextual pentru cuvintele: **înfiori**, **plasă**. (2 p.)
2. Scrie două expresii/locuţiuni care să conţină verbul **a purta**. (2 p.)
3. Prezintă rolul virgulei în primul vers al poeziei. (2 p.)
4. Identifică în text doi termeni aparţinând câmpului semantic al părţilor corpului. (4 p.)
5. Precizează tema poeziei. (4 p.)
6. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite identificate în text. (4 p.)
7. Transcrie, din text, un vers care să conţină o imagine vizuală. (4 p.)
8. Comentează semnificaţia titlului prin raportare la conţinutul textului dat. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate*, *ambiguitate*, *sugestie*, *reflexivitate*) prezentă în textul dat. (4 p.)

(C. Creiţă)

38. „Nu mă-ntreba nimic în noaptea asta
Nici cât e ceasul, nici ce gânduri am,
Mai bine lasă-mă să-nchid fereastra.
Să n-aud frunzele cum cad din ram.

Fă focul şi preumblă-te prin casă,
Fără să spui nimic, niciun cuvânt.
Vreau să mă simt la tine ca acasă,
Să n-aud frunzele cum zboară-n vânt.

Învăluită-n straie de culcare,
Aşază-mi-te-alături c-un ghem
Şi deapănă mereu, fără-ncetare
Să n-aud frunzele sub paşi cum gem,

Scanned with OKEN Scanner

Fereşte-mă în preajma ta de vasta
Urgie-a toamnei care bântuie
Şi nu mă întreba în noaptea asta
De ce mă înspăimântă frunzele."

(Radu Stanca – *Nu mă-ntreba...)*

1. Alcătuieşte câte un enunţ în care să foloseşti omonimele cuvintelor **gem** şi **care**. (2 p.)
2. Scrie două expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **gând**. (2 p.)
3. Precizează rolul ultimei cratime din text. (2 p.)
4. Menţionează două figuri de stil diferite şi explică semnificaţiile acestora. (4 p.)
5. Transcrie din text un vers care să conţină o imagine auditivă. (4 p.)
6. Identifică două mărci lexico-gramaticale prin care se evidenţiază prezenţa eului liric. (4 p.)
7. Comentează ultima secvenţă poetică, prin evidenţierea valorii expresive a mijloacelor artistice în susţinerea ideii poetice. (4 p.)
8. Explică semnificaţia titlului prin raportare la conţinutul texului dat. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate*, *ambiguitate*, *sugestie*, *reflexivitate*) prezentă în textul dat. (4 p.)

(C. Creiţă)

39. „Noi care suntem îngrozitor de mari
.....
Simţim câteodată
Că ne lipsesc jucăriile.

Avem ce ne trebuie.
Dar ne lipsesc jucăriile.
Ne e dor de optimismul
Inimii de vată a păpuşilor
Şi de corabia noastră
Cu trei rânduri de pânze,

Scanned with OKEN Scanner

Care merge la fel de bine pe apă,
Ca şi pe uscat.
.....
O, cât ne lipsesc uneori jucăriile!
Dar nu putem nici măcar să fim trişti
Din cauza asta
Şi să plângem din tot sufletul,
Ţinându-ne cu mâna de piciorul scaunului,
Pentru că noi suntem nişte oameni foarte mari
Şi nu mai e nimeni mai mare ca noi
Care să ne mângâie."

(Marin Sorescu – ***Jucării***)

1. Menţionează câte un antonim pentru cuvintele **optimism**, **mângâie**. (2 p.)
2. Prezintă rolul cratimei din structura „ţinându-ne". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care să conţină verbul **a merge**. (2 p.)
4. Precizează tema poeziei. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă/un vers care conţine o imagine vizuală. (4 p.)
6. Identifică în această poezie atitudinea şi sentimentele dominante ale eului liric. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite identificate în text. (4 p.)
8. Comentează ultima secvenţă poetică, prin evidenţierea valorii expresive a mijloacelor artistice în susţinerea ideii poetice. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate*, *ambiguitate*, *sugestie*, *reflexivitate*) prezentă în textul dat. (4 p.)

(C. Creiţă)

40. „Această mare e acoperită de adolescenţi
care învaţă mersul pe valuri în picioare,
mai rezemându-se cu braţul, de curenţi,
mai sprijinindu-se de-o rază ţeapănă, de soare.
Eu stau pe plaja-ntinsă tăiată-n unghi perfect
Şi îi contemplu ca la o debarcare.

Scanned with OKEN Scanner

O flotă infinită de yole. Şi aştept
Un pas greşit să văd sau o alunecare
Măcar pân' la genunchi în valul diafan
Sunând sub lenta lor înaintare.
Dar ei sunt zvelţi şi calmi şi simultan
Au şi deprins să meargă pe valuri în picioare."

(Nichita Stănescu – ***Adolescenţii pe mare***)

**yolă – ambarcaţiune sportivă îngustă şi uşoară, cu o velă prinsă de un catarg, condusă de o singură persoană.*

1. Transcrie, din text, două neologisme. (2 p.)
2. Scrie două expresii/locuţiuni care să conţină verbul **a sta**. (2 p.)
3. Menţionează rolul apostrofului din text. (2 p.)
4. Scrie din text un fragment de vers/un vers care să conţină o imagine auditivă. (4 p.)
5. Precizează tipul de rimă şi măsura versurilor. (4 p.)
6. Comentează utilizarea diferitelor timpuri verbale în poem. (4 p.)
7. Transcrie, din text, două mărci lexico-gramaticale care să evidenţieze prezenţa eului liric. (4 p.)
8. Explică semnificaţia primelor patru versuri ale poemului, prin evidenţierea valorii expresive a mijloacelor artistice în susţinerea ideii poetice. (4 p.)
9. Motivează, prin două argumente, apartenenţa textului la Neomodernism. (4 p.)

(C. Creiţă)

41. „Ce bine că toate aceste cărţi
Au fost scrise!
Nu trebuie să le mai scriu eu
S-o iau de la capăt,
Să-mi frământ mintea.

Mă uit la fiecare titlu –
Vârându-mi nasul şi, silabisind,
Şi, cu fiecare tom,
Parcă mi se ia o piatră de pe inimă.

Scanned with OKEN Scanner

Mă apăsau toate aceste lumi de gânduri
Care erau ca o nebuloasă şi în mintea mea –
(Cred că ne naştem cu virtualitatea de a trăi fiecare
Experienţa tuturor [celor] dinaintea noastră).

Bine-aţi făcut – le zic autorilor vechi şi mai noi,
Frunzărind cotoare şi pagini de gardă –
(Sunt înnebunit după paginile de gardă!)
Bine aţi făcut că aţi scris toate astea la timp
Că n-aţi fost deloc, dar deloc leneşi
Şi n-aţi lăsat totul pe mine!..."

(Marin Sorescu – ***Bibliotecă***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru cuvintele **tom** şi **virtualitatea**. (2 p.)
2. Prezintă rolul cratimei din structura „n-aţi". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care să conţină cuvântul **gând**. (2 p.)
4. Precizează tema poeziei. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă/un vers care conţine o imagine auditivă. (4 p.)
6. Identifică în această poezie atitudinea şi sentimentele dominante ale eului liric. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite identificate în text. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, ultima secvenţă a textului, prin evidenţierea valorii expresive a mijloacelor artistice în susţinerea ideii poetice. (4 p.)
9. Ilustrează în 4-6 rânduri o caracteristică a limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate*, *ambiguitate*, *sugestie*, *reflexivitate*) prezentă în textul dat. (4 p.)

(C. Creiţă)

42. „E o întâmplare a fiinţei mele:
şi-atunci, fericirea dinlăuntrul meu
e mai puternică decât mine, decât oasele mele,
pe care mi le scrâşneşti într-o îmbrăţişare
mereu dureroasă, minunată mereu.

Scanned with OKEN Scanner

Să stăm de vorbă, să vorbim, să spunem cuvinte
lungi, sticloase, ca nişte dălţi ce despart
fluviul rece de delta fierbinte,
ziua de noapte, bazaltul de bazalt.

Du-mă, fericire, în sus, şi izbeşte-mi
tâmpla de stele, până când
lumea mea prelungă şi în nesfârşire
se face coloană sau altceva
mult mai înalt, şi mult mai curând.

Ce bine că eşti, ce mirare că sunt!
Două cântece diferite, lovindu-se, amestecându-se,
două culori ce nu s-au văzut niciodată,
una foarte de jos, întoarsă spre pământ,
una foarte de sus, aproape ruptă
în înfrigurata, neasemuita luptă
a minunii că eşti, a întâmplării că sunt."

(Nichita Stănescu – ***Cântec [E o întâmplare a fiinţei mele]***)

1. Menţionează câte un antonim pentru cuvintele **puternică** şi **sticloase**. (2 p.)
2. Prezintă rolul cratimei din structura „şi-atunci". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care să conţină verbul **a duce**. (2 p.)
4. Precizează tema poeziei. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă/un vers care conţine o imagine vizuală. (4 p.)
6. Identifică în această poezie atitudinea şi sentimentele dominante ale eului liric. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite identificate în text. (4 p.)
8. Comentează ultima secvenţă poetică, prin evidenţierea valorii expresive a mijloacelor artistice în susţinerea ideii textului. (4 p.)
9. Ilustrează în 4-6 rânduri o caracteristică a limbajului poetic (de exemplu: *expresivitate*, *ambiguitate*, *sugestie*, *reflexivitate*) prezentă în textul dat. (4 p.)

(C. Creiţă)

Scanned with OKEN Scanner

43. „Doamne!...
Lasă-mă să stau de vorbă cu Tine,
Nu fi Tată vitreg cu copilul Tău,
Care n-a făcut în viaţă decât bine
Şi n-a fost plătit decât cu rău...

Lasă-mă să-Ţi spun că nu se poate
Să rămâi mereu aşa cum eşti,
Când puterea Ta se-ntinde peste toate
Şi când toate sunt precum voieşti...
Lasă-mă să-Ţi spun c-alcătuirea
Celor ce le crezi fără prihană
A-nceput să răzvrătească omenirea
Dornică de-o viaţă mai umană...

Fără să fie aşa precum se spune
C-ai fi vrut să fii cu lumea toată –
Rău cu cele rele,
Bun cu cele bune –
Fii măcar acum ce n-ai fost niciodată...

Fă să fie bine pentru bine
Şi, la fel, frumos pentru frumos.
Şi să fim şi noi la fel cu tine –
Cel de Sus la fel cu cei de jos."
(Ion Minulescu – ***Rugă pentru ziua schimbării la faţă***)

1. Explică valoarea expresivă a punctelor de suspensie din versul: „Şi n-a fost plătit decât cu rău..." (2 p.)
2. Transcrie două mărci lexico-gramaticale prin care se evidenţiază prezenţa eului liric în textul dat. (2 p.)
3. Motivează scrierea cu majusculă a cuvântului **Tată**. (2 p.)
4. Scrie două expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **lume**. (4 p.)
5. Evidenţiază valoarea expresivă a verbelor la modul conjunctiv, în textul dat. (4 p.)
6. Exprimă-ţi opinia în legătură cu semnificaţia antitezei Sus-jos, conţinută de textul dat. (4 p.)

Scanned with OKEN Scanner

7. Numeşte sentimentul dominant care se desprinde din textul poeziei. (4 p.)
8. Prezintă semnificaţia titlului poeziei în relaţie cu ideea poetică. (4 p.)
9. Comentează, în 6-10 rânduri, primul catren prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. (4 p.)

(F.C.)

44. „Se uită soarele-napoi...
O fi pierdut ceva
Sau, poate, aşteaptă-n deal vreun car cu boi,
Să-l plimbe şi prin alte sate
Cu gospodari şi holde mai bogate?...

În sat la noi,
Biserica, de veche ce era,
În anul când a fost cutremur de pământ
S-a prăbuşit cu turlele-n şosea,
Şi-azi, casele – atâtea cât mai sunt –
Par jucării
Pentru copii,
Iar plopii, coşuri negre de maşini
Ce-au trierat
Bucatele din sate
Pentru străini...

Prin curţi, găinile şi porcii s-au culcat,
Femeile au pus de mămăligă,
Iar oamenii s-au pus la sfat
Cu popa ce-a sosit într-o cotigă
De la oraş,
Unde-a schimbat sedilele de caş
Cu trei duzini de lumânări de ceară,
Că-n cimitir la noi ca-n orice sat
Sunt îngropaţi şi trei flăcăi, morţi pentru Ţară.

Dar unde-i soarele din deal?...
Parc-aştepta

Scanned with OKEN Scanner

Pe cineva...
Pesemne, că, gonit de lună,
Şi-a dat cu popa «noapte bună»
Şi-a scăpătat."

(Ion Minulescu – *Seară rurală*)

1. Găseşte sinonime contextuale cuvintelor: **sfat, a scăpat.** (2 p.)
2. Precizează două consecinţe ale utilizării cratimei în structura: „se uită soarele-napoi". (2 p.)
3. Transcrie, din text, două cuvinte care aparţin câmpului semantic al cuvântului **rural**. (2 p.)
4. Scrie două locuţiuni/expresii care conţin verbul **a sta**. (4 p.)
5. Alcătuieşte două enunţuri care să ilustreze omonimia cuvântului **car**. (4 p.)
6. Motivează scrierea cu majusculă a cuvântului **Ţară**. (4 p.)
7. Transcrie, din text, o imagine vizuală. (4 p.)
8. Explică modul cum este privită lumea satului în textul dat. (4 p.)
9. Explică semnificaţia titlului poeziei. (4 p.)

(F.C.)

45. „A fost cândva un «Cineva» –
Un «Cineva» aşa prostuţ,
că-n nopţile cu lună plină se trudea
Să scoată pe furiş luna din puţ
Cu ciutura...

Şi totuşi, acest «Cineva» –
Deşi «copilul nimănui» –
Se socotea-n prostia sa
Născut din zborul minţii lui,
Nu conceput
Numai din lut,
Cum l-învăţase Biblia...

Şi-nfuriat că Dumnezeu
Nu-l modelase după chipul său –
Ca pe Adam –

Scanned with OKEN Scanner

A strănutat şi s-a-narmat
Cu-o bardă din oţel călit
Cu care singur şi-a cioplit
Şi palmele,
Şi tălpile,
Şi capul,
Şi ideile,
Şi inima,
Şi sufletul,
Şi gura,
Şi răsunetul
Minciuni trâmbiţa prin văzduh,
Că «El» e frate cu «Sfântul Duh»...
Dar ce păcat... că-n ziua când pleda
Că-n lume singur «El» e «Cineva»
Şi jubila că-n veci n-are să fie
Decât acelaşi strop de «apă vie» –
N-a fost decât un mare... «foc de paie»
Pe care primul strop de ploaie
L-a stins, ca să nu mai rămână
Nimic din «El»
Decât aceeaşi rece mână.
De ţărână –
În cimitirul «Pătrunjel!»"

(Ion Minulescu – ***Povestea unui „cineva"***)

1. Scrie două enunţuri pentru a ilustra omonimia verbului **a ciopli**. (2 p.)
2. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor **răsunet, cioplit**. (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **gură**. (2 p.)
4. Indică două teme/motive literare prezente în text. (4 p.)
5. Precizează rolul expresiv al punctelor de suspensie din versul: „N-a fost decât un mare... «foc de paie»". (4 p.)
6. Selectează, din text, versurile care sugerează dimensiunea specială a creatorului în comparaţie cu omul mărunt. (4 p.)
7. Motivează scrierea cu ghilimele a pronumelui „Cineva". (4 p.)

Scanned with OKEN Scanner

8. Comentează, în 6-10 rânduri, prima strofă a poeziei, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi titlul poeziei. (4 p.)
9. Motivează, prin evidenţierea a două trăsături, apartenenţa textului la poetica modernistă. (4 p.)

(F.C.)

46. „După douăzeci de ani trec iarăşi pe-aceleaşi uliţi
unde-am fost prietenul mic al ţărânii din sat.
Port acum în mine febra eternităţii,
negru prundiş, eres* vinovat.

Nimeni nu mă cunoaşte. Vântul, el singur, sau plopul
de aur. Plop înălţat de-un fir nevăzut asemenea fusului!
Nedumirit turnul se va uita două ore în urma mea
până m-oi pierde din nou subt dunga apusului.

Totul cât de schimbat! Casele toate sunt mult mai mici
decât le-a crescut amintirea.
Lumina bate altfel în zid, apele altfel în ţărm.
Porţi se deschid să-şi arate uimirea.

Dar de ce m-am întors? Lamura* duhului nu s-a ales,
ceasul meu fericit, ceasul cel mai fericit
încă nu a bătut. Ceasul aşteaptă
subt ceruri cari încă nu s-au clădit."

(Lucian Blaga – ***Sat natal***)

**eres = superstiţie*
**lamură = lumină*

1. Menţionează câte un sinonim contextual al cuvintelor: **eternitate, uimirea**. (2 p.)
2. Explică utilizarea cratimei în structura „m-oi pierde". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **ceas**. (2 p.)
4. Identifică o temă şi un motiv prezente în textul dat. (4 p.)
5. Transcrie două structuri care se constituie în sugestii vizuale. (4 p.)

Scanned with OKEN Scanner

6. Selectează o secvenţă poetică ilustrând un indice temporal. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în primele două strofe. (4 p.)
8. Comentează în 6-10 rânduri ultimele două strofe, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. (4 p.)
9. Ilustrează în 4-6 rânduri apartenenţa textului la modernism. (4 p.)

(F.C.)

47. „Asta e toamna, asta e sonata şi întreb: e un vis
sau o viaţă. Peste umerii mei, liniştea, praştie, se destinde,
şi deodată amintirea ta atât de puternică mă cuprinde,
încât îmi pare că, fără ştire, o uşe largă s-a deschis.

E aceeaşi duminică de sfâşiere şi de restrişti.
Peste deznădejde vreau mângâierea ta să cadă plină,
cum pe întunericul unei străzi, de la fereastră, o lumină,
şi-apoi mâhnirea să mi-o plec înspre ochii tăi trişti.

Afară ziduri şi ploaie cu înfloriri brune,
şi mereu clopotele depărtându-se, ca albe cirezi;
în lucruri alte tristeţi au tremurat strune;
gândul tău alunecă peste mine ca o sanie peste zăpezi."

(Ilarie Voronca – ***Restrişti***)

1. Selectează, din text, o pereche de antonime. (2 p.)
2. Scrie două expresii/locuţiuni care să conţină cuvântul **ochi**. (2 p.)
3. Notează din text două cuvinte din câmpul semantic al **tristeţii**. (2 p.)
4. Precizează două mărci lexico-gramaticale ale eului liric. (4 p.)
5. Indică tipul de rimă şi măsura versurilor din ultima strofă. (4 p.)
6. Transcrie din text o comparaţie şi o inversiune. (4 p.)
7. Menţionează două motive întâlnite în textul dat. (4 p.)
8. Comentează, în 5-6 rânduri, ultima strofă, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. (4 p.)
9. Identifică două trăsături moderniste care se regăsesc în textul dat. (4 p.)

(M.A.)

Scanned with OKEN Scanner

6. Selectează o secvenţă poetică ilustrând un indice temporal. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în primele două strofe. (4 p.)
8. Comentează în 6-10 rânduri ultimele două strofe, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. (4 p.)
9. Ilustrează în 4-6 rânduri apartenenţa textului la modernism. (4 p.)

(F.C.)

47. „Asta e toamna, asta e sonata şi întreb: e un vis
sau o viaţă. Peste umerii mei, liniştea, praştie, se destinde,
şi deodată amintirea ta atât de puternică mă cuprinde,
încât îmi pare că, fără ştire, o uşe largă s-a deschis.

E aceeaşi duminică de sfâşiere şi de restrişti.
Peste deznădejde vreau mângâierea ta să cadă plină,
cum pe întunericul unei străzi, de la fereastră, o lumină,
şi-apoi mâhnirea să mi-o plec înspre ochii tăi trişti.

Afară ziduri şi ploaie cu înfloriri brune,
şi mereu clopotele depărtându-se, ca albe cirezi;
în lucruri alte tristeţi au tremurat strune;
gândul tău alunecă peste mine ca o sanie peste zăpezi."

(Ilarie Voronca – ***Restrişti***)

1. Selectează, din text, o pereche de antonime. (2 p.)
2. Scrie două expresii/locuţiuni care să conţină cuvântul **ochi**. (2 p.)
3. Notează din text două cuvinte din câmpul semantic al **tristeţii**. (2 p.)
4. Precizează două mărci lexico-gramaticale ale eului liric. (4 p.)
5. Indică tipul de rimă şi măsura versurilor din ultima strofă. (4 p.)
6. Transcrie din text o comparaţie şi o inversiune. (4 p.)
7. Menţionează două motive întâlnite în textul dat. (4 p.)
8. Comentează, în 5-6 rânduri, ultima strofă, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. (4 p.)
9. Identifică două trăsături moderniste care se regăsesc în textul dat. (4 p.)

(M.A.)

Scanned with OKEN Scanner

48. „Târg ticălos, cu uliţe şi străzi
sparte de ploi de vite şi de care –
aici, în câmp, pe vremuri, creştea soare,
aici creştea ovăz.

Sunt garduri unde iarba a mijit,
şi întâlneşti, pe unde curgea râul,
case bătrâne-n care n-a trăit
nimic pe după geam, decât pustiul.
.....
Pământul iese-n faţă, se strecoară,
creşte-n spărturi, se caţără prin zid,
şi, gros, se-ntinde pentru-a doua oară
peste asfaltul biruit.
.....
Pe sticle sparte se prăjesc şopârle,
din pom greoaie fructe cad în vânt –
de parcă-o mână de văzduh azvârle
seminţe noului pământ."

(Barbu Fundoianu – ***Provincie, III***)

1. Scrie câte un sinonim contextual pentru cuvintele: **a mijit, se caţără**. (2 p.)
2. Menţionează rolul cratimei din structura: „iese-n faţă". (2 p.)
3. Propune două expresii/locuţiuni care să conţină cuvântul **faţă**. (2 p.)
4. Indică două motive întâlnite în textul dat. (4 p.)
5. Prezintă rolul expresiv al reluării adverbului „aici" din prima strofă. (4 p.)
6. Identifică două figuri de stil diferite din ultima strofă. (4 p.)
7. Explică rolul enumeraţiei din strofa a treia. (4 p.)
8. Comentează, în 5-6 rânduri, strofa a doua, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice. (4 p.)
9. Precizează două trăsături ale descrierii care se regăsesc în textul dat. (4 p.)

(M.A.)

Scanned with OKEN Scanner

49. „Plâns de cobe pe la geamuri se opri,
Şi pe lume plumb de iarnă s-a lăsat;
«I-auzi corbii», mi-am zis singur... şi-am oftat,
Iar în zarea grea de plumb
Ninge gri.

Ca şi zarea, gândul meu se înnegri…
Şi de lume tot mai singur, mai barbar,-
Trist cu-o pană mătur vatra, solitar…

Iar în zarea grea de plumb
Ninge gri."

(George Bacovia – ***Gri***)

1. Menţionează câte un antonim neologic pentru sensul din text al cuvintelor: **grea** şi **solitar**. (2 p.)
2. Prezintă rolul ghilimelelor utilizate în versul al treilea din prima strofă. (2 p.)
3. Scrie valoarea morfologică din text a cuvintelor **plâns** şi **barbar**; alcătuieşte enunţuri cu alte valori gramaticale ale acestora, precizându-le. (2 p.)
4. Identifică 2 motive literare cultivate în poezie. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă care conţine o imagine artistică auditivă. (4 p.)
6. Selectează o sintagmă care sugerează, în text, o dimensiune spaţială. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, utilizate în text. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, semnificaţia versului „Trist cu-o pană mătur vatra, solitar…", în acord cu mesajul poeziei. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică menită să justifice încadrarea poeziei în estetica simbolistă. (4 p.)

(S.Z.)

50. „O, vreau să joc, cum niciodată n-am jucat!
Să nu se simtă Dumnezeu
în mine
un rob în temniţă-ncătuşat,

Scanned with OKEN Scanner

Pământule, dă-mi aripi:
săgeată vreau să fiu să spintec
nemărginirea,
să nu mai văd în preajmă decât cer,
deasupra cer,
şi cer sub mine –
şi-aprins în valuri de lumină
să joc
străfulgerat de-avânturi nemaipomenite
ca să răsufle liber Dumnezeu în mine,
să nu cârtească:
«Sunt rob întemniţat ».”

(Lucian Blaga – ***Vreau să joc***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **rob, să spintec**. (2 p.)
2. Prezintă rolul virgulei în structurile „O, vreau...” şi „Pământule...”. (2 p.)
3. Scrie valoarea morfologică din text a cuvântului **liber** şi alcătuieşte un enunţ cu altă valoare gramaticală, precizând-o. (2 p.)
4. Identifică tema poeziei. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă care să conţină o imagine artistică motorie. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care să sugereze în textul dat dimensiunea spaţială. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite prezente în poezie. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, versul „şi-aprins în valuri de lumină” în contextul ariei semantice a „zborului” poetic. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a modernismului poetic, evidentă în text. (4 p.)

(S.Z.)

51. „În traiul totdeauna sobru al prinţului Maxenţiu, căsătoria cu bruna Ada Razu adusese o scurtă criză de senzualitate. Criză funestă pentru organismul lui, până atunci econom din prudenţă şi din sărăcie. Sănătatea lui Maxenţiu fusese totdeauna delicată, dar precau-

Scanned with OKEN Scanner

ţiunile pe care le lua îi îngăduise să se creadă numai debil, fără să-şi ducă gândul mai departe. După şase luni de regim conjugal însă, pe terenul slab, boala prosperase. Dintr-un sarbăd exemplar monden, Maxenţiu devenise un specimen bun de studiat în ce priveşte ravagiile repezi ale tuberculozei. De acel studiu se ocupa el însuşi cu aviditate. (...)

Singur în patul său, Maxenţiu, cu egoismul de bolnav, era mulţumit, – dar cu acelaşi egoism îi era frică de singurătate. Frică de un spectru pe care oglinda i-l desprindea în fiecare zi mai desluşit din propria lui imagine.

De câtva timp, noaptea avea febră şi somnul îi era sufocant. Palmele arzătoare şi le răcorea pe cerceafele proaspete de olandă fină, îndantelate bogat şi uneori uşor pătate de buzele fierbinţi."

(Hortensia Papadat-Bengescu, ***Concert din muzică de Bach***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **prosperase, specimen**. (2 p.)
2. Precizează rolul cratimei în structura: „Frică de un spectru pe care oglinda i-l desprindea în fiecare zi mai desluşit din propria lui imagine". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin substantivul **gând**. (2 p.)
4. Identifică perspectiva narativă din fragmentul citat. (4 p.)
5. Transcrie o structură care conţine o imagine vizuală. (4 p.)
6. Selectează din text două cuvinte din câmpul semantic al bolii. (4 p.)
7. Indică două figuri de stil diferite prezente în fragment. (4 p.)
8. Comentează, în 6-8 rânduri, următoarea secvenţă: „De acel studiu se ocupa el însuşi cu aviditate". (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o trăsătură a personajului, identificată în fragmentul citat. (4 p.)

(A.C.)

52. „Săptămânile următoare m-am simţit din ce în ce mai mult convalescent. Aceste întrevederi cu nevastă-mea mă făceau să suport nesfârşit mai uşor ruptura şi eram foarte mulţumit de bunul gând pe care îl avusesem, provocându-le. Depărtarea nu mai era o dramă unică şi distrugătoare de organe, exasperată de absolutul

Scanned with OKEN Scanner

ei, voit la început, ci un sistem de acomodări.

Prezenţa femeii îmi era indispensabilă, ca morfina unui detracat, dar aveam norocul că o puteam izola de orice condiţii logice şi, indiferent dacă aveam noi motive de nemulţumire ca fapte şi gânduri, eu tot îi simţeam binefacerea. O săptămână după ce o vedeam, eram totdeauna mult mai puţin obsedat de ea şi aveam o senzaţie de vindecare."

(Camil Petrescu – ***Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **întrevederi, acomodări.** (2 p.)
2. Precizează rolul cratimei din construcţia: „m-am simţit". (2 p.)
3. Transcrie patru cuvinte din câmpul semantic al suferinţei. (2 p.)
4. Precizează modul de expunere utilizat în acest fragment. (4 p.)
5. Identifică perspectiva narativă în textul dat. (4 p.)
6. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în fragmentul citat. (4 p.)
7. Precizează rolul stilistic al utilizării imperfectului în fragmentul citat. (4 p.)
8. Comentează, în 3-5 rânduri, semnificaţia fragmentului: „Depărtarea nu mai era o dramă unică şi distrugătoare de organe, exasperată de absolutul ei, voit la început, ci un sistem de acomodări". (4 p.)
9. Exprimă-ţi opinia într-un text de 6-10 rânduri, cu privire la frământările eroului. (4 p.)

(A.C.)

53. „Nu există o fiinţă care să nu fie înzestrată cu instinctul primejdiei. La oameni el agită presentimente cu atât mai mult cu cât raţiunea nu-şi dă seama de nimic. Tatăl meu era posomorât şi nu scotea un cuvânt mergând pe lângă cai. Nu se uita la mine, se ferea de ochii mei, a căror expresie îl împiedica, pesemne, să înţeleagă avertismentele turburi pe care le simţea zdruncinându-i credinţa în steaua mea. Ce eram eu? Ce putea să-i spună lui încrederea naivă a unui băiat că într-acolo unde mergeam ne aştepta lumea cu braţele deschise, să confirme adevărul înzestrării fiului din căruţă, de care în sat nimeni nu se mai îndoia demult? Şi dacă

Scanned with OKEN Scanner

toată lumea se înşela? Învăţătorul acela care mă premiase fără să ştiu nimic murise demult şi luase cu el în mormânt secretul comportării lui ciudate. El, tatăl, nu fusese niciodată convins că nu se petrecuse atunci ceva firesc. Ai mei toţi ştiau bine că sunt un bleg, totuşi de ce mi s-ar fi pus pe cap o coroană pe care n-aş fi meritat-o? Asemenea gesturi le pot face oamenii obişnuiţi din prostie sau din părtinire, dar ce l-ar fi putut îndemna pe un învăţător care nu era mai bun decât alţii, ba chiar era mai rău, suferind de piept, şi folosind foarte des nuiaua, să mă scoată din blegia mea vizibilă şi să mă împingă de la spate în faţa satului?"

(Marin Preda – ***Viaţa ca o pradă***)

1. Menţionează câte un antonim pentru cuvintele: **agită**, **posomorât**, **să confirme**, **obişnuiţi**. (2 p.)
2. Ilustrează printr-un enunţ sensul denotativ al cuvântului **stea**. (2 p.)
3. Identifică doi termeni din câmpul semantic al cuvântului **şcoală**. (2 p.)
4. Transcrie o structură care conţine o imagine vizuală. (4 p.)
5. Selectează, din text, două mărci ale subiectivităţii. (4 p.)
6. Identifică perspectiva narativă din textul citat. (4 p.)
7. Precizează rolul expresiv al interogaţiilor retorice din text. (4 p.)
8. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite identificate în fragmentul citat. (4 p.)
9. Comentează, în 3-5 rânduri, următoarea secvenţă: „Ai mei toţi ştiau că sunt un bleg, totuşi de ce mi s-ar fi pus pe cap o coroană pe care n-aş fi meritat-o"? (4 p.)

(A.C.)

54. „Felix îşi aminti acei ani şi se simţi trist, în el clocoteau idealuri mari, probleme şi energii. Otilia îi plăcu de la început pentru aerul ei de intelectuală blazată, care nu vrea să spună ce ştie, şi în acelaşi timp pentru subţirimea ei delicată, botticeliană. Ei, Felix i se putea dedica, consacra. Otilia i se înfăţişase de la început ca o finalitate, ca un premiu, mereu dorit şi mereu amânat, al meritului lui. Voia să facă ceva mare din cauza Otiliei şi pentru Otilia. Depărtarea de fată nu-l supăra în sine, ba într-un fel îi convenea, fiindcă

Scanned with OKEN Scanner

gusta ca un călugăr bucuria de a se înfăţişa mai târziu Otiliei perfecţionat sufleteşte. Îl supăra însă că plecase cu Pascalopol. Asta întuneca puţin figura Otiliei. Fecioara Maria este venerată de toţi şi nu e a nimănui. O fată care primeşte omagiile unui om în vârstă şi se plimbă cu el în străinătate e suspectată de aspiraţii comune, de obtuzitate pentru marile sacrificii bărbăteşti. Ar fi vrut-o pe Otilia călugăriţă, refuzându-se tuturor. Atunci ar fi rămas şi el ascet în onoarea şi adorarea ei."

(George Călinescu – ***Enigma Otiliei***)

1. Alcătuieşte două enunţuri pentru a ilustra polisemia verbului **a clocoti**. (2 p.)
2. Menţionează sinonime pentru sensurile din text ale cuvintelor: **idealuri**, **suspectată**. (2 p.)
3. Transcrie din text două neologisme. (2 p.)
4. Precizează rolul ultimei virgule din structura: „Ei, Felix i se putea dedica, consacra". (4 p.)
5. Identifică perspectiva narativă în fragmentul citat. (4 p.)
6. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite identificate în fragment. (4 p.)
7. Motivează prezenţa în text a verbelor la modul condiţional-optativ. (4 p.)
8. Comentează, în 3-5 rânduri, următoarea secvenţă: „Otilia i se înfăţişase de la început ca o finalitate, ca un premiu, mereu dorit şi mereu amânat, al meritului lui." (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o trăsătură morală a personajului feminin, identificată în fragmentul citat. (4 p.)

(A.C.)

55. „A şaptea zi Puiu fu chemat iarăşi în cabinetul doctorului Ursu. Fără să-şi dea seama îl cuprinse o neliniște. Persista într-însul impresia că doctorul îl urăşte şi-i răspundea instinctiv printr-un sentiment de frică amestecat cu repulsie. Vizitele cotidiane le primea indiferent; se obişnuise cu întrebarea lui stereotipă **ce mai nou** şi cu privirea lui sfredelitoare. Acuma însă ştia că iar va începe chestionarea, iar îl va chinui cu cercetări în trecut... Pentru sufletul lui simţea că ar avea nevoie numai de pace şi tăcere.

Scanned with OKEN Scanner

Doctorul însă păru de data asta mult mai înviorat şi mai prietenos. Îi vorbea mai onctuos, zâmbea chiar din când în când... Doar privirea îi era cea veche, bănuitoare şi rece.

– Ei, domnul meu, îi zise, după ce-l aşeză pe acelaşi scaun, cu un glas care-i pipăia inima, se pare că te-ai mai liniştit şi deci vom putea sta de vorbă mai pe îndelete?

– Da, mormăi Puiu, scurt şi apăsat.

Ursu îi vorbi apoi de analize, despre vizitele domnului Faranga, despre cum îşi petrece timpul, despre lecturi, sărind de la un subiect la altul, fără nicio legătură, parcă frazele ar fi fost rostite numai pentru a-i masca privirea, care căuta să-l surprindă sau să-l sugestioneze. Puiu nici nu lua în seamă înţelesul spuselor lui, îi urmărea însă ochii, ca şi când i-ar fi fost frică să nu-i străpungă. În aceeaşi vreme îşi simţea sângele înfierbântându-se. Era sigur că doctorul ştie tot: că n-are nimic, că e sănătos tun şi deci complet responsabil de crima săvârşită, dar nu vrea să se descopere şi caută să-l tortureze... Se întreba pentru ce, nu găsea niciun motiv, şi se înfuria."

(Liviu Rebreanu – ***Ciuleandra***)

1. Menţionează sinonime pentru sensul din text al cuvintelor: **nelinişte, să tortureze**. (2 p.)
2. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin verbul **a sta**. (2 p.)
3. Explică prezenţa virgulelor în secvenţa: „– Da, mormăi Puiu, scurt şi apăsat." (2 p.)
4. Precizează rolul expresiv al utilizării punctelor de suspensie în fragmentul citat. (4 p.)
5. Numeşte modurile de expunere utilizate în fragment. (4 p.)
6. Identifică perspectiva narativă. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil identificate în text. (4 p.)
8. Comentează, în 3-5 rânduri, următoarea secvenţă: „Era sigur că doctorul ştie tot: că n-are nimic, că e sănătos tun şi deci complet responsabil de crima săvârşită, dar nu vrea să se descopere şi caută să-l tortureze." (4 p.)
9. Exprimă-ţi opinia, în 4-6 rânduri, despre relaţia dintre pacient şi medic, aşa cum se desprinde din fragmentul citat. (4 p.)

(A.C.)

Scanned with OKEN Scanner

56. „– Domnule căpitan, pedeapsa... crima... legea, bolborosi Apostol Bologa, speriat de întrebarea căpitanului.

– Da, da... şi totuşi... omul! murmură Klapka întunecat.

– Omul... omul... omul, făcu Bologa, cutremurându-se.

Împrejur întunericul se înăsprise, încât înţepa ochii. Bologa întoarse capul. Pe câmp, cât pătrundea privirea, siluete negre se mişcau de ici-colo, parcă toţi oamenii s-ar fi prefăcut în stafii fără odihnă. Numai spânzurătoarea albea nepăsătoare, împrejmuită de crucile albe din cimitirul militar.

Bologa se cutremură iar. Un frig dureros îi cutreiera inima. Şopti cu teamă:

– Ce întuneric, Doamne, ce întuneric s-a lăsat pe pământ...

Glasul lui şerpui ca un scâncet de bolnav şi se stinse în oftările vântului."

(Liviu Rebreanu – ***Pădurea spânzuraţilor***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **cutreiera**, **oftările**. (2 p.)
2. Precizează rolul expresiv al punctelor de suspensie din secvenţa „– Domnule căpitan, pedeapsa... crima... legea, bolborosi Apostol Bologa, speriat de întrebarea căpitanului." (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care să conţină verbul **a (se) lăsa**. (2 p.)
4. Identifică modul de expunere dominant în fragmentul citat. (4 p.)
5. Selectează din text un cuvânt din câmpul lexical al vederii. (4 p.)
6. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în textul dat. (4 p.)
7. Transcrie o structură care conţine o imagine auditivă. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, următoarea secvenţă, făcând referire la semnificaţiile cromatice: „Pe câmp, cât pătrundea privirea, siluete negre se mişcau de ici-colo, parcă toţi oamenii s-ar fi prefăcut în stafii fără odihnă. Numai spânzurătoarea albea nepăsătoare, împrejmuită de crucile albe din cimitirul militar." (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o trăsătură morală a personajului Apostol Bologa, identificată în acest fragment. (4 p.)

(C. Creiţă)

Scanned with OKEN Scanner

57. „Cum însă şi eu aveam toată încrederea în puterea mea, ca un om care pleacă la drum ştiut periculos pentru că se simte în stare să se apere, n-aveam prea multă grijă. Mai mult mă nemulţumea pasiunea cu care nevastă-mea discuta afacerile şi atenţia matură cu care cântărea totul. Evident că era în această putere ceva din pasiunea care o făcuse să asculte un curs întreg de calcul diferenţial, tot pentru mine; nu e mai puţin adevărat însă că în acest interes al tinerei mele neveste pentru afaceri, vedeam vechiul instinct al femeilor pentru bani. Ca o tigroaică vag domesticită, în care se deşteaptă pornirea atavică, atunci când, culcată cu capul pe pieptul dresorului şi-i linge mâna, dând de sânge, îl sfâşie pe imprudent, tot aşa aveam impresia că întâmplarea cu moştenirea trezise în femeia mea porniri care dormitau latent, din strămoşi, în ea."

(Camil Petrescu – ***Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război***)

1. Menţionează câte un sinonim contextual pentru cuvintele: **cântărea, interes**. (2 p.)
2. Prezintă rolul cratimei în structura **nevastă-mea**; construieşte două exemple în care cratima să fie întrebuinţată ca semn de punctuaţie. (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care să conţină verbul **a face**. (2 p.)
4. Identifică perspectiva narativă din text. (4 p.)
5. Tranşcrie o structură care să conţină o imagine vizuală. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează trăsături morale ale personajului feminin. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în fragmentul citit. (4 p.)
8. Comentează, în 4-6 rânduri, ultima frază a textului. (4 p.)
9. Motivează prezenţa descrierii în textul citat. (4 p.)

(C. Creiţă)

58. „Zdravănă femeie! Ce a făcut, ce a dres, de unde era cât p-aci să le vânză hanul când trăia bărbatu-său, acuma s-a plătit de datorii, a dres acaretul, a mai ridicat un grajd de piatră, şi încă spun toţi că trebuie să aibă şi parale bune. Unii o bănuiesc că o fi găsit vreo comoară... alţii, că umblă cu farmece. Odată au vrut s-o calce tâl-

Scanned with OKEN Scanner

harii... S-au apucat să-i spargă uşa. Unul dintre ei, ăl mai voinic, un om cât un taur, a ridicat toporul şi când a tras cu sete, a picat jos. L-au ridicat repede! era mort... frate-său a dat să vorbească, dar n-a putut – amuţise. Erau patru inşi. L-au pus pe mort în spinarea lui frate-său, şi ceilalţi doi l-au apucat de picioare, să-l îngroape undeva departe. Când să iasă din curtea hanului, Mânjoloaia începe să strige pe fereastră: hoţii! Şi-n faţă-le, iaca zapciul cu mai mulţi inşi şi cu patru dorobanţi călări."

(I.L. Caragiale – ***La hanul lui Mânjoală***)

1. Menţionează două antonime pentru cuvintele: **zdravănă**, **a ridicat**. (2 p.)
2. Precizează două consecinţe ale utilizării cratimei în structura „s-o calce". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care să conţină verbul **a pune**. (2 p.)
4. Identifică perspectiva narativă din fragmentul citat. (4 p.)
5. Transcrie o structură care conţine o imagine auditivă. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează dimensiunea morală a personajului. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în acest fragment. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, următorul fragment de text: „Zdravănă femeie! Ce a făcut, ce a dres, de unde era cât p-aci să le vânză hanul când trăia bărbatu-său, acuma s-a plătit de datorii, a dres acaretul, a mai ridicat un grajd de piatră, şi încă spun toţi că trebuie să aibă şi parale bune. Unii o bănuiesc că o fi găsit vreo comoară... alţii, că umblă cu farmece. Odată au vrut s-o calce tâlharii..." . (4 p.)
9. Motivează prezenţa descrierii în acest fragment . (4 p.)

(C. Creiţă)

59. „Oricum aş face, sunt pierdut.

Eşti pierdut, eşti pierdut, mă leagănă duiosul balansoar al cedării şi oboselii, al scârbei şi oboselii, al scârbei, al uimirii, al prieteniei recunoscătoare. (Ea face doar *tot* ceea ce poate face. Vrea să mă ajute. În faţetele cristalului sclipesc lumânările de pe masa festivă.)

Sunt pierdut şi pentru că asta trebuia să-mi fie soarta – asta,

Scanned with OKEN Scanner

nu alta. Oare nu-s un mânjit, un ratat, un îmbătrânit în concesii şi cedări, în ruşinate mânii, în supărări groteşti, în zvâcniri de invidie, de mândrie sângerândă, de pofte mereu treze, satisfăcute dar niciodată măreţ şi pe deplin, mereu ciuntite, nu-i locul meu firesc printre murdării, printre căldicei, haznaua asta odihnitoare a renunţării şi supunerii, a *confirmării* adevărului adevărat nu-i ea capătul logic al unor lungi purulenţe? La ce bun să mă mai amăgesc pe drumurile depărtate ale mândriei şi demnităţii? Inaccesibile. Calea-i barată definitiv.

Ce-are a face dacă l-am spart sau nu? Are. Ceva îmi spune stăruitor că are. Stăruitor, dar în surdină. Înţeleg prea bine – din ce în ce mai bine pe măsură ce lunga confruntare merge înainte cu oblojite mănuşi – că acum se ia hotărârea, că de aici se va declanşa totul. Şi drăcovenia e că oricum aş suci-o, tot prins în capcană rămân. Ori pe calea adevărului ori pe a lunecării în ceaţa deşertăciunii, tot pierdut sunt, tot va trebui să recunosc."

(Nicolae Steinhardt – ***Jurnalul fericirii***)

1. Menţionează câte un antonim pentru cuvintele: **pierdut**, **să mă amăgesc**. (2 p.)
2. Precizează rolul liniei de pauză din ultimul paragraf al textului. (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care să conţină verbul **a avea**. (2 p.)
4. Identifică perspectiva narativă din fragmentul citat. (4 p.)
5. Transcrie o structură care să conţină o imagine vizuală. (4 p.)
6. Selectează două sintagme aparţinând registrului popular al vorbirii. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite din textul citat. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, următoarea secvenţă: „Sunt pierdut şi pentru că asta trebuia să-mi fie soarta – asta, nu alta. Oare nu-s un mânjit, un ratat, un îmbătrânit în concesii şi cedări, în ruşinate mânii, în supărări groteşti, în zvâcniri de invidie, de mândrie sângerândă, de pofte mereu treze, satisfăcute dar niciodată măreţ şi pe deplin, mereu ciuntite, nu-i locul meu firesc printre murdării, printre căldicei, haznaua asta odihnitoare a renunţării şi supunerii, a *confirmării* adevărului adevărat nu-i ea capătul logic al unor lungi purulenţe?" (4 p.)

Scanned with OKEN Scanner

9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, două trăsături morale ale personajului, identificate în fragmentul citat. (4 p.)

(C. Creiță)

60. „Somn întrerupt de coşmaruri. Sunt mai întâi trezit de gardian pentru că am strigat în somn. Apoi, de câteva ori, pentru că dorm cu faţa la perete ori cu mâinile sub pătură. Întrebări. Aduceri aminte. Se poate rezista la anchetă? Recunoaşterea totală şi valul de mărturisiri sunt absolut inevitabile?

Groasele volume publicate de ministerul sovietic al justiţiei între 1937-1939. Procesele „dreptei şi troţchiştilor" îndelung citite, îndelung discutate cu Manole. Recunosc toţi vechii complotişti ai insurecţiei, toată elita revoluţionară. Există şi un fel de soluţie de compromis, tenebroasă: Radek. Formulele ceremoniale; uşierul: Tribunalul, vă rog să vă ridicaţi în picioare. Grija aceasta de repetare a formulelor spre a crea o atmosferă de obiectivitate. Şi nici o probă materială, absolut nici una, nimic concret, un document, o armă, ceva... Numai vorbe. Chiar ca în Hamlet: vorbe, vorbe, vorbe... iar dacă la spovedanie păcătosul poate spune: acestea şi mai rău decât acestea am făcut, la tribunal impresia e de fals. Şi foarte lungile introduceri ale avocaţilor care întâi se apără pe ei înşişi, precizând că apar în numele acuzaţilor numai ca auxiliari ai justiţiei. Nu e o dezbatere, ci un ceremonial, un oratoriu unde fiecare îşi joacă rolul şi-şi cântă partea în vederea realizării melodice de ansamblu. Troţchi: supra-bandit. Ceilalţi sunt numai banditi. Acest supra e în plus suspect iar calificativul viperă lubrico-troţchistă contrastează cu obiectiva politeţă, cu uşierul, cu deosebitul respect pentru amănuntele nesemnificative: vârful cozii lupului costumat în bunicuţă."

(Nicolae Steinhardt – ***Jurnalul fericirii***)

1. Exemplifică în propoziţii câte un omonim al cuvintelor: **somn** şi **probă**. (2 p.)
2. Precizează rolul virgulelor şi al punctelor de suspensie din structura „chiar ca în Hamlet: vorbe, vorbe, vorbe..." (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin substantivele **vorbă** şi **mână**. (2 p.)

Scanned with OKEN Scanner

4. Identifică perspectiva narativă în fragmentul citat. (4 p.)
5. Transcrie o structură care conţine o imagine vizuală. (4 p.)
6. Selectează o marcă a subiectivităţii în fragmentul citat. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în fragment. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, următoarea secvenţă: „Nu e o dezbatere, ci un ceremonial." (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o trăsătură morală a avocaţilor, sugerată de contextul: „Şi foarte lungile introduceri ale avocaţilor care întâi se apără pe ei înşişi, precizând că apar în numele acuzaţilor numai ca auxiliari ai justiţiei." (4 p.)

(B.C.)

61. „Către sfârşitul lui august, zile după zile sfinte. Uşoare neguri dimineaţa, pe piscuri de brădeturi, amiezi înfocate, amurguri încununate rumăn, înserări răcoroase. A fost sfârşitul unei epoci de secetă; orele se repetau în aparenţă fără schimbări. Însă în cea din urmă zi a lunii, Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul, ca şi cum s-ar fi produs o catastrofă simbolică şi nesimţită, lumina şi-a schimbat aurul, au trecut pe sub cer nouri învălmăşiţi care au scuturat burniţe şi ploi, s-au ciocnit vârtejuri de vânturi contrare. Tovarăşul meu, muntean vechi, a privit cu puţină melancolie spre plantaţiile nouă ale Oaşei, unde se mişca o căprioară la marginea pădurii, şi a murmurat:

– A venit toamna...

Într-adevăr, ciclul zilelor numai ni se părea neschimbat şi monoton; era supus în realitate legii eterne care ne călăuzeşte. Am mai adaos şi noi o vară vieţii noastre şi toamna ni se mai apropie cu un popas.

Astăzi, întâi septembrie, privim lumea cu alţi ochi, din cerdacul casei de la Bradu-Strâmb. Şi pentru că toate-s schimbătoare şi toate se isprăvesc cu mâhnire, şi pentru că nu mai avem de petrecut aici decât clipe numărate, mi-aduc aminte de o întâmplare de demult, pe care simt nevoia s-o povestesc."

(Mihail Sadoveanu – ***Poveştile de la Bradu Strâmb***)

Scanned with OKEN Scanner

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **învălmăşiţi, călăuzeşte.** (2 p.)
2. Precizează rolul expresiv al punctelor de suspensie din secvenţa: „A venit toamna..." (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin verbul **a trece.** (2 p.)
4. Identifică tema în fragmentul citat. (4 p.)
5. Transcrie o structură care conţine o imagine vizuală. (4 p.)
6. Selectează două mărci ale subiectivităţii în acest fragment. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în fragmentul citat. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, următoarea secvenţă: „Însă în cea din urmă zi a lunii, Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul, ca şi cum s-ar fi produs o catastrofă simbolică şi nesimţită, lumina şi-a schimbat aurul, au trecut pe sub cer nouri învălmăşiţi care au scuturat burniţe şi ploi, s-au ciocnit vârtejuri de vânturi contrare." (4 p.)
9. Motivează, cu ajutorul a două argumente, prezenţa descrierii în textul citat. (4 p.)

(B.C.)

62. „Prefectul era atât de tulburat, încât voi să intre în vorbă cu vizitiul ţigan al prinţului, înjosire nefolositoare, la care nu s-ar fi gândit niciodată, altminteri. Trăsura mergea pe latura cea mai puţin noroioasă a drumului. Băltoacele ţâşneau în pânze galbene de apă sclipitoare sub roţile de cauciuc cu spiţe fine. Caii minunaţi ai prinţului mergeau în trap mare şi uneori alunecau prin noroi. De o parte şi de alta a drumului, se ridicau pădurici dese, perii scheletice, vinete. Iar deasupra, într-un cer tulbure, se prelungeau dâre nesfârşite de nori sumbri. Câte o picătură de ploaie, răzleţită de cine ştie ce furtună risipită de vânt, îl lovea în obraz pe oaspetele prinţului.

Prefectul îşi drese glasul şi îi zise:

– Ce dracu' au oamenii azi, măi?

Vorbise iar cu acea voce străină, ascuţită, spartă, acea voce care nu era a lui, ci a unei sălămâzdre (*salamadre, n.n*) otrăvite şi reci care era în el, ascunsă adânc de tot în cuta cea mai lăuntrică a inimii. Se simţea enervat, umilit, şi-l apucă o furie rece că a trebuit

Scanned with OKEN Scanner

să i se vadă frica pe faţă, să i se audă frica în glasul acela piţgăiat, ridicol".

(Petru Dumitriu – *Cronică de familie*)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **se prelungeau, răzleţită.** (2 p.)
2. Prezintă rolul apostrofului şi al virgulei în contextul „Ce dracu' au oamenii azi, măi?". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin substantivul **inimă.** (2 p.)
4. Identifică perspectiva narativă în fragmentul citat. (4 p.)
5. Transcrie o structură care conţine o imagine vizuală. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează dimensiunea spaţială. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în fragmentul citat. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, următoarea secvenţă: „Se simţea enervat, umilit, şi-l apucă o furie rece că a trebuit să i se vadă frica pe faţă, să i se audă frica în glasul acela piţgăiat, ridicol". (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o trăsătură morală a personajului, identificată în fragmentul citat. (4 p.)

(B.C.)

63. „– Hai, Iţic!

– Hai, don căprar!

Porniră. Căprarul înainte, Iţic după el, prin şanţul de apărare părăsit, în care zăpada se troienise peste bulgării de pământ răscolit de obuze. Mergeau cu băgare de seamă, călcând numai în urmele îngheţate şi adânci ale vreunei patrule de ieri, cu capetele şi spatele plecate, ca să nu-i descopere ochii duşmani care pândeau din stânga, sau gloanţele ce pocneau în răstimpuri, rare ca nişte ţipete ascuţite, cutremurând durerile înălţate şi amorţite în văzduhul posomorât. Mergeau suflând din ce în ce mai greu, apoi asudând.

Cotiră întâi în dreapta, pe urmă iar înainte, şi pe urmă se pomeniră deodată la marginea pădurii de brazi care se căţăra, deasă şi încâlcită, pe o coastă piezişă. Atunci, după câţiva paşi, căprarul se opri brusc, atât de brusc, încât Iţic Ştrul, urmându-l ca o umbră

Scanned with OKEN Scanner

credincioasă, mai-mai să se izbească de dânsul.

– Să ne hodinim oleacă! răsuflă căprarul fără să se uite la Iţic.

– Să ne hodinim, don căprar! murmură soldatul, lăsând îndată să-i alunece puşca în zăpadă şi apucându-se să-şi şteargă năduşeala de pe frunte, cu mâneca mantalei, împingându-şi pe ceafă capela prea mică, strengărească. Aburi albi îi ţâşneau din păr şi din gură, îmbrobodindu-i capul într-o ceaţă ce se risipea îndată în frigul înţelenit. Căprarul, tăcut şi îngândurat, sufla pe nări fuioare de oboseală. Vru să-şi usuce şi el sudoarea brăzdată pe tâmple, ridică mâna, dar la jumătatea drumului se răzgândi şi-şi îndesă doar şapca mai pe ochi, aruncând pe sub cozoroc o privire nehotărâtă spre celălalt. Când însă Iţic, simţindu-i căutătura, se întoarse întrebător, căprarul se feri, înfricoşat, parcă, prefăcându-se că măsoară calea rămasă înapoia lor.

«Tare-i ursuz astăzi», se gândi Iţic, agăţându-şi alene arma pe umăr, mai răcorit.

Urmele lor se iveau ca nişte pete negre, mereu mai mici, pe spinarea dealului acoperită cu un cearceaf alb nesfârşit. Parapetul şanţului şerpuia ca o boţitură cenuşie, frântă pe-alocuri, pierzându-se în zare. Zăpada sfărâmicioasă stăpânea tot cuprinsul, atât de albă că, privind-o mai mult, ustura ochii. Cerul însă era mohorât şi apăsător şi se cobora foarte jos, parcă s-ar fi pus să strivească pământul. În văzduh rătăcea o tristeţe grea, care pătrundea în suflete mai adânc decât frigul atotstăpânitor. Câţiva copaci răzleţi, negri, cu crengile despuiate, asemenea unor oameni bolnavi cerând iertare, vegheau încremeniţi sub povara singurătăţii.

– De mult n-am mai văzut soarele, rosti Iţic, deodată, plictisit de tăcere. Un brad bătrân tresări spăimântat şi-şi scuturâ crengile; zăpada se cernu fără zgomot pe învelişul alb. Căprarul se întoarse spre Iţic, ca şi cum glasul l-a fi deşteptat dintr-o aiurare:

– Cum ai zis?

– Soarele, zic, nu se mai arată de mult, repetă soldatul, uitându-se cu nişte ochi voioşi la dânsul. O fi târziu, don căprar? Să nu ne-apuce noaptea prin pustiurile astea.

– Noaptea? Murmură căprarul cu capul coborât în pământ, încât părea a vorbi dintr-o peşteră. Numai Dumnezeu ştie câte se pot întâmpla până la noapte.

Veselia se stinse blând în ochii lui Iţic Ştrul. Glasul căpraru-

Scanned with OKEN Scanner

lui, straniu şi puţin tremurat, i se prelinse în inimă ca o ameninţare neînţeleasă. Mai vru să întindă vorba, dar curajul i se opri în gât."

(Liviu Rebreanu – *Iţic Ştrul dezertor*)

1. Menţionează câte un antonim pentru sensul din text al cuvintelor: **tăcut, înfricoşat**. (2 p.)
2. Precizează rolul liniei de dialog şi al semnului exclamării în structura: „– Să ne hodinim, don căprar!" (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin substantivul **drum**. (2 p.)
4. Precizează tema fragmentului. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă care conţine o imagine auditivă. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează dimensiunea spaţială a tabloului. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, secvenţa următoare: „Aburi albi îi ţâşneau din păr şi din gură, îmbrobodindu-i capul într-o ceaţă ce se risipea îndată în frigul înţelenit. Căprarul, tăcut şi îngândurat, sufla pe nări fuioare de oboseală." (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, rolul dialogului în fragmentul citat. (4 p.)

(B.C.)

64. „Văzduhul clocotea de zăpuşeală...

O beteală de aur aprins se bălăbănea sub albastrul lăptos al cerului. Fuioarele subţiri de căldură se întortocheau de-a valma peste lanurile gălbejite de soare, alunecau uşor pe deasupra coperişilor ţuguiate ale mahalalelor, se zvârcoleau îndârjite printre turlele tinichelate ale oraşului nemărginit. Câte-o gură de vântişor sec şi aspru răscolea în răstimpuri pulberea albă ca omătul de pe şoseaua ce se întindea, netedă ca un brâu de argint, printre livezile dogorite de arşiţă. Printre prejurimile ofilite, arbori presăraţi rar, ca nişte bulgări de vopseală verde lâncezită pe o icoană colboasă, moţăiau toropiţi de oboseală. Umbre uriaşe păşeau agale peste întreg cuprinsul, se lungeau, se resfirau şi apoi se prăpădeau în zările scăldate în abureală.

– Aaaoh! căscă Dumitrache Cântăreanu, pocnind din încheieturi. Aaaoh, Didico!

Scanned with OKEN Scanner

Stătea sub un nuc pântecos în «culcuşul» de la Trei gâşte, lungit pe spate, cu mâinile încopciate sub ceafă, cu privirile pierdute pe pânza vânătă, limpede şi nesfârşită, care se rotunjea molatec deasupra pământului. Prin frunzişul nucului se strecora o reţea minunata de ochiuri de umbră şi de soare, care se întreceau sprintene pe obrajii lui hopuroşi şi uscaţi ca coaja sâmburelui de măsline. Din haina aşternută pe sub dânsul, prin căptuşeala zdrenţuită, se zgâiau două buzunare ferfeniţite şi înnegrite de smoală. Jobenul spart şi mucezit, aruncat în spinişul din preajmă, păreau o grămăjuie de humă arsă.

– Aaaoh! făcu Cântăreanu din nou după un răstimp. Didico scumpă, mi-e foame!

– Ia taci din gură, pungaşule, fire-ai al dracului să fii! se răsti brusc Didina, care şedea alături, răzimată de tulpina nucului, încolăcită; ca un dobitoc, la umbră, îşi frecă ochii cu dosul palmelor, până ce se roşiră ca două sfecle fierte, apoi, ridicând capul cu o trufie caraghioasă şi aruncând nişte priviri pline de scârbă spre bărbatul ce sta şi-acum neclintit, începu a-l ocărî: Aoleu, pieri-ţi-ar viţa şi sămânţa, că m-ai sculat din somn tocmai când aţipisem şi eu niţel... Aoleu...

Cântăreanu se holbă la dânsa zăpăcit de mirare: bulbii ochilor i se nălbiră deodată ca două globuri de sticlă lucioasă.

– Dar dacă mi-e foame, fă? Dar dacă mi-e foame?... Ei, atunci ce zici, drăcoaico, ce zici?

Femeia dădu să răspundă, în clipa aceea însă Cântăreanu sâsâi ceva, scoase un ţipăt înfundat, dobitocesc, şi-şi încleştă pumnii gata să izbească. Didina se sculă friptă şi începu a se învârti ca o sfârleză în jurul nucului, din a cărui scorbură scoase în grabă un coşuleţ, acoperit cu o cârpă pestriţă, soioasă. Întinse basmaua pe iarbă şi răsturnă la repezeală conţinutul coşului: mezeluri scofâlcite, rămăşiţe cigălite de oase de păsări, câteva legături de praz şi o felie sănătoasă de pâine, cârcălită de unsori. Şi aşternând, blestema printre dinţi şi azvârlea, din când în când, priviri piezişe spre Cântăreanu, care acum nici nu o mai lua în seamă.

– Haide, hoţule, de te înfundă! bombăni pe urmă femeia, aşezându-se bulgăreşte lângă mâncare şi începând a înghiţi grăbită, parc-ar fi alungat-o tătarii.

– Nu mă mai ocărî, fetiţo, fire-ai a dracului! Să nu mă mai

Scanned with OKEN Scanner

ocărăşti, că te iau la bătaie, mormăi Cântăreanu c-o pâlpâire de zâmbet sălbatec în colţul gurii, târându-se în patru buşi spre basma.

– Parcă eu nu ştiu, că vrei să mă omori tâlharule, parcă nu ştiu?... Hai, loveşte, că mie nu mi-e frică!... Haide!... Haide!...

– Ţine-ţi clanţa, fă, că mă superi şi, dacă mă superi, o să te fac să-ţi înghiţi toate măselele!..."

(Liviu Rebreanu – ***Culcuşul***)

1. Menţionează câte un omonim pentru sensul din text al cuvintelor: **căldură** şi **viţă**. (2 p.)
2. Precizează rolul cratimei şi al virgulei în structura: „– Dar dacă mi-e foame, fă?" (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin substantivul **gură**. (2 p.)
4. Identifică perspectiva narativă în fragmentul citat. (4 p.)
5. Transcrie o structură care conţine o imagine vizuală. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează dimensiunea temporală. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în fragmentul citat. (4 p.)
8. Comentează, în 4-6 rânduri, următoarea secvenţă: „Din haina aşternută pe sub dânsul, prin căptuşeala zdrenţuită, se zgâiau două buzunare ferfeniţite şi înnegrite de smoală." (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o trăsătură de caracter a personajului feminin, pe baza reacţiilor faţă de solicitările lui Cântăreanu. (4 p.)

(B.C.)

65. „În vremea de demult, când oamenii de pe lumea asta ştiau şi puteau mai mult decât ce pot şi ştiu cei de acum, pe când pruncul de trei zile îţi număra numai într-o clipită toate stelele de pe cer, şi vedea cu ochişorii cum creşte iarba câmpului şi auzea cu urechile cum sfârâie fusele când toarce paianjinul, pe vremea de atunci trăia, în plaiurile Buzăului, o împărătească tare şi mare, pe care o chema Doamna Neaga. Ea-şi avea palatele ei tocmai acolo, în codrii Cislăului, unde se văd şi astăzi, pe o măgură mare, ocolită cu pâraie, temeliile de zid ale cetăţii ei, iar grădinile şi livezile, în care ea se preumbla când i se făcea urât de acasă, şi le avea pe colnicele Lapoşului, unde stă şi acum puţul ei cu colac de

Scanned with OKEN Scanner

piatră, săpat cu slove, pe care, zău, nici cei mai mari cărturari din ziua de astăzi nu le pot ghici.

Din toţi copiii câţi Dumnezeu îi dase şi-i luase înapoi la sine, Doamna Neaga rămăsese în văduvie numai cu un fecior pe care-l iubea ca lumina ochilor. Era şi drăgălaş, – bată-l fericea! – puiul de împărat! Mândru ca strălucitul soarelui la amiazi, blând ca razele line şi mângâioase ale lunei, sprinten ca luceafărul sclipitor al dimineţei şi înţelept ca întreaga tăria cerurilor. Nu ştia că maică-sa, nici lumea toată, cu ce să-l mai desmierde, atât era tuturor de drag şi de plăcut.

De micuţ îl dase Doamna la carte, şi când abia începuse tuleiele bărbei să-i umbrească pieliţa copilărească, el vorbea pe-derost toate limbile de pe lume, ba încă înţelegea şi graiurile tăinuite ale paserilor şi ale fiarelor.

Atunci Doamna cu inima îngânată de dor şi bucurie, îi vorbi aşa: «Fătul meu, cartea, câtă a fost, ai învăţat-o toată, din scoarţă până-n scoarţă: acum, ca să te faci om pe deplin şi voinic cu temei, precum se cade unui bărbat şi, mai ales unui fecior de împărat, toţi de toate părţile îmi spun că trebuie să te duci lumea să o colinzi, ca să încerci şi să ispiteşti viaţa prin tine însuţi, şi să afli mai multe şi mărunte ale lumei, care se vede că în carte nu se pot scrie. Du-te copilul meu; mergi de vezi şi de învaţă; dar cată a nu te prea depărta de pe aici; adu-ţi aminte, voinicelul meu, că pre câtă vreme nu te va simţi mama colea, în preajma ei, grija, chinul şi mâhnirea din sânu-i nu vor lipsi».

A doua zi, dân-zi-de dimineaţă, feciorul de împărat, mai mult vesel decât duios, îşi lua ziua-bună de la Doamna maică-sa care se silea, sărmana, pe cât se putea ca să-şi stăpânească plânsul şi obida ce o-necau."

(Al. Odobescu – ***Pseudo-cynegeticos***)

1. Menţionează câte un antonim pentru sensul din text al cuvintelor: **blând** şi **mâhnire**. (2 p.)
2. Prezintă rolul cratimei din structura „într-o". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin substantivul **lume**. (2 p.)
4. Identifică perspectiva narativă în fragmentul citat. (4 p.)
5. Transcrie o structură care conţine o imagine vizuală. (4 p.)

Scanned with OKEN Scanner

6. Selectează două sintagme care sugerează dimensiunea temporală. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în text. (4 p.)
8. Comentează în 6-10 rânduri următoarea secvenţă: „A doua zi, dân-zi-de dimineaţă, feciorul de împărat, mai mult vesel decât duios, îşi lua ziua-bună de la Doamna maică-sa care se silea, sărmana, pe cât se putea ca să-şi stăpânească plânsul şi obida ce o-necau". (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o trăsătură morală a împărătesei, identificată în fragmentul citat. (4 p.)

(B.C.)

66. „Nu ştiu dacă cineva a cercat pân-acum a descrie figura astă curioasă, originală şi crohmolită a boierului ţinutaş. Voi întreprinde eu a face acest tablou, pentru că ar fi păcat a rămânea nezugrăvit un portret atât de caracteristic, cerându-ţi însă iertare dacă nu voi putea a ţi-l arăta chiar întocmai cum îl vedem când ni-l aduce poşta sau harabagiul jidan de-l trânteşte liop! pe paveaua Iaşilor; şi mai vârtos că el are deosebit tip după vrâsta lui şi trebuinţa ce are în capitalie, şi e o lighioaie atât de variată, încât ar fi o nespusă greutate a închide într-un singur cadru toate feţele şi coloarele lui.

Provinţialul umblă încotoşmănat într-o grozavă şubă de urs; poartă arnăut în coada droşcii înarmat cu un ciubuc încălăfat şi lulea ferecată cu argint; şuba de urs, arnăutul şi ciubucul sunt cele trei neapărate elemente a boierului ţinutaş; fără ele nu se vede nicăiuri. Figura lui e lesne de cunoscut; cele mai adese este gros şi gras, are faţă înflorită, favoriţi tufoşi şi musteţi răsucite, dar pre lângă aceste fireşti podoabe natura, ca o miloasă mamă, a răspândit asupră-i şi un nu ştiu ce care vorbeşte mai tare ochilor ispititori decât orice alta; un nu ştiu ce care face a fi destul să-l vezi ca să-l cunoşti, şi să gâceşti din ce ţinut soseşte, sau din ce bortă iese; un nu ştiu ce, în sfârşit, care te face să râzi cum îl zăreşti.

Cum a sosit în capitalie, întâia lui treabă este să se ducă la Miculi, ca să-şi cumpere ochelari sau lornetă cu care se uită seara obrăzniceşte prin toate lojele teatrului. De-l vei întreba a doua zi

Scanned with OKEN Scanner

ce s-a reprezentat, a să-ţi spuie că s-a jucat comedia lui Vodevil care e foarte ghizdavă şi nostimă, pe care îndată începe a o şi critica. Ca să scapi de ideile lui literare, intră puţin în magazia astă din unghiul uliţii, unde domneşte M. Ortgies, vestit prin fasonul jiletcilor şi nasul său. Vezi pe acest flăcău tomnatic îmbrăcat cu un frac fără mânice, abia înseilat, pre care îl scrie calfa pe la toate încheieturile cu credă? A venit la Iaşi ca să se-nsoare, sau să intre în slujbă. Fracul îl strânge de-i plesnesc ochii, dar croitorul încredinţează că parcă e leit pe trupul său, ba încă ceva mai larg decât dupre jurnalul de pre urmă, căci în capitalie e de bon ton să fie toate cele strâmtorite.

Cine e acesta ce a să deie piste noi cu droşca? Să ne ferim de întâlnirea lui, dacă nu vrem să ne asurzească. A să ne spuie în gergul provinţial, care zic că e franţuzeşte, că vine de la moşia logofătului. A., unde a găsit pre moşul logofătul B., cu care să prânzească la mosul logofătului C., şi nu mai ştie ce să mai facă, căci e poftit şi de ceilalţi ai săi moşi logofeţi şi vornici ca să le facă cinste a petrece cu dânşii, şi nu-l mai încape vremea, şi... şi... o mulţime de asemene flecării; pentru că am uitat să-ţi spun că provinţialul e fudul din nascare şi evghenis din cap până-n călcâie. El e nepot tuturor boierilor mari şi văr cu toată lumea. Însă deşi ne spune că se sfădesc de la dânsul ca să-l aibă şi să-l primească, bunul om mucezeşte la hanul lui Coroi sau a lui Petre Bacalul! – O, lume!"

(C. Negruzzi – ***Scrisoarea IX. Fiziologia provinţialului***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **curioasă** şi **nostimă**. (2 p.)
2. Prezintă rolul punctelor de suspensie în structura „şi... şi... o mulţime de asemenea flecării". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **ochi**. (2 p.)
4. Identifică perspectiva narativă în fragmentul citat. (4 p.)
5. Transcrie o structură care să conţină o imagine auditivă. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează dimensiunea morală a personajului. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în fragmentul citit. (4 p.)

Scanned with OKEN Scanner

8. Comentează în 6-10 rânduri următoarea secvenţă: „El e nepot tuturor boierilor mari şi văr cu toată lumea. Însă deşi ne spune că se sfădesc de la dânsul ca să-l aibă şi să-l primească, bunul om mucezeşte la hanul lui Coroi sau a lui Petre Bacalul! – O, lume!" (4 p.)
9. Motivează prezenţa descrierii în textul citat. (4 p.)

(B.C.)

67. „Ca acéste bunătăţi şi mai mare, afară dintre-altele multe, ce nu s-au scris, făcând măriia-sa într-un an şi jumătate al domniii măriii-sale şi viind şi la noi cu sfârşitul istoriii până aici, iar şi cu inima curată şi cu sufletul drept rugăm pre putérnicul Dumnezeu să-i dăruiască măriii-sale sănătate întreagă, până la adânci bătrânéţe împreună cu prealuminată casa măriii-sale, ca să stăpânească ţara această cu milă şi cu dreptate şi cu faceri de bine, ca să se laude numele măriii-sale întru mulţi véci. Amin.

Prin mijlocul acestor vremi, au venit véste du peste Olt că Barbul sărdarul, începătorul tulburărilor şi al stricăciunii ţărâi şi cap hoţilor şi al tâlharilor, au crăpat şi s-au dus dracului, iar cu moartea rea şi groaznică, precum de la cei ce au fost de fată acolo am auzit. Încă în 10 zile ce au bolit s-au umflat şi au negrit tot trupu, şi încă viu fiind ochii amândoi i-au sărit din cap: iar după ce au murit şi au trecut 3 zile, au fost ieşit viermi din mormânt şi putoare mare, cât s-au umplut besérica, care minune s-au auzit pătutindenea şi au trimis boiarii cei de la Craiova, de le-au adus viermi, pentru credinţă, de au văzut. Au fost viermi mai albi cu capetile négre. Cu aceasta au arătat Dumnezău, dreptul judecători tuturor oamenilor, viermi neadormiţi făcând şi alte multe réle fapte, că pă stăpâne-său Nicolae-vodă l-au viclenit şi l-au robit împreună cu catanele. Ţara încă s-au robit peste Olt şi dincoace de Olt, încă mai mult decât cele 78000 de suflete. Mănăstirile céle du păste Olt s-au arsu céle mai multe, şi case boiereşti şi ale săracilor s-au pustiit. Şi ca acéstea multe rele s-au făcut, din răutatea lui şi a soţiilor lui. Şi când îl rădica să-l ducă să-l îngroape, ţară era multă, fiind strânsă acolo. Blestema toţi şi zicea:

– Du-te să dai seama înaintea lui Dumnezeu de céle ce ne-ai făcut şi crédem adevărat că nu va scapa nici el, nici soţiile lui din urgia lui Dumnezeu".

(Radu Popescu – ***Istoria domnilor Ţărâi Rumâneşti)***

Scanned with OKEN Scanner

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **întreagă** şi **începător**. (2 p.)
2. Prezintă rolul liniei de dialog şi al cratimei din structura „– Du-te…" (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin substantivul **cap**. (2 p.)
4. Identifică perspectiva narativă în fragmentul citat. (4 p.)
5. Transcrie o structură care conţine o imagine vizuală. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează dimensiunea temporală. (4 p.)
7. Explică două figuri de stil diferite identificate în text. (4 p.)
8. Comentează, în 4-6 rânduri, următoarea secvenţă: „Cu aceasta au arătat Dumnezău, dreptul judecători tuturor oamenilor, viermi neadormiţi făcând şi alte multe rele fapte, că pă stăpâne-său Nicolae-vodă l-au viclenit şi l-au robit împreună cu catanele". (4 p.)
9. Motivează prezenţa dialogului în finalul textului citat. (4 p.)

(B.C.)

68. „Nae Caramet, omul din fruntea convoiului, dădu gură la cai şi scârţâitul osiilor se uni cu scrâşnetul pietrişului, cu tropotul învălmăşit al copitelor. De pe întinderea câmpiei sufla rece vântul de la începutul lui Martie, clătinând buruienile uscate, rămase din anul trecut. Mirosea a frunze putrede, a pământ şi a pelin.

Cu un ceas înaintea zorilor, un alt convoi, format din şase care încărcate cu orz, pornise tot pe acelaşi drum spre Brăila. Le tocmise cu chirie Pavel Berechet, pe care Vetina, sub motiv că după ce cumpăraseră casele strămutaţilor rămăseseră fără bani, îl pusese să destupe groapa cu orz şi să trimită la vânzare în Oborul Brăilei şaizeci de saci. Învârtise treburile ca să meargă ea să vândă, iar bărbatu-su să rămână acasă, să cureţe pomii din livadă. Îl luase ajutor pe frate-su mai mic, un flăcăiandru care trăia pe lângă masa ei şi pe care Gheorghe Jinga îl alungase de la el, spunând că are obiceiul să şterpelească lucruri din casă şi să le mărite pe te miri ce. Îl luase să-i facă socoteala la bani, să n-o înşele negustorii."

(Fănuş Neagu – ***Îngerul a strigat***)

1. Precizează antonimele cuvintelor: **să vândă**, **pornise**. (2 p.)
2. Motivează folosirea în text a primelor două virgule. (2 p.)

Scanned with OKEN Scanner

3. Scrie două expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **bani**. (2 p.)
4. Identifică modul de expunere din perspectiva narativă. (4 p.)
5. Transcrie din text câte o structură care să conţină o imagine auditivă şi una olfactivă. (4 p.)
6. Selectează din fragment o sintagmă care sugerează dimensiunea spaţială a tabloului de natură. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite din prima parte a fragmentului. (4 p.)
8. Comentează în 4-6 rânduri următoarea secvenţă: „De pe întinderea câmpiei sufla rece vântul de la începutul lui Martie, clătinând buruienile uscate, rămase din anul trecut. Mirosea a frunze putrede, a pământ şi a pelin." (4 p.)
9. Evidenţiază, în 4-6 rânduri, două trăsături de caracter ale personajului Vetina, reieşite din text. (4 p.)

(F.C.)

69. „– Vara de afară îmi porunceşte să vă vorbesc despre un alt drept. Despre dreptul ei şi al vostru. Despre dreptul tinereţii şi despre tot ce stă făţarnic şi necinstit în drumul acestui drept al vostru şi al verii de afară. (...)

Îl ascultă sala toată, ca un singur om, cu mii de ochi şi mii de urechi.

– Priviţi-o cum îşi trăieşte viaţa din plin. Neîncăpătoare afară, dă buzna înăuntru, cu tot ce are mai bun: căldură, cântec, miasmă de floare, mângâiere de mâini nevăzute, chemare la dânsa. Auziţi o privighetoare? Oare s-o fi apropiat de zidurile Universităţii pentru ca să mă asculte pe mine ori a venit, trimisă a verii fiind, ca să vă scoată din închisoarea în care singuri aţi intrat şi să vă ducă afară?! Pe ce amarnică înşelăciune şi-au temeinicit legile oamenii! Lecţiile mari nu le dă şcoala. Şcoala, instruirea pe porţii şi pe ore, cu dascăli roşi de rutină şi cu consilii profesorale înţepate de gută şi înecate de astm, e poate cea mai ridicolă operă a aşa-zisei civilizaţii. Profesorii mari, oricât de mari ar vrea ei să fie, să nu-i căutaţi printre aceia înscrişi în statele Universităţii. Profesorii cei mari sunt profesorii de afară, iar singura Universitate a ştiinţei şi a înţelepciunii este numai natura. Dacă vă pot da un îndemn, pe acesta

Scanned with OKEN Scanner

vi-l dau: fiţi studenţii Universităţii de afară; fiţi studenţii naturii. Vreţi să învăţaţi a munci, apropiaţi-vă de stupii de albine şi veţi şti cu adevărat ce e munca şi care sunt legile ei. Dacă vreţi să agonisiţi, aplecaţi-vă asupra muşuroaielor de furnici şi veţi afla ce înseamnă agonisirea, care sunt poruncile ei şi care e dreptul fiecăruia, când a presta laolaltă cu semenii săi străduinţa. (...) afară mai puteţi învăţa să filosofaţi, să iubiţi şi să îmbinaţi culorile, să cunoaşteţi mişcarea în spaţiu, să simţiţi ceea ce e infinitul, ceea ce e etern şi ce e trecător, să îndepărtaţi deşertăciunile şi să vă înălţaţi continuu sufletul."

(Octav Dessila – ***Iubim***)

1. Menţionează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: **infinit, etern**. (2 p.)
2. Prezintă rolul cratimei în structura „priviţi-o". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care să conţină verbul **a da**. (2 p.)
4. Selectează un cuvânt/o sintagmă care sugerează, în text, o dimensiune temporală/spaţială. (4 p.)
5. Transcrie fragmentul în care profesorul defineşte şcoala acelor timpuri. (4 p.)
6. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite identificate în fragmentul dat. (4 p.)
7. Identifică tema lecţiei din fragmentul dat. (4 p.)
8. Comentează în 4-6 rânduri semnificaţia următorului fragment: „Dacă vă pot da un îndemn, pe acesta vi-l dau: fiţi studenţii Universităţii de afară; fiţi studenţii naturii. Vreţi să învăţaţi a munci, apropiaţi-vă de stupii de albine şi veţi şti cu adevărat ce e munca şi care sunt legile ei. Dacă vreţi să agonisiţi, aplecaţi-vă asupra muşuroaielor de furnici şi veţi afla ce înseamnă agonisirea, care sunt poruncile ei şi care e dreptul fiecăruia, când a presta laolaltă cu semenii săi străduinţa." (4 p.)
9. Conturează, în 4-6 rânduri, portretul profesorului, aşa cum este el ilustrat în fragment. (4 p.)

(F.C.)

70. „Era totuşi un tablou de iarnă ca-n visele poeţilor. Viscolul nu reuşise, sau mai exact, tocmai viscolul fusese acela care nu lăsase

Scanned with OKEN Scanner

zăpada să acopere pământul în mod uniform. Erau locuri (mai înalte desigur) de pe care vântul spulberase zăpada, iar buruienile arse de ger nu fuseseră acoperite în întregime, linii negre şi triste rămăseseră deasupra albului strălucitor al zăpezii. [...] Spre est era crângul de salcâmi sau chiar, de ce nu, păduricea de salcâmi ale cărei contururi clare-negre spărgeau cerul cenuşiu-îngheţat de pe latura estică a cadrului nostru. Ieşise şi soarele în această primă zi de linişte. Conturul lui galben-şters se ghicea prin norii nu prea opaci care defilau prin faţa lui într-un marş lent, ostenit, calm. Prea puţin strălucea acest soare. [...] Salcâmii aceia (nu prea îndepărtaţi, de altfel), bătrâni ca nişte păsări de pradă, cum spun poeţii, păreau că nu mai au nici o altă menire decât aceea de a fi complicatele schelete susţinătoare ale sutelor de cuiburi de ciori colonizate acolo. Cerul era cenuşiu, mohorât (soarele lui galben nu făcea decât să se întristeze şi atât), orizontul însă era albastru şi te îmbia la drum. La drum lung. La drumul spre nicio ţintă. Drumul acesta trebuie să fie grozav de frumos!"

(Mircea Nedelciu – ***Aventuri într-o curte interioară***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **menire**, **mohorât**. (2 p.)
2. Prezintă rolul semnului exclamării în enunţul: „Drumul acesta trebuie să fie grozav de frumos!" (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **drum**. (2 p.)
4. Identifică tema fragmentului. (4 p.)
5. Transcrie din text o imagine vizuală. (4 p.)
6. Selectează, din text, o secvenţă care să ilustreze un indice temporal. (4 p.)
7. Explică semnificaţia unei figuri de stil identificate în text. (4 p.)
8. Explică semnificaţia expresiei „drumul spre nici o ţintă". (4 p.)
9. Menţionează două trăsături care să justifice faptul că textul este o descriere literară. (4 p.)

(F.C.)

71. „Încercam să dorm, dar, de fiecare dată când aveam senzaţia că pastila înghiţită îşi face efectul, o nouă scenă care se petrecuse

Scanned with OKEN Scanner

cândva între noi îmi apărea în faţa ochilor. Ultima a fost cea din iarnă, când ai venit pentru câteva zece zile la Bucureşti, îţi lăsasem dormitorul meu, iar eu dormeam pe o saltea pusă în living. Mai aveai o zi până să te întorci la Tokyo. Ai venit acasă către două noaptea. Credeai că dorm, pentru că lumina era stinsă peste tot. Mă amuza să anticipez fiecare gest al tău din clipa in care am auzit, afară, maşina oprindu-se, şi apoi să-l fac, odată cu tine, în minte, din nou. A trecut o vreme până să aud uşa de jos deschizându-se. Am înţeles că te-ai oprit să fumezi o ţigară. Afară era frig şi, ca o mamă panicată ce sunt, am avut pornirea să deschid geamul şi să te rog să fumezi în casă. Dar ştiam că te enervează grijile şi angoasele mele. Am stat cuminte şi am fumat în gând, odată cu tine. Apoi... te-am urmărit intrând în baie, am desluşit în imaginaţie zgomotul periuţei de dinţi, te-am auzit apoi ieşind, apoi intrând în dormitor şi m-am pregătit să adorm odată cu tine.

Şi atunci s-a petrecut ceva neaşteptat. Ai apărut în vârful picioarelor şi cu perna în mână, lângă salteaua mea. Dar n-ai pus-o pe saltea, deşi alături de mine era loc destul, ci pe covor şi te-ai ghemuit direct pe jos. Continuai pe semne să crezi că dorm. Te-am întrebat brusc, cu tonul unui om treaz savurând, copilăreşte, efectul surprizei –, ce se întâmplă. Ai bombănit ceva în genul «Ce să se întâmple, mai am de stat doar o zi cu tine şi pe urmă, iarăşi, cine ştie, câtă vreme n-am să te mai văd» iar apoi m-ai lăsat să înţeleg că nu mai vrei comentarii şi că, gata, te-ai culcat. M-ai luat de mână şi ai adormit. Şi atunci, când valul care a pornit din piept s-a oprit într-un zâmbet uimit pe care, în întunericul camerei, nu-l adresăm nimănui, am simţit, vorba sfântului Augustin, cât de vaste sunt încăperile inimii noastre."

(Gabriel Liiceanu – ***Scrisori către fiul meu***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **savurând, comentarii**. (2 p.)
2. Identifică două mărci ale subiectivităţii în fragmentul dat. (2 p.)
3. Scrie două expresii care să conţină cuvântul **ochi**. (2 p.)
4. Explică valoarea expresivă a punctelor de suspensie din enunţul: „Ai bombănit ceva în genul «Ce să se întâmple, mai am de stat doar o zi cu tine şi pe urmă, iarăşi, cine ştie, câtă vreme n-am

Scanned with OKEN Scanner

să te mai văd...», iar apoi m-ai lăsat să înţeleg că nu mai vrei comentarii şi că, gata, te-ai culcat." (4 p.)
5. Identifică perspectiva narativă în fragmentul dat. (4 p.)
6. Comentează în 3-5 rânduri următoarea secvenţă: „Şi atunci, când valul care a pornit din piept s-a oprit într-un zâmbet uimit pe care, în întunericul camerei, nu-l adresăm nimănui, am simţit, vorba sfântului Augustin, cât de vaste sunt încăperile inimii noastre." (4 p.)
7. Exprimă-ţi opinia despre relaţia dintre tată şi fiu, pe baza textului dat. (4 p.)
8. Selectează două figuri de stil identificate în ultima frază. (4 p.)
9. Transcrie, din text, patru cuvinte din câmpul lexical *al trăirii interioare*. (4 p.)

(F.C.)

72. „După o vreme, mama cobora din casă şi mă găsea plângând. Cred că i se rupea şi ei inima. Dar ştia prea bine ce face. *Hai Gabriel, spunea, apucă-te de treabă. Ai să vezi, ochii te sperie, mâinile te scapă!* îşi învăţa puiul, puiul de om care eram, cu acea parte a vieţii care e făcută din trudă, griji şi îndatoriri [...] Mai târziu, când am început să traduc cărţi, de câte ori luam volumul în mână şi cântăream cu ochii pădurea de litere care se desfăşura pe sute de pagini în faţa mea şi îmi spuneam «Doamne, cât timp o să-mi ia să ajung la capătul volumului ăstuia?», auzeam vocea mamei: *Hai Gabriel, ochii te sperie, mâinile te scapă!*.

Nu face o asemenea vorbă cât tot aurul din lume!"

(Gabriel Liiceanu – ***Scrisori către fiul meu***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **trudă, rupe**. (2 p.)
2. Indică o structură caracteristică adresării directe (stilului direct). (2 p.)
3. Scrie două expresii care conţin verbul **a rupe**. (2 p.)
4. Prezintă perspectiva narativă din text. (4 p.)
5. Transcrie din text patru cuvinte care aparţin câmpului lexical al **cărţii**. (4 p.)

Scanned with OKEN Scanner

6. Selectează două sintagme prin care este sugerată afectivitatea mamei, dorinţa de a „îmblânzi" întâlnirea copilului cu viaţa. (4 p.)
7. Motivează ultimul enunţ al textului. (4 p.)
8. Exprimă-ţi opinia în legătură cu ultimul enunţ al textului dat. (4 p.)
9. Comentează interogaţia retorică: „Doamne, cât timp o să-mi ia să ajung la capătul volumului ăstuia?" (4 p.)

(F.C.)

73. „– Spune-mi, pe Irina ai uitat-o la fel de uşor?

Două imagini se ciocniră în capul inginerului. Prima (câţi ani sunt de atunci? foarte puţini, de ce naiba par atât de mulţi?) în faţa Palatului Mogoşoaia: era septembrie şi ploua tare în părul lor, lacul se umfla vânăt şi negru, stuful fâşâia scârbos, un paznic pipernicit se ţinea după ei rugându-i să plece, sezonul turistic se sfârşise, muzeul era închis, n-aveau ce căuta acolo, puteau să se despartă aiurea [...].

Cealaltă era mai veche, în Bucureşti: vara topea oraşul, el pâlpâia nerăbdător la fereastră, jos în stradă, două fete albe în rochiile de vară, una era Irina, cealaltă era ea, Cici, prietena ei, o fată frumoasă, de fiecare dată când îl întâlnea îl privea cu ochii mari şi-i strângea mâna intens [...].

– Poate că aş fi reuşit s-o uit, dacă nu mi-ai fi pomenit acum de ea. A fost un lucru cu care ne-am chinuit destul atunci-şi ea, şi eu. Te rog, Cici!"

(Petru Popescu – ***Prins***)

1. Menţionează două instanţe ale comunicării din textul dat. (2 p.)
2. Transcrie două repere spaţiale şi temporale care apar în text. (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care să conţină verbul **a sta**. (2 p.)
4. Identifică două moduri de expunere prezente în text. (4 p.)
5. Precizează momentul subiectului din care este extras textul. (4 p.)
6. Identifică, în text, două imagini artistice diferite. (4 p.)
7. Motivează utilizarea semnelor de punctuaţie din enunţul „– Poate că aş fi reuşit s-o uit, dacă nu mi-ai fi pomenit acum de ea." (4 p.)

Scanned with OKEN Scanner

8. Exprimă-ţi opinia în legătură cu relaţia dintre Cici şi inginer aşa cum reiese din fragmentul dat. (4 p.)
9. Explică sensul afirmaţiei „– Poate că aş fi reuşit s-o uit, dacă nu mi-ai fi pomenit acum de ea." (4 p.)

(F.C.)

74. „Prin pădure, zurgălăii cântau în toţi copacii şi felinarul trăsurii (unul, din economie, deşi badea Vasile pretextă că celălalt s-a stricat [...]) scotea mereu din întuneric, ca din neant, picioarele stejarilor, şi din când în când, o movilă de prund, care trecea pe lângă trăsură ca o dihanie informă, misterioasă.

Când am ieşit la câmp, s-a deschis o noapte înaltă, o noapte a cerului şi a stelelor (Nopţile cu lună sunt ale pământului.). La podul Ozanei, badea Vasile a oprit pentru motive variate: să-şi odihnească şi să-şi adape caii (şi să-i suduie că vor bea amândoi odată din găleată), să le dea puţin fân furat de peste şanţ şi să-şi facă mai uşor o ţigară, să caşte în linişte, să şuiere la cai şi să se dea şi el puţin la spatele trăsurii etc... Dinspre Hălăuca curgea o răceală care nu era încă vânt. Ozana freca prundişul albiei cu un şuier fatal, fără început şi fără sfârşit, şi nu era vizibilă decât prin câteva pete de argint fără forme fixe, tremurătoare, plutitoare – imaginea stelelor diluată în apă. Prin creştetul brazilor de pe muntele scund din faţă, apăreau câteva puncte de aur, clătinate de vânt."

(Garabet Ibrăileanu – *Adela*)

1. Motivează utilizarea a două semne de punctuaţie din fragmentul: „Când am ieşit la câmp, s-a deschis o noapte înaltă, o noapte a cerului şi a stelelor". (2 p.)
2. Identifică, în textul dat, două mărci ale subiectivităţii. (2 p.)
3. Transcrie doi termeni din câmpul semantic al **naturii**. (2 p.)
4. Menţionează sinonimele potrivite pentru sensul din text al fiecărui cuvânt: **neant**, **şuier** („fatal"). (4 p.)
5. Identifică două figuri de stil din primul aliniat. (4 p.)
6. Precizează perspectiva narativă. (4 p.)
7. Comentează textul următor în 6-10 rânduri, prin evidenţierea relaţiei dintre idee şi mijloacele artistice: „Dinspre Hălăuca curgea o răceală care nu era încă vânt. Ozana freca prundişul albiei cu un

Scanned with OKEN Scanner

şuier fatal, fără început şi fără sfârşit, şi nu era vizibilă decât prin câteva pete de argint fără forme fixe, tremurătoare, plutitoare – imaginea stelelor diluată în apă. Prin creştetul brazilor de pe muntele scund din faţă, apăreau câteva puncte de aur, clătinate de vânt.". (4 p.)

8. Realizează caracterizarea lui badea Vasile, utilizând informaţiile oferite de textul dat. (4 p.)
9. Motivează, cu ajutorul a două trăsături identificate în fragmentul dat, apartenenţa acestuia la un text narativ. (4 p.)

(F.C.)

75. „Focurile noastre îi fac să se culce automat. Ne retragem scurt pe muchia râpii şi tragem mereu, senin, fără să ştim ce ne aşteaptă. E un schimb viu de răpăieli şi fâsâituri, când dau şi eu, agitând mâna, semnul retragerii. Acum pornesc ei spre noi. Pesemne că plecarea noastră nu mai e conformă cu planul lor, pentru că trăsnetele de obuze se prăbuşesc acum în plutonul meu. Cădem cu sufletele rupte, în genunchi, ne aruncăm jos, care cum putem, apoi alergăm, coborâm speriaţi, împrăştiaţi, fără să ştim câţi mai suntem, mai ales acoperiţi de pământ şi fum cum arătam acum. E o schimbare de sus în jos, ca şi când ar fi căzut tâmpla cerului şi jumătate din privelişte s-ar fi răsucit ca într-un ochi bolnav, ca într-o oglindă, dintr-o dată întoarsă.

(...) La început caut cu cei câţiva oameni care se ţin după mine cu ochii scoşi din orbite, albi de groază, vreun adăpost, cât de mic... Suntem aşa, sub cerul vast, şi pământul nu vrea să ne primească."

(Camil Petrescu – ***Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război***)

1. Menţionează câte un sinonim contextual pentru cuvintele: **viu, se prăbuşesc**. (2 p.)
2. Ilustrează, în două enunţuri, polisemia cuvântului **a trage**. (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care să includă verbul **a ţine**. (2 p.)
4. Identifică perspectiva narativă în fragmentul citat. (4 p.)
5. Transcrie o structură care conţine o imagine vizuală. (4 p.)
6. Selectează două mărci ale subiectivităţii în fragmentul citat. (4 p.)

Scanned with OKEN Scanner

7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în fragmentul dat. (4 p.)
8. Comentează, în 3-5 rânduri, următoarea secvenţă: „Cădem cu sufletele rupte, în genunchi, ne aruncăm jos, care cum putem, apoi alergăm, coborâm speriaţi, împrăştiaţi, fără să ştim câţi mai suntem, mai ales acoperiţi de pământ şi fum cum arătam acum". (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a romanului subiectiv, valorificând sugestiile fragmentului dat. (4 p.)

(M.A.)

76. „Vremea se dezmorţea. Iarna, istovită ca o babă răutăcioasă, se zgârcea mereu, simţind apropierea primăverii din ce în ce mai dezmierdătoare. Haina de zăpadă se zdrenţuia dezvelind trupul negru al câmpurilor.

Ion de-abia aşteptase zilele acestea. Acuma, stăpân al tuturor pământurilor, râvnea să le vadă şi să le mângâie ca pe nişte ibovnice credincioase. Ascunse sub troienile de omăt, degeaba le cercetase. Dragostea lui avea nevoie de inima moşiei. Dorea să simtă lutul sub picioare, să i se agaţe de opinci, să-i soarbă mirosul, să-şi umple ochii de culoarea lui îmbătătoare.

Ieşi singur, cu mâna goală, în straie de sărbătoare, într-o luni. Sui drept în Lunci, unde era porumbiştea cea mai mare şi mai bună, pe spinarea dealului... Cu cât se apropia, cu atât vedea mai bine cum s-a dezbrăcat de zăpadă locul ca o fată frumoasă care şi-ar fi lepădat cămaşa arătându-şi corpul gol, ispititor."

(Liviu Rebreanu – ***Ion***)

1. Menţionează câte un sinonim contextual pentru cuvintele: **istovită, râvnea**. (2 p.)
2. Ilustrează, în două enunţuri, polisemia cuvântului **a ieşi**. (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care să includă verbul **a simţi**. (2 p.)
4. Identifică perspectiva narativă în fragmentul citat. (4 p.)
5. Transcrie o structură care conţine o imagine vizuală. (4 p.)
6. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în fragmentul dat. (4 p.)
7. Comentează, în 3-5 rânduri, următoarea secvenţă: „Dorea să simtă lutul sub picioare, să i se agaţe de opinci, să-i soarbă mirosul, să-şi umple ochii de culoarea lui îmbătătoare". (4 p.)

Scanned with OKEN Scanner

8. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a romanului obiectiv, valorificând sugestiile fragmentului dat. (4 p.)
9. Exprimă-ţi opinia, în 5-7 rânduri, în legătură cu relaţia personaj-pământ, aşa cum se desprinde din text. (4 p.)

(M.A.)

77. „Otilia opri pe Felix în faţa femeii mai mature. Era o doamnă cam de aceeaşi vârstă cu Pascalopol, cu părul negru pieptănat bine într-o coafură japoneză. Faţa îi era gălbicioasă, gura cu buzele subţiri, acre, nasul încovoiat şi acut, obrajii brăzdaţi de câteva cute mari, acuzând o slăbire bruscă. Ochii îi erau bulbucaţi ca şi aceia ai bătrânului, cu care semăna puţin, şi avea de altfel aceeaşi mişcare moale a pleoapelor. Era îmbrăcată cu bluză de mătase neagră cu numeroase cerculeţe, strânsă la gât cu o mare agrafă de os şi sugrumată la mijloc cu un cordon de piele, în care se vedea, prinsă de un lănţişor, urechea unui cesuleţ de aur. Doamna care juca table cu Pascalopol, în vreme ce ceilalţi priveau, ridică o faţă scrutătoare şi examină din cap până în picioare pe Felix, ridicându-şi în acelaşi timp cu multă demnitate mâna spre a-i fi sărutată.

– Hm! spuse ea arţăgos şi cu un glas răguşit, însă forte. Eşti flăcău în lege! (...)

– E tanti Aglae, sora lui papa, explică Otilia lui Felix, văzându-l cam nedumerit.

– De unde să mă cunoască? întrebă Aglae. Când a murit mă-sa, era numai atât. De atunci nu l-am mai văzut."

(G. Călinescu – ***Enigma Otiliei***)

1. Menţionează câte un sinonim contextual pentru cuvintele: **vârstă, arţăgos.** (2 p.)
2. Ilustrează, în două enunţuri, polisemia cuvântului **a semăna.** (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care să includă verbul **a juca.** (2 p.)
4. Identifică perspectiva narativă în fragmentul citat. (4 p.)
5. Transcrie o structură care conţine o imagine vizuală. (4 p.)
6. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în fragmentul dat. (4 p.)
7. Precizează două trăsături ale romanului realist, pornind de la textul dat. (4 p.)

Scanned with OKEN Scanner

8. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o trăsătură a personajului feminin, valorificând sugestiile fragmentului dat. (4 p.)
9. Motivează, cu două argumente, apartenenţa fragmentului la un text narativ. (4 p.)

(M.A.)

78. „Fiul craiului, boboc în felul său la trebi de aieste, se potriveşte Spânului şi se bagă în fântână, fără să-i trăsnească prin minte ce i se poate întâmpla. Şi cum sta şi el acolo de se răcorea, spânul face tranc! capacul pe gura fântânei, apoi se suie deasupra lui şi zice cu glas răutăcios:

– Alelei! fecior de om viclean ce te găseşti; tocmai de aceea ce te-ai păzit, n-ai scăpat. Ei, că bine mi te-am căptuşit! Acum să-mi spui tu cine eşti, de unde vii şi încotro te duci că, de nu, acolo îţi putrezesc ciolanele!

Fiul craiului ce era să facă? Îi spune toate cu de-amănuntul, căci, dă, care om nu ţine la viaţă înainte de toate?

– Bine, atâta am vrut să aflu din gura ta, puiu de viperă ce mi-ai fost, zice atunci Spânul; numai cată să fie aşa, că, de te-oiu prinde cu oca mică, greu are să-ţi cadă. Chiar acum aş pute să te omor, în voia cea bună, dar mi-i milă de tinereţele tale... Dacă vrei să mai vezi soarele cu ochii şi să mai calci pe iarbă verde, atunci jură-mi-te pe ascuţişul paloşului tău că mi-i da ascultare şi supunere întru toate, chiar şi-n foc de ţi-aş zice să te arunci. Şi de azi înainte, eu să fiu în locul tău nepotul împăratului, despre care mi-ai vorbit, iară tu, sluga mea; şi atâta vreme să ai a mă sluji, până când îi muri şi iar îi învie. Şi oriunde vei merge cu mine, nu care cumva să bleşteşti din gură cătră cineva despre ceea ce a urmat între noi, că te-am şters de pe faţa pământului. Iţi place aşa să mai trăieşti, bine-de-bine; iară de nu, spune-mi verde în ochi, ca să ştiu ce leac trebuie să-ţi fac..."

(Ion Creangă – ***Povestea lui Harap-Alb***)

1. Selectează două regionalisme din text. (2 p.)
2. Notează două expresii/locuţiuni care să conţină verbul **a spune**. (2 p.)
3. Indică două mărci ale oralităţii întâlnite în textul dat. (2 p.)

Scanned with OKEN Scanner

4. Selectează o imagine auditivă din text. (4 p.)
5. Menţionează modurile de expunere întâlnite în text. (4 p.)
6. Transcrie un fragment de maximum 15 cuvinte care să evidenţieze intervenţia subiectivă a naratorului. (4 p.)
7. Comentează semnificaţia numelui personajului principal. (4 p.)
8. Menţionează o trăsătură de caracter a protagonistului, identificată în fragmentul citat. (4 p.)
9. Numeşte două trăsături ale basmului ca specie literară. (4 p.)

(M.A.)

79. „O osteneală zdrobitoare se lăsă pe cerbicea lui Zibal...

«Să fie Gheorghe?»

Leiba simţi că i se sting toate puterile şi se aşeză la loc pe prag. Între frânturile de gânduri ce se rostogoleau în capul său, el nu putu prinde un gând întreg, o hotărâre... Aiurit, intră în dugheană, trase un chibrit şi aprinse o lampă mică de petrol. [...] A mai gândi la scăpare?... Absurd!... În creierul care ardea, imaginea sufletului lua nişte dimensii nemaiînchipuite. Unealta, învârtindu-se mereu, creştea la infinit şi borta devenea tot mai mare şi mai mare, aşa de mare în sfârşit, încât, în cadrul ei rotund, monstrul putea s-apară în picioare fără să se aplece. Ceea ce se petrecea în acel creier ieşea din sfera gândirii umane: viaţa se ridicase la o treaptă de exaltare din care toate se vedeau, se auzeau, se pipăiau enorme, de proporţii haotice. [...] Şi acelaşi sfredel, peste câteva minute, are să fie instrumentul caznei lui Leiba şi a tuturor ai lui... Doi gâzi or să ţină victima răstignită jos şi Gheorghe, cu călcâiul pe pântecele ei, o să vâre încet, ca în blana de lemn moartă, sfredelul în osul viu al pieptului, adânc, mai adânc, până să atingă inima, pe care s-o oprească din zvâcniturile-i nebune şi s-o ţintuiască pe loc.

O sudoare de moarte scăldă tot trupul lui Zibal; omul se-nmuie din încheieturi şi încet se lăsă să cază în genunchi, ca o vită ce-şi pleacă sub lovitura din urmă grumazul, pătrunsă că de acuma ea însăşi trebuie să se părăsească pe ea însăşi."

(Ion Luca Caragiale – ***O făclie de Paşte***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **exaltare, răstignită**. (2 p.)

Scanned with OKEN Scanner

2. Prezintă rolul punctelor de suspensie utilizate de scriitor pe parcursul textului. (2 p.)
3. Scrie enunțuri în care să evidențiezi sensul propriu, secundar și figurat al substantivului **inima**, precizându-le. (2 p.)
4. Identifică tema fragmentului citat. (4 p.)
5. Transcrie o secvență care conține o imagine artistică vizuală. (4 p.)
6. Selectează o sintagmă care sugerează dimensiunea morală a personajului în fragmentul citat. (4 p.)
7. Explică semnificația interogațiilor retorice prezente în textul citat. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, secvența: „O sudoare de moarte scăldă tot trupul lui Zibal". (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a speciei literare nuvelă psihologică din care face parte fragmentul. (4 p.)

(S.Z.)

80. „Unchiul se străduia să înțeleagă: făcuse el bine că venise la ei? Se potrivea gândul cu care venise el cu ceea ce găsise? Erau măcar ei curioși să afle că tatăl lor avea în inima lui un gând pentru ei? Aveau măcar bănuiala, sau nu cumva își închipuiau că venise cu vechile lui pretenții, să-i constrângă, să le poruncească, să-i biciuie cu cuvintele lui usturătoare? [...] Nu era mulțumit de feciorii lui. Asta o știau ei bine! De-aia venise atâta drum ca să le reamintească motivul pentru care fugiseră de acasă: disprețul și nemulțumirea lui pentru primii născuți, pe care i-a luat totdeauna în râs, în timp ce pe ceilalți i-a corcolit? [...] Cel mai natural ar fi să credem că după mai bine de trei ani de zile i se făcuse pur și simplu dor de ei și venise să-i vadă. Dar numai dor nu era în inima lui. Cui îi e dor nu are sufletul întunecat... Atunci? Uite, numai ei pot să știe, încheie Ștefan, arătându-i cu capul pe cei trei. «Ce v-a spus, nea Nilă?... Nea Achime?... Nea Paraschive?...».

Aici, Paraschiv, care de multă vreme se tot uita la al lui Parizianu cu ochii cât cepele (cine putuse să bănuiască până acum că ăsta, de când venise la București, i se urcase la cap și făcea pe deșteptul vorbind despre ei trei așa, ca despre niște nătărăi?) sări și îl întrerupse:

Scanned with OKEN Scanner

– Opreşte-te, bă, şi nu mai bate câmpii! De când te ascult mă dor urechile de tâmpeniile care îţi ies din gură."

(Marin Preda – ***Delirul***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor şi expresiilor: **bănuiala, (i)-a corcolit**. (2 p.)
2. Explică prezenţa ghilimelelor din secvenţa «Ce v-a spus, nea Nilă?... Nea Achime?... Nea Paraschive?...». (2 p.)
3. Scrie patru expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **cap**. (2 p.)
4. Identifică tema fragmentului citat. (4 p.)
5. Transcrie din text o secvenţă care să includă o imagine vizuală. (4 p.)
6. Selectează o sintagmă care să sugereze dimensiunea morală a personajului principal prezentat în text. (4 p.)
7. Explică prezenţa şi semnificaţia oralităţii, ca trăsătură stilistică fundamentală a artei narative în fragmentul dat. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, secvenţa iniţială constituită dintr-o succesiune de interogaţii retorice. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a naraţiunii subiective. (4 p.)

(S.Z.)

81. „– Isis, strigă el, spre oglinda... Isis, apari!

Tabla se-nnegri şi deasupra-i apărură scrisori albe... chipuri de oameni şi de animale... Palatul întreg se cutremura lin.

– A sosit ora morţii mele... zise regele, ca şi când ar fi vorbit cu el singur... aştept să-mi spui adevărul... Nu-mi zugrăvi chipuri trecătoare... care să mă facă a crede că suntem numai pulbere...

Un râs clocoti prin toată sala...

– Ce râzi, zise regele întunecos... mie nu mi-e a râde, demone... voi adevăr, nu batjocură...

– Pulbere? răspunse un glas din oglindă cu o rece şi cruntă espresie de ironie... pulbere?... te-nşeli... ce eşti tu, rege Tla? Un nume eşti... o umbră! Ce numeşti tu pulbere? Pulberea e ceea ce există întotdeauna... tu nu eşti decât o formă prin care pulberea

Scanned with OKEN Scanner

trece... Ceea ce-nainte de doi ani se numea regele Tla este atom cu atom altceva decât ceea ce azi se numeşte tot cu acelaşi nume...

– Chipul tău, Isis..."

(Mihai Eminescu – *Avatarii faraonului Tla*)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **clocoti, ironie**. (2 p.)
2. Prezintă două consecinţe ale utilizării cratimei în structura „să-mi" (spui). (2 p.)
3. Evidenţiază, prin patru enunţuri, polisemantismul substantivului **umbră**. (2 p.)
4. Identifică un motiv literar prezent în text. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă care să conţină o imagine artistică vizuală. (4 p.)
6. Selectează o sintagmă care să sugereze dimensiunea morală a personajului întruchipat de regele Tla. (4 p.)
7. Explică semnificaţia succesiunii de interogaţii şi exclamaţii retorice, întâlnite în ultima intervenţie a personajului Isis. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, secvenţa „Nu-mi zugrăvi chipuri trecătoare... care să mă facă a crede că suntem numai pulbere..." (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a speciei literare nuvelă fantastică din care face parte textul citat. (4 p.)

(S.Z.)

82. „Dar vroiam să vorbesc de Borsec, şi văd că m-am adâncit în idei filosofice asupra omului. Aşa sunt gândurile ce se nasc în faţa focului, noaptea, când toată lumea odihneşte. O idee aduce pe alta şi într-o clipală face giurul pământului. Să venim însă la sujetul acestui articul.

Numele de Borsec îmi pricinuieşte totdeauna un amestec de sâmţiri, cu atât mai curios că ele sunt de naturi cu totul străine. Dintâi îmi aduce un soi de fiori răci, care îmi încreţeşte pelea întocmai ca şi când ar fi să întru într-o apă cu gheaţă. Pe urmă mă desfătează prin înfăţişarea unor figuri gingaşe şi plăcute şi, în sfârşit, mă face să râd din toată inima, de oarece întâmplări comice şi ridicule, care au giucat un rol însămnat în soţietatea Borsecului din vara trecută."

(Vasile Alecsandri – *Borsec*)

Scanned with OKEN Scanner

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **giurul, ridicule**. (2 p.)
2. Prezintă rolul scrierii cu majusculă a cuvântului Borsec. (2 p.)
3. Scrie valoarea morfologică din text a cuvântului **noaptea** şi alcătuieşte o propoziţie cu altă valoare gramaticală, precizând-o. (2 p.)
4. Identifică tema fragmentului citat. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă care conţine o imagine artistică tactilă. (4 p.)
6. Selectează o sintagmă care sugerează, în text, o dimensiune temporală. (4 p.)
7. Explică semnificaţia utilizării alternative a persoanei întâi singular, respectiv plural. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10, rânduri, secvenţa „Numele de Borsec îmi pricinuieşte totdeauna un amestec de sâmţiri, cu atât mai curios cu cât ele sunt de naturi cu totul străine." (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a speciei literare *povestire* ilustrate de text. (4 p.)

(S.Z.)

83. „Să tot fi avut şaisprezece ani, când tata cumpără o căsuţă, pe Uliţa evreiască, la Brăila. (...) în curtea din dreapta, aveam plăcerea să văd în fiece zi o fetişcană de paisprezece-cincisprezece ani, care se mişca întocmai ca un peşte în apa râului, necatadicsind să priceapă că aveam poftă să fac la fel. (...) Mi-aş fi dat întreaga-mi sănătate nefolositoare, ca să pot prelungi această fericire de bolnav răsfăţat! Doamne! fie-ţi lăudată opera! Noi o considerăm nedesăvârşită, fiindcă suntem nişte nesocotiţi; iartă-ne însă şi nu lua în seamă jalnica noastră judecată! De un singur lucru-i păcat: că nu te-ai gândit să pui o a doua inimă în locul bietului creier, care ne stinghereşte atât!

– Marco, îmi spuse prietena (într-o zi, când sta pe patul meu, una din acele zile de august, bogate în soare, în muşte şi praf), Marco! Eşti gelos?

Vorbindu-mi, faţa ei deveni la fel de palidă ca în clipa când se despărţise de căţeluşul pe care îl scăpasem de la moarte.

– Gelos? De ce mă întrebi? Şi de ce această spaimă?

– Pentru că te iubesc *pe tine, pe tine şi încă pe cineva!...*".

(Panait Istrati – ***Neranţula***)

Scanned with OKEN Scanner

1. Menţionează sinonime contextuale pentru următoarele cuvinte: **necatadicsind**, **nedesăvârşită**. (2 p.)
2. Prezintă rolul utilizării virgulei în structura: „Marco, îmi spuse prietena". (2 p.)
3. Scrie două enunţuri în care să evidenţiezi sensul conotativ al termenilor **creier** şi **inimă**. (2 p.)
4. Identifică tema dialogului dintre cele două personaje. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă care să conţină o imagine cinetică. (4 p.)
6. Selectează o sintagmă care să sugereze, în fragmentul dat, o dimensiune temporală. (4 p.)
7. Explică rolul folosirii în text a naraţiunii la persoana întâi. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, semnificaţia artistică a prezenţei pasajului monologat . (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, caracteristici ale dialogului, ca mod de expunere întâlnit în textul citat. (4 p.)

(S.Z.)

84. „36. *Când vine moartea, la ce foloseşte bogăţia?*

Lumea: Prietene, grea întrebare mi-ai pus, dar întrucât eşti atât de dornic să ştii, iată, îţi voi povesti cu sinceritate despre toţi cei care mă întrebi. Potrivit unei necesităţi a neputincioasei firi omeneşti toţi aceştia – să fii tu sănătos – au murit. Părăsindu-mă pe mine, ei şi-au schimbat locul, zicând că vor să trăiască mai mult în altă parte, nu ştiu unde.

37. *Gol ai ieşit din pântecele maicii tale, gol vei intra şi în pământ.*

Înţeleptul: Şi spune-mi, după moartea lor, dintr-atâta avere şi comoară câtă aveau ce-au luat şi ce-au dus cu ei?

Lumea: Află că s-au dus înveliţi numai într-o bucată de pânză veche, ca şi cum ar fi fost îmbrăcaţi în cămaşă de mătase, aşezaţi în sicriu, ca şi cum ar fi fost învestmântaţi în haine de purpură, şi aruncaţi în groapă, ca şi cum s-ar fi odihnit în palatele şi curţile cele mari şi fastuoase. Iar altceva nimic n-au luat să ducă cu ei, nici în sân şi nici în spate.

38. *Unul este sfârşitul tuturor: moartea.*"

(Dimitrie Cantemir – ***Divanul sau Gâlceava Înţeleptului cu Lumea sau Giudeţul Trupului cu Sufletul***)

Scanned with OKEN Scanner

1. Menţionează câte un sinonim contextual pentru cuvintele: **neputincioasă** şi **fastuoase**. (2 p.)
2. Precizează rolul utilizării liniei de pauză în contextul „– să fii tu sănătos –”. (2 p.)
3. Scrie două enunţuri în care să evidenţiezi polisemantismul substantivului **lume**. (2 p.)
4. Identifică tema fragmentului citat. (4 p.)
5. Transcrie din text o secvenţă care să includă o repetiţie. (4 p.)
6. Selectează o sintagmă care sugerează relaţia între cele două personaje. (4 p.)
7. Explică semnificaţia titlului operei din care a fost extras citatul. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, enunţul final al textului. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, caracteristici care integrează fragmentul în estetica umanismului. (4 p.)

(S.Z.)

85. „ŞTEFAN *se opreşte pe treptele intrării, cu părul în neorânduială, turburat, ca un halucinat. De pe sabie curge sânge... Toţi fac câţiva paşi spre el şi se opresc încremeniţi de durere şi de spaimă.* ŞTEFAN: O! Cine vrea pe Ştefăniţă, nepotul răposatului domn al Moldovei?... Cine a zis că sunt bătrân şi bolnav?... Pe Ulea l-am măsurat cu privirea... Murise înainte d-a-l izbi!... Picăturile astea sunt calde... În fiecare ostaş e o fiară!... Iată-l... Pândeşte călare... Calul îi tremură şi joacă... Bagă pintenii pân' la rădăcină... chiuie de-nfioară valea Racovăţului... Unde e mai greu, acolo cade... Un leu în mijlocul dihorilor... Zboară capetele până nu mai simte mâna din umăr... Când mă văzu îşi cuprinse faţa cu amândouă mânele, şi eu cu amândouă o învârtii şi trecu prin el ca printr-un aluat ce se dospeşte... Dumnezeu să-l ierte... Dumnezeu?... Dar cine e de vină? Io, Ştefan voievod, am suit pe Bogdan pe tron... Io, Ştefan voievod, i-am aşezat cu mâna mea coroana strămoşilor mei... El fu de faţă şi văzu ce vreau eu, şi tot sfatul, şi toată ostăşimea... sufletu-mi nu vrea şi ca scos din fire se aruncă în sabia mea... Cine e de vină?... Se cutremura Moldova şi o prăpastie se deschise... Şi cu acest sfânt oţel oprii cutremurul şi umplui prăpastia!... *(S-aude: «Să trăiască domnul Bogdan»!)* Î... î... î... Da! S-a împlinit legea!

Scanned with OKEN Scanner

(Scoboară treptele şi aruncă sabia.) Ţi-ai împlinit menirea ca şi mine! Maria... Oana... Răsuflarea... *(Cade pe braţele lor şi-l duc pe scaunul cu stemă.)* Deschideţi geamurile... Apă... *(Oana îi dă apă din paharul de alabastru).*

DOAMNA MARIA *(covârşită de durere)*: Măria Ta, să te odihneşti!

ŞTEFAN: Mă voi odihni...

DOAMNA MARIA: Bogdan e domn... Uită tot...

ŞTEFAN: Voi uita tot... Nu-mi voi aduce aminte de nimic... *(Suflă greu. Pipăie pe Maria şi pe Oana.)* Să dăruiţi paharul acesta Mănăstirii Putna... Nu vine?... Mai iute...

DOAMNA MARIA: Cin' să vie, Măria ta?

ŞTEFAN: Nu doamna aceea înfăşurată în negru... Ea o să vie mai degrab' decât am dori-o. Poftim... Te-am privit de-atâtea ori în faţă... Nu mi-e frică de tine... *(Sughiţă.)* A! Ci vin' odată, Bogdane, că nu pot...

(S-aude la intrare: «Să trăiască vodă Bogdan!» *Năvălesc Bogdan, hatmanul Arbore şi toţi ceilalţi pârcălabi şi sfatul domnesc, ostaşi, popor şi cad în genunchi.)*

BOGDAN: A! Măria ta!

ŞTEFAN: E... *(Sughiţă.)* E... Mă-ri-a ta!... Frig... frig... *(Se uită la doamna, apoi lung la Oana.)* Mai bine... *(Sughiţă.)* Mă... voi... odihni... *(Se întinde în şira spinării. Face cruce.)* O... o... o.... Moldova *(Îi cade capul pe pieptul Oanei.)*

(Din mulţime s-aude un geamăt lung.)"

(Barbu Ştefănescu-Delavrancea – ***Apus de soare***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **neorânduială**, **ostăşimea**. (2 p.)
2. Explică rolul virgulei în secvenţa „Cine vrea pe Ştefăniţă, nepotul răposatului domn al Moldovei?" (2 p.)
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/expresie care să conţină cuvântul **negru**. (2 p.)
4. Precizează tema discuţiei dintre personajele fragmentului dat. (4 p.)
5. Transcrie o replică din text, rostită de Ştefan, pentru a ilustra sosirea iminentă a morţii. (4 p.)

Scanned with OKEN Scanner

6. Selectează din text două cuvinte/grupuri de cuvinte care reprezintă mărci ale adresării directe. (4 p.)
7. Arată rolul indicaţiilor scenice din fragmentul dat. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, următoarea secvenţă din text: „O! Cine vrea pe Ştefăniţă, nepotul răposatului domn al Moldovei?... Cine a zis că sunt bătrân şi bolnav?... Pe Ulea l-am măsurat cu privirea... Murise înainte d-a-l izbi!... Picăturile astea sunt calde... În fiecare ostaş e o fiară!... Iată-l... Pândeşte călare... Calul îi tremură şi joacă..." (4 p.)
9. Menţionează două trăsături ale textului dramatic prezente în fragmentul dat. (4 p.)

(C. Creiţă)

86. „*Teatrul reprezintă o câmpie arsă de soare, în fund o pădure, în stânga o căsuţă între copaci uscaţi, în dreapta, spre fund, un lac.* (...)
MACOVEI: Uff!... de când trăiesc eu, dascălul Macovei, şi slavă Domnului!... trăiesc de când câinii purtau colaci în coadă... încă aşa arşiţă n-am apucat; să juri că ne găsim în ţara lui Pârlea-Vodă.
TOMA: Dar cum e ţara aceea, jupâne dascăle?...
MACOVEI: O ţară unde e aşa de cald tot anul, că găinile fac ouă răscoapte.
TOMA: He! He! Gogonată o mai spuseşi, jupâne.
MACOVEI: Tomo!... eşti necredincios, o ştie lumea întreagă... dar prost, de când?
TOMA: Apoi dă, jupâne, eu nu-s cărturar ca d-neta, care ştii *Alexandria* pe de rost şi care ai umblat pe unde ş-a-nţărcat dracul copiii.
MĂRICA: Aşa-i; jupânul Macovei, bărbatul meu, cunoaşte şi-*Afgatanghelescu.*
MACOVEI: Tronc, Mărico!... ai sclintit-o, fata mea, vrei să zici *Afgatanghelul*!... Da, oameni buni, ştiu multe, de toate... nu că mă laud... căci am fost prin ţara căpcăunilor şi prin ţara năucilor... unde oamenii pătimesc de boala politicii.
TOMA: Dar ce boală o mai fi şi-aceea?
MACOVEI: Boală de balamuc, care seacă toate simţirile şi învrăjbeşte fraţi cu fraţi.

Scanned with OKEN Scanner

TOMA: Fie lor acolo!...
MACOVEI: Ş-am mai fost, oameni buni, pe la Sfânta Vineri, pe la Sfânta Joi, pe la Sfânta Miercuri, unde m-am întâlnit cu Statu-Palmă-Barbă-Cot, cel care fuge călare pe un iepure şchiop şi doarme într-un vârf de plop.
TOMA: He! He! Asta e şi mai gogonată, şi mare, cât... cât...
MACOVEI: Cât prostia ta.
TOŢI: Ha! ha! ha! te-a păcălit, Tomo!"

(Vasile Alecsandri – ***Sânziana şi Pepelea***)

1. Numeşte câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: **gogonată**, **pătimesc**. (2 p.)
2. Explică rolul virgulei în secvenţa „te-a păcălit, Tomo!" (2 p.)
3. Construieşte un enunţ în care să foloseşti o locuţiune/expresie care să conţină cuvântul **boală**. (2 p.)
4. Precizează tema discuţiei dintre personajele fragmentului dat. (4 p.)
5. Transcrie o replică din text, rostită de Macovei, pentru a ilustra comicul de limbaj. (4 p.)
6. Selectează din text două cuvinte/grupuri de cuvinte care reprezintă mărci ale adresării directe. (4 p.)
7. Menţionează rolul indicaţiilor scenice din fragmentul dat. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, următoarea secvenţă din text: „Ş-am mai fost, oameni buni, pe la Sfânta Vineri, pe la Sfânta Joi, pe la Sfânta Miercuri, unde m-am întâlnit cu Statu-Palmă-Barbă-Cot, cel care fuge călare pe un iepure şchiop şi doarme într-un vârf de plop." (4 p.)
9. Menţionează două trăsături ale textului dramatic prezente în fragmentul dat. (4 p.)

(C. Creiţă)

87. „FILIP: Pe mine mă dezgustă viaţa, doctore. Ţi-am zis. E o greşeală... Geometria! (*Zâmbeşte.*) Ce frumoasă e geometria!... Păcat că nu-ţi dai seama. (*Rămâne în extaz.*) Din nenorocire, armonia e stricată de murdăria asta. (*Arată spre public.*) Suntem o notă falsă într-o muzică perfectă, doctore. Ai ureche muzicală? (*Doctorul tace.*) Treaba ta. (*Arată din nou spre public.*) Dar eu nu-i suport.

Scanned with OKEN Scanner

Înţelegi? Eu am auzul prea fin... Şi nu-mi rămân decât două soluţii ca să-mi salvez urechea: fie arunc totul în aer, fie crăp numai eu. Asta e, doctore... (*Doctorul îl priveşte în tăcere, inert.*) Prima soluţie nu-i rea... Are însă un defect. Cere efort. Ştii, doctore... Mie nu-mi place deloc agitaţia. (*Scârbit:*) Haosul. Fojgăiala. Gălăgia. Am ureche fină, ţi-am spus... A doua soluţie e mult mai simplă. Mai curată. Şi mai silenţioasă. (*Râde.*) Rezultatul e oricum acelaşi. Pentru mine, vreau zic... Nimicul. Mor şi s-a terminat. E din nou ordine şi armonie. Toate sunt la locul lor. Ce-ţi poţi dori mai mult? (*Rămâne câteva clipe în extaz. Apoi, deschide geanta şi o goleşte pe birou.*)

(Vlad Zografi – ***Creierul***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al fiecăruia dintre cuvintele: **greşeală**, **silenţioasă**. (2 p.)
2. Prezintă rolul semnului exclamării în propoziţia: „Ce frumoasă e geometria!" (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care să conţină cuvântul **loc**. (2 p.)
4. Identifică tema fragmentului citat. (4 p.)
5. Transcrie o imagine auditivă din text. (4 p.)
6. Selectează o secvenţă care sugerează dimensiunea morală a personajului Filip. (4 p.)
7. Explică semnificaţia indicaţiilor scenice din fragmentul dat. (4 p.)
8. Comentează, în 5-7 rânduri, următoarea secvenţă din text: „Suntem o notă falsă într-o muzică perfectă". (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, două caracteristici ale textului dramatic, existente în fragmentul citat. (4 p.)

(RMB)

88. „FILOFTEIA (*cântă cu avânt*): «Măi Ionele, tu erai aseară când (*fluieră scurt*) fluierai? Măi Ionele, tu erai aseară când (*fluieră scurt*) fluierai? »"
GETUŢA: Madam Filofteia, începuşi cu concertul, dom'le, de la ora asta nespus de matinală?
FILOFTEIA: Da' ce, coană Getuţo, oi fi vrând să plâng fără niciun prealabil sufletesc, ca să-ţi fac dumitale plăcere?
GETUŢA: Doamne fereşte, zic numai că, la un somn dulce, dis-

Scanned with OKEN Scanner

de-dimineaţă, poate-i prieşte şi locatarului un picuşor de linişte.
FILOFTEIA: Locatarul, dacă vrea somn dulce şi linişte, n-are decât să se mute în sânul naturii sau la cimitir. (*Scapă o găleată jos.*) Blocu' de-aia-i bloc, ca să trăiască omu-n comun şi să împartă cu vecinu' şi întreţinerea şi zgomotu'. (*Se ambalează*) Ia uite, dom'le, nu poate Filofteia să-şi presteze serviciu' cu entuziasm şi voie bună, că se deranjează locataru'. (*Getuţa se retrage prudentă*) Da' mata când ai făcut bairamu' ăla onomastic, de-aţi sculat tot cartieru' şi-au venit pompierii voluntari să vă potolească cu tulumbile? Ia s-o notez eu pe coana Getuţa!"

(Ion Băieşu – ***Preşul***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al fiecăruia dintre cuvintele: **matinală, să trăiască**. (2 p.)
2. Prezintă rolul primei virgule din structura: „Madam Filofteia, începuşi cu concertul, dom'le..." (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin substantivul **somn**. (2 p.)
4. Identifică tema discuţiei dintre Filofteia şi Getuţa. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă care conţine o imagine artistică auditivă. (4 p.)
6. Selectează două structuri caracteristice adresării directe/stilului direct. (4 p.)
7. Explică semnificaţia ultimei indicaţii scenice din fragmentul dat. (4 p.)
8. Comentează, în 5-7 rânduri, următoarea secvenţă din text: „Ia uite, dom'le, nu poate Filofteia să-şi presteze serviciu' cu entuziasm şi voie bună, că se deranjează locataru'." (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, două caracteristici ale textului dramatic, existente în fragmentul citat. (4 p.)

(RMB)

89. „MOLDAVIAN: Sufletul? Sufletul are şi el mădularele lui, care trebuie exersate zilnic şi cu mai mare aplicare şi atenţie.
IONESCU: Sufletul trebuie exersat, aşa e.
MOLDAVIAN: Asta numesc eu gimnastica sentimentelor. Dacă nu o faci, te anchilozezi, prinzi burtă la suflet.
IONESCU: Burtă la suflet? (*Gânditor.*)

Scanned with OKEN Scanner

MOLDAVIAN (*antrenat*): Obezitate morală, rugină şi îmbâcsire, până la atrofierea sufletului. Nu se mai poate mişca. Suflet amorţit de burghez...
IONESCU: Da, da... îmbâcsire... anchiloză...
MOLDAVIAN: Tu eşti profesor de filozofie şi ştii. Sufletul are funcţiuni care nu trebuie uitate, lăsate în părăsire. Trebuie mereu să le ţii deştepte. Dacă nu ai prilej în lume, sau ca mine pe scenă, atunci în casă.
IONESCU: În casă?!
MOLDAVIAN: În casă! Aşa, de joc, cum se joacă pisica, ştii, cu orice ghem ca să nu uite cum se prind şoarecii. Faci simplu exerciţii de igienă sufletească. Altfel rugineşti."

(Vasile Voiculescu – ***Gimnastică sentimentală***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al fiecăruia dintre cuvintele: **mădularele, lăsate în părăsire**. (2 p.)
2. Prezintă rolul punctelor de suspensie din replica lui Ionescu. (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin substantivul **suflet**. (2 p.)
4. Identifică tema discuţiei din fragmentul dat. (4 p.)
5. Transcrie o imagine vizuală din fragmentul citat. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează dimensiunea morală a personajului Moldavian. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite. (4 p.)
8. Comentează, în 5-7 rânduri, următoarea secvenţă din text: „Asta numesc eu gimnastica sentimentelor. Dacă nu o faci, te anchilozezi, prinzi burtă la suflet." (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, două caracteristici ale textului dramatic, existente în fragmentul citat. (4 p.)

(RMB)

90. „DRACUL (*îşi aruncă mantia şi căciula de vistier şi rămâne aşa cum şi-l închipuie poporul: negru şi poartă coarne. Când îşi scoate mantaua, scena se umple în faţă cu o lumină roşie care contrastează cu razele albastre ce împodobesc îngerii albi din fundul scenei.*)

Ei da, sunt dracul, dracul! Şi dracul câteodată
Se dă cinstit pe faţă şi coarnele-şi arată...
Sunt eu!... Şi vreau să cumpăr un suflet! Sunt cinstit!

Scanned with OKEN Scanner

(către **Nenoroc**)

I-o spun şi lui: Sunt dracul! Te vreau, m-ai auzit?
Un înger alb şi altul mai negru ca pământul
Te cer acum! Alege! Al tău va fi cuvântul!
Arhanghelul e dânsul – iar eu sunt Belzebuth,
Iar eu sunt răzvrătitul, sunt îngerul căzut!
Eram şi eu arhanghel, cu aripi argintii,
Slujind, supus, pe Domnul, ca zecile de mii!...
Dar n-am putut să sufăr mulţimea, umilirea,
Am vrut să fiu eu însumi, visam dumnezeirea!
Dar el văzu în mine potrivnicul cumplit,
Şi-atuncea, fără milă din cer m-a prăvălit
Cu trâmbiţe de-arama, cu trăsnete şi surle!
Cântaţi!... Cântaţi, arhangheli, căci are cin' să urle!"

(Victor Eftimiu – ***Cocoşul negru***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al fiecăruia dintre cuvintele: **răzvrătit**, **a prăvălit**. (2 p.)
2. Prezintă rolul apostrofului din structura „căci are cin' să urle!" (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin substantivul **milă**. (2 p.)
4. Identifică rolul indicaţiilor scenice cu care se deschide textul citat. (4 p.)
5. Transcrie o imagine auditivă din fragmentul citat. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează statutul personajului. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în fragmentul citat. (4 p.)
8. Comentează, în 5-7 rânduri, următoarea secvenţă: „Cântaţi, arhangheli, căci are cin' să urle!" (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, două caracteristici ale textului dramatic, existente în fragmentul citat. (4 p.)

(RMB)

91. „IRINA (*pe neaşteptate*): Moşule, ce crezi? Sunt nebună?
FOTIN: De ce?
IRINA: Eu mă gândeam să-l încerc luându-l cu răul.
FOTIN: Cum cu răul?

Scanned with OKEN Scanner

IRINA: Să-i pun încrederea la încercare, înfruntându-l. Şi cu asta aş pune la încercare şi arcurile iubirii mele, cât se pot ele strânge şi apoi destinde?
FOTIN: Cum?
IRINA: Înjosindu-l, umilindu-l, ca apoi, măsurat, cântărit prin încercare...
FOTIN: Să nu faci asta cu Ion... S-o faci cu oamenii de la Curte, cu el niciodată. E o nebunie.
IRINA: Sunt nebună, nu-i aşa?
FOTIN: Nu, eşti numai răsfăţată. Şi mai ales, ceea ce nu trebuie la o femeie, eşti prea cinstită, prea inteligentă, cu mintea prea subţiată.
IRINA: Oare iubirea mea să fie oare numai o toană, o iubire de cap?
FOTIN: Nu, nu! E tot ce este mai adevărat şi mai autentic la tine: iubirea. Celelalte (*arată la cărţi, la uneltele de pictură, la cele de muzică*) sunt zorzoane. Învăţătura, cultura, arta. Te cunosc bine. Temelia firii tale e dragostea, devotamentul. Zbuciumul tău este să scapi de toate aceste piedici."

(Vasile Voiculescu – ***Pribeaga***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al fiecăruia dintre cuvintele: **să încerc, o toană**. (2 p.)
2. Prezintă rolul virgulei în exprimarea mesajului din structura „Temelia firii tale e dragostea, devotamentul.". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin verbul **a pune**. (2 p.)
4. Identifică tema discuţiei dintre Irina şi Fotin. (4 p.)
5. Transcrie o imagine vizuală din fragmentul dat. (4 p.)
6. Selectează două structuri caracteristice adresării directe/stilului direct. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în fragmentul citat. (4 p.)
8. Comentează, în 5-7 rânduri, următoarea secvenţă: „S-o faci cu oamenii de la Curte, cu el niciodată". (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, două caracteristici ale textului dramatic, existente în fragmentul dat. (4 p.)

(RMB)

92. „STĂVĂROAIA (*în atitudine şi cu voce de stăpână*): Cum, iar scandal la mine în casă?

Scanned with OKEN Scanner

FROSA (*lacrimogen*): Păi cum să nu... săraca de mine, dacă... tocmai pe covor!...
ION (*intervine repede, cu panica rămasă încă în privire*): Frumuşico, cu surdina la limbă, soro, să restabilim faptele cu tot calmul necesar şi... (*Vinovat către gazdă.*) Am... galoşii... am intrat cu galoşii murdari...
FROSA: Toată lapoviţa pe covor...
STĂVĂROAIA:... Pe covorul cumpărat de răposatul maior Stavăr, acum zece ani, în luna lui april, când a fost în misiune la Constantinopol! Dar bine, dumneata mi-ai profanat una dintre cele mai scumpe amintiri! (*Răstit, servitoarei.*) Nu sta, Froso, că mă superi! Du galoşii „dânsului" afară şi pune mâna pe cârpă.
FROSA (*bombănind, ia galoşii din mâna lui Ion şi-i duce în antreu, în urmă, cu o cârpă adusă din bucătărie, începe să frece pe jos, după ce a dat la o parte scaunul pe care a stat Ion*)."

(G.M. Zamfirescu – ***Idolul şi Ion Anapoda***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al fiecăruia dintre cuvintele: **panica, ai profanat**. (2 p.)
2. Prezintă rolul semnului exclamării în exprimarea mesajului din structura „Nu sta, Froso, că mă superi!". (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin substantivul **limbă**. (2 p.)
4. Identifică rolul indicaţiilor scenice legate de personajul Stăvăroaia. (4 p.)
5. Transcrie o imagine auditivă din fragmentul dat. (4 p.)
6. Selectează două structuri caracteristice adresării directe/stilului direct. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în fragmentul citat. (4 p.)
8. Comentează, în 5-7 rânduri, următoarea secvenţă din text: „Dar bine, dumneata mi-ai profanat una dintre cele mai scumpe amintiri!" (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, două caracteristici ale textului dramatic, existente în fragmentul citat. (4 p.)

(RMB)

Scanned with OKEN Scanner

93. „ŞTEFAN: În momentul ăsta, nu.
CORINA: Ai dreptate, acuma nu. Am gust de vorbă, dar o să-mi treacă. De obicei însă, fii loaial, Ştefan, şi recunoaşte: am'învăţat să tac. Mă mir şi eu uneori când mă surprind tăcând. Nu mă recunosc. Mi se pare că ani de zile am trăit într-un vacarm, şi că a încetat deodată. Era vacarmul meu personal, erau gesturile mele, paşii mei, mâinile mele, care se agitau... Eram plină de gesturi, ca un pom plin de vrăbii...
ŞTEFAN: Dacă nu mă înşel, e o imagine.
CORINA: Da, dragul meu. Iartă-mă. N-am să mai fac. Dar lasă-mă s-o termin pe asta: tot am început-o. Ziceam: ca un pom plin de vrăbii. Ai venit tu, le-ai speriat, şi s-au dus. Acuma, uite-mă aici, fără gesturi, fără vorbe... (*Tăcere. Îşi duce mâna la ureche, ca şi cum ar asculta bătaia unui ceas de mână.*) Îl auzi?
ŞTEFAN: Ce?
CORINA: Pulsul."

(Mihail Sebastian – ***Jocul de-a vacanţa***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al fiecăruia dintre cuvintele: **loaial, mă înşel**. (2 p.)
2. Prezintă rolul virgulei în exprimarea mesajului din structura „Ai venit tu, le-ai speriat, şi s-au dus." (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin substantivul **vorbă**. (2 p.)
4. Identifică rolul indicaţiilor scenice din fragmentul dat. (4 p.)
5. Transcrie o imagine auditivă din fragmentul citat. (4 p.)
6. Selectează două structuri caracteristice adresării directe/stilului direct. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în fragmentul citat. (4 p.)
8. Comentează, în 5-7 rânduri, următoarea secvenţă din text: „Eram plină de gesturi, ca un pom plin de vrăbii". (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a textului dramatic, existentă în fragmentul dat. (4 p.)

(RMB)

Scanned with OKEN Scanner

94. „BĂDIA: Dar într-o zi se va sparge coaja de zăpadă a acestui leagăn... care ca zăpada se va topi, de bătăile calde ale spicului copt înăuntru... Şi se va înălţa puiul ca un vultur, amintindu-şi cântecul lui de leagăn, pe care i-l rostim azi cei care cu jertfe îi ctitorim viitorul... (*Ridicând oul în zare:*)

Pui de teatru românesc,
Asuprit ca şi poporul;
Ctitorit în frământare,
Într-o ţară fără zare,
De o mână de actori
Şi de câţiva scriitori!
Pui de teatru românesc,
Îţi văd astăzi viitorul:

Îţi va fi foame şi nu vei mânca,
Îţi va fi sete şi nu vei bea,
Îţi va fi frig şi nu vei avea
Să te-ncălzeşti, decât inima...
Dar vei da totul, totul vei da,
Cămaşa şi haina, tihna şi dragostea,
Pentru un singur vis: *pentru-a juca!*"

(Mircea Ştefănescu – ***Căruţa cu paiaţe***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al fiecăruia dintre cuvintele **rostim**, **asuprit**. (2 p.)
2. Prezintă rolul punctelor de suspensie în exprimarea mesajului din structura „Şi se va înălţa puiul ca un vultur, amintindu-şi cântecul lui de leagăn, pe care i-l rostim azi cei care cu jertfe îi ctitorim viitorul..." (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin substantivul **mână**. (2 p.)
4. Identifică tema monologului dramatic din fragmentul citat. (4 p.)
5. Transcrie o imagine vizuală din fragmentul citat. (4 p.)
6. Selectează două sintagme care sugerează devotamentul celor care au iniţiat mişcarea teatrală românească. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în fragmentul dat. (4 p.)

Scanned with OKEN Scanner

8. Comentează, în 5-7 rânduri, următoarea secvenţă din text: „...şi nu vei avea / Să te-ncălzeşti, decât inima...” (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a textului dramatic, existentă în fragmentul dat. (4 p.)

(RMB)

95. „MANOLE: Mai rămâi. *(Aproape rugător).* Mi-e urât, Cristina.
CRISTINA: Nu vă simţiţi bine?
MANOLE: Sunt foarte bine. De ce mă sâcâiţi toată vremea cu întrebarea asta? Parcă vă miraţi că trăiesc... De ce nu-mi răspunzi?
CRISTINA: Pentru că, orice aş spune, tot prost iese.
MANOLE: Aşa cum stai, acolo, de-abia te ghicesc. Şi, de fapt, prefer să taci. Ca o statuie într-un boschet. *(Râde încet).* Dar statuile au graiul lor pe care eu îl aud.
CRISTINA: Atunci, mă auziţi şi pe mine, când tac?
MANOLE: Atât cât trebuie. *(Surd).* Cât am curajul să ştiu. Îţi simt palpitul respiraţiei, ştiu că ai părul ud, că miroşi toată a ierburi. Aud viaţa din tine.”

(Horia Lovinescu – ***Moartea unui artist***)

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al fiecăruia dintre cuvintele: **sâcâiţi, palpitul**. (2 p.)
2. Prezintă rolul semnului întrebării în exprimarea mesajului din structura „De ce nu-mi răspunzi?” (2 p.)
3. Scrie două expresii/locuţiuni care conţin substantivul **viaţă**. (2 p.)
4. Identifică rolul indicaţiilor scenice din fragment. (4 p.)
5. Transcrie o imagine vizuală din fragmentul citat. (4 p.)
6. Selectează două structuri care sugerează dorinţa de viaţă a lui Manole. (4 p.)
7. Explică semnificaţia a două figuri de stil diferite, identificate în fragmentul citat. (4 p.)
8. Comentează, în 5-7 rânduri, următoarea secvenţă din text: „Îţi simt palpitul respiraţiei, ştiu că ai părul ud, că miroşi toată a ierburi. Aud viaţa din tine.” (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a textului dramatic, existentă în fragmentul citat. (4 p.)

(RMB)

Scanned with OKEN Scanner

96. „Cabinetul lui Shakespeare: o cabină nenorocită de la Globul, recuzită, statui de împăraţi romani, costume din diverse epoci, măşti, coturni, totul în mare dezordine. Shakespeare stă pe un scăunel, la o masă joasă, pe care se află hârtie, pene, cerneală. Sorescu se plimbă prin încăpere.

SORESCU: Lucrăm pe text?

SHAKESPEARE (*gata să scrie*):
De bună seamă.
(*Citind ce-a scris deja*):
«Hamlet de-al II-lea».
Îmi place titlul.

SORESCU: Urzeala însă...

SHAKESPEARE (*izbindu-şi cu palma fruntea lată*):
Bine zici, urzeala!
M-a dat de gol şi în impas mă-mpinse.

SORESCU: Păstrăm scheletul, dar mai punem două
Sau trei în jurul lui, proptele bine
Înfipte în realitatea piesei.

SHAKESPEARE: Nici cimitir să nu fie!-mi repugnă!

SORESCU: Fantoma o păstrăm. Dar, mai întâi,
S-apară Hamlet, regele, ca umeraş
Al umbrei, înţelegi? În carne, oase –
Şi să domnească trei sau patru ani,
Cu Hamlet să discute, mititelul.
Ce nu-i chiar mic, căci face studii bune.
Şi semne de ţicneală, Hamlet, tatăl,
Să dea şi el... în trei sau patru scene.
În felul-acesta, publicul, încetul
Cu încetul, ca oţetul
Pe limbă va simţi acidul piesei".

(Marin Sorescu – ***Vărul Shakespeare***)

1. Menţionează sinonime contextuale pentru următoarele cuvinte: **urzeala, (-mi) repugnă**. (2 p.)
2. Prezintă rolul virgulei în contextul: „hârtie, pene, cerneală". (2 p.)
3. Scrie patru enunţuri în care să ilustrezi polisemantismul verbului **a spune**. (2 p.)
4. Identifică viziunea despre lume expusă în fragmentul citat. (4 p.)

Scanned with OKEN Scanner

5. Transcrie o secvenţă care conţine o imagine artistică vizuală. (4 p.)
6. Selectează o sintagmă care să sugereze în fragmentul citat dimensiunea spaţială. (4 p.)
7. Explică semnificaţia textului scris între paranteze. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, relaţia dintre Shakespeare şi Sorescu, având în vedere şi titlul piesei. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, modernismul teatrului scris de Marin Sorescu, pe baza textului propus. (4 p.)

(S.Z.)

97. „CHIRIŢA: (*în costum ridicol de voiaj, întră zburdalnic. Ea poartă malacof esagerat, tocă de catifea neagră cu flori, pene şi cordele stacoşii etc.*)

[...] Plecăciune, boieri! (*se închină*) De mult nu ne-am văzut. Sănătoşi?... Dar cucoanele? Şi copiii? Bine? Mă bucur. Aud? Şi mie, precum videţi, îmi merge de minune... sărut ochişorii. (*se întoarce în loc de-şi arată talia.*) Am fost la Paris de mi-am aşăzat plodu la şcoală, ca să înveţe politica, pentru că-n zâua de astăzi, la noi, un om ce nu ştie politica nu plăteşte nici chiar cât jâlţul cel strâcat, care s-o vândut cu doba la Bucureşti, pentru plata de impozât... El e un mobil de prisos... Şi cu prilejul acesta m-am folosât şî eu ca să văd lumea cea mare, că, m-ăţi crede?... mă mucezâsăm la ţară, la Bârzoieni... [...]

UN GLAS DE LA GALERIE: Aferim, cucoană Chiriţă!

CHIRIŢA (*adresându-se către capelmaistru*): D-apoi cum socoţi, domnule? Chiriţa nu se dă cu una cu două. (*către public*:) În sfârşit... nu-ţi uita vorba... am ajuns la Beligrad... Când la Beligrad, întreb pe căpitanu: «Monsiu căpitan, je vu pri, aice-i Viena?» El îmi răspunde zâmbind: «Ba nu, madam, aice-i Belgradul» – «Mersi, monser... nu poţi crede ce bine-mi pare că m-am învrednicit să văd Beligradul cu ochii, că tare mult am auzât pe bărbatu meu pomenind de el.»"

(Vasile Alecsandri – ***Cucoana Chiriţa în voiaj***)

Scanned with OKEN Scanner

1. Menţionează două arhaisme prezente în text. (2 p.)
2. Prezintă rolul utilizării virgulei în structura „Ba nu, madam, aice-i Belgradul". (2 p.)
3. Scrie două unităţi frazeologice care să includă substantivul **ochi**. (2 p.)
4. Identifică tema fragmentului citat. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă care conţine o imagine artistică vizuală. (4 p.)
6. Selectează o sintagmă care sugerează o dimensiune morală a personajului prezentat. (4 p.)
7. Explică semnificaţia folosirii tipurilor de comic în text. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, replica personajului: „Chiriţa nu se dă cu una cu două". (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, o caracteristică a genului dramatic din care face parte fragmentul citat. (4 p.)

(S.Z.)

98. „*Getta, Horaţiu (între din stânga, inspirat şi scriind pe tăbliţa de ceară)*

HORAŢIU: «Fântână Blanduzie! Vei deveni tu încă
Celebră-ntre izvoare când voi cânta stejarul
Ce-nfige rădăcina-i adânc în alba stâncă
Din care ieşi vioaie şi dulce ca nectarul!
Fântâna mea iubită…».

(*Se opreşte auzind glasul Gettii.*)

GETTA (*cântă sotto voce*): În ai Daciei munţi mari
Cresc stejari lângă stejari
Şi viteji cu braţe tari…

HORAŢIU (*cu mirare, în parte*): Ce glas pătrunzător
Aud lângă fântână?!
(*Zărind pe Getta*) Tablou încântător!
Poetică ivire!... Romană-i sau străină?
Ea cântă-un viers sălbatic din Dacia Transalpină.

GETTA (*în parte, sculându-se*): Destule visuri; să plec acum e timp.

HORAŢIU (în parte): Frumoasă-i ca junia, ca Hebe din Olimp!"

(Vasile Alecsandri – ***Fântâna Blanduziei***)

Scanned with OKEN Scanner

1. Menţionează câte un antonim pentru următoarele cuvinte: **celebră, ivire**. (2 p.)
2. Prezintă rolul utilizării semnelor de punctuaţie în enunţul „Ce glas pătrunzător/ Aud lângă fântână?!" (2 p.)
3. Scrie două expresii care să conţină verbul **a cânta**. (2 p.)
4. Identifică tema fragmentului dat. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă care conţine o imagine vizuală cromatică. (4 p.)
6. Selectează o sintagmă care să sugereze, în text, o dimensiune spaţială. (4 p.)
7. Explică semnificaţia artistică a simbolului *fântânii* folosit în prima intervenţie a lui Horaţiu. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, perspectiva lui Horaţiu asupra Gettei. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, caracteristici care includ fragmentul în literatura dramatică paşoptistă. (4 p.)

(S.Z.)

99. „VRĂJITOAREA: Cum de stai afară seara când încep să umble zmeii?
SORINA: Nu mi-e frică…
VRĂJITOAREA: Ba să-ţi fie!
SORINA: Nu fac niciun rău femeii
Zburătorii, dimpotrivă...
VRĂJITOAREA: Fata mea, tu ai ce ai!
Eşti cam tristă, spune-i babei...
SORINA: Ai avea vreun leac să-mi dai?
VRĂJITOAREA: Cine ştie...
SORINA: Spovedi-m-aş dumitale, babă bună,
Dac-aş şti ce duhuri rele împotrivă-mi se răzbună...
Ştiu că tare-s amărâtă... Ştiu că taica m-a certat
Că i-am spus precum că mie nu mi-ar fi de măritat…
Şi-apoi, babă, ţi-aş mai spune că mi-e dor, mi-e dor de ducă,
Parc-aş vrea să vie vântul să mă ia şi să mă ducă...
Ah, de ce n-avui norocul pe surori să le-nţeleg,
Fără dor şi fără voie pe oricine să-mi aleg!"

(Victor Eftimiu – ***Înşir-te mărgărite***)

Scanned with OKEN Scanner

1. Menţionează două arhaisme lexicale întâlnite în text. (2 p.)
2. Prezintă rolul utilizării punctelor de suspensie în structura „Cine ştie...". (2 p.)
3. Scrie două enunţuri în care să evidenţiezi polisemantismul substantivului **noroc**. (2 p.)
4. Identifică viziunea despre lume prezentă în fragmentul dat. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă care conţine o inversiune morfologică. (4 p.)
6. Selectează o sintagmă care să sugereze o dimensiune temporală. (4 p.)
7. Explică semnificaţia personajului întruchipat de Vrăjitoare. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, sensul invocării „zmeului zburător" în concordanţă cu stările prin care trece fata. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, caracteristici ale speciei basm cultivate în acest fragment dramatic. (4 p.)

(S.Z.)

100. „ AUTORUL: (*Sincer surprins*) Ai scris o piesă? Tu?
FEMEIA: Şi ce te miri? Nu scrie toată lumea? Cu ce sunt eu mai rea decât alţii? O piesă autobiografică. Viaţa mea. Am nevoie de sfaturile, de priceperea ta. Sper să nu mi-o refuzi...
AUTORUL: Cine îţi rezistă?
FEMEIA: Perfect! Vreau să fac lectura piesei. Şi-atunci, m-am gândit s-o citesc în faţa eroilor mei. Nu te speria, nu sunt mulţi. Cinci bărbaţi.
AUTORUL: Bărbaţii tăi?
FEMEIA: Într-un fel.
AUTORUL: Personajele piesei?
FEMEIA: Exact!
AUTORUL: O clipă să mă dumiresc: deci, eroii vieţii tale sunt descrişi în piesă...
FEMEIA: Exact!
AUTORUL: ... Şi i-ai convocat aici... Ei ştiu despre ce e vorba?
FEMEIA: Le-am trimis o scrisoare-tip.
AUTORUL: Şi ce aştepţi de la ei?
FEMEIA: Piesa este o reflectare fidelă a unor date despre viaţă. N-am făcut apel la imaginaţie. Dealtfel, spre deosebire de ce

Scanned with OKEN Scanner

crede lumea despre mine, n-am niciun fel de fantezie. Am descris faptele aşa cum s-au petrecut. S-ar putea, totuşi, să se fi strecurat vreo eroare. Nu mi-aş ierta-o! I-am convocat să asculte, să reflecteze, să-şi dea părerea, eventual şi consimţământul. Fiindcă piesa divulgă nume precise."

(Aurel Baranga – ***Viaţa unei femei***)

1. Menţionează două neologisme folosite în text. (2 p.)
2. Prezintă rolul utilizării parantezelor în fragment. (2 p.)
3. Scrie două enunţuri în care să ilustrezi valori morfologice diferite ale cuvântului **perfect**, precizându-le. (2 p.)
4. Identifică viziunea despre lume întâlnită în text. (4 p.)
5. Transcrie o secvenţă care conţine o propoziţie eliptică. (4 p.)
6. Selectează o sintagmă care să sugereze ideea unei aprobări, formulate retoric. (4 p.)
7. Explică modul în care dramaturgul şi-a numit personajele. (4 p.)
8. Comentează, în 6-10 rânduri, portretul artistic al Femeii, în acord cu relaţia dintre aceasta, Autor şi celelalte cinci personaje. (4 p.)
9. Ilustrează, în 4-6 rânduri, modernismul acestui text dramaturgic. (4 p.)

(S.Z.)

Scanned with OKEN Scanner

Sugestii de rezolvare

1. Text suport: Radu Gyr – *Inima copacului*

1. De exemplu: **îndemânatic** are ca antonim termenul nepriceput; antonimul cuvântului **strania** este obişnuita. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Cratima, semn de ortografie, marchează, în structura citată, rostirea împreună a două părţi de vorbire diferite, permite accelerarea rostirii poetice, s-a folosit pentru conservarea măsurii versurilor, etc. *(Precizarea corectă, nuanţată a rolului cratimei: 2 p.; precizarea parţial corectă a rolului cratimei, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 2 puncte
3. Expresii/locuţiuni care conţin cuvântul **umăr**: *a pune umărul, umăr la umăr, a fi cu capul pe umeri* etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
4.Poetul configurează în acest text trei moduri de a fi în lume: luptătorul/soldatul, cel care îşi pregăteşte arme din lemnul arborelui, artistul/cântăreţul care meştereşte instrumente muzicale pentru desfătarea estetică şi, în finalul poeziei, apare ipostaza omului religios, a candidatului la sfinţenie, care îşi ia crucea, îşi asumă un destin ascetic. 4 puncte
5. Transcrierea unei secvenţe de vers/a unui vers care conţine o imagine auditivă, de exemplu: „vrăjind cu ea şi păsări şi mistreţi". 4 puncte
6. Selectarea a două sintagme care sugerează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic, de exemplu: „în codru", „spre margini albe de pământ". (2 p. + 2 p.) 4 puncte
7. Identificarea şi explicarea a două figuri de stil diferite în strofa a doua a poeziei: metafora „în ochi cu dimineţi" exprimă tinereţea şi prospeţimea privirii celui care alege să-şi facă o lăută, se evidenţiază astfel nobleţea vocaţiei artistice; epitetul „adâncul păduratic" relevă spaţiul umbros al codrului, bogăţia vegetaţiei *(Identificarea şi explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea şi explicarea unei singure figuri de stil din strofa a doua: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte
8. Comentarea celor două strofe indicate: Cele două terţine surprind momentul unei opţiuni metafizice, al treilea drumeţ se sustrage experienţelor omeneşti, în favoarea sondării divinului – „nu-şi drese nici vioară, nici arc". Raportul de antonimie între adjectivele care califică mâna şi crucea – *uşoară/grea* – susţine semantic contrastul dintre fragilitatea fiinţei umane şi dificultatea misiunii pe care şi-a ales-o cel plecat în căutarea mântuirii. Pentru lumea comună, crucea este „strania povară", epitetul punând în evidenţă caracterul excepţional al destinului ales de drumeţ. Poetul îi conferă deja aura sacră, prin structura situată la comple-

Scanned with OKEN Scanner

mentaritatea epitetului cu metafora „umbrit de gene lungi de sfânt". *(Comentarea corectă, nuanţată, prin reliefarea legăturii dintre idee şi mijloacele artistice de realizare: 2 p.; încercare de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte

9. Textul lui Radu Gyr se caracterizează prin expresivitate, scriitorul plasticizează imaginile şi conferă dramatism tabloului poetic: „Creşteam în codru-nalt şi singuratic" sau „şi-a cioplit din trunchiul frânt/ o cruce grea, cu mâna lui uşoară". Dominanta vizuală este susţinută prin epitete – *semeţ, păduratic, albe*, iar imaginea auditivă din strofa a doua evocă vocaţia orfică proprie artistului. *(Ilustrarea prezenţei în text a uneia dintre caracteristicile limbajului poetic, prin exemple şi explicaţii convingătoare; respectarea normelor de ortografie şi de punctuaţie: 4 p.; ilustrarea prezenţei în text a uneia dintre caracteristicile limbajului poetic prin exemple şi explicaţii; abateri minore de la normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie: 2 p.; simpla menţionare a unui aspect corespunzător cerinţei, fără referire la textul poetic dat: 1 p.)* 4puncte

2. Text suport: Mihai Codreanu – *Trandafirii*

1. De exemplu: **socoteşte** – apreciază, **parfumul** – mireasma. (1 p. + 1 p.) 2 puncte

2. Prezentarea rolului punctelor de suspensie din finalul strofei a doua, de exemplu: punctele de suspensie, semn de punctuaţie, exercită, în contextul citat, o tensiune semantică, întrucât evidenţiază inutilitatea unei judecăţi meschine în condiţiile existenţei scurte, această judecată constituind o atitudine de risipire, de limitare a propriului orizont. *(Precizarea,corectă, nuanţată a rolului punctelor de suspensie: 2 p.; precizarea parţial corectă a rolului punctelor de suspensie, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 2 puncte

3. Expresii/locuţiuni care conţin cuvântul **soare**: *a fi rupt din soare, a se uita (la cineva) ca la soare, a se întâlni ca luna cu soarele* etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte

4. Poetul Mihai Codreanu adresează, în poezia *Trandafirii*, îndemnul de a privi lumea dincolo de aparenţe, de a aprecia valorile şi bucuriile în deplinătatea lor, chiar daca acestea îşi au izvoarele în sfera lipsită de nobleţe a existenţei. 4 puncte

5. Transcrierea unei secvenţe de vers/a unui vers care conţine o imagine olfactivă, de exemplu: „De-aceea soarbe-le parfumul lor". 4 puncte

6. Selectarea a două sintagme care sugerează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic, de exemplu: „în parcul meu", „în ce adâncuri". (2 p. + 2 p.) 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

7. Identificarea şi explicarea a două figuri de stil diferite în primele două strofe ale poeziei: cele două catrene valorifică forţa de sugestie a metaforei, condensare eliptică a unei analogii – trandafirii sunt valorile acestei lumi imperfecte, iar pământul *murdar* conotează dimensiunea comună a existenţei. Comparaţia „precum din simţuri, dorul se iveşte" translează în planul sentimentelor o manifestare de natură fizică, comparatul abstract dobândeşte astfel un contur expresiv. *(Identificarea şi explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea şi explicarea unei singure figuri de stil din strofa a doua: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte

8. Comentarea celor două strofe indicate: Ultimele două strofe ale textului sunt, din perspectivă prozodică, două terţine, aspect propriu schemei consacrate a sonetului de tip italian (petrarchist). Versurile instituie un dialog imaginar între eul poetic şi cititorul îndemnat să se bucure de farmecul lumii – „De-aceea soarbe-le parfumul lor". Esenţa nobilă a frumoaselor flori reprezintă metaforic dimensiunea superioară a lumii şi a vieţii. Fragmentul poate fi interpretat şi ca o secvenţă de artă poetică, metafora *gunoaie* evocă limbajul comun care prin sublimare estetică devine poezie, proces numit de scriitor „a zămisli frumoşii trandafiri". *(Comentarea corectă, nuanţată, prin reliefarea legăturii dintre idee şi mijloacele artistice de realizare: 2 p.; încercare de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte

9. Limbajul poetic se caracterizează, în textul *Trandafirii* de Mihai Codreanu, prin reflexivitate, capacitate a unei creaţii de a se comunica, de a oferi o imagine asupra realităţii subiective, asupra sentimentelor autorului. Această trăsătură se susţine deopotrivă la nivel morfologic, prin persoana I a adjectivului pronominal posesiv *meu*, prin verbele la persoana a doua – *soarbe, nu privi, să te miri*, dar şi prin valorificarea expresivă a interogaţiei retorice – „Dar care om mai stă de socoteşte/ Din ce plămadă florile răsar?". *(Ilustrarea prezenţei în text a uneia dintre caracteristicile limbajului poetic, prin exemple şi explicaţii convingătoare; respectarea normelor de ortografie şi de punctuaţie: 4 p.; ilustrarea prezenţei în text a uneia dintre caracteristicile limbajului poetic prin exemple şi explicaţii; abateri minore de la normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie: 2 p.; simpla menţionare a unui aspect corespunzător cerinţei, fără referire la textul poetic dat: 1 p.)* 4 puncte

3. Text suport: Al. Philippide – *Pădure*

1. De exemplu: **alene** – domol, încet; **se-mprăştie** – se răspândeşte. (1 p. + 1 p.) 2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

2. Cratima, semn de ortografie, marchează rostirea împreună, într-o silabă, a unor sunete din două cuvinte diferite, permite fluidizarea rostirii poetice, prin folosirea ei s-a evitat hiatul etc. *(Precizarea corectă, nuanțată a rolului cratimei: 2 p.; precizarea parțial corectă a rolului cratimei, divagații și/sau improvizații, cu greșeli de exprimare și/sau de ortografie: 1 p.)* 2 puncte
3. Expresii/locuțiuni care conțin cuvântul **lumină**, de exemplu: *limpede ca lumina zilei, a vedea lumina zilei, a ieși la lumină, a vedea lumina tiparului, a pune în lumină* etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
4. Poetul conturează, în fragmentul citat, un tablou de natură în care aspectul maiestuos al arborilor, mișcarea vioaie a apei și sonoritățile domoale ale serii subjugă ființa umană, copleșită de măreția și liniștea pădurii. 4 puncte
5. Transcrierea unei secvențe de vers/a unui vers care conține o imagine auditivă, de exemplu: „Și dangătul din depărtări pătrunde". 4 puncte
6. Selectarea a două sintagme care sugerează dimensiunea temporală a imaginarului poetic, de exemplu: „toată noaptea", „în fiecare seară". (2 p. +2 p.) 4 puncte
7. Identificarea și explicarea a două figuri de stil diferite, în prima strofă citată: comparația „pârâul curge ca un șnur de vânt" asociază expresiv imaginea apei cu aspectul unduios, mișcător al unui element ornamental. Este interesant faptul că scriitorul inserează în structura comparației un epitet metaforic, „șnur de vânt", tocmai pentru amplificarea impresiei de mobilitate perpetuă. *(Identificarea și explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea și explicarea unei singure figuri de stil din prima strofă: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte
8. Comentarea strofei indicate: se remarcă, în cele unsprezece versuri, un fior mistic răspândit în natură la momentul înserării. Prezența hieratică și patriarhală a clopotului este conturată metaforic prin versul „Un clopot vechi cu glugă de lumină". Al. Philippide personifică elementul din sfera sacră – „În fiecare seară se închină"; se transferă astfel atitudini proprii lumii monahale unui obiect, potențându-se sentimentul de înălțare spirituală. Sonoritatea blândă se răspândește în adâncul pădurii, reverberează pe ape, ca să revină apoi, în ecou, „În gușa clopotului de aramă". Metafora din finalul secvenței citate pune în evidență o viziune originală asupra imaginii auditive, clopotul este ascultat ca o pasăre care își trimite spre înălțimi trilurile însuflețite. Poetul are o remarcabilă apetență pentru comparația plastică – „Dangătul (...) clipește-ncet ca o pleoapă", dar, așa cum am subliniat deja, și pentru metafora sugestivă – „În cârlionți de sunet se destramă". *(Comentarea corectă, nuanțată, prin reliefarea legăturii dintre idee și mijloacele artistice de realizare: 2 p.; încercare de comentare, divagații și/sau improvizații, cu greșeli de exprimare și/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

9. Caracterizat prin expresivitate, fragmentul poetic citat comunică mesajul artistic într-o manieră insolită. Sunt exploatate deopotrivă imaginile vizuale – „prins cu ciob de stâncă de pământ", sau „își încovoaie limpedele trup", dar și cele auditive – „toacă toată noaptea din crengi", „în cârlionți de sunet". Originalitatea imaginilor este efectul valorificării epitetului în structura „limpedele trup" și al aliteației în sintagma „toacă toată noaptea". *(Ilustrarea prezenței în text a uneia dintre caracteristicile limbajului poetic, prin exemple și explicații convingătoare; respectarea normelor de ortografie și de punctuație: 4 p.; ilustrarea prezenței în text a uneia dintre caracteristicile limbajului poetic prin exemple și explicații; abateri minore de la normele de exprimare, de ortografie și de punctuație: 2 p.; simpla menționare a unui aspect corespunzător cerinței, fără referire la textul poetic dat: 1 p.)* 4 puncte

4. Text suport: Nichita Stănescu – *Aer de toamnă*

1. De exemplu: **nemișcat** are ca antonim termenul vioi (mobil); antonimul cuvântului **uitam** este aminteam. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Cratima, semn de ortografie, marchează, în structura citată, rostirea împreună a două părți de vorbire diferite, permite accelerarea rostirii poetice; prin utilizarea ei se evidențiază elidarea unor sunete pentru a se evita hiatul. *(Precizarea corectă, nuanțată a rolului cratimei: 2 p.; precizarea parțial corectă a rolului cratimei, divagații și/sau improvizații, cu greșeli de exprimare și/sau de ortografie: 1 p.)* 2 puncte
3. Expresii/locuțiuni care conțin cuvântul **chip**, de exemplu: *în fel și chip, după chipul și asemănarea, cu niciun chip* etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
4. Percepția naturii se asociază, în viziunea lui Nichita Stănescu, trăirii intense a iubirii, astfel că elementele decorului autumnal sunt alăturate prezenței tulburătoare a iubitei. 4 puncte
5. Transcrierea unei secvențe de vers/a unui vers care conține o imagine vizuală, de exemplu: „păsări rotitoare". 4 puncte
6. Selectarea a două sintagme care sugerează dimensiunea spațială a imaginarului poetic, de exemplu: *„deasupra mea", „în jurul meu"*. (2 p. + 2 p.) 4 puncte
7. Identificarea și explicarea a două figuri de stil diferite, în prima strofă a poeziei: prin sublimarea unei analogii, poetul evocă simultan un sentiment și un element al naturii, într-o metaforă plasticizantă – „frunza tristeții". Epitetul dublu „chipul nemișcat și-ndrăgostit" surprinde expresiv o trăsătură fizică și una afectivă care se pun în valoare una pe cealaltă – imobilitatea poate fi efectul șocului provocat de iubire, în poezia lui Nichita Stănescu acest sentiment are un impact tulburător. *(Identificarea și explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea și explicarea*

Scanned with OKEN Scanner

unei singure figuri de stil din prima strofă: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiv: 1 p.) 4 puncte
8. Comentarea celor două strofe: ritmicitatea la nivelul secvenţialităţii textuale se susţine prin prezenţa refrenului liric „Mă curenta privirea ta/ întâmplătoare". Exclamaţia retorică „O, şi lăsa deasupra mea, în soare" exprimă acumularea unei tensiuni interioare, efect al prezenţei iubirii, dar şi al percepţiei vizuale care înregistrează imagini în planul înalt – „doar ramuri de copaci/ şi păsări rotitoare". Se remarcă o reconfigurare a spaţiului, fiinţa umană dobândeşte atribute divine, căci poate determina cosmogonic evoluţia astrului diurn – „Soarele-l uitam, pe boltă-nţepenit". *(Comentarea corectă, nuanţată, prin reliefarea legăturii dintre idee şi mijloacele artistice de realizare: 2 p.; încercare de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte
9. Caracteristica dominantă a limbajului poetic în textul *Aer de toamnă* este reflexivitatea, capacitate a unei creaţii prin care autorul se comunică, oferind o imagine asupra realităţii subiective, asupra sentimentelor celui care scrie. Această trăsătură se susţine, la nivel morfologic, prin persoana I a pronumelor – *mi, mă, îmi* etc. dar şi prin persoana a doua a adjectivului pronominal posesiv – *ta*, a verbului – *smulgeai*, acestea din urmă, elemente proprii dialogului poetic. *(Ilustrarea prezenţei în text a uneia dintre caracteristicile limbajului poetic, prin exemple şi explicaţii convingătoare; respectarea normelor de ortografie şi de punctuaţie: 4 p.; ilustrarea prezenţei în text a uneia dintre caracteristicile limbajului poetic prin exemple şi explicaţii; abateri minore de la normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie: 2 p.; simpla menţionare a unui aspect corespunzător cerinţei, fără referire la textul poetic dat: 1 p.)* 4 puncte

5. Text suport: Dimitrie Anghel – *Scrisoare*

1. De exemplu: **neîndurată** – neînduplecată, necruţătoare; **jalnic** – trist, deprimat etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Cratima, semn de ortografie, marchează rostirea împreună a două cuvinte diferite, permite accelerarea rostirii poetice, s-a folosit pentru conservarea măsurii versurilor etc. *(Precizarea corectă, nuanţată a rolului cratimei: 2 p.; precizarea parţial corectă a rolului cratimei, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 2 puncte
3. Expresii/locuţiuni care conţin cuvântul **floare**: *în floarea vârstei, de florile mărului, floare la ureche* etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
4. Tema poeziei: iubirea. 4 puncte
5. Transcrierea unei secvenţe de vers/a unui vers care conţine o imagine

Scanned with OKEN Scanner

olfactivă, de exemplu: „e-un miros blând de floare". 4 puncte
6. Selectarea a două sintagme care sugerează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic, de exemplu: „casa noastră", „un muzeu". (2 p. + 2 p.) 4 puncte
7. Identificarea şi explicarea a două figuri de stil diferite în strofa a doua a poeziei: personificarea „oglinda, cea mai bună prieten-a femeiei", conferă atribute umane unui obiect din imediata apropiere a prezenţei feminine, sugerând cochetăria; epitetul „paza neîndurată" relevă imposibilitatea de a pătrunde secretele feminine, circumscrierea unui cadru intim, care se refuză oricărei priviri indiscrete. *(Identificarea şi explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea şi explicarea unei singure figuri de stil din strofa a doua: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte
8. Comentarea celor două strofe indicate: se surprinde un instantaneu, imaginea interiorului perceput ca fiind marcat de absenţa feminină; detaliile care evocă existenţa celei care a plecat, evantaiul, oglinda, intră în acord cu sugestia olfactivă. Parfumul trandafirilor care s-au stins este corespondentul din lumea vegetală al amintirilor celor doi; persistă o stare de durere sufletească, sub impresia vie a despărţirii, cu ecou în orizontul interiorului domestic etc. *(Comentarea corectă, nuanţată, prin reliefarea legăturii dintre idee şi mijloacele artistice de realizare: 2 p.; încercare de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte
9. De exemplu: sugestia, caracteristică a limbajului poetic prin intermediul căreia se creează posibilitatea unor conexiuni la nivelul semnificaţiei, permite, în acest text, asocierea imaginilor care surprind interiorul casei, cu prezenţa feminină; se menţine astfel o legătură insolită între lumea obiectelor şi starea afectivă umană etc. *(Ilustrarea prezenţei în text a uneia dintre caracteristicile limbajului poetic, prin exemple şi explicaţii convingătoare; respectarea normelor de ortografie şi de punctuaţie: 4 p.; ilustrarea prezenţei în text a uneia dintre caracteristicile limbajului poetic prin exemple şi explicaţii; abateri minore de la normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie: 2 p.; simpla menţionare a unui aspect corespunzător cerinţei, fără referire la textul poetic dat: 1 p.)* 4 puncte

6. Text suport: Tudor Arghezi – *Dacica*

1. De exemplu: **mărturie** – dovadă, **fraged** – delicat, suav etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Cratima, semn de ortografie, marchează aici rostirea împreună a finalului unui cuvânt şi a unui alt cuvânt pentru accelerarea rostirii poetice;

Scanned with OKEN Scanner

s-a folosit pentru conservarea măsurii versurilor etc. *(Precizarea corectă, nuanțată a rolului cratimei: 2 p.; precizarea parțial corectă a rolului cratimei, divagații și/sau improvizații, cu greșeli de exprimare și/sau de ortografie: 1 p.)* 2 puncte

3. Expresii/locuțiuni care conțin cuvântul **praf**: *praf și pulbere, a face praf, a se alege praful, (a arunca) praf în ochi* etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte

4. Tema poeziei: textul este o artă poetică, ilustrează tema autoreflexivității alegorice în contextul discursului poetic articulat pe dimensiunea filosofică, al meditației sub semnul *ars longa, vita brevis...* 4 puncte

5. Transcrierea unei secvențe de vers/a unui vers care conține o imagine auditivă, de exemplu: „Și-ai scos răspuns la deget, în auz" sau „Fragedul sunet, dulce, lin". 4 puncte

6. Selectarea a două sintagme care sugerează dimensiunea temporală a imaginarului poetic, de exemplu: „trei mii de ani", „veci de vecii", „clipa trăiește, veacurile mor". (2 p. + 2 p.) 4 puncte

7. Identificarea și explicarea a două figuri de stil diferite în penultima strofă a poeziei: personificarea vasului este evidentă pe parcursul dialogului inițiat de eul poetic – „Tu poți să fii, el poate să nu fie"; se menține astfel impresia vieții care palpită dincolo de veacuri în forma grațioasă a ulciorului. Epitetul multiplu „Fragedul sunet, dulce, lin" caracterizează expresiv sonoritatea delicată a vasului care vibrează la fel de viu ca atunci când a fost modelat. *(Identificarea și explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea și explicarea unei singure figuri de stil din penultima strofă: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte

8. Comentarea primei strofe a poeziei: eul poetic inițiază un dialog insolit, cel căruia i se adresează este un obiect care a înfruntat veacurile, mărturie a perenității creației modelate cu har. Presiunea timpului este anulată de fulguranța clipei care, triumfătoare, atestă condensarea focului artistic divin. Versurile cultivă o anume formă de paradox proprie modernității lirice, în enunțul „Clipa trăiește, veacurile mor". *(Comentarea corectă, nuanțată, prin reliefarea legăturii dintre idee și mijloacele artistice de realizare: 2 p.; încercare de comentare, divagații și/sau improvizații, cu greșeli de exprimare și/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte

9. Textul arghezian se caracterizează prin expresivitate, calitate a unei comunicări de a transmite mesajul într-o manieră plastică. Poetul valorifică în special dimensiunea conotativă a lexemelor, construind imagini artistice surprinzătoare: „înmuiată-n sânge și sudoare/ Unghia lui ți-a pus un zbenghi de floare", „Brâul tău viu, când mâinile-au murit/ Dă biruință gingașului pipăit." Limbajul metaforic exploatează forța de expresie a termenilor cu o bogată încărcătură de sens: „vis", „glas", „cuvânt", evocând în special logosul, ca manifestare supremă a ființei. *(Ilustrarea*

Scanned with OKEN Scanner

prezenței în text a uneia dintre caracteristicile limbajului poetic, prin exemple și explicații convingătoare; respectarea normelor de ortografie și de punctuație: 4 p.; ilustrarea prezenței în text a uneia dintre caracteristicile limbajului poetic prin exemple și explicații; abateri minore de la normele de exprimare, de ortografie și de punctuație: 2 p.; simpla menționare a unui aspect corespunzător cerinței, fără referire la textul poetic dat: 1 p.) 4 puncte

7. Text suport: G. Călinescu – *Toamna*

1. De exemplu: **fabuloase** – fantastice, uluitoare, **împresurat** – înconjurat, încercuit etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Prezentarea rolului virgulei din structura dată, de exemplu: virgula, semn de punctuație, marchează raportul sintactic de coordonare prin juxtapunere între părți de propoziție de același fel; la nivel stilistic, virgula separă elementele unei enumerații etc. *(Precizarea corectă, nuanțată a rolului virgulei: 2 p.; precizarea parțial corectă a rolului virgulei, divagații și/sau improvizații, cu greșeli de exprimare și/sau de ortografie: 1 p.)* 2 puncte
3. Scrierea a două expresii sau locuțiuni care să conțină cuvântul **foc**, de exemplu: *a-și pune/a-și băga mâna în foc pentru cineva, de mama focului, a se face foc și pară, a-și vărsa focul* etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
4. Precizarea temei: natura. 4 puncte
5. Transcrierea unei secvențe de vers/a unui vers care conține o imagine vizuală, de exemplu: „Făcând spirale pline" sau „Împresurat de foc". 4 puncte
6. Selectarea a două sintagme care sugerează dimensiunea spațială a imaginarului poetic, de exemplu: „din pom acuma zboară", „venind din soare", „lângă păduri mă joc", „în aer mă ridic". (2 p. + 2 p.) 4 puncte
7. Identificarea și explicarea a două figuri de stil diferite din strofa a doua a poeziei: metafora în enumerație „Păuni, fazani, ninsoare/ De păsări fabuloase" pune în evidență bogăția cromatică a frunzelor toamnei antrenate în iureșul vântului; metafora este cel mai eficace mod de lărgire a spațiului semantic, o condensare a sensului, marcă a modernității discursului liric. Enumerația prin intermediul căreia sunt reunite metaforele este o figură de construcție care acumulează cu scop expresiv elemente sugerând, aici, consistența diafană, plutitoare a frunzelor văzute ca păsări. *(Identificarea și explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea și explicarea unei singure figuri de stil din strofa a doua: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte
8. Comentarea ultimelor două strofe ale poeziei, prin evidențierea relației dintre ideea poetică și mijloacele artistice, de exemplu: Starea de beatitudine, de trăire plenară a frumuseții naturii este exprimată artistic

Scanned with OKEN Scanner

în ultimele două strofe prin proiectarea eului liric în spaţii generoase, „lângă păduri", „în aer". Aspiraţia ludică este efectul unei exuberanţe coloristice, „aur", „foc", cele două substantive evocând metaforic culorile dominante ale toamnei. Eul liric resimte cu intensitate senzaţia de risipire, de expansiune a sinelui spre înălţimi: „Pământul e prea mic,/ Cu cerul mă-nvârtesc." *(Comentarea corectă, nuanţată, prin reliefarea legăturii dintre idee şi mijloacele artistice de realizare: 2 p.; încercare de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte

9. Textul lui G. Călinescu se caracterizează prin expresivitate, atribut propriu limbajului poetic care implică o plasticizare a discursului. Imaginile vizuale care configurează peisajul autumnal – căderea în spirale a frunzelor, dominanta tonurilor de auriu şi roşu – sunt conturate artistic în versurile „Din pom acuma zboară/ Pe aripele line/ Şi-n jurul meu coboară/ Făcând spirale pline", „De-atâta aur cânt", „De pretutindeni sunt/ Împresurat de foc". Există, pe ansamblul textului, o viziune hiperbolică asupra peisajului, o aspiraţie a zborului şi a risipirii exuberante spre cer. *(Ilustrarea prezenţei în text a uneia dintre caracteristicile limbajului poetic, prin exemple şi explicaţii convingătoare; respectarea normelor de ortografie şi de punctuaţie: 4 p.; ilustrarea prezenţei în text a uneia dintre caracteristicile limbajului poetic prin exemple şi explicaţii; abateri minore de la normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie: 2 p.; simpla menţionare a unui aspect corespunzător cerinţei, fără referire la textul poetic dat: 1 p.)* 4 puncte

8. Text suport: George Bacovia – *Nervi de primăvară*

1. De exemplu: **suspină** – oftează, suferă etc., **dureri** – amărăciuni, suferinţe etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte

2. Prezentarea rolului punctelor de suspensie din prima strofă a poeziei, de exemplu: punctele de suspensie, semn de punctuaţie, marchează acumularea unei tensiuni lirice, posibilitatea continuării discursului într-o plurivalenţă de sensuri; se realizează totodată distincţia dintre planul interior, al eului liric surprins de metamorfoza naturii şi planul exterior, al tabloului primăverii. *(Precizarea corectă, nuanţată a rolului punctelor de suspensie: 2 p.; precizarea parţial corectă a rolului punctelor de suspensie, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 2 puncte

3. De exemplu: *din pământ din iarbă verde, cu o falcă-n cer şi cu una în pământ, a intra în pământ de ruşine, a şterge de pe faţa pământului* etc. 2 puncte

4. Discursul liric bacovian dobândeşte, pe fondul unui pastel al primă-

Scanned with OKEN Scanner

verii, conotaţii meditative privind condiţia umană. Este evident faptul că manifestările naturii au un ecou tulburător în sufletul poetului proiectat artistic în ipostaza de eu liric; percepţia primăverii este sumbră, marcată de suspin, paloare, dureri, în pofida renaşterii pure a naturii. 4 puncte

5. Transcrierea unei secvenţe/a unui vers care conţine o imagine sinestezică: „o pictură parfumată cu vibrări de violet". 4 puncte

6. Selectarea a două sintagme care sugerează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic, de exemplu: „în vitrine, versuri de un nou poet" sau „în oraş suspină un vals", „pe hăul din câmpie". (2 p. + 2 p.) 4 puncte

7. Identificarea şi explicarea a două figuri de stil diferite din strofa a doua a poeziei: repetiţia structurii „O nouă primăvară" conferă muzicalitate discursului liric, punctând primul şi ultimul vers al strofei, conform principiului simbolist „De la musique avant toute chose". Epitetul cromatic „zarea de azur" exprimă sugestiv seninătatea, limpezimea desăvârşită a cerului albastru, punct înalt, speranţă luminoasă spre care priveşte „o pală lucrătoare". *(Identificarea şi explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea şi explicarea unei singure figuri de stil din strofa a doua: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte

8. Comentarea primei strofe a poeziei, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice, de exemplu: prima strofă a poeziei conturează expresiv tabloul primăverii, în linii sugestive. Versul incipit este expresia unei surprize, a unei constatări aparţinând eului liric marcat de noua imagine a lumii. Definiţia poetică a anotimpului se realizează cu mijloacele simbolismului, sinestezia reunind senzaţii din sfera vizuală, olfactivă şi auditivă; violetul este una dintre culorile predilecte ale imaginarului bacovian, conotând melancolia, fragilitatea interioară. Referinţa la spaţiul citadin, „în oraş", configurează o imagine specifică liricii lui Bacovia, în firesc acord cu spaţiul livresc, „în vitrine, versuri de un nou poet". Sonoritatea fanfarei, muzică asociată de obicei cu parcurile provinciale, este un alt element circumscris liricii bacoviene, sugerând hipersensibilitatea, orizontul limitat etc. *(Comentarea corectă, nuanţată, prin reliefarea legăturii dintre idee şi mijloacele artistice de realizare: 2 p.; încercare de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte

9. Ilustrarea uneia dintre caracteristicile limbajului poetic prezente în text, de exemplu: Sugestia, capacitate a exprimării artistice de a realiza, pornind de la structuri fragmentare, multiple conexiuni de sens, este un atribut propriu simbolismului. În textul bacovian, elementele tabloului de natură au un ecou profund în percepţia eului liric; primăvara este asociată ideii de suferinţă, prezenţa ei potenţează senzaţia de iluzie şi dezamăgire: „O nouă primăvară de visuri şi păreri...", „O nouă primă-

Scanned with OKEN Scanner

vară pe vechile dureri...". *(Ilustrarea prezenței în text a uneia dintre caracteristicile limbajului poetic, prin exemple și explicații convingătoare; respectarea normelor de ortografie și de punctuație: 4 p.; ilustrarea prezenței în text a uneia dintre caracteristicile limbajului poetic prin exemple și explicații; abateri minore de la normele de exprimare, de ortografie și de punctuație: 2 p.; simpla menționare a unui aspect corespunzător cerinței, fără referire la textul poetic dat: 1 p.)* 4 puncte

9. Text suport: Alexandru Macedonski – *Valțul rozelor*

1. De exemplu: **singuratic** – solitar, izolat etc., **năluci** – fantome, fantasme etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Cratima, semn de ortografie, marchează aici rostirea împreună a finalului unui cuvânt și a unui alt cuvânt pentru accelerarea rostirii poetice; s-a folosit pentru conservarea măsurii versurilor, etc. *(Precizarea corectă, nuanțată a rolului cratimei: 2 p.; precizarea parțial corectă a rolului cratimei, divagații și/sau improvizații, cu greșeli de exprimare și/sau de ortografie: 1 p.)* 2 puncte
3. Expresii/locuțiuni care conțin cuvântul **vânt**, de exemplu: *a arunca banii în vânt, a-i sufla vântul prin buzunare, a merge cu nasul în vânt, a se da în vânt după ceva* etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
4. Tema poeziei: natura. 4 puncte
5. Transcrierea unei secvențe/a unui vers care conține o imagine vizuală, de exemplu: „Pe verdea margine de șanț", „Albeața lor de trandafiri". 4 puncte
6. Selectarea a două sintagme care sugerează dimensiunea temporală a imaginarului poetic, de exemplu: „Dar vântul serii nebunatic" sau „Pofti-ntr-o zi pe flori la danț", „roua primăverei". (2 p. + 2 p.) 4 puncte
7. Identificarea și explicarea a două figuri de stil diferite din strofa a doua a poeziei: epitetul „cum se mișcau catifelate" surprinde expresiv delicatețea, alunecarea ușoară a florilor de măceș; comparația cu un termen implicit „Păreau năluci de carnaval" asociază imaginea florilor cu profilurile vagi, fantomatice, ale unor siluete albe etc. *(Identificarea și explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea și explicarea unei singure figuri de stil din strofa a doua: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte
8. Comentarea primei strofe a poeziei, prin evidențierea relației dintre ideea poetică și mijloacele artistice, de exemplu: Spațiul configurat artistic în prima strofă a poeziei este marcat de prezența solitară a măceșului, trandafir sălbatic ale cărui flori fragile au un parfum discret. Personificarea vântului, procedeu prin intermediul căruia sunt atribuite atitudini umane unei manifestări a naturii, sugerează dinamica vege-

Scanned with OKEN Scanner

taţiei. „Vocea" insinuantă a adierii conotează comunicarea dintre elementele naturii, devenind, în versul final, melancolică: „Şi suspină – cum se suspină". *(Comentarea corectă, nuanţată, prin reliefarea legăturii dintre idee şi mijloacele artistice de realizare: 2 p.; încercare de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte

9. Ilustrarea uneia dintre caracteristicile limbajului poetic prezente în text, de exemplu: Textul lui Alexandru Macedonski cultivă sugestia, atribut al limbajului liric prin intermediul căruia discursul artistic dobândeşte capacitatea de a conota prin asocierea unor elemente; aici, dinamica vegetaţiei sugerează bucuria, încântarea prilejuite de admirarea tabloului de natură: „La mângâierile-adierei/ A tresărit cu dulci simţiri". *(Ilustrarea prezenţei în text a uneia dintre caracteristicile limbajului poetic, prin exemple şi explicaţii convingătoare; respectarea normelor de ortografie şi de punctuaţie: 4 p.; ilustrarea prezenţei în text a uneia dintre caracteristicile limbajului poetic prin exemple şi explicaţii; abateri minore de la normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie: 2 p.; simpla menţionare a unui aspect corespunzător cerinţei, fără referire la textul poetic dat: 1 p.)* 4 puncte

10. Text suport: Ion Minulescu – *Romanţă policromă*

1. De exemplu: **calmul** – liniştea, echilibrul etc., **resemnarea** – împăcarea, acceptarea etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte

2. Prezentarea rolului punctelor de suspensie din finalul primului vers al textului, de exemplu: punctele de suspensie, semn de punctuaţie, marchează acumularea unei tensiuni lirice, posibilitatea continuării discursului într-o plurivalenţă de sensuri; se realizează totodată distincţia dintre planul negaţiei discursive, al eului liric decis să renunţe la orice exigenţe sau revendicări în relaţie cu cea la care se gândeşte şi planul aspiraţiei, al opţiunii condiţionate de dorinţa iubitei de a comunica. *(Precizarea corectă, nuanţată a rolului punctelor de suspensie: 2 p.; precizarea parţial corectă a rolului punctelor de suspensie, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 2 puncte

3. Expresii/locuţiuni care conţin cuvântul **a face**, de exemplu: *a-şi face gânduri, a face cu ochiul, a-şi face veacul, a face cunoscut, a se face stăpân pe ceva* etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte

4. Poetul exprimă în versurile sale ideea de ezitare, de aspiraţie contradictorie a sinelui îndrăgostit; viziunea autorului asupra sentimentului de iubire însumează entuziasmul, exigenţele insolite, dorinţa de evaziune etc. 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

5. Transcrierea unei secvenţe/a unui vers care conţine o imagine vizuală, de exemplu: „un Sfinx săpat în stâncă", „calmul blond al soarelui polar", „crepuscul pe Golgota". 4 puncte
6. Selectarea a două sintagme care sugerează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic, de exemplu: „ar face dintr-un lac o Marmara", „crepuscul pe Golgota", „calmul blond al soarelui polar". (2 p. + 2 p.) 4 puncte
7. Identificarea şi explicarea a două figuri de stil diferite din strofa a doua a poeziei: repetiţia structurii „dă-mi" la începutul primelor trei versuri ale strofei conferă ansamblului muzicalitate, o nume ritmică discursivă care impune ideea de rugăminte; epitetul personificator „calmul blond" proiectează asupra unei stări sufleteşti o însuşire insolită, evocatoare a luminii solare etc. *(Identificarea şi explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea şi explicarea unei singure figuri de stil din strofa a doua: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte
8. Comentarea ultimelor două strofe ale poeziei, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice, de exemplu: Structurate sub forma unei enumeraţii de rugăminţi, ultimele două strofe constituie o acumulare de aspiraţii, de la farmecul exotic al unor spaţii îndepărtate – „calmul blond al soarelui polar", „primul crepuscul pe Golgota", la stările generate de prezenţa iubitei, de visare şi de statutul creator. Referinţele la propria creaţie, „Dă-mi resemnarea strofelor banale/ Şi controversa versurilor mele" atestă dimensiunea metatextuală a viziunii artistice, element anticipativ al modernităţii lirice. *(Comentarea corectă, nuanţată, prin reliefarea legăturii dintre idee şi mijloacele artistice de realizare: 2 p.; încercare de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte
9. Textul lui Ion Minulescu exploatează sugestia, atribut propriu, în special, liricii simboliste. Poetul asociază elementele imaginarului artistic cu stările, trăirile eului: „calmul" este evocat de „soarele polar", percepţia paradoxului este generată de frumuseţea iubitei etc. *(Ilustrarea prezenţei în text a uneia dintre caracteristicile limbajului poetic, prin exemple şi explicaţii convingătoare; respectarea normelor de ortografie şi de punctuaţie: 4 p.; ilustrarea prezenţei în text a uneia dintre caracteristicile limbajului poetic prin exemple şi explicaţii; abateri minore de la normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie: 2 p.; simpla menţionare a unui aspect corespunzător cerinţei, fără referire la textul poetic dat: 1 p.)* 4 puncte

11. Text suport G. Călinescu – *Cu mâinile-amândouă*

1. De exemplu: **rai** – eden, paradis, **gingăşie** – delicateţe, fragilitate etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

2. Cratima, semn de ortografie, marchează rostirea împreună a două cuvinte diferite, permite accelerarea rostirii poetice, s-a folosit pentru conservarea măsurii versurilor etc. *(Precizarea corectă, nuanțată a rolului cratimei: 2 p.; precizarea parțial corectă a rolului cratimei, divagații și/sau improvizații, cu greșeli de exprimare și/sau de ortografie: 1 p.)* 2 puncte
3. Expresii/locuțiuni care conțin cuvântul **apă**: *a bate apa-n piuă, a nu se ști în ce ape se scaldă, a pescui în ape tulburi, a-i lăsa gura apă* etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
4. Tema poeziei: iubirea. 4 puncte
5. Transcrierea unei secvențe de vers/a unui vers care conține o imagine vizuală, de exemplu: „ca mierea-mi părea grâul" sau „ape și oglinzi". 4 puncte
6. Selectarea a două sintagme care sugerează dimensiunea spațială a imaginarului poetic, de exemplu: „în acest rai", „din vis". (2 p. + 2 p.) 4 puncte
7. Identificarea și explicarea a două figuri de stil diferite în prima strofă a poeziei: epitetul personificator „iarba nebună" pune în evidență bogăția, dinamica vegetației; comparația „și-n furtună mă strecuram ca pomul" asociază expresiv profilul uman cu un element al naturii, un copac stabil și mlădios totodată, având forța de a rezista suflului puternic al vântului etc. *(Identificarea și explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea și explicarea unei singure figuri de stil din prima strofă: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte
8. Comentarea ultimelor două strofe ale poeziei, prin evidențierea relației dintre ideea poetică și mijloacele artistice, de exemplu: catrenele din finalul textului relevă o nouă percepție a eului liric asupra lumii, o viziune entuziastă, fericită, cauzată de apariția surprinzătoare și așteptată în același timp a iubitei. Cele două epitete care profilează fizic și moral ființa dragă, „frumoasă și smerită" constituie un elogiu adus iubitei și esențializează feminitatea. Ultima strofă reprezintă un dialog liric în care vocea textului aduce în plan discursiv cuvintele îmbietoare ale iubitei, definind metaforic vârsta dragostei – „o primăvară nouă". *(Comentarea corectă, nuanțată, prin reliefarea legăturii dintre idee și mijloacele artistice de realizare: 2 p.; încercare de comentare, divagații și/sau improvizații, cu greșeli de exprimare și/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte
9. Textul se caracterizează prin expresivitate, calitate a limbajului liric prin care discursul devine plastic, exploatează dimensiunea conotativă a cuvintelor. Puternicul imagism din structurile „iarba nebună", „mă-mbălsămam cu crinul", „creșteau platani și lotuși" configurează un orizont edenic, în care apariția iubitei constituie rațiunea de a fi a eului liric. *(Ilustrarea prezenței în text a uneia dintre caracteristicile limbajului poetic, prin exemple și explicații convingătoare; respectarea normelor de ortografie*

Scanned with OKEN Scanner

şi de punctuaţie: 4 p.; ilustrarea prezenţei în text a uneia dintre caracteristicile limbajului poetic prin exemple şi explicaţii; abateri minore de la normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie: 2 p.; simpla menţionare a unui aspect corespunzător cerinţei, fără referire la textul poetic dat: 1 p.) 4 puncte

12. Text suport Alexandru Macedonski – *Rondelul lucrurilor*

1. De exemplu: **împrăştiate** – risipite, **îmbie** – tentează, cheamă etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Prezentarea rolului virgulei din structura dată, de exemplu: virgula, semn de punctuaţie, marchează raportul sintactic de coordonare prin juxtapunere între părţi de propoziţie de acelaşi fel; la nivel stilistic, virgula separă elementele unei enumeraţii etc.. *(Precizarea corectă, nuanţată a rolului virgulei: 2 p.; precizarea parţial corectă a rolului virgulei, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 2 puncte
3. Scrierea a două expresii sau locuţiuni care să conţină cuvântul **casă**, de exemplu: *a face casă bună, a avea o casă de copii, a avea casă şi masă* etc. (1p. + 1p.) 2 puncte
4. Textul valorifică tema filosofică, poetul propune o meditaţie asupra comunicării dintre om şi obiectele neînsufleţite care îl înconjoară. 4 puncte
5. Transcrierea unei secvenţe de vers/a unui vers care conţine o imagine auditivă, de exemplu: „prin grai aproape omenesc", „şi câte nu-ţi mai povestesc". 4 puncte
6. Selectarea a două sintagme care sugerează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic, de exemplu: „-n orice case", „în pustnicia lor retrase". (2 p. + 2 p.) 4 puncte
7. Identificarea şi explicarea a două figuri de stil diferite în prima strofă a poeziei: personificarea inanimatelor configurează o lume stranie, în care eul liric resimte presiunea sâcâitoare a vorbăriei lucrurilor; enumeraţia „Bronz, catifea, lemn sau mătase" conotează în sensul unei acumulări de materiale provenind mai ales din sfera interioarelor de lux, specifice decorului simbolist. *(Identificarea şi explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea şi explicarea unei singure figuri de stil din prima strofă: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte
8. Comentarea ultimelor două strofe ale poeziei, prin evidenţierea relaţiei dintre ideea poetică şi mijloacele artistice, de exemplu: iluzia caracterului neînsufleţit al obiectelor este infirmată de eul liric – „Tu le crezi moarte şi trăiesc". Exclamaţia devenită refren liric „Oh! Lucrurile cum

Scanned with OKEN Scanner

vorbesc" punctează ritmic discursul liric prin subordonarea la exigenţele poeziei cu formă fixă de tip rondel, în care versul iniţial este reluat în poziţia versului al şaptelea şi în final. Izolarea lucrurilor în relaţie cu prezenţa umană este exprimată metaforic – „în pustnicia lor retrase". *(Comentarea corectă, nuanţată, prin reliefarea legăturii dintre idee şi mijloacele artistice de realizare: 2 p.; încercare de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte

9. Textul exploatează posibilităţile expresive ale sugestiei, modalitate care se încadrează în programul simbolist: dimensiunea de dincolo de real nu poate fi numită, ci doar evocată prin simboluri şi întrezărită prin aluzii. Apropierea elementului neînsufleţit de fiinţa umană este sugerată prin similitudini: „prin grai aproape omenesc"; freamătul vocilor stranii are forţă evocatoare: „Cu tot ce sufletu-ţi uitase/ te-mbie sau te chinuiesc." *(Ilustrarea prezenţei în text a uneia dintre caracteristicile limbajului poetic, prin exemple şi explicaţii convingătoare; respectarea normelor de ortografie şi de punctuaţie: 4 p.; ilustrarea prezenţei în text a uneia dintre caracteristicile limbajului poetic prin exemple şi explicaţii; abateri minore de la normele de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie: 2 p.; simpla menţionare a unui aspect corespunzător cerinţei, fără referire la textul poetic dat: 1 p.)* 4 puncte

13. Text suport: Tudor Arghezi – *Sus*

1. Menţionarea câte unui sinonim contextual pentru cuvintele date, de exemplu: **teafăr** – întreg, nevătămat, sănătos etc.; **trândăvia** – inactivitate, lene etc. 2 puncte

2. Precizarea rolului primei virgule, de exemplu: virgula, semn de punctuaţie, desparte substantivul în vocativ de restul propoziţiei. 2 puncte

3. Scrierea unor propoziţii cu sensuri omonime pentru termenii: **semeni**, de exemplu: Tu *semeni* cu mama. El se simte bine printre *semeni*; **dreptul**, de exemplu: El urmează *dreptul*. Păşeşte apăsat cu *dreptul*. 2 puncte

4. Precizarea unei teme şi a unui motiv, de exemplu: condiţia umană, călătoria. 4 puncte

5. Transcrierea unei secvenţe/unui vers care conţine o imagine auditivă, de exemplu: „Dar lacrima durută nu ţi-o lăsa să plângă". 4 puncte

6. Selectarea versurilor care sugerează dimensiunea temporală, de exemplu: „Că umblă orice zi să te răstoarne", „Călătorind de-a pururi în zări şi peste zare" etc. 4 puncte

7. Explicarea a două figuri de stil diferite, de exemplu: Epitetul metaforic „de carne" evidenţiază efemeritatea fiinţei umane. Personificarea („umblă orice zi", „orice oră umblă...") accentuează lupta inegală şi perpetuă a omului cu timpul. 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

8. Comentarea primelor şase versuri, de exemplu: Versurile în discuţie prezintă un îndemn adresat omenirii, acela de a progresa, în pofida timpului şi a vicisitudinilor. Se observă utilizarea unor procedee de expresivitate artistică (epitetul metaforic „omule de carne", inversiunea „somn să nu te fure") care sporesc expresivitatea versurilor. La nivel lexical, folosirea locuţiunilor verbale („bagă de seamă" sau „ia seamă") la modul imperativ, sau vocativul „omule", accentuează familiaritatea eului liric cu cititorul potenţial. 4 puncte
9. Ilustrarea apartenenţei la modernism, de exemplu: tema – meditaţia asupra condiţiei umane; lexic variat, procedee de expresivitate artistică novatoare, versul liber. 4 puncte

14. Text suport: Ion Minulescu – *Romanţa noastră*

1. Menţionarea câte unui sinonim contextual pentru termenii din text, de exemplu: **avânturi** – elanuri, energii etc.; **enigmă** – taină, secret. mister etc. 2 puncte
2. Prezentarea rolului cratimei în sintagma „Şi-a secularilor castani", de exemplu: Cratima, semn de ortografie, marchează rostirea împreună a două cuvinte diferite şi păstrează măsura versurilor. 2 puncte
3. Scrierea a două expresii/locuţiuni care conţin cuvântul **drum**, de exemplu: *peste drum, pe toate drumurile, în mijlocul drumului* etc. 2 puncte
4. Precizarea unei teme şi a unui motiv, de exemplu: condiţia efemeră a omului, drumul etc. 4 puncte
5. Transcrierea a două sintagme care sugerează dimensiunea spaţială a imaginarului poetic, de exemplu: „drum", „umbra zidurilor mute" etc. 4 puncte
6. Prezentarea semnificaţiei titlului poeziei, de exemplu: Titlul, alcătuit din substantivul „romanţa" şi din adjectivul pronominal posesiv „noastră" anticipează tema textului liric – efemeritatea omului, dar şi sentimentele poetului (tristeţe, melancolie), specifice pentru specia literară romanţă. 4 puncte
7. Explicarea semnificaţiei a două figuri de stil diferite, de exemplu: repetiţia substantivului „drum" evidenţiază condiţia omului care îşi urmează destinul. Metafora „idealuri scrum" semnifică imposibilitatea fiinţei umane de a cunoaşte fericirea, de a se autodepăşi, veşnic nemulţumită de propria soartă etc. 4 puncte
8. Comentarea metaforei *drumului*, de exemplu: Drumul apare în textul citat ca o metaforă a existenţei, individuală şi colectivă. Alături de repetiţia verbului „a trece", substantivul „drumul" marchează destinul, legat fie de „doliul vremilor apuse", fie de „idealuri scrum". 4 puncte
9. Textul citat aparţine modernismului atât prin tema condiţiei umane, realizată într-un registru grav, reflexivitate, dar şi prin utilizarea versului liber şi a procedeelor de expresivitate inedite. 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

15. Text suport: Ion Minulescu – *Cântec de drum*

1. Construirea unor propoziţii cu sensuri conotative, de exemplu: Am citit albastra carte a cerului; Am căutat drumul spre inima ta. 2 puncte
2. Motivarea folosirii cratimei, de exemplu: Cratima, semn de ortografie, marchează rostirea împreună a două cuvinte diferite, indică elidarea vocalei *î* şi păstrează măsura versului. 2 puncte
3. Scrierea a două expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **noroc**, de exemplu: Cei doi *au dat noroc*. El este un om *fără noroc*. 2 puncte
4. Menţionarea a două motive literare, de exemplu: drumul, steaua etc. 4 puncte
5. Transcrierea unui vers care conţine o imagine vizuală, de exemplu: „Pe drumuri lungi şi vechi, bătătorite", „Icoana unei lumi întrezărite" etc. 4 puncte
6. Selectarea a două secvenţe prin care se ilustrează indici spaţiali, de exemplu: „ştiam doar că-i departe", „unde-i acel unde", „pe drumuri lungi" etc. 4 puncte
7. Explicarea a două figuri de stil diferite, de exemplu: metafora „icoana unei lumi întrezărite" semnifică imaginea unei lumi/unui univers greu de cunoscut. Epitetul dublu „lungi şi vechi" evidenţiază un drum al existenţei, o devenire repetabilă, deloc uşoară. 4 puncte
8. Comentarea ultimelor două strofe, de exemplu: Eul liric îşi contemplă destinul marcat de apariţia iubirii. Prezenţa metaforei „icoana unei lumi întrezărite" sporeşte tensiunea textului, iar interogaţiile retorice din final creează o stare ambiguă, de încântare şi melancolie totodată, specific simbolistă. 4 puncte
9. Comentarea semnificaţiei titlului, de exemplu: Titlul, alcătuit din două substantive comune, anticipează tema textului, legată de condiţia omului în raport cu timpul, dar şi cu iubirea. 4 puncte

16. Text suport: Marin Sorescu – *Înaintaşii*

1. Menţionarea a câte unui sinonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu **înaintaşi** – precursori; **evlavie** – smerenie. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Prezentarea rolului cratimei, de exemplu: marchează rostirea împreună a două părţi de vorbire diferite, verbul (au) *înfruntat* şi pronumele personal *o*. 2 puncte
3. Scrierea a două expresii/locuţiuni care conţin cuvântul **sfârşit**, de exemplu *a lua sfârşit, până la sfârşit, în sfârşit*. 2 puncte
4. Identificarea temei poeziei, de exemplu: tema este limpede formulată în titlu. Într-un moment dramatic al existenţei, eul liric evocă înaintaşii

Scanned with OKEN Scanner

subliniind calităţile lor morale. Efectul, în plan sufletesc, este o stare profundă de linişte şi împăcare. 4 puncte
5. Selectarea a două sintagme care sugerează dimensiunea temporală, de exemplu: „noaptea cea veşnică", „mă pregătesc să devin înaintaş". 4 puncte
6. Transcrierea a două secvenţe care evidenţiază atitudinea eului liric faţă de înaintaşi, de exemplu: „îmi sunt dragi înaintaţii", „îi iubesc", „sărut cu evlavie mâna înaintaşilor". 4 puncte
7. Explicarea semnificaţiei a două figuri de stil diferite, de exemplu: „un profund sentiment", epitet/inversiune. În momentul de răscruce al existenţei sale, eul liric încearcă să descopere valorile durabile, în măsură să-i susţină echilibrul moral. „Sentimentul" profund este rezultatul unui îndelung proces de esenţializare şi ierarhizare, iar această revelaţie susţine atitudinea demnă, în măsură să anihileze spaima în faţa morţii.
„Noaptea cea veşnică" – metaforă a morţii. Forţa de expresie este dată de îmbinarea substantivului *noapte* (întuneric, teamă etc.) cu adjectivul *veşnică*, eternă. Un rol esenţial îl are în context articolul demonstrativ *cea*, care conferă o identitate inconfundabilă momentului şi, în consecinţă, accentuează tragismul. 4 puncte
8. Poezia conţine accente autobiografice. Iminenţa sfârşitului modifică sensibil perspectiva eului liric faţă de înaintaşi. Dacă în poezia de tinereţe predecesorii, concepuţi tot ca entitate morală, spirituală sunt veneraţi pentru eroism şi demnitate, deci dintr-o perspectivă detaşată, de această dată este evidentă aspiraţia de identificare totală, ca modalitate de însuşire a unei experienţe indispensabile momentului. 4 puncte
9. Identificarea unor particularităţi care justifică încadrarea textului în orientarea modernistă, de exemplu: strofele inegale ca întindere, absenţa rimei, măsura variabilă a versurilor, tehnica ingambamentului. 4 puncte

17. Text suport: Vasile Alecsandri – *Serile la Mirceşti*

1. Menţionarea a câte unui sinonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu **lăsate** – coborâte; **zână** – muză. 2 puncte
2. În structura „pân' ce" apostroful are rolul de a marca lipsa întâmplătoare a vocalei *ă*. 2 puncte
3. *A pune foc, foc şi pară, foc sacru*. 2 puncte
4. Tema: natura; motiv: focul. 4 puncte
5. „Afară plouă, ninge, afară-i vijelie". 4 puncte
6. „În sobă arde focul", „saltă căţeluşu-mi de pe genunchii mei". 4 puncte
7. „Tovarăş *mângâios*", epitet semnificativ pentru natura solară a poetului. Focul asigură confortul indispensabil actului de creaţie, în concepţia lui Alecsandri. Se creează o atmosferă caracterizată prin calm, echilibru care stimulează fantezia creatoare. În consecinţă încetează să fie doar un

Scanned with OKEN Scanner

element de decor.
Enumerația „păduri și lacuri, și mări, și flori, și stele…" sugerează domeniul de inspirație al artistului. Elementele cadrului natural sunt asociate unor momente semnificative din viața eului liric, dobândesc o extraordinară forță evocatoare și generează trăiri profunde. 4 puncte
8. Așa cum s-a observat, pastelul „Serile la Mircești" care deschide ciclul, oferă sugestii interesante în legătură cu modul în care autorul concepe actul de creație. Se realizează sugestia unui spațiu protector, intim, în măsură să stimuleze fantezia. Elementele cadrului domestic, focul, substitut al soarelui generează acea dispoziție sufletească favorabilă actului de creație. 4 puncte
9. În concepția lui V. Alecsandri, poezia este produsul fanteziei creatoare. Spațiul securizant (Paul Cornea), jocul de lumini și umbre, nota de mister, tihna cabinetului de lucru, contribuie, în egală măsură, la stimularea forțelor creatoare. Artistul sintetizează elemente semnificative care dau sens existenței („Raiul vieții mele") și le transfigurează în operă poetică. Aceasta se constituie, în esență, într-un imn impresionant închinat existenței. 4 puncte

18. Text suport: Marin Sorescu – *Rugăciune*

1. Menționarea a câte unui sinonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu **să pătimesc** – să îndur; **alinarea** – domolirea. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Prezentarea rolului cratimei, de exemplu: marchează rostirea împreună a două părți de vorbire diferite, verbul *adu* și pronumele personal *mi*. 2 puncte
3. *Își vede de treabă. Nu-și vede lungul nasului. Se vede țărmul.* 2 puncte
4. Tema: relația cu ființa divină. Motiv: suferința. 4 puncte
5. „Sfârâind prin etern tăciune". 4 puncte
6. „Să mă duc prin univers", „o nouă planetă a durerii". 4 puncte
7. „Etern tăciune", metaforă care sugerează caracteristicile infinitului; „o nouă planetă a durerii – metaforă a suferinței care tinde să dobândească proporții cosmice. 4 puncte
8. Versurile evidențiază deplina încredere în capacitatea ființei divine de a alina, de a pune capăt suferințelor. Se reliefează natura dual a acesteia, capacitatea de a pedepsi și de a ierta. Pe parcursul celor patru versuri se remarcă alternanța formelor pronominale de persoana I (mă, mi) și de persoana a II-a (tale, ta), sugestie a unei relații profunde, vizând aspirația eului liric de a dobândi izbăvire. Versurile dezvăluie, la început, o tensiune sufletească puternică, înlocuită, în final, de liniște și împăcare. Venerația față de ființa divină este sugerată și prin scrierea cu majuscule a formelor pronominale de persoana a II-a. 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

9. Abandonarea regulilor prozodice rigide, adaptarea acestora la necesităţile de expresie, tehnica ingambamentului, viziunea inedită asupra temei. 4 puncte

19. Text suport: Marin Sorescu – *Mergând spre bine*

1. Menţionarea a câte unui sinonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu **păcate** – greşeli; **înfricoşare** – groază. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Prezentarea rolului cratimei, de exemplu: marchează rostirea împreună a două părţi de vorbire diferite, pronumele reflexiv *te* şi verbul *ai gândit*. 2 puncte
3. *merge ceas, nu-i merge prea bine*. 2 puncte
4. Tema: relaţia cu divinitatea; motiv: păcatul. 4 puncte
5. Confesiunea lirică profundă implică, prin prisma experienţei pe care o trăieşte eul liric, aspiraţia de apropiere de fiinţa divină, ca modalitate de a diminua spaima de necunoscut şi de a se echilibra în plan moral. Adresarea directă semnifică, în acest context, încredere şi speranţă. 4 puncte
6. „Calc pe poala ta de curcubeie". 4 puncte
7. „Delicata, înfricoşata ta experienţă", metaforă a morţii, văzută în spirit popular ca un moment care implică deopotrivă împăcarea, accepţia morţii în sens mioritic, dar şi spaima firească în faţa necunoscutului, a infinitului. Epitetul „energie inepuizabilă" este menit să realizeze, din perspectiva eului liric, sugestia unei fiinţe orgolioase, dar şi încrezătoare. Prin prisma destinului potrivnic, această calitate devine doar expresia trufiei specifice omului şi accentuează sentimentul zădărniciei. 4 puncte
8. Primul vers, „mergând spre bine" constituie o subtilă apropiere între opinia celor din jur, care încearcă să transmită eului liric încrederea, şi propria revelaţie. În plan spiritual, acest „mergând spre bine" implică ideea de împăcare cu sine, de acceptare a morţii concepută ca liman al liniştii şi al echilibrului. Oricum, este vorba de o realitate în care nu se mai regăseşte, aparţine altora: „spun cei care mă văd".
Din perspectiva eului liric, împăcarea senină („Calc pe poala ta de curcubeie") este rezultatul unui proces profund de clarificare în plan sufletesc, de la înfricoşare şi umilinţă, la cântecul de slavă închinat lui Dumnezeu. 4 puncte
9. O caracteristică a limbajului poetic este *expresivitatea*, susţinută prin figurile de stil (epitete, metafore etc.) şi imaginile artistice sugestive. 4 puncte

20. Text suport: G. Bacovia – *Singur*

1. străluceşte, vibrează; a pierit, s-a destrămat. 2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

2. În structura citată, cratima are atât rol gramatical, marcând rostirea împreună a două părţi de vorbire diferite şi elidarea vocalei iniţiale „î", cât şi rol prozodic – conservarea măsurii şi a ritmului. 2 puncte
3. *a bate la cap, a bate pasul pe loc, a bate apa-n piuă.* 2 puncte
4. noaptea, moartea, solitudinea fiinţei. 4 puncte
5. „Potop, cad stele albe de cristal/ Şi ninge-n noaptea plină de păcate..." 4 puncte
6. „Azi, a murit chiar visul meu final." 4 puncte
7. Epitetul „stele albe" conturează imaginea unui peisaj halucinant contrastând cu „noaptea plină de păcate". Personificarea „a murit visul meu" sugerează tristeţea amară a eului liric prizonier într-un sfârşit continuu al fiinţei. 4 puncte
8. Catrenul final circumscrie corespondenţe subtile între macrocosmos – o iarnă halucinantă de un alb obsesiv în miezul unei nopţi adânci şi solitudinea, suferinţa eului liric. Epitetul („lacrimi roze"), inversiunea („pe vatră-n para slabă"), invocaţia („suflet singuratic") reiterează zbuciumul lăuntric, subliniat şi de prezenţa punctelor de suspensie. 4 puncte
9. Poezia citată se încadrează în estetica simbolistă prin cultivarea unor motive precum: solitudinea fiinţei, corespondenţa între planul naturii şi cel uman, cromatismul (Bacovia însuşi mărturisind că „fiecărui sentiment îi corespunde o culoare"), tehnica repetiţiei. 4 puncte

21. Text suport: Lucian Blaga – *Amurg de toamnă*

1. vibrând, fremătând; se desprinde. 2 puncte
2. În structura indicată, cratima are atât rol gramatical, marcând rostirea împreună a două părţi de vorbire diferite şi elidarea vocalei iniţiale „î", cât şi rol prozodic – conservarea măsurii şi a ritmului. 2 puncte
3. *a lăsa cu gura căscată, a lăsa cu limbă de moarte, a nu se lăsa mai prejos.* 2 puncte
4. natura, expansiunea eului. 4 puncte
5. „Din vârf de munţi amurgul suflă/ cu buze roşii..." 4 puncte
6. „E toamnă". 4 puncte
7. Personificarea „amurgul suflă cu buze roşii" conturează o imagine vizuală, în care soarele, apunând, înroşeşte cerul părând a se uni cu munţii. Metafora „văl subţire de cenuşă" conotează imaginea norilor plumburii ascunzând soarele. 4 puncte
8. A doua strofă propune receptării un tablou autumnal, în care o rază de soare „se lasă tremurând" pe o frunză care, sub „povara grea", cade. Tabloul este impregnat de emoţie şi de melancolie, stilistic stând sub semnul metaforei („povară grea") şi al personificării („o rază ce vine goană"). 4 puncte
9. Expresivitatea limbajului poetic este susţinută de polifonia figurilor

Scanned with OKEN Scanner

de stil – personificare („amurgul suflă"), metaforă („buze roşii"), epitet („vălul subţire") – şi a imaginilor artistice preponderent vizuale. Versurile asimetrice, tehnica ingambamentului susţin expresivitatea poeziei. 4 puncte

22. Text suport: Ion Pillat – *În vie*

1. pleacă, se îndreaptă; răsunet. 2 puncte
2. În contextul primului catren, punctele de suspensie sugerează tensiune lirică, emoţie, melancolie, nostalgie. 2 puncte
3. *a prinde rădăcini, a prinde cu mâţa-n sac*. 2 puncte
4. natura şi trecerea ireversibilă a timpului. 4 puncte
5. „O ghionoaie toacă într-un agud şi, rar,/ Ca un ecou al toamnei răspunde tocălia..." 4 puncte
6. „...un tren de marfă pe-al Argeşului pod." 4 puncte
7. Interogaţia retorică „Ce vrea cu mine toamna, pe dealuri de mă-ntoarnă?" sugerează nostalgia eului liric, toamna devenind o metaforă pentru coborârea în sine, un preambul al amintirii. Metafora „Cu galben şi cu roşu îşi coase codrul iia" conturează o imagine vizuală feerică a unei toamne ruginii care învăluie pădurea. 4 puncte
8. Primul catren propune receptării un tablou autumnal – vie, „piersici coapte", „foi de nuc", plecarea păsărilor călătoare – ca un pretext al autocontemplării („Ce vrea cu mine toamna...?"). Astfel, tema naturii circumscrie o meditaţie privind trecerea ireversibilă a timpului. Imaginile artistice sunt olfactive („mai miroase via a tămâios") şi vizuale („vezi din zăvoi sitarii..."). Epitetul („piersici coapte"), inversiunea („crud a foi de nuc") şi interogaţia retorică („Ce vrea cu mine toamna, pe dealuri de mă-ntoarnă?") susţin expresivitatea textului. 4 puncte
9. Expresivitatea limbajului poetic este susţinută prin varietatea figurilor de stil: metaforă („soarele de aur"), comparaţie („dă-n pârg ca o gutuie", „lovind în amintire ca pasărea-n agud"), personificare („lumina zboară"), interogaţie retorică („ce vrea cu mine toamna...?"). Imaginile vizuale („Cu galben şi cu roşu îşi coase codrul iia") armonizează cu cele olfactive („miroase via") sau auditive („răspunde tocălia"). Sentimentele eului liric sunt sugerate şi de recurenţa punctelor de suspensie. 4 puncte

23. Text suport: Lucian Blaga – *Melancolie*

1. neclare, confuze; nesfârşită, infinită. 2 puncte
2. În structura citată, cratima are atât rol gramatical, marcând rostirea împreună a două părţi de vorbire diferite şi elidarea vocalei iniţiale „î", cât şi rol prozodic – conservarea măsurii şi a ritmului. 2 puncte
3. *a-i veni mintea la cap, a-i veni vremea*. 2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

4. ploaia, toamna. 4 puncte
5. „Un vânt răzleț își șterge lacrimile reci/ pe geamuri. Plouă." 4 puncte
6. „Tristeți nedesluşite-mi vin, dar toată/ durerea,/ ce-o simt, n-o simt în mine..." 4 puncte
7. Metafora „lacrimile reci" conotează picăturile de ploaie într-un plâns cosmic al materiei. Comparația „imensa lume (...) mă doare ca o rană" sugerează tristețea celui care se destramă parcă în spectacolul mundan. 4 puncte
8. Incipitul poeziei stă sub semnul unei melancolii a firii: „un vânt răzleț" plânge cu „lacrimi reci". Toamnă, ploaie, vânt sunt atributele unui tablou-oglindă pentru sentimentele eului liric. Personificarea și metafora situează peisajul descris sub incidența polivalențelor semantice. 4 puncte
9. Expresivitatea limbajului poetic este susținută de figurile de stil: metaforă („lacrimile reci"), personificare („un vânt își șterge lacrimile") sau comparație („mă doare ca o rană"). Versuri asimetrice, tehnica ingambamentului contribuie din punct de vedere prozodic la expresivitatea textului. 4 puncte

24. Text suport: M. Eminescu – *Melancolie*

1. minunat, încântător; degeaba, zadarnic. 2 puncte
2. Punctele de suspensie delimitează simbolic planul interogativ de cel afirmativ, sugerând zbuciumul interior al eului liric. 2 puncte
3. *a pune umărul, a pune la punct, a pune față în față, a pune în evidență.* 2 puncte
4. scindarea eului, singurătatea cosmică a omului supus efemerității. 4 puncte
5. „Pe inima-mi pustie zadarnic mâna-mi țiu,/ Ea bate ca și cariul încet într-un sicriu..." 4 puncte
6. „Și când gândesc la viața-mi, îmi pare că ea cură/ Încet repovestită de o străină gură". 4 puncte
7. Metafora „ale vieții valuri" ilustrează motivul literar vanitas vanitatum, condiția umană supusă zădărniciei, unei permanente mistuiri. Comparația „ea (inima) bate ca și cariul încet într-un sicriu" sugerează antinomia suflet-trup, dar și destrămarea continuă a ființei în timp. 4 puncte
8. Ultimele 6 versuri citate ilustrează scindarea eului „viața-mi" – „repovestită de o străină gură". Trăirea devine o ieșire din sine („parc-am murit de mult"), un rol asumat în spectacolul lumii – theatrum mundi („Cine-i acel ce-mi spune povestea pe de rost...?"). Stilistic, atrag atenția interogațiile retorice și comparația („repovestită de o străină gură,/Ca și când n-ar fi viața-mi..."). Morfologic, este sugestivă alternarea indicativului prezent („spune") cu perfectul compus („am murit"), cât și frecvența verbelor și a pronumelor de persoana I („n-aș fi fost", „îmi"), care susțin relieful confesiv al textului. 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

9. Expresivitatea limbajului poetic este determinată de armonizarea figurilor de stil: epitet („poveştile-i feerici"), metaforă („ale vieţii valuri"), inversiune („pe inima-mi pustie zadarnic mâna ţiu"), comparaţie („ea bate ca şi cariul") sau interogaţie retorică („Cine-i acel ce-mi spune povestea pe de rost?") Sugestivă este şi frecvenţa construcţiilor interogative, cât şi prezenţa punctelor de suspensie, ilustrând zbuciumul lăuntric al eului liric. 4 puncte

25. Text suport: G. Bacovia – *Pastel*

1. (te) îneci, (te) sufoci; se aud. 2 puncte
2. În ultimul catren, punctele de suspensie delimitează grafic planul naturii de cel uman (macrocosmos şi microcosmos), subliniind trăirile eului liric: melancolia şi spleen-ul. 2 puncte
3. *a cădea la învoială, a cădea la pat, a cădea pe gânduri.* 2 puncte
4. toamna şi ploaia. 4 puncte
5. „Tălăngile, trist,/ Tot sună dogit..." 4 puncte
6. „Buciumă toamna..." 4 puncte
7. Personificarea „buciumă toamna" conturează un tablou al unei toamne triste, melancolice, reflex al sentimentelor eului liric. Epitetul adverbial „agonic" sugerează solitudinea fiinţei, presentimentul morţii. 4 puncte
8. Poezia citată se încheie sub semnul melancoliei eului liric („trist", „târziu", „n-am mai murit"). Dinspre exterioritate se trece spre planul interiorităţii, astfel încât tristeţea din natură îşi găseşte corespondent în spleen, trăire sugerată, la nivel morfologic, de verbul la indicativ, timp perfect compus. Punctele de suspensie accentuează zbuciumul lăuntric, prelungindu-l parcă obsesiv. 4 puncte
9. Textul face parte din paradigma lirică simbolistă, deoarece dezvoltă artistic motive precum: toamna, ploaia, melancolia şi spleen-ul, corespondenţa macrocosmos – microcosmos. 4 puncte

26. Text suport: M. Eminescu – *Numai poetul...*

1. efemeră, pieritoare, muritoare; infinit. 2 puncte
2. Cratima are rol gramatical, marcând rostirea împreună a două părţi de vorbire diferite, dar şi rol prozodic, determinând conservarea măsurii şi a ritmului. 2 puncte
3. *a trece în revistă, a trece în rezervă, a trece la fapte.* 2 puncte
4. condiţia creatorului în antiteză cu viziunea efemerităţii dimensiunii umane. 4 puncte
5. „Ca păsări ce zboară/Deasupra valurilor". 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

6. „Numai poetul,/ Ca păsări ce zboară/ Deasupra valurilor,/ Trece peste nemărginirea timpului". 4 puncte
7. Comparaţia „...poetul,/ Ca păsări ce zboară/ Deasupra valurilor..." sugerează ascensiunea spirituală prin creaţie, depăşind planul contingent. Metafora „ramurile gândului" conturează o imagine plastică a universului ideatic al creatorului, care transcende realul spre un spaţiu afectiv compensatoriu. 4 puncte
8. Prima strofă a artei poetice citate îşi dezvoltă nucleul de semnificaţii pe baza portretizării condiţiei umane supusă efemerităţii („Lumea toată-i trecătoare,/ Oamenii se trec şi mor..."). Oamenii sunt supuşi inexorabilităţii temporalului, se află sub incidenţa sfârşitului, reintegrându-se, prin moarte, în ritmurile cosmice („ca şi miile de unde"). Comparaţia („Oamenii se trec şi mor/ Ca şi miile de unde") şi metafora („Sânul mării infinit.") plasticizează limbajul poetic. 4 puncte
9. Textul citat aparţine esteticii romantice prin nucleul tematic abordat – condiţia creatorului (unică datorită capacităţii de a transcende temporalul) – şi prin folosirea procedeului antitezei (între condiţia artistului şi efemeritatea umanului). 4 puncte

27. Text suport: Ion Pillat – *Pădurea din Valea Mare*

1. natură; să (te) eliberezi. 2 puncte
2. În structura citată, cratima are atât rol gramatical, marcând rostirea împreună a două părţi de vorbire diferite şi elidarea vocalei iniţiale „î", cât şi rol prozodic, determinând conservarea măsurii şi a ritmului. 2 puncte
3. *a lega rod, a lega o prietenie, a lega de mâini şi de picioare*. 2 puncte
4. natura şi efemeritatea condiţiei umane. 4 puncte
5. „Cu mii de trunchiuri albe şi cu un singur dom/ Fremătător – pădurea de fagi din Valea Mare." 4 puncte
6. „pădurea de fagi din Valea Mare." 4 puncte
7. Metafora „templul adevărat al firii" conturează imaginea pădurii ca res sacra, anulând temporalitatea, regăsind armonia originară. Comparaţia „ţi-ai oprit (...) ca un bolnav de suflet redat tămăduirii" sugerează identificarea eului liric cu misterul cosmic, redescoperirea propriei identităţi în echilibrul naturii. 4 puncte
8. Al doilea catren al poeziei citate circumscrie antiteza dintre perisabilitatea umanului („traiu-ţi silnic şi strâmt") şi veşnicia naturii („intri în codri ca-n biserici"). Natura devine dimensiune sacră a macrocosmosului îşi transgresează limitele („omenirea te lasă pic cu pic", „te desferici"). Epitetul („traiu-ţi silnic şi strâmt") şi comparaţia („să intri în codri ca-n biserici") armonizează şi plasticizează limbajul poetic. 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

9. Expresivitatea limbajului artistic este conferită de multitudinea figurilor de stil: metaforă („templul firii"), epitet („glas dumnezeiesc"), hiperbolă („mii de trunchiuri"), comparaţie („să intri în codri ca-n biserici") şi inversiune („netede tulpini"). Imaginile artistice sunt preponderent vizuale („sub fagii nalţi, în templul adevărat al firii"). 4 puncte

28. Text suport: M. Eminescu – *Se bate miezul nopţii...*

1. să ducă; nemişcată – 2 puncte
2. În structura indicată, cratima are atât rol gramatical, marcând rostirea împreună a două părţi de vorbire diferite şi elidarea vocalei iniţiale *î*, cât şi rol prozodic – conservarea măsurii şi a ritmului. 2 puncte
3. *a bate câmpii, a bate apa-n piuă, a bate în retragere, a bate la ochi.* 2 puncte
4. trecerea ireversibilă a timpului, efemeritatea condiţiei umane – 4 puncte
5. „Se bate miezul nopţii în clopotul de-aramă/ Şi somnul, vameş vieţii, nu vrea să-mi ieie vamă..." 4 puncte
6. „Se bate miezul nopţii ..." 4 puncte
7. Metafora „somnul, vameş vieţii" ilustrează o constantă a imaginarului poetic eminescian: moartea ca un exitus oniric, astfel încât între fiinţă şi nefiinţă stă „neclintită" întoarcerea sinelui dinspre timp spre etern. Personificarea „vrea mintea să mă poarte" sugerează acea „rece cumpănă-a gândirii", ataraxia unui spirit ce s-a desprins de contingent. 4 puncte
8. Debutând sub semnul conjuncţiei adversative „ci", versurile menţionate desemnează un prezent etern al emoţiei lirice: „azi", „stă". Metafora „cumpăna gândirii" conotează reflexivitatea sinelui definit de meditaţia privind trecerea ireversibilă a timpului – „stă neclintita limbă". 4 puncte
9. Textul citat aparţine esteticii romantice prin nucleul tematic – meditaţia privind coexistenţa celor două experienţe fundamentale ale umanului, viaţa şi moartea, dar şi prin recuzita motivelor specifice: noaptea, somnul, timpul, evaziunea sinelui. 4 puncte

29. Text suport: O. Goga – *Sonet*

1. jalnice, triste; visare, contemplare. 2 puncte
2. În structura indicată, cratima are atât rol gramatical, marcând rostirea împreună a două părţi de vorbire diferite şi elidarea vocalei iniţiale *î*, cât şi rol prozodic – conservarea măsurii şi a ritmului. 2 puncte
3. *a trece prin foc şi sabie, a trece prin furcile caudine, a trece cu vederea.* 2 puncte
4. toamna, moartea, amintirea. 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

5. „Pe urma ta cântări tânguitoare/ Lin flutură-n întinderea albastră." 4 puncte
6. „Atinge-n drum căsuţa mea sihastră". 4 puncte
7. Personificarea „înfrigurate florile suspină" sugerează imaginea unui tablou autumnal impregnat de emoţie, ale cărui tonuri sunt definite de subtila corespondenţă dintre moartea naturii şi sfârşitul iminent al făpturii umane.
Metafora „luntrea amintirii" defineşte evaziunea eului liric sub semnul meditaţiei privind inexorabilitatea timpului. 4 puncte
8. Primul catren descrie un tablou de toamnă tristă, nostalgică, determinând melancolia eului liric – „cântări tânguitoare". Invocaţia („tu, toamnă"), metafora (frumoasă cerşitoare) şi epitetul (lin flutură) subliniază intensitatea trăirilor poetului. 4 puncte
9. Expresivitatea limbajului poetic este definită de multitudinea figurilor de stil – metafora („frumoasă cerşitoare"), personificarea („florile suspină"), epitetul („căsuţa sihastră") şi inversiunea („duioasa morţii psalmodie"). Imaginile artistice sunt vizuale şi auditive, iar emoţia lirică este reiterată la nivel metagrafic de prezenţa punctelor de suspensie. 4 puncte

30. Text suport: G. Bacovia – *Tăcere*

1. să ticăie; cunosc. 2 puncte
2. În structura indicată, cratima are rol gramatical, marcând rostirea împreună a două părţi de vorbire diferite şi elidarea vocalei iniţiale *î*. 2 puncte
3. *cu noaptea-n cap, din zori şi până-n noapte, noapte de noapte*. 2 puncte
4. noaptea, solitudinea fiinţei, captivitatea sinelui. 4 puncte
5. „Ţăcăne un ceas pe-o planşă..." 4 puncte
6. „Noapte..." 4 puncte
7. Metafora „cărţi de noapte" conotează dimensiunea interioară a eului liric, scindată între meditaţie şi obsesie, între transcenderea limitelor fiinţei şi apăsarea angoasantă a conştientizării absurdului existenţei.
Repetiţia lexemului „noapte" reiterează spleen-ul, tristeţea, obsesia, proximitatea nopţii. 4 puncte
8. Versurile refren – tehnică de recuzită simbolistă – contribuie la muzicalitatea limbajului poetic şi conţin in nuce metafora cheie a textului: eul liric trăieşte suferinţă obsesivului „prea târziu" dincolo de speranţa evadării din „cercul strâmt" al sinelui – „aprinde lampa". Stihurile constau într-o interogaţie retorică ce defineşte însăşi emoţia lirică. 4 puncte
9. Poezia citată propune receptării lirice emoţiile unui suflet trist, solitar, prizonier propriilor obsesii şi suferinţe. Dimensiunea simbolistă a textului este determinată de prezenţa unor motive specifice – noaptea, solitudinea

Scanned with OKEN Scanner

ființei, corespondența microcosmos-macrocosmos –, dar și de muzicalitatea limbajului poetic, prin versuri refren și tehnica repetiției. 4 puncte

31. Text suport: L. Blaga – *Visătorul*

1. se zbate; să se prăbușească. 2 puncte
2. În structura indicată, cratima are rol gramatical, marcând rostirea împreună a două părți de vorbire diferite și elidarea vocalei inițiale *î*, evitându-se hiatul. 2 puncte
3. *a cădea la învoială, a cădea pe gânduri.* 2 puncte
4. luna, visul. 4 puncte
5. „Spânzurat de aer printre ramuri/ se frământă în mătasa-i/ un paianjen." 4 puncte
6. „raza lunii". 4 puncte
7. Personificarea „raza lunii l-a trezit" conotează o imagine poetică impregnată de emoție lirică: astrul selenar este un preambul al spațiului oniric, dar și o poartă către profunzimile sinelui.
Metafora „visătorul" ilustrează un alter ego al poetului care transcende realul sub semnul creației. 4 puncte
8. Versurile citate au, dincolo de aparenta simplitate, un profil metaforic: imaginea unui paianjen ce se „frământă" în „mătasa-i" o circumscrie pe cea a creatorului care recuză banalul cotidian, temporalul, limitatul, aspirând spre elevația spiritului. 4 puncte
9. Expresivitatea limbajului poetic este definită de multitudinea figurilor de stil – metafora („visătorul"), personificarea („raza lunii l-a trezit") și inversiunea („se frământă în mătasa-i un paianjen") –, dar și de însuși tiparul prozodic al textului (vers liber și tehnica ingambamentului). 4 puncte

32. Text suport: Tudor Arghezi – *Între două nopți*

1. **am implântat** – am înfipt; **pisc** – vârf; **știrbise** – rupsese; **timpuri** – vremuri. 2 puncte
2. Rolul cratimei: păstrarea ritmului și a măsurii, rostirea împreună a două părți de vorbire diferite, evitarea hiatului, fluența rostirii. 2 puncte
3. S-a folosit piatră de râu la temelia casei. Alpinistul a înfipt steagul în noul pisc cucerit. 2 puncte
4. Ploaia bate în geam necontenit. Copiii bat din palme entuziasmați. 4 puncte
5. tema morții. 4 puncte
6. Repetiția adverbului „afară" sugerează prezența a două planuri: universul interior al eului liric și lumea exterioară, planuri ireconciliabile,

Scanned with OKEN Scanner

străbătute de fiorul premonitoriu al morţii; epitetul „odaia *goală*" semnifică sentimentul de singurătate existenţială, neputinţa comunicării, precum şi condiţia imuabilă a omului. 4 puncte
7. „am aruncat", „m-am întors". 4 puncte
8. Titlul poeziei, *Între două nopţi*, sugerează starea de nesiguranţă a eului liric, condiţia sa trecătoare. Cele două „nopţi" semnifică feţe diferite ale aceleiaşi realităţi, dihotomii precum viaţă/moarte, univers interior/univers exterior. Titlul evidenţiază de asemenea că viaţa este doar o punte de legătură între două lumi ce se refuză cunoaşterii raţionale. 4 puncte
9. Moartea reprezintă o temă frecventă în lirica argheziană, pretext pentru confesiuni tulburătoare, nelinişte metafizică, zbatere între credinţă şi tăgadă. În mijlocul naturii ostile, eul liric se identifică cu săpătorul propriului mormânt. Se remarcă prezenţa a două planuri: odaia subterană, săpată cu înverşunare până la ruperea lopeţii şi în care, ulterior, eul liric se simte abandonat, şi piscul, planul înaltului, în care apare evocată imaginea Divinităţii. 4 puncte

33. Text suport: George Bacovia – *Cuptor*

1. **morţi** – cadavre; **roze** – trandafiri. 2 puncte
2. elidarea unei vocale, rostirea împreună a două părţi de vorbire diferite, fluenţa rostirii, evitarea hiatului, păstrarea ritmului şi a măsurii. 2 puncte
3. Se îmbujoră de căldură. Căldura sa sufletească stârnea admiraţia celor din jur. 2 puncte
4. „Cei vii se mişcă şi ei descompuşi"; „E miros de cadavre, iubito". 4 puncte
5. prezenţa simbolurilor; sugestia; sinestezia; muzicalitatea versurilor. 4 puncte
6. „sunt câţiva morţi în oraş", „pe catafalc, cadavrele se descompun". 4 puncte
7. Punctele de suspensie din finalul poeziei semnifică angoasa, dezolarea eului liric, neputinţa comunicării cu universul exterior acaparat de moarte. 4 puncte
8. Titlul poeziei citate, *Cuptor*, sugerează descompunerea materiei, starea generală de putrefacţie de care este cuprinsă lumea, atmosfera apăsătoare, irespirabilă, în care se mişcă indivizii ca nişte marionete. Universul citadin imund evocat de poet pare un infern, în care organicul se transformă în anorganic. 4 puncte
9. Expresivitatea textului este susţinută de prezenţa figurilor de stil (epitete: „parfume tari", metafore: „lutul de căldură asudat"), a imaginilor artistice ce descriu o mişcare permanentă de sus în jos, sugestie a imanen-

Scanned with OKEN Scanner

tului crepuscul. Trăsăturile specifice creaţiilor simboliste (sugestia, simbolul, corespondenţele), mărcile prezenţei eului liric, precum şi muzicalitatea versurilor generează de asemenea un plus de expresivitate la nivelul textului. 4 puncte

34. Text suport: Mihai Eminescu – *Dintre sute de catarge*

1. **norocul** – soarta; **vecinic** – etern. 2 puncte
2. elidarea unei vocale, rostirea împreună a două părţi de vorbire diferite, evitarea hiatului, păstrarea ritmului şi a măsurii, fluenţa rostirii. 2 puncte
3. *a bate gândul; a zbura ca gândul.* 2 puncte
4. Catargele au fost reparate în vederea expediţiei. Omul a fost gonit de semenii săi nemiloşi. 4 puncte
5. timpul; destinul. 4 puncte
6. Interogaţiile retorice susţin caracterul reflexiv al discursului liric, subliniind prezenţa motivului *vanitas vanitatum. Vânturile, valurile*, laitmotiv al poeziei, pretext al interogaţiilor retorice din text, sugerează perisabilitatea condiţiei umane, supuse unui destin implacabil. 4 puncte
7. Elemente caracteristice literaturii romantice identificate în text: tema (destinul), motive literare (valurile, păsări călătoare), aspiraţia către destinaţii îndepărtate, pline de mister, sentimentele de nostalgie degajate etc. 4 puncte
8. Ultimul catren evidenţiază condiţia creatorului, predestinat a nu fi înţeles de semeni, condamnat să caute răspunsuri frământărilor existenţiale şi să sufere, solitar. Geniul poetic îşi exprimă *gândul* prin *cânturi*, şi în planul demiurgic al zborului devine osmotic cu Timpul, cu Destinul, cu Nemărginirea. Îngânat de *valuri* şi de *vânturi*, poetul se reintegrează în marele mister universal. Ideea poetică este susţinută la nivel stilistic de prezenţa metaforelor şi a personificărilor. 4 puncte
9. Reflexivitatea textului este susţinută de mesajul poetic de factură filosofică, de mărcile lexico-gramaticale ale prezenţei eului liric, de interogaţiile retorice etc. 4 puncte

35. Text suport: Nichita Stănescu – *Îmbrăţişarea*

1. **am zărit** – am văzut; **indiferenţi** – nepăsători. 2 puncte
2. Simţea o durere în tot trupul. Paharul s-a spart, împrăştiindu-se în zeci de cioburi. 2 puncte
3. marchează rostirea împreună a două părţi de vorbire diferite, evitarea unui hiat, fluenţa rostirii, păstrarea măsurii. 2 puncte
4. 8-10 silabe. 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

5. Forme verbale şi pronominale de persoana I: „ne-am zărit"; „aş fi vrut". 4 puncte
6. tema iubirii. 4 puncte
7. „imaginea copacilor, indiferenţi şi goi" – epitet dublu ce sugerează natura pustie, ca o extensie a eului liric; golul lăuntric al îndrăgostitului, înainte de apariţia iubitei, se reflectă în imaginea dezolantă a naturii. 4 puncte
8. Titlul poeziei, *Îmbrăţişare,* sugerează imaginea androgină a cuplului. Substantivul sugerează ideea de legătură indestructibilă, de comunicare sufletească şi trupească. Comuniunea totală dintre îndrăgostiţi se produce fulgerător, iraţional, proiectând cuplul în atemporalitate. 4 puncte
9. Ultima strofă, prin forma verbală de condiţional-optativ *aş fi vrut*, sugerează neîmplinirea iubirii, plasarea acesteia în planul dorinţei. Imaginea iubitei este comparată cu imaginea copilăriei, reînviată adesea de gând şi omorâtă, perpetuu, de sfârşitul aceluiaşi gând. Ideea de îmbrăţişare, cu coastele, semnifică originea androgină a cuplului, dar în acelaşi timp sugerează şi condiţia perechii primordiale. 4 puncte

36. Text suport: Tudor Arghezi, *Niciodată toamna...*

1. **şes** – câmp; **urzesc** – ţes. 2 puncte
2. Cratima marchează elidarea vocalei *î*, rostirea împreună a două părţi de vorbire diferite, evitarea hiatului; din punct de vedere prozodic contribuie la păstrarea ritmului şi a măsurii. 2 puncte
3. *a face cu ochiul; a face ochi dulci; ochi pentru ochi, dinte pentru dinte*. 2 puncte
4. moartea. 4 puncte
5. „păsările negre suie în apus". 4 puncte
6. „şesul cu mătasă"; „râului de soare". 4 puncte
7. „norilor copacii le urzesc brocarte" – personificare; „casele-adunate, ca nişte urcioare" – comparaţie. 4 puncte
8. Prima strofă a poeziei fixează imaginarul poetic într-un cadru autumnal, reprezentând o amplă metaforă a morţii. Ultim „anotimp", toamna evocată de poet se distinge prin unicitatea sugerată de adverbul „niciodată". Eul liric resimte în plan sufletesc „trecerea", dovedindu-se „bucuros de moarte". Remarcăm prezenţa a două planuri: terestru („şesul cu mătasă") şi cosmic („norilor copacii le urzesc brocarte"). Identificăm elemente de pastel, specifice toamnei (câmp palid, nori), ce sugerează melancolia eului liric. 4 puncte
9. Textul se caracterizează prin expresivitate, atribut specific limbajului poetic. Imaginile vizuale („şesul de mătasă"; „ţărmu-albastru-al râului de soare"; „păsările negre") alternează cu cele auditive („să plângă", „să jelească", „vie să asculte"), pastelul fiind o metaforă a trecerii către moarte.

Scanned with OKEN Scanner

Figurile de stil identificate sunt: epitete („palid aşternut", „casele-adunate"), metafore („ţărmu-albastru-al râului de soare", „păsările negre"), comparaţii („păsările negre suie... ca frunza bolnavă"). 4 puncte

37. Text suport: Tudor Arghezi – *Psalmul de taină*

1. emoţionezi; văl. 2 puncte
2. *a purta de grijă, a purta de la Ana la Caiafa, a purta cuiva sâmbetele*. 2 puncte
3. Virgula – semn de punctuaţie, marchează separarea de restul enunţului a structurii în vocativ, care urmează după interjecţie. 2 puncte
4. Termeni aparţinând câmpului semantic al părţilor corpului: „mâinile", „şoldul". 4 puncte
5. Iubirea. 4 puncte
6. Semnificaţia a două figuri de stil diferite identificate în text: – suita de întrebări retorice: „Unde ţi-s mâinile să-ntoarcă/ în aer căile luminii?/ Unde sunt degetele tale/ Să-mi caute-n cunună spinii?/ Şi şoldul tău culcat în iarbă,/ pe care plantele-l cuprind/ Şi-ascultă-n sânul tău suspinul/ iubirii, cucerit murind?" Acestea au rolul de a sublinia durerea îndrăgostitului, dar şi caracterul sacru pe care acesta îl conferă sentimentului iubirii.
– comparaţia: „Femeie răspândită-n mine ca o mireasmă-ntr-o pădure" – sugerează inefabilul, inexprimabilul sufletului feminin. 4 puncte
7. Imagine vizuală: „Unde sunt degetele tale/ Să-mi caute-n cunună spinii?" 4 puncte
8. Titlul, element paratextual, prefigurează semnificaţiile poemului şi tema acestuia, prin trimiterile la sacralitate şi la Divinitate. Dragostea dobândeşte atributele relaţiei cu Dumnezeu, schimbând cursul vieţii şi structura spirituală a îndrăgostitului. Iubirea are trăsături danteşti, fiind capabilă să rotească „sori şi stele". 4 puncte
9. Una dintre caracteristicile limbajului poetic prezentă în textul dat este reflexivitatea, specifică poeziei moderne. Aceasta este susţinută de suita întrebărilor retorice, care determină dramatismul situaţiei: „Unde ţi-s mâinile să-ntoarcă/ în aer căile luminii?/ Unde sunt degetele tale/ Să-mi caute-n cunună spinii?". De asemenea, aceasta este susţinută şi de prezenţa pronumelor de persoana I şi a II-a singular, ce pune în evidenţă relaţia eu-tu. 4 puncte

38. Text suport: Radu Stanca – *Nu mă-ntreba...*

1. Exemple de enunţuri conţinând omonime: Am gustat din acest gem de fructe de pădure. Copacii gem sub povara vânturilor năpraznice.
Nu ştiu care va fi răspunsul la acest chestionar. Au trecut pe uliţă două care. 2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

2. *a pune pe gânduri, gând la gând.* 2 puncte
3. Cratima, semn de ortografie, marchează în structura „urgie-a" rostirea împreună a două părţi de vorbire diferite (substantiv şi articol posesiv/ genitival). 2 puncte
4. Figuri de stil: – epitet antepus „vasta urgie" (rol de a sublinia intensitatea fenomenului natural, dar şi influenţa acestuia asupra eului).
– Repetiţia versului „Nu mă-ntreba nimic în noaptea asta", cu rol de refren în poem şi pentru susţinerea muzicalităţii versurilor, are importanţă şi în susţinerea unei comunicări non-verbale, care depăşeşte banalitatea discuţiilor obişnuite pentru o comunicare totală, dominată de simplitatea şi senzualitatea gesturilor. 4 puncte
5. „Să n-aud frunzele sub paşi cum gem" – imagine auditivă. 4 puncte
6. Mărci ale eului liric: prezenţa verbelor la modul imperativ, persoana a II-a sg. („Aşază-mi-te", „deapănă") şi a pronumelor de persoana I sg. şi de persoana a II-a sg. 4 puncte
7. Ultima secvenţă poetică mizează pe adresarea directă a eului liric, prin verbe la imperativ, către iubita pe care o vrea protectoare, refugiul în calea tuturor urgiilor; iubire domestică, aducătoare de linişte şi siguranţă: „Fereşte-mă în preajma ta de vasta/ Urgie-a toamnei care bântuie/ Şi nu mă întreba în noaptea asta/ De ce mă înspăimântă frunzele." 4 puncte
8. Titlul, conţinând un verb la imperativ, este reluat succesiv în refrenul versurilor, accentuând îndemnul eului liric. Astfel, rolul acestuia nu este de a formula răspunsuri la întrebările iubitei, ci de a cultiva atmosfera tainică, de a menţine misterul. Silenţiozitatea sporeşte profunzimea sentimentelor, conferind importanţă atmosferei, non-verbalului. 4 puncte
9. Expresivitatea textului este una dintre trăsăturile limbajului, asigurată de prezenţa figurilor de stil (repetiţii, epitete), care compun imagini artistice sugestive (vizuale şi auditive). 4 puncte

39. Text suport: Marin Sorescu – *Jucării*

1. Antonime: pesimism; dojenească. 2 puncte
2. Cratima, semn de ortografie, marchează în structura „ţinându-ne" rostirea împreună a două cuvinte aparţinând unor categorii morfologice diferite (verb la modul gerunziu şi pronume). 2 puncte
3. *a(-i) merge mintea, a merge ca pe roate.* 2 puncte
4. Tema poeziei o reprezintă trecerea ireversibilă a timpului. 4 puncte
5. Imagine vizuală: „Ţinându-ne cu mâna de piciorul scaunului". 4 puncte
6. Sentimentele dominante ale eului liric sunt cele de nostalgie, de regret faţă de trecerea timpului, faţă de o maturizare timpurie. 4 puncte
7. Figuri de stil: – hiperbola: „oameni îngrozitor de mari" (rol în evidenţierea sentimentului de regret prin exagerarea dimensiunilor fenomenului); repetarea acestei idei: „oameni foarte mari". 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

8. Ultima secvenţă poetică stă sub semnul neputinţei eului liric de a recăpăta inocenţa copilăriei, fapt evidenţiat de interjecţie, dar şi de exclamaţia din primul vers: „O, cât ne lipsesc uneori jucăriile!". Sentimentul de nostalgie, tânguirile existente sunt (auto)ironizate, însă, în ultima strofă, prin utilizarea repetată a structurii „oameni foarte mari". 4 puncte
9. Textul mizează pe ambiguitate, trăsătură specifică modernităţii poetice, în ciuda imaginilor concrete pe care le propune pentru a contura universul copilăriei: „Ne e dor de optimismul/ Inimii de vată a păpuşilor/ Şi de corabia noastră/ Cu trei rânduri de pânze". De asemenea, poemul se bazează pe o componentă inedită, cea a utilizării persoanei I plural pentru a crea impresia de familiaritate cu cititorul: „Pentru că noi suntem nişte oameni foarte mari/ Şi nu mai e nimeni mai mare ca noi/ Care să ne mângâie". 4 puncte

40. Text suport: Nichita Stănescu – *Adolescenţii pe mare*

1. contemplu, diafan. 2 puncte
2. *a sta pe gânduri, a sta în cumpănă, a sta ca pe ace, a sta de vorbă, a sta la îndoială.* 2 puncte
3. Apostroful – semn de ortografie – marchează lipsa vocalei fianale *ă*. 2 puncte
4. Imagine auditivă: „Sunând sub lenta lor înaintare". 4 puncte
5. Rima este încrucişată/ de tip *abab*, iar măsura versurilor este variabilă. 4 puncte
6. Verbele predominante sunt la modul indicativ, timp prezent, evidenţiind dorinţa eului de a contura o situaţie permanentă, o clipă eternă, suspendată, scoasă de sub legile temporalităţii („învaţă", „stau"); acestora li se adaugă verbele la modul gerunziu („rezemându-se"), susţinând aceeaşi idee a unei acţiuni în desfăşurare. 4 puncte
7. Mărci ale eului liric: pronumele („Eu") şi verbele („stau") de persoana I singular. 4 puncte
8. Primele patru versuri ale poemului surprind, metaforic, imaginea mării acoperite de adolescenţi, a căror descriere este făcută prin alăturarea termenilor concreţi cu cei abstracţi: „Această mare e acoperită de adolescenţi/ (...) mai rezemându-se cu braţul, de curenţi,/ mai sprijinindu-se de-o rază ţeapănă, de soare." 4 puncte
9. Apartenenţa textului la Neomodernism poate fi argumentată prin prezenţa tehnicii ingambamentului, prin utilizarea limbajului neologic, a termenilor abstracţi şi a metaforelor. 4 puncte

41. Text suport: Marin Sorescu – *Bibliotecă*

1. Sinonime: volum, posibilitatea. (1 p. + 1 p.) 2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

2. Cratima, semn de ortografie, marchează în structura „n-aţi" rostirea împreună a două cuvinte aparţinând unor categorii morfologice diferite (adverb de negaţie şi verb auxiliar), dar şi evitarea hiatului, prin elidarea vocalei „u" din cuvântul „nu". 2 puncte
3. *a sta pe gânduri, a pune (cuiva) gând rău, a-şi muta gândul (de la ceva)* etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
4. Tema poeziei: creaţia artistică şi condiţia creatorului. 4 puncte
5. Imagine auditivă: „(...) silabisind,/ Şi, cu fiecare tom". 4 puncte
6. Atitudinea eului liric este una de ironie la adresa înaintaşilor, fără a exclude însă meritul acestora („Bine aţi făcut că aţi scris toate astea la timp/ Că n-aţi fost deloc, dar deloc leneşi"), la care se adaugă orgoliul de a crea literatură, dar şi autoironia, care salvează eul de pericolul infatuării („Şi n-aţi lăsat totul pe mine!..."). 4 puncte
7. Figuri de stil: Repetiţia structurii „Bine-aţi făcut" în ultima secvenţă poetică exprimă evaluarea activităţii literare a înaintaşilor de către eul liric, într-un registru degajat, familial, recunoscând parcă meritul acestora de a-l elibera de povara creaţiei. Această ipostază a eului creator, care se înfăţişează cititorului într-o imagine studiată este susţinută şi de inversiunea „Mă apăsau toate aceste lumi de gânduri". 4 puncte
8. Ultima secvenţă poetică, ce stă sub semnul unui dialog peste timp al eului cu generaţiile trecute („Bine-aţi făcut – le zic autorilor vechi şi mai noi,/ Frunzărind cotoare şi pagini de gardă") îl surprinde pe eu în ipostaza de cititor, într-un moment al revizuirilor însoţite de comentarii acide („Sunt înnebunit după paginile de gardă!"). Impresia că totul a fost scris, că literatura nu face decât să reia teme deja uzitate (o viziune de esenţă modernă) plasează eul mai degrabă într-o ierarhie cronologică (epoca contemporană), nu valorică a literaturii („Bine aţi făcut că aţi scris toate astea la timp/ Că n-aţi fost deloc, dar deloc leneşi/ Şi n-aţi lăsat totul pe mine!..."). 4 puncte
9. Expresivitatea limbajului poetic este susţinută de figurile de stil: metafora („lumi de gânduri"), căreia i se adaugă comparaţia („lumi de gânduri/ Care erau ca o nebuloasă şi în mintea mea") şi exclamaţia („Şi n-aţi lăsat totul pe mine!..."). De asemenea, versurile asimetrice, tehnica ingambamentului contribuie la expresivitatea textului din punctul de vedere al prozodiei. 4 puncte

42. Text suport: Nichita Stănescu – *Cântec (E o întâmplare a fiinţei mele)*

1. Exemple de antonime: slabă, neputincioasă; opace, întunecate. (1 p. + 1 p.) 2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

2. Cratima, semn de ortografie, marchează în structura „şi-atunci" rostirea împreună a două cuvinte aparţinând unor categorii morfologice diferite (conjuncţie coordonatoare copulativă şi adverb), menţinând ritmul şi măsura versurilor. 2 puncte
3. Expresii/locuţiuni care să conţină verbul **a duce**: *a duce greul, a (se) duce pe apa sâmbetei, a duce vorba, a duce grija* etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
4. Tema poeziei: iubirea. 4 puncte
5. Secvenţă care conţine o imagine vizuală: „dălţi ce despart/ fluviul rece de delta fierbinte". 4 puncte
6. Sentimentele eului liric sunt cele de fericire datorate iubirii împlinite, care depăşeşte limitele înţelegerii raţionale şi ale omenescului. 4 puncte
7. Figuri de stil: Comparaţia complexă: „cuvinte/ lungi, sticloase, ca nişte dălţi ce despart/ fluviul rece de delta fierbinte,/ ziua de noapte, bazaltul de bazalt", incluzând un epitet dublu („lungi, sticloase") potenţează semnificaţia atribuită cuvântului, înţeles ca formă de comunicare a sufletelor şi ca întemeietoare de lumi.
Personificarea „culori ce nu s-au văzut niciodată" sugerează forţa cuvântului, capabil să ofere materialitate unor noţiuni abstracte, care vor căpăta nu doar o formă, ci şi însuşiri omeneşti. (2 p. + 2 p.) 4 puncte
8. Ultima secvenţă poetică, ce stă sub semnul uimirii în faţa miracolului iubirii („Ce bine că eşti, ce mirare că sunt!"), exprimate prin exclamaţie, stă sub semnul circularităţii prin repetiţia verbului a fi, sub forma persoanei a II-a şi a persoanei I, atât în primul vers al ultimei strofe, cât şi în ultimul („a minunii că eşti, a întâmplării că sunt"). Permanentizarea sentimentului de iubire este asigurată de utilizarea verbului cu funcţie de predicat numai în versurile menţionate (formele indicativului prezent (etern): „eşti", „sunt"), dar şi de formele de gerunziu: „lovindu-se", „amestecându-se"). 4 puncte
9. Expresivitatea limbajului poetic este determinată de armonizarea figurilor de stil: epitet („în înfrigurata, neasemuita luptă"), comparaţie („cuvinte lungi, sticloase, ca nişte dălţi"), inversiune („mereu dureroasă, minunată mereu"), dar sugestivă este şi utilizarea exclamaţiei din strofa finală („Ce bine că eşti, ce mirare că sunt!"), ilustrând fericirea eului liric, exprimată constatativ în primul vers: „E o întâmplare a fiinţei mele". 4 puncte

43. Text suport: Ion Minulescu – *Rugă pentru ziua schimbării la faţă*

1. Punctele de suspensie exprimă starea afectivă a celui care se simte singur, izolat, uitat de divinitatea care nu-i aprobă faptele, gândurile; sugerează revolta mută şi neputinţa omului. 2 puncte
2. lasă-mă, să stau. 2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

3. Sugerează venerație, prețuire și, în același timp, recunoașterea forței Creatorului. 2 puncte
4. *om de lume; a ieși în lume; a pleca în lume* etc. 4 puncte
5. Modul conjunctiv (să stau) indică o acțiune dorită, o rugăminte; conjunctivul „să rămâi" apare cu valoare imperativă, exprimând dorința celui care a obosit așteptând răsplata divină. 4 puncte
6. Antiteza sugerează diferența dinte lumea omenescului și spațiul divinității; evidențiază diferența dintre lumea reală care cunoaște limite imediate și lumea harului divin și, în ultimă instanță, imposibilitatea comunicării între cele două lumi. 4 puncte
7. Poezia accentuează sentimentul de tristețe, de mâhnire, prilejuit de nerecunoașterea manifestată de Tatăl ceresc față de supusul său. 4 puncte
8. Titlul sugerează speranța eului liric într-o schimbare de atitudine a Tatălui, făuritorul tuturor lucrurilor; exprimă nădejdea că va veni ziua în care se va modifica ceva în relația om-divinitate; exprimă nevoia de a schimba fața lumii, de recunoaștere a valorilor care se află cuprinse între bine și rău. 4 puncte
9. Eul liric imploră divinitatea să-și întoarcă privirea spre el, cel care simte nevoia de dumnezeire, care știe că, prin faptele sale poartă însemnele sacrului; sugerează divinității că viața este nedreaptă cu el care are conștiința binelui în raport cu răul. 4 puncte

44. Text suport: Ion Minulescu – *Seară rurală*

1. Sinonime: **sfat** – taifas, vorbă; **a scăpat** – a evadat, s-a desprins. 2 puncte
2. Marchează absența unei vocale pentru păstrarea ritmului și măsurii versului. 2 puncte
3. Câmp semantic: gospodar, curți cimitir, mămăligă. 2 puncte
4. Expresii: *a-i sta inima în loc, a-i sta norocul, a-i sta ceasul.* 2 puncte
5. Ex. Am văzut un car cu boi. Car povara amintirii. 4 puncte
6. Scriind cu majusculă substantive comune, poetul le conferă acestora un statut special, le transformă în cuvinte înnobilate, sugerând respectul, prețuirea. 4 puncte
7. Imagine vizuală: „iar plopii, coșuri negre de mașini". 4 puncte
8. Privită rațional, cu detașare, lumea satului se dezvăluie ca imagine a unei lumi arhaice, o lume lipsită de speranță care stă sub semnul permanenței. 4 puncte
9. Titlul *Seară rurală* sugerează faptul că la Minulescu, satul devine din obiect al inspirației un obiect al meditației filozofice. El conferă satului românesc o anume gravitate, relevând esențele, permanențele și puritatea acestuia. 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

45. Text suport: Ion Minulescu – *Povestea unui „cineva”*

1. El a învăţat să cioplească în piatră. Călătoriile în străinătate l-au mai cioplit puţin. 2 puncte
2. Sinonime: **răsunet** – ecou, rezonanţă etc.; **cioplit** – netezit, sculptat, tăiat, civilizat etc. 2 puncte
3. *gura satului*; *a avea o gură cât o şură, ca din gură de şarpe* etc. 2 puncte
4. Condiţia creatorului, drama creaţiei, motivul creaţiei. 4 puncte
5. Exprimă o încărcătură afectivă născută din durere şi deznădejde, deoarece el, poetul, a conştientizat faptul că, în această lume, faptele celui mai cutezător om stau sub semnul efemerităţii; exprimă dificultatea cu care îşi alege cuvintele care ar trebui să-i definească relaţia sa. 4 puncte
6. Ex.: „Născut din zborul minţii lui,/ Nu conceput/ Numai din lut”. 4 puncte
7. Scrierea cu ghilimele este utilizată pentru a atrage atenţia asupra valorii conotative a cuvântului. 4 puncte
8. Poet lucid, de la începutul secolului trecut, conştient că versul său nu va afla adeziunea contemporanilor deprinşi cu alte forme lirice, se identifică prin pronumele nehotărât „cineva”. Ghilimelele vizează conştiinţa poetului cu privire la noutatea versurilor sale. „Cineva” este însuşi poetul care renunţă la formulele lirice tradiţionale şi devine exponentul simbolismului românesc. Epitetul „prostuţ” sugerează ironia la adresa celor care nu înţeleg actul său poetic. 4 puncte
9. Textul aparţine direcţiei moderniste prin particularităţile formale de versificaţie (versul liber, cu măsura şi rima variabile), dar şi prin caracteristicile limbajului poetic. 4 puncte

46. Text suport: Lucian Blaga – *Sat natal*

1. Menţionarea a câte unui sinonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu: **eternitate** – permanenţă, perpetuare, veşnicie, nemurire; **uimirea** – surprinderea, uluiala, stupefacţia. 2 puncte
2. Prezentarea rolului cratimei în structura indicată, de exemplu: cratima separă două părţi de vorbire diferite şi marchează rostirea într-o silabă a celor două părţi de vorbire (pronume personal, forma neaccentuată şi forma viitorului popular a verbului „a pierde”). 2 puncte
3. Scrierea a două expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **ceas**, de exemplu: *N-aduce anul ce aduce ceasul*; *Ţi-a bătut ceasul* (1 p. + 1 p.) 2 puncte
4. Exemplificarea temei şi motivelor identificate, de exemplu: tema timpului: motivul fusului; motivul turnului (2 p. + 2 p.) 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

5. Transcrierea corectă a două structuri care se constituie în sugestii vizuale, de exemplu: „plopul de aur", „Casele toate sunt mult mai mici", „Lumina bate altfel în zid." (2 p. + 2 p.) 4 puncte
6. Selectarea corectă a unei secvenţe lirice care să ilustreze un indice temporal, de exemplu: „După douăzeci de ani trec". 4 puncte
7. Explicarea corectă a două figuri de stil diferite, de exemplu: metafora „febra eternităţii" sugerează faptul că eul liric are convingerea că este purtătorul matricei veşniciei, a nemuririi, a permanenţei („Veşnicia s-a născut la sat"); epitetul cromatic „plopul de aur" poate sugera dublul eului liric, corespondentul eului liric în spaţiul vegetal. Epitetul „de aur" sugerează toamna, maturizarea, trecerea timpului. *(Identificarea şi explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea şi explicarea a unei figuri de stil: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a explica rolul expresiei: 1 p.)* 4puncte
8. Comentarea ultimelor două strofe, de exemplu: ultimele două strofe exprimă, din perspectiva poetului filosof, un adevăr general valabil: omul trăieşte sub semnul trecerii ireversibile a timpului; starea eului liric subliniază amărăciunea celui care înţelege caracterul efemer al tuturor evenimentelor vieţii umane. Privirea orientată spre exterior este o modalitate de a redescoperi la infinit aceeaşi lege a trecerii timpului („Lumina bate altfel în zid, apele altfel la ţărm").
În curgerea timpului, singurul reper spaţial la care se raportează rămâne „satul natal", iar reperul temporal „ceasul" plecării în „marea trecere." *(Comentarea corectă, nuanţată: 4 p.; comentarea parţial corectă: 2 p.; încercarea de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte
9. Justificarea apartenenţei la modernism, de exemplu: apartenenţa la modernism este motivată de tematica poeziei, de criza existenţială conturată, efemeritatea condiţiei umane, sentimentul nostalgic al apropierii morţii. Un rol important în configurarea modernismului îl are şi modul particular de folosire a limbajului, cât şi structura aleatorie a textului. *(Motivarea corectă, nuanţată: 4 p.; motivarea parţial corectă: 2 p.; încercarea de a motiva, divagaţii şi/sau improvizaţii cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte

47. Text suport: Ilarie Voronca – *Restrişti*

1. Selectarea unei perechi de antonime, de exemplu: *întuneric-lumină*. 2 puncte
2. Scrierea corectă a două expresii/locuţiuni care să conţină cuvântul **ochi**, de exemplu: *a-i face din ochi, a-i scoate ochii* etc. 2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

3. Notarea a două cuvinte din câmpul semantic al tristeții, de exemplu: *sfâșiere, mâhnire* etc. 2 puncte
4. Precizarea corectă a două mărci ale eului liric, de exemplu: verbe și pronume/adjective pronominale de persoana întâi singular-*întreb, mei, îmi* etc. 4 puncte
5. Indicarea corectă a rimei și a măsurii (rimă încrucișată, măsură variabilă). 4 puncte
6. Transcrierea corectă a celor două figuri de stil, de exemplu: comparație – „gândul tău alunecă... ca o sanie", inversiune – „albe cirezi". 4 puncte
7. Menționarea a două motive, de exemplu: *toamna, visul, liniștea, amintirea* etc. 4 puncte
8. Comentarea strofei indicate, cu respectarea limitei de rânduri, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice, de exemplu: ultima strofă insistă asupra relației dintre universul exterior și atitudinea eului liric; domină starea de tristețe, de nostalgie, provocată de absența iubitei; atrag atenția imaginile vizuale, precum și o sugestivă imagine auditivă. 4 puncte
9. Identificarea a două trăsături moderniste, de exemplu: tehnica ingambamentului, notații eliptice de predicat etc. 4 puncte

48. Text suport: Barbu Fundoianu – *Provincie, III*

1. Scrierea unui sinonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu: **a mijit** – a răsărit; **se cațără** – se urcă etc. 2 puncte
2. Menționarea corectă a rolului cratimei, de exemplu: elidarea unei vocale, evitarea hiatului, păstrarea măsurii. 2 puncte
3. Propunerea corectă a două expresii/locuțiuni care să conțină cuvântul **față**, de exemplu: *a-i spune în față, față în față* etc. 2 puncte
4. Indicarea corectă a două motive, de exemplu: *ploaia, casa, pământul* etc. 4 puncte
5. Prezentarea corectă a rolului expresiv al reluării adverbului, de exemplu: fixarea vizuală a spațiului descris, individualizarea locului etc. 4 puncte
6. Identificarea a două figuri de stil diferite, de exemplu: metaforă – „mână de văzduh", epitet antepus – „greoaie cad" etc. 4 puncte
7. Explicarea rolului enumerației, de exemplu: enumerația verbelor *iese, se strecoară, crește, se cațără, se-ntinde* creează imagini dinamice, insistând asupra ofensivei recuperatoare a pământului asupra inamicului *biruit, asfaltul*. 4 puncte
8. Comentarea strofei, cu respectarea limitei de rânduri indicate, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice, de exemplu: izolarea *târgului ticălos,* configurat în strofa a doua prin elemente precum *gardul, case bătrâne;* menționarea elementelor cadrului natural, *iarbă, râu, pustiu;*

Scanned with OKEN Scanner

absența omului, lipsa de viață a târgului provincial, devenit astfel un spațiu dezolant. 4 puncte
9. Precizarea corectă a două trăsături ale descrierii, de exemplu, crearea de imagini artistice, utilizarea limbajului figurat, preferința pentru prezent ca timp verbal etc. 4 puncte

49. Text suport: George Bacovia – *Gri*

1. facilă; sociabil, comunicativ. 2 puncte
2. Intervenția prin monolog autoadresat (dialog fictiv) a eului liric în planul general al discursului liric imaginat ca descriere. 2 puncte
3. În text substantiv (**plâns**) și adjectiv (**barbar**); adjectiv – chip plâns; adverb – vorbește barbar. 2 puncte
4. Plâns, cobe, plumb, tristețe, solitudine etc. 4 puncte
5. „plâns de cobe" etc. 4 puncte
6. „zarea grea de plumb" etc. 4 puncte
7. Personificarea „plâns de cobe" utilizată în incipitul poeziei conturează spațiul macabru, marcat de tristețe, tipic simbolist; nearticularea substantivului „plâns" are drept efect uniformizarea stării de completă iminență a morții de care se simte amenințat eul liric. Comparația „ca și zarea, gândul meu se înnegri" ilustrează principiul clasic al simbolиștilor, analogia, între viziunea funestă a naturii și dezechilibrul lăuntric al eului poetic existând o totală și nedorită concordanță. 4 puncte
8. Epitetele „trist" și „solitar" definesc condiția eului liric simbolist, respingând o lume incapabilă să-i înțeleagă suferința interioară; metaforele „pană" și „vatră" surprind condiția poetului simbolist refuzat de inspirație, dezorientat și abandonat artistic. 4 puncte
9. Cromatismul concretizat în gri – conform principiului corespondențelor simboliste – denotă starea sufletească a eului liric care percepe universul ca monoton, tern etc.; simbolul (plumb); corespondențele (gri), muzicalitatea (refren) – căi ale sugestiei; tema; motivele; cultivarea stării de incertitudine amplifică sentimentul prăbușirii interioare. 4 puncte

50. Text suport: Lucian Blaga – *Vreau să joc*

1. Sclav, prizonier, captiv; să sfâșii, să străbat, să despic. 2 puncte
2. Izolează o interjecție, respectiv un substantiv în vocativ (și invocație retorică) de restul propoziției. 2 puncte
3. Adverb; Avem la dispoziție liberul arbitru (adjectiv). 2 puncte
4. Tema presupune trăirea frenetică, dionisiacă, tipică eului dictatorial expresionist, dornic să dezlege ființa de materie, proiectând-o în înălțimi. 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

5. „săgeată vreau să fiu să spintec/ nemărginirea". 4 puncte
6. „Deasupra cer,/ şi cer sub mine". 4 puncte
7. Metafora „jocului" blagian înseamnă tentaţia ascensiunii absolute, exacerbarea eului care tinde să-şi transgreseze limitele; este expresia voinţei şi jubilarea spiritului, nu simplă dezlănţuire fizică. Repetiţia metaforică aproape identică„ rob întemniţat" sugerează dorinţa de eliberare spirituală în sensul regăsirii sentimentului sacru: aflat în perpetuă căutare a dumnezeirii, eul liric îşi redescoperă esenţa divină nu printr-un Dumnezeu captiv în suflet, ci prin posibilitatea exprimării libertăţii spirituale. 4 puncte
8. Metaforă revelatorie, *lumina* blagiană simbolizează cunoaşterea de tip luciferic care permite accesul fiinţei în lumea spiritului descătuşat de trupul temniţă; este expresia expansiunii eului expresionist, avid de misterele universului. Se sugerează astfel ideea zborului ca depăşire a contingentului, ca trăire hiperbolizată în alte sfere şi eliberare a energiilor din cătuşele timpului. 4 puncte
9. Vers modern, eliberat de canoanele rigide ale supunerii la norme metrice, bazat pe tehnica ingambamentului (fraza „ondulată"). 4 puncte

51. Text suport: Hortensia Papadat- Bengescu, *Concert din muzică de Bach*

1. **prosperase** – se agravase; **specimen** – exemplu, model. 2 puncte
2. cratima marchează rostirea împreună a două pronume diferite (forma neaccentuată a pronumelui personal, *-l*, este conjunctă). 2 puncte
3. de exemplu: *a avea de gând/ a bate gândul/ a zbura gândul*. 2 puncte
4. perspectiva dindărăt, narator extradiegetic, naraţiune la persoana a III-a. 4 puncte
5. „spectru pe care oglinda i-l oferea în fiecare zi". 4 puncte
6. „tuberculoză", „febră". 4 puncte
7. „criză funestă" – epitet; „oglinda i-l desprindea" – personificare. 4 puncte
8. Structura „de acel studiu se ocupa el însuşi cu aviditate" sugerează autoanaliza obsesivă a personajului. Grav bolnav, el caută permanent semnele clinice ale suferinţei sale. Precum un specialist, Maxenţiu studiază în detaliu degradarea stării sale de sănătate, atitudine ce trădează şi degenerarea în plan sufletesc. Singurătatea, în care se autorefugiază, îl predispune la acest comportament. Bolnav dintotdeauna, prinţul constată cum, treptat, devine o umbră a celui de odinioară. Căsătoria cu Ada Razu pare să grăbească evoluţia bolii, după o scurtă „criză de senzualitate". 4 puncte
9. trăsătură a prinţului Maxenţiu, identificabilă în fragment, este superfi-

Scanned with OKEN Scanner

cialitatea. Preocupat de aparenţe, personajul „îşi vinde" blazonul, dar prosperitatea nu-i asigură nici vindecarea fizică, nici liniştea sufletească. Cu toate acestea, el pare a-şi analiza degradarea cu un soi de voluptate; există în puseele de febră şi în somnul sufocant „mulţumirea" însinguratului egoist, a insului ce distorsionează realitatea. 4 puncte

52. Text suport: Camil Petrescu – *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*

1. **întrevederi** – întâlniri; **acomodări** – obişnuinţe. 2 puncte
2. rostirea împreună a două părţi de vorbire diferite; fluenţa rostirii. 2 puncte
3. „convalescent"; „morfină"; „detracat"; „dramă". 2 puncte
4. naraţiunea. 4 puncte
5. perspectiva narativă „împreună cu" („avec"), narator intradiegetic. 4 puncte
6. „prezenţa femeii îmi era necesară ca morfina unui detracat" – comparaţie ce evidenţiază dependenţa afectivă a personajului de femeia iubită; deşi alege să fie separaţi, simte acut nevoia de a o vedea, întâlnirile constituind surse de alinare a suferinţei; „condiţii logice" – epitet ce sugerează luciditatea personajului, starea permanentă de veghe a conştiinţei, nevoia de certitudine şi de autoconfirmare permanentă a sistemului de valori. 4 puncte
7. Imperfectul este cu predilecţie timp al povestirii, prin intermediul utilizării lui putându-se demarca, în cazul nostru, două planuri: planul naraţiunii şi planul diegezei. 4 puncte
8. Fragmentul citat exprimă, pe de-o parte, suferinţa intensă resimţită de personaj în urma separării de soţia sa (suferinţă ce capătă proporţiile unei drame, transferându-se din plan sufletesc şi în plan fizic), iar pe de altă parte, capacitatea de a se acomoda treptat cu aceste sentimente unice prin intensitate. Obişnuinţa şi autosugestia sunt, în concepţia lui Camil Petrescu, generatoarele marilor trăiri şi experienţe existenţiale. 4 puncte
9. În urma separării de soţia sa, personajul-narator trăieşte o voluptate a suferinţei. Deşi alege separarea, nevoia de a o întâlni din când în când pe femeia iubită este de nestăpânit, diminuând pentru o vreme efectele afective devastatoare ale despărţirii. Eroul pare a se afla în situaţia de a nu mai putea trăi nici alături de soţia sa, dar nici departe de aceasta. 4 puncte

53. Text suport: Marin Preda – *Viaţa ca o pradă*

1. **agită** – liniştește; **posomorât** – vesel; **să confirme** – să infirme; **obişnuiţi** – neobişnuiţi. 2 puncte
2. Deşi nu se înnoptase, pe cer apăru deja prima stea. 2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

3. învăţătorul, premiase. 2 puncte
4. „tatăl meu era posomorât". 4 puncte
5. „tatăl meu" – adjectiv pronominal posesiv, persoana I; „n-aş fi meritat" – verb, persoana I. 4 puncte
6. Perspectivă „odată cu", narator intradiegetic. 4 puncte
7. Interogaţiile retorice au rolul de a evidenţia frământările personajului, nevoia de a primi confirmarea că merită să fie premiant, că are capacităţile intelectuale necesare să-şi continue studiile. 4 puncte
8. „avertismente tulburi" – epitet ce sugerează starea de nesiguranţă, temerile tatălui în ceea ce priveşte viitorul fiului său; „steaua mea" – metaforă ce semnifică destinul, norocul copilului. 4 puncte
9. Secvenţa citată transmite nedumerirea, starea de confuzie în care se află personajul. Lipsa de încredere în forţele proprii este generată de discrepanţa dintre imaginea creată în sânul familiei, aceea de „bleg", şi imaginea altora despre dânsul, mai exact a unui fost învăţător care îl premiase, considerându-l capabil să-şi continue studiile. 4 puncte

54. Text suport: George Călinescu – *Enigma Otiliei*

1. Mulţimea clocotea de indignare. Ciorba clocotea, răspândind o aromă plăcută. 2 puncte
2. **idealuri** – ţeluri; **suspectată** – bănuită. 2 puncte
3. „perfecţionat"; „finalitate". 2 puncte
4. Virgula marchează raportul de coordonare între două părţi de propoziţie identice. 4 puncte
5. Perspectiva narativă „dindărăt", narator extradiegetic. 4 puncte
6. „intelectuală blazată" – epitet ce sugerează superioritatea Otiliei în raport cu cei din jurul ei; ea conştientizează acest aspect, ce o îndeamnă să adopte o atitudine de indiferenţă, de detaşare faţă de ceilalţi; „Otilia i se înfăţişase (...) ca un premiu" – comparaţia evidenţiază admiraţia nutrită de personajul masculin faţă de Otilia; fata este un trofeu râvnit, dar intangibil. 4 puncte
7. Verbele la modul condiţional-optativ exprimă dorinţa personajului de a o păstra pe Otilia numai pentru el şi, de asemenea, faptul că relaţia de iubire este condiţionată de capriciile fetei. 4 puncte
8. Fragmentul citat susţine ideea iubirii neîmpărtăşite pe care Felix o nutreşte faţă de Otilia. Câştigarea afecţiunii fetei implică întreaga energie a tânărului, cu atât mai mult cu cât acest scop pare foarte greu de atins. De asemenea se remarcă disponibilitatea băiatului de a-şi construi o carieră strălucită, de dragul Otiliei. 4 puncte
9. Trăsăturile de caracter ale Otiliei, identificate în acest fragment, sunt instabilitatea afectivă, firea enigmatică. Personajul feminin este o tânără

Scanned with OKEN Scanner

frumoasă, educată, dar scapă unei înţelegeri depline, întrucât faptele şi atitudinile sale sunt contradictorii. 4 puncte

55. Text suport: Liviu Rebreanu – *Ciuleandra*

1. **neliniște** – agitaţie; **să tortureze** – să chinuiască. 2 puncte
2. *a sta pe gânduri, a sta degeaba, a sta de pază, a sta la pat, a sta de veghe* etc. 2 puncte
3. Virgulele separă vorbirea directă de vorbirea indirectă (replica personajului, de intervenţia naratorului). 2 puncte
4. Punctele de suspensie semnifică starea de neliniște a personajului, cauzată de comportamentul inexplicabil al medicului. 4 puncte
5. naraţiunea şi dialogul. 4 puncte
6. perspectiva „dindărăt", narator extradiegetic, omniscient. 4 puncte
7. „răspundea instinctiv" – epitet ce sugerează starea particulară în care se află personajul, care, din cauza fricii şi a sentimentului de culpabilitate, reacţionează ca un automatism; „îi urmărea însă ochii, ca şi când i-ar fi fost frică să nu-i străpungă" – comparaţia semnifică încordarea, starea de pândă în care se află personajul; pe de-o parte, nu vrea să piardă niciun gest al medicului, dar, pe de altă parte, ar vrea să se sustragă întrebărilor incomode ce-i dau de înţeles că doctorul ştie adevărul despre fapta sa. 4 puncte
8. Puiu Faranga se simte urmărit, hărţuit, de medicul Ursu. Personajul are impresia că i se întinde o cursă, că atitudinea doctorului este o metodă torturantă prin care încearcă să-l facă să cedeze psihic şi să se autodemaşte. 4 puncte
9. Fragmentul demonstrează că relaţia dintre cele două personaje nu este relaţia firească doctor-pacient. Medicul pare mai de grabă un urmăritor, un organ de anchetă, preocupat să demaşte vinovăţia lui Faranga şi nu să-l trateze. Puiu se simte tensionat la fiecare întâlnire cu medicul, cu atât mai mult cu cât se dovedeşte incapabil să-i anticipeze strategia. 4 puncte

56. Text suport: Liviu Rebreanu – *Pădurea spânzuraţilor*

1. Sinonime contextuale: **cutreiera** – străbătea; **oftările** – suspinele. 2 puncte
2. Punctele de suspensie – semn de punctuaţie, marcând, la nivel stilistic, emoţia şi spaima personajului care pledează pentru cauza sa. 2 puncte
3. *A se lăsa pe tânjeală; a o lăsa baltă; a lăsa la vatră* etc. 2 puncte
4. Modul de expunere dominant: Descrierea/ Dialogul. 4 puncte
5. „Ochii"; „privirea". 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

6. Figuri de stil: – personificare: „oftările vântului" – are rolul de conferi expresivitate tabloului descris, care a căpătat trăsături omeneşti;
– comparaţie: „şerpui ca un scâncet de bolnav" – are rolul de a sublinia trăsăturile similare ale glasului personajului cu cele ale unui suferind, care şi-a pierdut chiar şi forţa de a-şi deplânge boala. 4 puncte
7. Imagine auditivă: „Şopti cu teamă". 4 puncte
8. Descrierea tabloului este dominată de simboluri cromatice contrastante, care corespund distincţiei dintre planul nediferenţiat al personajelor prezente („siluete negre") şi cel al destinului personajului principal („spânzurătoarea albea", „crucile albe"). 4 puncte
9. Apostol Bologa se distinge prin îndârjirea cu care îşi susţine cauza, în ciuda spaimei care l-a cuprins şi apelează la Divinitate, semn al unei religiozităţi aparte, pe care o opune imoralităţii muritorilor. 4 puncte

57. Text suport: Camil Petrescu – *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*

1. Sinonime contextuale: **cântărea** – analiza, măsura; **interes** – preocupare. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Cratima, în structura „nevastă-mea", este un semn de ortografie, care marchează rostirea împreună a două cuvinte aparţinând unor categorii morfologice diferite (substantiv şi adjectiv pronominal posesiv).
Exemple de cazuri când cratima devine semn de punctuaţie:
– între două numerale, pentru a exprima aproximarea: A mâncat două-trei prăjituri.
– între două cuvinte care arată limitele unei distanţe sau ale unui interval spaţial: Circulă pe autostrada Bucureşti-Piteşti. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
3. *A face cale-ntoarsă; a face curte; a face praf; a face din ţânţar armăsar.* (1 p. + 1 p.) 2 puncte
4. Perspectiva aparţine personajului-narator, care povesteşte o întâmplare al cărei protagonist este; lipsa omniscienţei din discurs; relatarea se face la persoana I singular; *„vision avec"* (în terminologia lui J. Pouillon)/ *„focalizare internă"* – conştiinţa unui subiect martor (în termenii lui G. Genette)/ *„tip actorial"* (după Lintvelt)/ naratorul ştie la fel de mult ca şi personajul (Todorov). 4 puncte
5. „o tigroaică vag domesticită, în care se deşteaptă pornirea atavică, atunci când, culcată cu capul pe pieptul dresorului şi-i linge mâna, dând de sânge, îl sfâşie pe imprudent". 4 puncte
6. Sintagme care denotă trăsături morale ale personajului feminin: „pasiunea cu care nevastă-mea discuta afacerile", „atenţia matură cu care cântărea totul". (2 p. + 2 p.) 4 puncte
7. Exemple de figuri de stil diferite:

Scanned with OKEN Scanner

Comparaţie complexă: „Ca o tigroaică vag domesticită (...), tot aşa aveam impresia că întâmplarea cu moştenirea trezise în femeia mea porniri care dormitau latent, din strămoşi, în ea."
Epitet: „(dormitau) latent". 4 puncte
8. Ultima frază a textului surprinde trăsăturile personajului feminin, prezentate din perspectiva subiectivă a soţului (cititorul nu are acces şi la punctul de vedere al Elei); comparaţia complexă pune în evidenţă viclenia, agresivitatea şi preocupările financiare ale acesteia. (4 puncte)
9. Ilustrarea a două caracteristici ale descrierii în fragmentul citat: utilizarea frecventă a unor expresii subiective ce servesc caracterizării directe a personajului feminin: „eu aveam toată încrederea în puterea mea" – pronume şi verbe la persoana I sg., precum şi adjective pronominale posesive; utilizarea figurilor de stil, consecinţă a perspectivei subiective asupra realităţii: „Ca o tigroaică vag domesticită (...), tot aşa aveam impresia că întâmplarea cu moştenirea trezise în femeia mea porniri care dormitau latent, din strămoşi, în ea." *(Ilustrarea corectă a celor două caracteristici ale descrierii: 4 p.; ilustrarea parţial corectă a celor două caracteristici ale descrierii: 2 p.; încercarea de ilustrare/ improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/ sau de punctuaţie şi ortografie: 1 p.)* (4 puncte)

58. Text suport: I.L. Caragiale – *La hanul lui Mânjoală*

1. Antonime: firavă; a dărâmat. (1 p.+ 1 p.) 2 puncte
2. Consecinţe ale utilizării cratimei în structura „s-o lase": evitarea hiatului; căderea vocalei *ă*; pronunţia împreună a două părţi de vorbire aparţinând unor categorii morfologice diferite (conjuncţie şi pronume). 2 puncte
3. Ex: *a pune capăt; a pune ţara la cale; a-şi pune pirostriile.* (1 p. + 1 p.) 2 puncte
4. Perspectiva aparţine unui narator care relatează întâmplări pentru adevărul cărora nu poate garanta – ambiguitate specifică categoriei fantasticului; lipsa omniscienţei din discurs. 4 puncte
5. Ex. de imagine auditivă: „Mânjoloaia începe să strige pe fereastră: hoţii!" 4 puncte
6. Mânjoloaia se impune ca o femeie dârză, vânjoasă („Zdravănă femeie!"), dar mai ales suspectată de legături cu forţele malefice („Unii o bănuiesc că o fi găsit vreo comoară... alţii, că umblă cu farmece."). (2 p. + 2 p.) 4 puncte
7. Figuri de stil: – comparaţia: „om cât un taur" (rol de a sublinia dimensiunile hiperbolice ale hoţului care a călcat moşia Mânjoloaiei);
– enumeraţia: „s-a plătit de datorii, a dres acaretul, a mai ridicat un grajd de piatră" (figură de stil a insistenţei, având rol în prezentarea detaliată a acţiunilor femeii). (2 p. + 2 p.) 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

8. Mărci ale oralităţii: prezenţa interjecţiei „iaca", a exclamaţiei iniţiale eliptice de predicat: „Zdravănă femeie!". Verbele la timpurile trecute ale indicativului (perfect compus – acţiune terminată: „a făcut", „a dres" şi la imperfect – existenţa: „era") sunt utilizate cu scopul de a rezuma viaţa eroinei după moartea soţului ei; verbele la timpul prezent pun în prim-plan cuvintele personajului feminin, dând impresia de simultaneitate cu momentul vorbirii („începe"). 4 puncte
9. Ilustrarea a două caracteristici ale descrierii în fragmentul citat: utilizarea frecventă a unor expresii subiective ce servesc caracterizării directe a personajului feminin: „Zdravănă femeie!" – exclamaţia retorică; utilizarea figurilor de stil, consecinţă a perspectivei ce stă sub semnul ambiguităţii care generează fantasticul: „ăl mai voinic, un om cât un taur, a ridicat toporul şi când a tras cu sete" – hiperbola, comparaţia. *(Ilustrarea corectă a celor două caracteristici ale descrierii: 4 p.; ilustrarea parţial corectă a celor două caracteristici ale descrierii: 2 p.; încercarea de ilustrare/ improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de punctuaţie şi ortografie: 1 p.)* 4 puncte

59. Text suport: Nicolae Steinhardt – *Jurnalul fericirii*

1. Exemple de antonime: **regăsit; să mă resemnez.** (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Linia de pauză – semn de punctuaţie – marchează în ultimul paragraf al textului introducerea unor explicaţii suplimentare, care nu sunt absolut necesare înţelegerii situaţiei, dar care completează, nuanţând textul. 2 puncte
3. *a avea ac de cojocul cuiva, a avea habar, a avea chef.* (1 p. + 1 p.) 2 puncte
4. Perspectiva aparţine personajului-narator, care povesteşte o întâmplare al cărei protagonist este (este un text memorialistic); lipsa omniscienţei din discurs; relatarea se face la persoana I singulare; *„vision avec"* (în terminologia lui J. Pouillon)/ *„focalizare internă"* – conştiinţa unui subiect martor (în termenii lui G. Genette)/ *„tip actorial"* (după Lintvelt)/ naratorul ştie la fel de mult ca şi personajul (Todorov). 4 puncte
5. Exemplu de imagine vizuală: „În faţetele cristalului sclipesc lumânările de pe masa festivă.". 4 puncte
6. „Ce-are a face dacă l-am spart sau nu?", „drăcovenia e că oricum aş suci-o, tot prins în capcană rămân". (2 p. + 2 p.) 4 puncte
7. Enumeraţia „(un îmbătrânit) în concesii şi cedări, în ruşinate mânii, în supărări groteşti" este o figură a insistenţei ce accentuează starea deplorabilă în care s-a aflat personajul, cu atât mai mult cu cât substantivele sunt însoţite de adjective cu rol de epitet.
Metafora „ceaţa deşertăciunii" sporeşte expresivitatea „spovedaniei", a

Scanned with OKEN Scanner

confesiunii, prin antiteza stabilită cu lumina cunoaşterii, a adevărului; repetiţia „Oricum aş face, sunt pierdut. Eşti pierdut, eşti pierdut..." potenţează starea în care se află personajul, care conştientizează acum dramatismul situaţiei. (2 p. + 2 p.) 4 puncte
8. Alternarea persoanei I cu persoana a II-a este justificată de trăirile personajului, care încearcă să se dedubleze, să se privească pe sine ca pe un altul pentru a se putea înţelege şi autoanaliza; „Oricum aş face, sunt pierdut. Eşti pierdut, eşti pierdut, mă leagănă duiosul balansoar al cedării şi oboselii... ". 4 puncte
9. Fire analitică, personajul încearcă să se obiectiveze şi să îşi realizeze un portret cât mai apropiat de starea pe care o are, de încarcerat într-o temniţă aparent fără scăpare; deznădăjduit, acesta încearcă să găsească motivaţia plauzibilă pentru care se află acolo, încercând o comparaţie cu ceilalţi: „Oare nu-s un mânjit, un ratat, un îmbătrânit în concesii şi cedări, în ruşinate mânii, în supărări groteşti, în zvâcniri de invidie, de mândrie sângerândă, de pofte mereu treze, satisfăcute dar niciodată măreţ şi pe deplin, mereu ciuntite...". Perioada de temniţă va însemna, însă, transformarea interioară a personajului, regăsirea lăuntrică şi, în cele din urmă, convertirea religioasă. 4 puncte

60. Text suport: Nicolae Steinhardt – *Jurnalul fericirii*

1. Exemplificarea câte unui omonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu: A pescuit un somn uriaş. A făcut o probă la costum. etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Prezentarea rolului virgulelor, de exemplu: desparte termenii unei repetiţii. Punctele de suspensie marchează o întrerupere a cursului vorbirii. *(Precizarea corectă a rolului virgulei şi al punctelor de suspensie: 2 p; precizarea parţial corectă, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p)* 2 puncte
3. Scrierea a două expresii/locuţiuni care să conţină substantivele **vorbă** şi **mână**, de exemplu: din vorbă în vorbă, cu dare de mână etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
4. Identificarea perspectivei narative în fragmentul citat, de exemplu perspectiva „avec" (cu): relatare la persoana I, naratorul implicat în acţiune, atitudine subiectivă etc. 4 puncte
5. Transcrierea unei imagini vizuale din textul citat: „Nu e o dezbatere, ci un ceremonial, un oratoriu unde fiecare îşi joacă rolul..." 4 puncte
6. Identificarea unei mărci a subiectivităţii, de exemplu verbe la persoana I, „Recunosc toţi vechii complotişti ai insurecţiei..." 4 puncte
7. Identificarea şi explicarea semnificaţiei a două figuri de stil diferite, de exemplu inversiunea „groasele volume". Plasarea adjectivului înaintea

Scanned with OKEN Scanner

substantivului are rolul de a accentua starea de derută, de a sugera o amenințare prin exacerbarea ideii de culpabilitate pe care documentele respective o potențează etc.
Enumerația „Și nici o probă materială, absolut nici una, nimic concret, un document, o armă, ceva..." sugerează ideea că actul de justiție în epoca respectivă, nu e decât o sinistră farsă, desfășurată fără scrupule etc. *(Identificarea și explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea și explicarea unei figuri de stil: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i preciza semnificațiile: 1 p.)* 4 puncte
8. Comentarea semnificației secvenței date, de exemplu: actul de justiție se desfășoară potrivit unui scenariu bine regizat pentru a-și atinge scopul, terorizarea opozanților regimului comunist etc. *(Comentarea corectă, nuanțată: 4 p.; comentarea parțială corectă: 2 p.; încercare de comentare, divagații și/sau improvizații, cu greșeli de exprimare și/sau de ortografie: 1 p)* 4 puncte
9. Ilustrarea corectă a trăsăturii morale, de exemplu *ipocrizia (ilustrarea argumentată: 4 p.; ilustrarea parțial corectă: 2 p.; încercare de a caracteriza, divagații și/sau improvizații, cu greșeli de exprimare și/sau de ortografie: 1 p)* 4 puncte

61. Text suport: Mihail Sadoveanu – *Poveștile de la Bradu Strâmb*

1. Menționarea a câte un sinonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu **învălmășiți** – amestecați; **călăuzește** – orientează. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Prezentarea rolul expresiv al punctelor de suspensie, de exemplu: sugerează reacția sufletească declanșată de revelația sosirii noului anotimp, una confuză, greu de definit prin prisma surprizei pe care o creează. *(Precizarea corectă, nuanțată a rolului expresiv: 2 p.; precizarea parțial corectă a rolului punctelor de suspensie, divagații și/sau improvizații, cu greșeli de exprimare și/sau de ortografie: 1 p.)* 2 puncte
3. Scrierea a două expresii/locuțiuni care să conțină verbul **a trece**, de exemplu: *a trece cu vederea, a trece în revistă* etc. 2 puncte
4. Identificarea corectă a temei în fragmentul citat, de exemplu: *natura*. 4 puncte
5. Transcrierea unei imagini vizuale, de exemplu: „Ușoare neguri dimineața, pe piscuri de brădeturi..." 4 puncte
6. Identificarea a două mărci ale subiectivității, de exemplu: adjectivul pronominal posesiv *meu*, verbe la persoana I: „am mai adaos" (2 p.+ 2 p.) 4 puncte
7. Identificarea și explicarea semnificației a două figuri de stil diferite, de exemplu: epitetul metaforic „o catastrofă simbolică și nesimțită"

Scanned with OKEN Scanner

sugerează trecerea de la lumina blândă, specifică zilelor de vară, la aspectul mohorât al zilelor de toamnă. Metafora „legea eternă care ne călăuzeşte" sugerează curgerea implacabilă a timpului care influenţează decisiv existenţa umană. *(Identificarea şi explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea şi explicarea unei figuri de stil: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte

8. Comentarea semnificaţiei secvenţei date, de exemplu scriitorul surprinde momentul trecerii de la un anotimp la altul, cu schimbări semnificative în planul naturii, în măsură să potenţeze variate sentimente şi stări sufleteşti, mai ales prin prisma conştientizării curgerii implacabile a timpului. *(Comentarea corectă, nuanţată: 4 p.; comentarea parţială corectă: 2 p.; încercare de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p)* 4 puncte

9. Ilustrarea a două caracteristici ale descrierii în fragmentul dat, de exemplu: se utilizează frecvent expresii care sugerează implicarea personală: „o catastrofă simbolică şi nesimţită...", „s-au ciocnit vârtejuri de vânturi contrare." Fiind o descriere de tip subiectiv, se folosesc frecvente figuri de stil: „amiezi înfocate", „nouri învălmăşiţi", enumeraţii: „amiezi înfocate, amurguri încununate rumân, înserări răcoroase". Se trece de la persoana a III-a singular la persoana I plural şi persoana I singular. *(Ilustrarea corectă a celor două caracteristici ale descrierii: 4 p.; ilustrarea parţial corectă a celor două caracteristici ale descrierii: 2 p; încercarea de a ilustra, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p)* 4 puncte

62. Text suport: Petru Dumitriu – *Cronică de familie*

1. Menţionarea a câte un sinonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu: **se prelingeau** – alunecau; **răzleţită** – izolată. (1 p. + 1 p.) 2 puncte

2. Prezentarea rolului apostrofului şi al virgulei, de exemplu: apostroful marchează lipsa întâmplătoare a consoanei l; virgula izolează o interjecţie. *(precizarea corectă a rolului apostrofului şi al virgulei: 2 p.; precizarea parţial corectă a apostrofului şi al virgulei, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 2 puncte

3. Scrierea a două expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **inimă**, de exemplu: *cu inimă bună*; *din inimă*. (1 p. + 1 p.) 2 puncte

4. Identificarea corectă a perspectivei narative, de exemplu: perspectiva dindărăt (par derrière): naratorul este extradiegetic, relatează la persoana a III-a, are o atitudine obiectivă, cunoaşte realitatea. 4 puncte

5. Transcrierea unei imagini vizuale, de exemplu: „Băltoacele ţâşneau în pânze galbene de apă sclipitoare..." 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

6. Selectarea corectă a celor două sintagme, de exemplu: „De o parte şi de alta a drumului, se ridicau pădurici dese..."; „Iar deasupra, într-un cer tulbure, se prelungeau dâre nesfârşite de nori sumbri." (2 p. + 2 p.) 4 puncte
7. Identificarea şi explicarea semnificaţiei a două figuri de stil diferite, de exemplu: enumeraţia „pădurici dese, perii scheletice, vinete" realizează imaginea unui peisaj de primăvară, dezolant, sugerând impresia de pustietate.
Epitetele „străină, ascuţită, spartă" au rolul de a evidenţia starea de derută a personajului. *(Identificarea şi explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea şi explicarea unei figuri de stil: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i preciza rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte
8. Comentarea semnificaţiei secvenţei date, de exemplu: în sufletul personajului se acumulează treptat o teribilă presiune care determină reacţii extreme, contradictorii, mai ales de furie pentru că şi-a trădat momentul de slăbiciune. *(Comentarea corectă, nuanţată: 4 p.; comentarea parţială corectă: 2 p.; încercarea de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte
9. Ilustrarea unei trăsături morale a personajului, identificată în fragmentul citat, de exemplu *orgoliul (ilustrarea corectă a trăsăturii morale: 4 p.; ilustrarea parţial a trăsăturii morale: 2 p.; încercarea de ilustrare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p)* 4 puncte

63. Text suport: Liviu Rebreanu – *Iţic Ştrul dezertor*

1. Menţionarea a câte un antonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu: **tăcut** – vorbăreţ; **înfricoşat** – îmbărbătat. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Prezentarea rolului liniei de dialog, de exemplu: introduce vorbirea unui personaj participant la dialog; semnul exclamării se foloseşte după un substantiv în cazul vocativ. *(Prezentarea corectă a rolului liniei de dialog şi a semnului exclamării: 2 p.; prezentarea parţial corectă, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 2 puncte
3. Scrierea a două expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **drum**: *a-şi face drum, drumul vieţii.* (1 p. + 1 p.) 2 puncte
4. Identificarea corectă a temei în fragmentul citat, de exemplu *războiul.* 4 puncte
5. Transcrierea unei imagini auditive din textul dat, de exemplu: „gloanţele ce pocneau în răstimpuri, rare ca nişte ţipete ascuţite...". 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

6. Identificarea celor două sintagme care sugerează dimensiunea spațială a tabloului, de exemplu: „...se porniră deodată la marginea pădurii de brazi"; „Cerul însă era mohorât și apăsător..." 4 puncte
7. Identificarea și explicarea semnificației a două figuri de stil diferite, de exemplu: „văzduhul posomorât", epitet ce sugerează o zi mohorâtă de iarnă; se realizează astfel acordul între exterior (aspectul naturii) și interior (stările sufletești ale personajelor).
„Un brad bătrân tresări înspăimântat" personificare prin intermediul căreia autorul transferă un aspect din natură în planul sufletesc: de fapt, „tresărirea înspăimântată" este a celor două personaje, în sufletul cărora tensiunea devine de nesuportat, iar reacțiile sunt violente etc. *(Identificarea și explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea și explicarea unei figuri de stil: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i preciza rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte
8. Comentarea semnificației secvenței date, de exemplu: fragmentul sugerează efectele cumplite ale oboselii acumulate de către cei doi soldați. Imaginea lor devine ireală; alterarea aceasta a aspectului exterior este în deplin acord cu momentul de maximă tensiune sufletească etc. *(Comentarea corectă, nuanțată: 4 p.; comentarea parțială corectă: 2 p.; încercarea de comentare, divagații și/sau improvizații, cu greșeli de exprimare și/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte
9. Ilustrarea rolului dialogului în fragmentul dat, de exemplu: evidențiază gândurile și sentimentele personajelor, asigurând un ritm rapid de desfășurare a evenimentelor. Dintre funcțiile atribuite în mod obișnuit acestui mod de expunere, evidente în acest text sunt cea de comunicare și cea de caracterizare. *(ilustrarea corectă a caracteristicilor dialogului: 4 p.; ilustrarea parțial corectă a caracteristicilor dialogului: 2 p; încercarea de a ilustra, divagații și/sau improvizații, cu greșeli de exprimare și/sau de ortografie: 1 p)* 4 puncte

64. Text suport: Liviu Rebreanu – *Culcușul*

1. Menționarea a câte un omonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu: L-a primit cu căldură. A plantat viță-de-vie. 2 puncte
2. Prezentarea rolului cratimei și al virgulei, de exemplu: cratima marchează rostirea împreună a două părți de vorbire diferite, pronumele personal *mi* și verbul copulativ *e*; virgula izolează o interjecție etc. 2 puncte
3. Scrierea a două expresii/locuțiuni care să conțină substantivul **gură**, de exemplu: *din gură în gură, bun de gură* etc. 2 puncte
4. Identificarea perspectivei narative în fragment, de exemplu: dindărăt (par derrière): naratorul este extradiegetic, relatează la persoana a III-a,

Scanned with OKEN Scanner

este obiectiv etc. 4 puncte
5. Transcrierea unei imagini vizuale din textul dat, de exemplu: „O beteală de aur a prins se bălăbănea sub albastrul lăptos al cerului..." 4 puncte
6. Identificarea a două sintagme care sugerează dimensiunea temporală, de exemplu: „Văzduhul clocotea de zăpuşeală". „Livezile dogorite de arşiţă..." 4 puncte
7. Identificarea şi explicarea semnificaţiei a două figuri de stil diferite, de exemplu: epitetul „mezeluri scofâlcite" sugerează calitatea îndoielnică a alimentelor, depreciate de căldura năprasnică a verii; comparaţia „grăbită parc-ar fi alungat-o tătarii" evidenţiază graba cu care mănâncă femeia, terorizată de gândul că ar putea să rămână flămândă etc. *(Identificarea şi explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea şi explicarea unei figuri de stil: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiei: 1 p.)* 4 puncte
8. Comentarea semnificaţiei secvenţei date, de exemplu: fragmentul pune în evidenţă starea materială precară a personajelor. Verbul „se zgâiau" sugerează aspectul deplorabil al vestimentaţiei lui Cântăreanu etc. *(comentarea corectă, nuanţată: 4 p.; comentarea parţial corectă: 2 p.; încercarea de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie:1 p.)* 4 puncte
9. Ilustrarea a unei trăsături de caracter în fragmentul dat, de exemplu: Didina este un personaj reprezentativ pentru mediul social sugerat de autor. Este vizibil deranjată de solicitarea lui Cântăreanu, dar se dovedeşte mereu prudentă, deşi îi poartă acestuia ranchiună nedisimulată etc. *(Ilustrarea corectă a trăsăturii de caracter: 4 p.; ilustrarea parţial corectă: 2 p.; încercarea de a ilustra, divagaţii şi/sau improvizaţii cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie:1 p.)* 4 puncte

65. Text suport: Al. Odobescu – *Pseudo-cynegeticos*

1. Menţionarea a câte unui antonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu: **blând** – aspru; **mâhnire** – încântare etc. 2 puncte
2. Prezentarea rolului cratimei, de exemplu: cratima marchează rostirea împreună a prepoziţiei *într* şi a articolului nehotărât *o* etc. 2 puncte
3. Scrierea a două expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **lume** de exemplu: *lumea de pe lume*; *pe lumea cealaltă* etc. 2 puncte
4. Identificarea perspectivei narative în fragment, de exemplu: dindărăt (par derrière): naratorul este extradiegetic, relatează la persoana a III-a, este obiectiv etc. 4 puncte
5. Transcrierea unei imagini vizuale din textul dat, de exemplu: „Mândru ca strălucitul soarelui la amiazi..." etc. 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

6. Identificarea a două sintagme care sugerează dimensiunea temporală, de exemplu: „În vremea de demult...", „pe când pruncul de trei zile îţi număra numai într-o clipă toate stelele de pe cer..." etc. 4 puncte
7. Identificarea şi explicarea semnificaţiei a două figuri de stil diferite, de exemplu: comparaţia „mândru ca strălucitul soarelui la amiazi" evidenţiază frumuseţea şi demnitatea feciorului de împărat, calităţi specifice eroului de basm. Sunt accentuate astfel trăsăturile supranaturale ale personajului. Epitetele om „pe deplin" şi voinic „cu temei" subliniază profilul moral al eroului dobândit în urma călătoriei iniţiatice: calităţile esenţiale sunt cele morale (deplin, integru) şi fizice etc. *(Identificarea şi explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea şi explicarea unei figuri de stil: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiei: 1 p.)* 4 puncte
8. Comentarea semnificaţiei secvenţei date, de exemplu: Împărăteasa este mâhnită la gândul despărţirii, dar înţelege că aceasta este singura modalitate pentru fiul ei de a-şi îndeplini destinul *(comentarea corectă, nuanţată 4 p.; comentarea parţial corectă: 2 p.; încercarea de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte
9. Ilustrarea a unei trăsături morale a împărătesei, de exemplu: Împărăteasa este o femeie devotată fiului său. Este în chip firesc mâhnită, dar are tăria de a-şi stăpâni pornirile sufleteşti, astfel încât fiul ei sa-şi urmeze calea firească etc. *(Ilustrarea corectă a trăsăturii de caracter şi motivarea acesteia, 4 p.; ilustrarea parţial corectă 2 p.; încercarea de a ilustra, divagaţii şi/sau improvizaţii cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte

66. Text suport: C. Negruzzi – *Scrisoarea IX. Fiziologia provinţialului*

1. Menţionarea a câte unui sinonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu: **curioasă** – neobişnuită; **nostimă** – hazlie etc. 2 puncte
2. Prezentarea rolului punctelor de suspensie, de exemplu: marchează o întrerupere a cursului vorbirii. 2 puncte
3. Scrierea a două expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **ochi**, de exemplu: *cu ochii în patru*; *a face cu ochiul* etc. 2 puncte
4. Identificarea perspectivei narative în fragment, de exemplu: perspectiva cu (avec): naratorul este şi personaj relatează la persoana I, este subiectiv etc. 4 puncte
5. Transcrierea unei imagini auditive din textul dat, de exemplu: „...de-l trânteşte liop! pe paveaua Iaşilor..." 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

6. Indicarea a două sintagme care sugerează dimensiunea morală a personajului, de exemplu: „provinţialul e fudul din născare"; „să ne ferim de întâlnirea lui, dacă nu vrem să ne asurzească" etc. 4 puncte
7. Identificarea şi explicarea semnificaţiei a două figuri de stil diferite, de exemplu: epitetele „curioasă, originală şi crohmolită" care determină substantivul „figura" subliniază anacronismul şi ciudăţenia personajului; enumeraţia „şuba de urs, arnăutul şi ciubucul" sugerează câteva trăsături ale personajului: este greoi, lipsit de maniere, fără gust, cu pretenţii ridicole de om de lume, lipsit de cultură etc. *(Identificarea şi explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea şi explicarea unei figuri de stil: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte
8. Comentarea semnificaţiei secvenţei date, de exemplu: fragmentul evidenţiază condiţia tragi-comică a personajului prin sublinierea contrastului dintre aparenţă (ce vrea să fie) şi esenţă, ceea ce este în realitate, un boiernaş de ţară, ignorat de toată lumea. *(Comentarea corectă, nuanţată: 4 p.; comentarea parţială corectă: 2 p.; încercare de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p)* 4 puncte
9. Motivarea folosirii descrierii în textul citat, de exemplu: descrierea presupune evidenţierea progresivă a trăsăturilor fizice şi morale, astfel încât, prin însumare, se conturează portretul personajului, dar şi atitudinea ironică a autorului etc. *(ilustrarea corectă a particularităţilor descrierii: 4 p.; ilustrarea parţial corectă a trăsăturilor: 2 p; încercarea de a motiva, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p)* 4 puncte

67. Text suport: Radu Popescu – *Istoria domnilor Ţărâi Rumâneşti*

1. Menţionarea a câte unui sinonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu: **întreagă** – deplină; **începător** – iniţiator etc. 2 puncte
2. Prezentarea rolului liniei de dialog şi a cratimei de exemplu: linia de dialog introduce vorbirea unui personaj; cratima marchează rostirea împreună a verbului *du* şi a pronumelui *te*. *(Prezentarea corectă, nuanţată a rolului: 2 p.; prezentarea parţial corectă, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 2 puncte
3. Scrierea a două expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **cap**, de exemplu: *a-şi face de cap, a da din cap* etc. 2 puncte
4. Identificarea corectă a perspectivei narative, de exemplu: perspectiva dindărăt (par derrière): naratorul este extradiegetic, relatează la persoana a III-a etc. 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

5. Transcrierea unei imagini vizuale, de exemplu: „s-au umflat şi au negrit tot trupu" etc. 4 puncte
6. Indicarea a două sintagme care sugerează dimensiunea temporală, de exemplu: „făcând măriia-sa într-un an şi jumătate al domniii măriii-sale..."; „prin mijlocul acestor vremi..." 4 puncte
7. Identificarea şi explicarea semnificaţiei a două figuri de stil diferite, de exemplu: antiteza bun/rău, concretizată la nivelul celor două părţi ale fragmentului are rolul de a realiza contrastul violent între cele două personaje, evidenţiind, în acelaşi timp, şi opţiunea fermă a autorului; epitetul dublu „rea şi groaznică", prin care se caracterizează moartea serdarului Barbu este menit să accentueze caracterul vindicativ al cronicarului, duşman înverşunat al adversarului domnitorului etc. *(Identificarea şi explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea şi explicarea unei figuri de stil: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i preciza rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte
8. Comentarea semnificaţiei secvenţei date, de exemplu: textul, cu evidente accente pamfletare, pune, în spirit cronicăresc, toate faptele sub semnul judecăţii divine; în consecinţă, cei răi sunt aspru, exemplar pedepsiţi pentru ca evenimentul să rămână în memoria colectivă etc. *(Comentarea corectă, nuanţată: 4 p.; comentarea parţială corectă: 2 p.; încercarea de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte
9. Motivarea prezenţei dialogului, în text, de exemplu: prin utilizarea acestui mod de expunere se justifică atitudinea autorului şi se accentuează dramatismul scenei. *(ilustrarea corectă a prezenţei dialogului în fragment: 4 p.; ilustrarea parţial corectă: 2 p.; încercarea de a ilustra, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte

68. Text suport: Fănuş Neagu – *Îngerul a strigat*

1. Menţionarea a câte unui antonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu: **să vândă** – să cumpere; **pornise** – venise. 2 puncte
2. Prezentarea rolului primelor două virgule, de exemplu: izolează de regent o apoziţie dezvoltată de termenul regent. 2 puncte
3. Scrierea a două expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **bani**, de exemplu: *Banii sunt ochii dracului*; *Banii nu aduc fericirea*. 2 puncte
4. Menţionarea modului de expunere predominant, de exemplu: naraţiunea; perspectiva narativă este obiectivă şi se realizează la persoana a III-a (din perspectiva naratorului omniscient şi omniprezent). 4 puncte
5. Transcrierea corectă a unei imagini auditive, de exemplu: „Scârţâitul osiilor se uni cu scârţâitul pietrişului, cu tropotul învălmăşit al copitelor."

Scanned with OKEN Scanner

Transcrierea corectă a unei imagini olfactive, de exemplu: „Mirosea a frunze putrede, a pământ şi a pelin". 4 puncte
6. Selectarea corectă a unei sintagme care sugerează dimensiunea spaţială a tabloului de natură, de exemplu: „de pe întinderea câmpiei." 4 puncte
7. Identificarea şi explicarea semnificaţiei a două figuri de stil, de exemplu: personificarea „scrâşnetul pietrişului" poate sugera o stare de spirit de nesiguranţă, izolare în spaţiul larg şi rece al câmpiei; epitetul „frunze putrede" evidenţiază un spaţiu al morţii, al frigului, al descompunerii. *(Identificarea şi explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea şi explicarea a unei figuri de stil: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a explica rolul expresiei: 1 p.)* 4 puncte
8. Comentarea semnificaţiei secvenţei date, de exemplu: fragmentul conţine o descriere a cadrului natural în care se desfăşoară acţiunea. Imaginile auditive şi olfactive sugerează o atmosferă rece, ostilă, parcă improprie vieţii. Prezenţa buruienilor uscate care se clatină în bătaia 'vântului „rece" amplifică sentimentul de dezolare, sentiment intensificat şi de imaginea olfactivă („mirosea a frunze putrede"). *(Comentarea corectă, nuanţată: 4 p.; comentarea parţial corectă: 2 p.; încercarea de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1p.)* 4 puncte
9. Evidenţierea a două trăsături de caracter ale personajului feminin Vetina, de exemplu: în caracterizare trebuie relevată ambiţia personajului feminin de a reuşi în demersul pe care l-a gândit în cel mai mic detaliu. Femeia este aspră şi raţională, adaptată la condiţiile de viaţă ale câmpiei. Este abilă („învârtise treburile ca să meargă ea să vândă") şi prevăzătoare. Pentru că lumea negustorilor îi este necunoscută, femeia îşi ia ajutor fratele cel mic, pentru a socoti banii. Mijloacele de caracterizare sunt predominant indirecte. *(Ilustrarea corectă a două trăsături de caracter: 4 p.; ilustrarea parţial corectă: 2 p.; încercarea de a ilustra, divagaţii şi/sau improvizaţii cu greşeli de exprimare şi / sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte

69. Text suport: Octav Dessila – *Iubim*

1. Menţionarea a câte unui sinonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu: **infinit** – nemărginit, **etern** – veşnic. 2 puncte
2. Prezentarea rolului cratimei, de exemplu: cratima marchează rostirea împreună a două părţi de vorbire diferite (verb şi pronume personal, formă neaccentuată). 2 puncte
3. Scrierea a două verbe/locuţiuni care să conţină verbul **a da**, de exemplu: *a da bir cu fugiţii*, *a da seama*. 2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

4. Cuvânt/sintagmă care sugerează o dimensiune temporală/spaţială, de exemplu: „vara", „în sală", „afară". 4 puncte
5. Transcrierea fragmentului prin care este definită şcoala, de exemplu: „Şcoala, instruirea pe porţii şi pe ore, cu dascăli roşi de rutină şi cu consilii profesorale înţepate de gută şi înecate de astm, e poate cea mai ridicolă operă a aşa-zisei civilizaţii". 4 puncte
6. Explicarea corectă a două figuri de stil diferite, de exemplu: enumeraţia „căldură, cântec, miasmă de floare, mângâiere de mâini nevăzute, chemare la dânsa", ca figură a insistenţei, accentuează atributele verii, sugerează atmosfera luminoasă, caldă, îmbietoare a verii, care devine adevărata stăpână a Universului; epitetul metaforic „profesori roşi de rutină" sugerează incapacitatea de adaptare la tinereţea şi nevoile studenţilor, spaima de a încălca dogmele, lipsa creativităţii, închistarea, incapacitatea de a comunica. *(Identificarea şi explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea şi explicarea a unei figuri de stil: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a explica rolul expresiei: 1 p.)* 4 puncte
7. Identificarea temei, de exemplu, rolul naturii în formarea personalităţii tinerilor sau relaţia omului cu natura. 4 puncte
8. Comentarea semnificaţiei fragmentului, de exemplu: profesorul sugerează elevilor că, în formarea sa, omul are nevoie de modele care să promoveze valorile şi legile acestora. Din perspectiva profesorului, modelele demne de urmat se găsesc în natură, în ritmurile existenţei de zi cu zi, în munca şi în perseverenţa furnicilor, în curăţenia şi ordinea albinelor. *(Comentarea corectă, nuanţată: 4 p.; comentarea parţial corectă: 2 p.; încercarea de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte
9. Conturarea portretului dascălului, de exemplu: profesorul se defineşte ca o fereastră larg deschisă spre lume, ca o discretă şi subtilă chemare spre cunoaştere profundă, dincolo de graniţele arbitrare ale orelor de curs. 4 puncte

70. Text suport: Mircea Nedelciu – *Aventuri într-o curte interioară*

1. Menţionarea a câte unui sinonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu: **menire** – chemare, misiune, rol, rost, sarcină; **mohorât** – sur, întunecat, înnorat. 2 puncte
2. Prezentarea rolului semnului exclamării, de exemplu: semnul exclamării are rolul de a exprima speranţa, dorinţa de evadare, dorinţa de aventură, optimismul. 2 puncte
3. Scrierea a două expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **drum**, de exemplu: *Pe-aci ţi-e drumul*, *A-şi vedea de drum* (1 p. + 1 p.) 2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

4. Identificarea temei fragmentului, de exemplu: natura. 4 puncte
5. Transcrierea din text a unei imagini vizuale, de exemplu: „buruienile arse de ger... linii negre şi triste, rămase deasupra albului strălucitor al zăpezii". 4 puncte
6. Selectarea din text a unei secvenţe care conţine un indice temporal, de exemplu: „era ... un tablou de iarnă". 4 puncte
7. Identificarea şi explicarea unei figuri de stil în textul dat, de exemplu: comparaţia personificatoare „salcâmii..., bătrâni ca nişte păsări de pradă" conturează o imagine vizuală cu rolul de a spori atmosfera rece, dezolantă, înspăimântătoare, morbidă a cadrului descris. *(Identificarea şi explicarea unei figuri de stil: 4 p.; identificarea unei figuri de stil, fără a explica rolul expresiei: 2 p.)* 4 puncte
8. Explicarea semnificaţiei expresiei indicate, de exemplu: structura „drumul spre nici o ţintă" sugerează starea de apăsare generată de cadrul ostil, neprielnic vieţii, îngheţat, static pe care şi cititorul îl percepe. 4 puncte
9. Menţionarea a două trăsături care să justifice faptul că textul este o descriere literară, de exemplu: descrierea prezentată în text este subiectivă. Realitatea este filtrată prin prisma scriitorului, oferind cititorului acces nu doar la aspectele cadrului natural descris. Pentru cititor, natura devine o stare de spirit, datorită figurilor de stil şi a imaginilor artistice utilizate. 4 puncte

71. Text suport: Gabriel Liiceanu – *Scrisori către fiul meu*

1. Exemple de sinonime: **savurând** – gustând, desfătându-se etc.; **comentarii** – explicaţii, glosă, analiză etc. 2 puncte
2. Mărci ale subiectivităţii: verbe la persoana I; pronume la persoana I (încercam, m-ai luat, mă amuza). 2 puncte
3. Expresii/locuţiuni: *a închide ochii, de ochii lumii, ochi pentru ochi, dinte pentru dinte.* 2 puncte
4. Exemplu: încărcătura afectivă a celui care este conştient de faptul că despărţirea este inevitabilă. 4 puncte
5. Perspectiva narativă: viziunea „împreună cu", narator-personaj, naraţiune la persoana I. 4 puncte
6. Ex. zâmbetul uimit al tatălui sugerează faptul că, bucuros şi fericit, a constatat cât de profundă, de complexă şi de minunată este relaţia cu fiul său. Atunci, tatăl a înţeles că, dincolo de cuvinte, în ciuda diferenţelor de vârstă, sunt două inimi care vibrează şi se sincronizează. 4 puncte
7. Consider că relaţia este frumoasă, bazată pe afectivitate şi respect. Tatăl, grijuliu şi neliniştit, ştie să respecte intimitatea tânărului şi îşi poate învinge pornirile de „mamă". Tânărul, fără cuvinte, se cuibăreşte alături de tată, în noaptea dinaintea plecării, vrând să-i spună că îi va duce

Scanned with OKEN Scanner

lipsa, pentru cine ştie cât timp. Naratorul descoperă frumuseţea şi profunzimea relaţiei stabilite între tată şi fiul plecat departe, precum şi nevoia amândurora de a-şi exprima afectivitatea pentru că orice cuvânt pare sărac prin mesaj pentru a transmite iubirea nespusă niciodată. 4 puncte
8. Epitet personificator „zâmbetu-i mic"; metaforă „încăperile inimii noastre". 4 puncte
9. Ex. amuză, surpriză, am simţit, angoasă, enervează etc. 4 puncte

72. Text suport: Gabriel Liiceanu – *Scrisori către fiul meu*

1. Ex. sinonime: **trudă** – muncă, chin, caznă etc.; **rupe** – frânge, sfâşie etc. 2 puncte
2. Ex. „Hai Gabriel, spunea, apucă-te de treabă" (interjecţie, verb la modul imperativ). 2 puncte
3. Ex. *a o rupe la fugă, a rupe prietenia, a rupe relaţiile* etc. 2 puncte
4. Viziunea „împreună cu", naraţiune la pers. I, narator personaj. 4 puncte
5. Ex. volum, pagină, literă, traduc. 4 puncte
6. Ex. „i se rupea inima"; îşi învăţa puiul. 4 puncte
7. Enunţul conţine convingerea că educaţia este cea mai mare avere a omului. 4 puncte
8. Consider că, naratorul personaj este convins acum, la vârsta maturităţii, că mama sa a ştiut să-l îndemne să preţuiască munca susţinută şi responsabilă. Satisfacţia lucrului bine făcut aduce după sine şi recompensă materială. 4 puncte
9. Exprimă uimirea, nedumerirea tânărului care nu ştie dacă are forţa de a duce la bun sfârşit proiectul propus. 4 puncte

73. Text suport: Petru Popescu – *Prins*

1. Ex. autor – Petru Popescu; narator omniscient, omniprezent; personaje – inginerul, Cici. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Repere spaţiale şi temporale: Bucureşti, Palatul Mogoşoaia, vara şi septembrie. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
3. Ex. *a sta pe gânduri, a sta ca pe ghimpi* etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
4. Ex. dialogul şi naraţiunea. 4 puncte
5. Ex. desfăşurarea acţiunii, conturarea conflictului exterior. 4 puncte
6. Ex. imagine vizuală: „lacul se umfla vânăt şi negru"; imagine auditivă: „stufuł fâşâia scârbos". 4 puncte
7. Linia de dialog marchează vorbirea directă; virgula delimitează subordonata condiţională de regenta sa; punctul pune în evidenţă finalul unei propoziţii enunţiative propriu-zise. 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

8. Este o relaţie tensionată datorită trăirilor contradictorii ale fetei. Nesiguranţa vine din trecut şi se datorează relaţiei inginerului cu prietena ei, Irina. 4 puncte
9. Inginerul îi sugerează prietenei sale că ar fi putut uita vechea iubire dacă ar fi renunţat să-i amintească adeseori despre acea aventură. 4 puncte

74. Text suport: Garabet Ibrăileanu – *Adela*

1. Prima virgulă delimitează o temporală de regenta ei; a doua virgulă marchează delimitarea unei explicaţii; punctul marchează finalul enunţului. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Mărcile subiectivităţii sunt verbe şi pronume la persoana I. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
3. Ex. pădure, copaci, stejari, câmp. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
4. Ex. **neant** – nefiinţă, inexistenţă, neunde; **şuier** – freamăt, vuiet, geamăt. 4 puncte
5. Ex. comparaţie „movila... ca o dihanie"; epitet dublu „dihanie diformă, misterioasă". 4 puncte
6. Viziunea „împreună cu", narator-personaj, naraţiune la persoana I; naratorul relatează evenimente trecute prin filtrul personal, unic. 4 puncte
7. Fragmentul este o descriere a Ozanei într-o frumoasă noapte înstelată. Coordonatele spaţiale sunt precizate (podul Ozanei, Hălăuca); figuri de stil diverse, epitete, personificări, enumeraţii, utilizarea frecventă a substantivelor şi adjectivelor realizează tabloul descriptiv. 4 puncte
8. Badea Vasile, vizitiul, cunoaşte foarte bine ţinutul Neamţului şi sălbăticiile drumului, chiar pe timp de noapte. Este un bătrân înţelept, ştie când să facă popas pentru odihna cailor dar şi pentru plăcerea lui. Se utilizează caracterizarea indirectă, prin prezentarea faptelor, de către naratorul personaj, dar şi prin limbaj („vizitiul suduie") şi gesturi, care reflectă atitudinea omului simplu, trecut prin viaţă. 4 puncte
9. Prezenţa personajelor şi utilizarea naraţiunii care se împleteşte cu dialogul. 4 puncte

75. Text suport: Camil Petrescu – *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*

1. Menţionarea unui sinonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu: **viu** – puternic, **se prăbuşesc** – cad. 2 puncte
2. Ilustrarea corectă a polisemiei, de exemplu: I-a tras o palmă. A tras la acel han. 2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

3. Scrierea corectă a două expresii/locuțiuni care să conțină verbul **a ține**, de exemplu: *a ține pasul, a ține de vorbă* etc. 2 puncte
4. Identificarea perspectivei narative în textul citat: perspectiva *împreună cu*, narațiunea la persoana I singular, personajul-narator prezintă o întâmplare la care este participant. 4 puncte
5. Transcrierea corectă a unei imagini vizuale, de exemplu: „câțiva oameni [...] albi de groază". 4 puncte
6. Selectarea a două mărci ale subiectivității, de exemplu: verb la persoana I singular („caut", „dau"), pronume personal de persoana I singular („eu"), adjectiv pronominal posesiv („meu"), dar mai ales forme verbale și pronominale de persoana I plural („ne retragem, tragem"). 4 puncte
7. Identificarea și explicarea a două figuri de stil diferite, de exemplu: „un schimb viu de răpăieli" – epitetul „viu" sugerează forța nebănuită a atacului, care îl surprinde pe erou; „e o schimbare de sus în jos, ca și când ar fi căzut tâmpla cerului" – comparația sugerează efectul pe care războiul îl are asupra întregului univers, om și natură în egală măsură (*identificarea și explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea și explicarea unei singure figuri de stil. 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte
8. Comentarea secvenței din text, de exemplu: imaginea demitizată a războiului, surprinderea unor reacții normale ale individului aflat într-o situație limită; dramatismul secvenței este susținut și de înșiruirea de verbe de mișcare; menționarea figurilor de stil, cum ar fi: enumerația, epitetul și precizarea valorii lor stilistice (*Comentarea corectă, nuanțată, prin reliefarea legăturii dintre idee și mijloacele artistice de realizare: 4 p.; comentarea parțial corectă sau fără sublinierea legăturii dintre idee și mijloacele artistice de realizare: 2 p.; încercarea de comentare, divagații și/sau improvizații, cu greșeli de exprimare și/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte
9. Ilustrarea corectă a unei trăsături a romanului subiectiv, de exemplu: perspectiva *împreună cu,* naratorul-personaj, relatarea la persoana I singular etc. 4 puncte

76. Text suport: Liviu Rebreanu – *Ion*

1. Menționarea unui sinonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu: **istovită** – obosită, **râvnea** – năzuia. 2 puncte
2. Ilustrarea corectă a polisemiei, de exemplu: A ieșit la plimbare. A ieșit primul la concurs. 2 puncte
3. Scrierea corectă a două expresii/locuțiuni care să conțină verbul **a simți**, de exemplu: *a simți un ghimpe la inimă, a simți pe propria piele.* 2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

4. Identificarea perspectivei narative în textul citat: perspectiva *dindărăt,* naratorul omniscient, care relatează la persoana a III-a singular. 4 puncte
5. Transcrierea corectă a unei imagini vizuale, de exemplu: „trupul negru al câmpurilor". 4 puncte
6. Identificarea şi explicarea a două figuri de stil diferite, de exemplu: „să le mângâie ca pe nişte ibovnice credincioase" şi „trupul negru al câmpurilor" – atât comparaţia, cât şi epitetul personificator, cromatic, insistă asupra modului în care eroul percepe întinderea nesfârşită de pământ, căreia îi atribuie însuşiri omeneşti (*identificarea şi explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea şi explicarea unei singure figuri de stil. 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte
7. Comentarea secvenţei din text, de exemplu: legătura deosebită dintre personaj şi pământ; sugestia verbului, la imperfect, „dorea", dar şi a celorlalte verbe, la modul conjunctiv – „să simtă", „să se agaţe", „să soarbă" etc. (*Comentarea corectă, nuanţată, prin reliefarea legăturii dintre idee şi mijloacele artistice de realizare: 4 p.; comentarea parţial corectă sau fără sublinierea legăturii dintre idee şi mijloacele artistice de realizare: 2 p.; încercarea de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte
8. Ilustrarea corectă a unei trăsături a romanului obiectiv, de exemplu: perspectiva *dindărăt,* tematica socială, naratorul omniscient, obiectiv etc. 4 puncte
9. Exprimarea opiniei, în numărul de rânduri indicat: de exemplu, fragmentul este sugestiv în ceea ce priveşte relaţia eroului cu pământul; acesta se simte „stăpân" al „moşiei", trăind stări de maximă fericire, subliniată şi de faptul că este îmbrăcat, într-un astfel de moment, „în straie de sărbătoare"; procedeul artistic fundamental este personificarea – „trupul negru al câmpurilor", „inima moşiei", „s-a dezbrăcat de zăpadă locul ca o fată frumoasă" etc. 4 puncte

77. Text suport: G. Călinescu – *Enigma Otiliei*

1. Menţionarea unui sinonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu: **vârstă** – etate, **arţăgos** – certăreţ. 2 puncte
2. Ilustrarea corectă a polisemiei, de exemplu: Seamănă cu tatăl său. Seamănă grâul împreună cu întreaga familie. 2 puncte
3. Scrierea corectă a două expresii/locuţiuni care să conţină verbul **a se juca**, de exemplu: *a se juca cu focul, a se juca cu nervii cuiva* etc. 2 puncte
4. Identificarea perspectivei narative în textul citat: perspectiva *dindărăt,* naratorul omniscient, care relatează la persoana a III-a singular. 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

5. Transcrierea corectă a unei imagini vizuale, de exemplu: „bluză de mătase neagră". 4 puncte
6. Identificarea şi explicarea a două figuri de stil diferite: „Faţa îi era gălbicioasă, gura cu buzele subţiri, acre, nasul încovoiat şi acut, obrajii brăzdaţi de câteva cute mari" – enumeraţie ce reţine cele mai importante aspecte fizionomice ale personajului şi „spuse ea arţăgos" – epitet ce subliniază caracterul eroinei (*identificarea şi explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea şi explicarea unei singure figuri de stil. 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte
7. Menţionarea a două trăsături ale romanului realist, de exemplu: tematică socială, tehnica detaliului semnificativ, relaţia individului cu mediul de viaţă, perspectiva narativă, naratorul omniscient etc. 4 puncte
8. Ilustrarea unei trăsături a personajului feminin, de exemplu: răutatea, trădată atât de fizionomie, cât şi de comportament. 4 puncte
9. Menţionarea a două argumente, de exemplu: prezenţa personajelor, a naratorului omniscient, a naraţiunii ca mod de expunere, împletită însă cu dialogul şi descrierea etc. 4 puncte

78. Text suport: Ion Creangă – *Povestea lui Harap-Alb*

1. Selectarea corectă a celor două regionalisme, de exemplu: „să bleşteşti" (din gură), „leac" etc. 2 puncte
2. Notarea corectă a expresiilor, de exemplu: *a-i spune în faţă, a-i spune vrute şi nevrute* etc. 2 puncte
3. Menţionarea corectă a două mărci ale oralităţii, de exemplu: prezenţa dialogului, a interjecţiilor, a construcţiilor în cazul vocativ etc. 2 puncte
4. Selectarea unei imagini auditive, de exemplu: „spânul face tranc! capacul pe gura fântânei". 4 puncte
5. Menţionarea modurilor de expunere: dialog, naraţiune. 4 puncte
6. Transcrierea corectă a fragmentului, de exemplu: „îi spune toate cu de-amănuntul, căci, dă, care om nu ţine la viaţă înainte de toate?" 4 puncte
7. Comentarea numelui protagonistului, de exemplu: construcţie oximoronică, neobişnuită, ce subliniază statutul eroului – robul alb (*Comentarea corectă, nuanţată: 4 p.; comentarea parţial corectă: 2 p.; încercarea de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte
8. Menţionarea corectă a unei trăsături de caracter, de exemplu: lipsa de experienţă, naivitatea etc. 4 puncte
9. Menţionarea a două trăsături ale basmului, de exemplu: tema – lupta dintre bine şi rău, motivul probelor – motiv specific etc. 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

79. Text suport: Ion Luca Caragiale – *O făclie de Paşte*

1. Exacerbare, paroxism; crucificată, pironită. 2 puncte
2. Marchează suspendarea unei secvenţe din comunicare, generată de spaima acută resimţită de protagonist, victimă a unui atac de panică transformat în coşmar. 2 puncte
3. Inima – organ vital (sens propriu); stomac (secundar, popular); inima carului (centru, mijloc – secundar), inima de aur (om bun, figurat). 2 puncte
4. Criză de conştiinţă, decădere psihică etc. 4 puncte
5. „imaginea sufletului lua nişte dimensii nemaiînchipuite" etc. 4 puncte
6. „Leiba simţi că i se sting toate puterile" etc. 4 puncte
7. Interogaţiile retorice sunt expresia unui suflet angoasat, care se zbuciumă în anticamera nebuniei: unele întrebări par să lase a se întrezări o şansă de scăpare, pentru ca, apoi, tot retoric să vină răspunsul. Scena evidenţiază tensiunea maximă pe care şi-o creează personajul, victimă temerilor înfiorătoare, rezultatul fiind fatal. 4 puncte
8. Obsedat de ideea întoarcerii şi a răzbunării lui Gheorghe, Zibal cade pradă unei treptate alienări, alimentate de un subconştient angoasat, care invadează conştientul şi modifică realul, prăbuşind mental personajul. Acesta abandonează lupta pentru supravieţuire, decăzând psihologic şi acceptându-şi inevitabila moarte-pedeapsă. 4 puncte
9. Este utilizată analiza psihologică în relevarea laturii obscure a psihicului uman; stilul sobru, impersonal, verosimilitatea faptelor şi a personajelor (naturalismul – generat de criza psihică a personajului, care atinge paroxismul nebuniei). 4 puncte

80. Text suport: Marin Preda – *Delirul*

1. Suspiciunea, presimţirea; a alintat, a cocoloşit. 2 puncte
2. Personajul Ştefan (Parizianu) se adresează celor trei fii ai lui Moromete, locul liniei de dialog fiind luat de ghilimele. 2 puncte
3. *a se da peste cap*, *a face cu cap* (un lucru), *a da din cap* (a saluta), *a-şi bate capul* (în soluţionarea unei probleme) etc. 2 puncte
4. Dramă familială: tatăl trădat de fiii săi. 4 puncte
5. „se uita (...) cu ochii cât cepele" 4 puncte
6. „Nu era mulţumit de feciorii lui". 4 puncte
7. Prezenţa stilului indirect liber şi a dialogului, a interjecţiei *bă* şi a verbelor la imperativ („Opreşte-te" etc.), a propoziţiilor interogative şi exclamative (majoritar retorice), a formelor populare („de-aia") etc. ca indici ai oralităţii confirmă intenţia autorului de a scrie în maniera vorbirii fruste a ţăranilor din Câmpia Dunării. 4 puncte
8. Ştefan Parizianu devine vocea lui Ilie Moromete, tatăl a cărui conştiinţă patriarhală fusese rănită de copii. Interogaţiile retorice surprind nu

Scanned with OKEN Scanner

atât gândurile nepotului Ştefan, cât ale bătrânului sosit în capitală, emoţionat de revederea cu fiii săi, dar nesigur de modul în care aceştia vor percepe tentativa tatălui de a-şi recupera feciorii din mediul degradant al oraşului. Sufletul întunecat al lui Ilie nu exprimă dorul, ci durerea înăbuşită trăită de tatăl trădat. 4 puncte
9. Genul epic: personajele participante la acţiune (complex caracterizate); moduri de expunere: naraţiunea, dialogul şi monologul; existenţa naratorului extradiegetic, ca voce auctorială etc. 4 puncte

81. Text suport: Mihai Eminescu – *Avatarii faraonului Tla*

1. Răsună, vui; batjocură, zeflemea. etc. 2 puncte
2. Elidarea vocalei „î"; reducerea numărului de silabe prin pronunţarea a două cuvinte într-unul singur; despărţirea a două părţi de vorbire diferite. 2 puncte
3. Umbra lui se vedea pe perete; A rămas o umbră din cel de odinioară; Faci umbră pământului în van; Umblă ca o umbră pe lângă tine etc. 2 puncte
4. Motivul umbrei, al zeiţei Isis, al oglinzii etc. 4 puncte
5. „Tabla se-nnegri" etc. 4 puncte
6. „zise regele întunecos". 4 puncte
7. Este invocată prezenţa zeiţei Isis prin intermediul oglinzii care dobândeşte funcţie oraculară, amintind de catoptromancie (ghicitul în oglindă). Succesiunea de interogaţii şi exclamaţii retorice exprimă dispreţul zeiţei Isis faţă de perisabilitatea naturii umane. 4 puncte
8. Resemnarea în faţa morţii inevitabile, atitudine sumbră, dorinţa de cunoaştere a adevărului asupra condiţiei umane, revoltă împotriva râsului cinic al zeiţei sunt stările prin care trece nefericitul rege Tla. 4 puncte
9. Personajul zeiţei Isis, invocat prin intermediul oglinzii, oglinda – obiect magic, fantastic de factură romantică, augmentate de statutul excepţional al personajului Tla, de evaziunea în spaţiul oriental, de motivul metempsihozei etc. 4 puncte

82. Text suport: Vasile Alecsandri – *Borsec*

1. Înconjurul, ocolul; caraghioase. 2 puncte
2. Este un substantiv propriu denumind o localitate renumită încă din sec. al XIX-lea ca staţiune celebră. 2 puncte
3. În text – adverb; substantiv – Noaptea vine pe furiş. 2 puncte
4. O descriere nostalgică, în manieră memorialistică, a unui loc pitoresc. 4 puncte
5. „îmi încreţeşte pielea". 4 puncte
6. „noaptea", „soţietatea Borsecului din vara trecută". 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

7. Personajul narator implică auditoriul în povestire, stârnindu-i curiozitatea într-un veritabil act de „captatio benevolentiae" (captarea atenției), în scopul participării active și afective a lectorului. 4 puncte
8. Borsecul este rememorat ca un loc pitoresc, plin de contraste, uluitor, dar si hilar; retrospectiv, emoțiile eului narator pendulează între „fiori răci" și delectare a privirii sau a spiritului, rămânând în amintirea contemplatorului său o sursă de stimulare a gândirii și a simțirii artistice. 4 puncte
9. Prezența naratorului-personaj; păstrarea legăturii cu auditorul și cititorul-receptor; oralitatea stilului; narațiunea la persoana I etc. 4 puncte

83. Text suport: Panait Istrati – *Nerantula*

1. Menționarea a câte unui sinonim contextual pentru cuvintele date, de exemplu: **necatadicsind** – nebinevoind, nevrând; **nedesăvârșită** – imperfectă, neterminată. 2 puncte
2. Prezentarea rolului virgulei, de exemplu: izolează substantivul în vocativ de propoziția incidentă. 2 puncte
3. Scrierea a două enunțuri în care substantivele **creier** și **inimă** să aibă sens conotativ, de exemplu: *Nu ai deloc creier dacă ai putut comite asta.* și *Ce inimă ai să mă alungi din viața ta?!* 2 puncte
4. Identificarea corectă a temei, de exemplu*: iubirea, fericirea.* 4 puncte
5. Transcrierea corectă a unei imagini cinetice, de exemplu: „care se mișca întocmai ca un pește în apa râului". 4 puncte
6. Selectarea unei sintagme care să sugereze o dimensiune temporală, de exemplu: „una din acele zile de august". 4 puncte
7. Explicarea rolului utilizării narațiunii la persoana întâi, de exemplu: creație subiectivă, în care naratorul se identifică textual cu unul dintre personaje, creându-i cititorului senzația verosimilității și generând participarea afectivă a acestuia la experiențele eului narator. 4 puncte
8. Comentarea semnificației artistice a monologului, de exemplu: personajul-narator trăiește o criză de beatitudine mistică, în care proslăvește „opera" divină, în sensul că i-a hărăzit simplei ființe umane (incapabile să recunoască sensul și perfecțiunea creației primordiale) simțirea plenară, sacră a iubirii, echivalată sinonimic în text „inimii"; este motivul pentru care cel care trăiește acum extazul dragostei cere iertare Creatorului pentru graba de a judeca, în defavoarea plăcerii de a simți, ceea ce determină concluzia, pe un relativ ton comic, că ar fi fost mai utile două inimi și niciun creier. 4 puncte
9. Ilustrarea caracteristicilor dialogului, ca mod de expunere: prezența locutorului și a interlocutorului, a substantivelor în vocativ, a propozițiilor interogative și exclamative, a celor incidente sau eliptice etc. 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

84. Text suport: Dimitrie Cantemir – *Divanul sau Gâlceava Înţeleptului cu Lumea sau Giudeţul Trupului cu Sufletul*

1. Menţionarea a câte unui sinonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu: **neputincioasă** – slabă, bolnavă; **fastuoase** – opulente, măreţe. 2 puncte
2. Precizarea rolului utilizării liniilor de pauză, de exemplu: în context subliniază părăsirea de către vorbitor a planului comunicării propriu-zise, prin apelul la un element de comentariu, marcat de adresarea directă (urarea făcută), care reprezintă sintactic o propoziţie incidentă. 2 puncte
3. Scrierea a două enunţuri care să evidenţieze polisemantismul substantivului **lume**, de exemplu: *A plecat în lumea largă* (unde a văzut cu ochii); *Eşti un băiat de lume* (sociabil); *Şi-a luat lumea-n cap şi dus a fost* (a plecat). 2 puncte
4. Identificarea corectă a temei fragmentului citat, de exemplu: condiţia omului în faţa morţii. 4 puncte
5. Transcrierea corectă a unei secvenţe care să conţină o repetiţie, de exemplu: „Gol ai ieşit din pântecele maicii tale, gol vei intra şi în pământ". 4 puncte
6. Selectarea corectă a unei sintagme care sugerează relaţia dintre cele două personaje, de exemplu: „Prietene, grea întrebare". 4 puncte
7. Explicarea titlului operei din care a fost extras citatul, de exemplu: Coordonate disjunctiv, substantivele *Divan – Dispută – Judecată* apar ca sinonime măcar parţiale, având sensul unei dezbateri de idei între două personaje, alegoric numite Înţeleptul, respectiv Lumea. Faptul că discuţia poartă conotaţia unei contradicţii de opinii este demonstrat de al doilea substantiv, Dispută (Gâlceavă, în original), şi, mai ales, de imaginarea celor doi conlocutori, Trupul şi Sufletul, se ştie, aflaţi cel mai adesea pe poziţii divergente în om. 4 puncte
8. Comentarea enunţului final, de exemplu: Enunţurile scrise cu caractere italice sună în text ca nişte sentinţe cărora omul nu li se poate sustrage. Axioma potrivit căreia „Unul este sfârşitul tuturor: moartea" zdrobeşte inocenţa celui care visează eternitatea, mai cu seamă desfătată în opulenţă materială. Ideea nu este nouă, apare din antichitate, se manifestă evident în Renaştere, şi cu vigoare neobosită apoi, la romantici. Moartea care uniformizează indivizii, ignorând statut social, contribuţie adusă omenirii sau nemernicie este o reluare a viziunii horaţiene, poetul antic exclamând odinioară: „Palida mors aequo pulsat" (Moartea cea palidă loveşte în mod egal). La fel şi Dimitrie Cantemir deplânge soarta efemeră a omului, dar îl îndeamnă să înţeleagă că morţii îi urmează „trăirea mai mult în altă

Scanned with OKEN Scanner

parte, nu știu unde", de aceea omul este îndemnat spre înțelepțirea sufletului și curățirea trupului. 4 puncte
9. Ilustrarea caracteristicilor care integrează fragmentul în estetica umanismului, de exemplu: Personalitate culturală erudită, Dimitrie Cantemir realizează, prin opera sa, tranziția dinspre umanismul estetic către ideologia iluministă a epocii. Fragmentul citat este elocvent pentru probarea fluxului de idei al vremii: din Antichitatea iubită de umaniști sunt preluate concepții precum cea a morții care egalizează oamenii în fața ei; înseși personajele, alegorizate, reprezintă un mod specific scrierilor antice, preluat cu sârg de către admiratorii umaniști. De altminteri, tonul didacticist, moralizator, filozofic susține atitudinea umaniștilor care știu ca „omul este măsura tuturor lucrurilor", deci de el depinde și înțelegerea acestora. Desigur, se adaugă felul de a scrie tipic limbii române din acele timpuri ale începutului, lesne recognoscibil lectorului modern. 4 puncte

85. Text suport: Barbu Ștefănescu-Delavrancea – *Apus de soare*

1. Sinonime: **dezordine**; **oștirea**, **armata**. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Virgula, semn de punctuație, marchează în structura indicată separarea apoziției explicative dezvoltate de substantivul propriu determinat. 2 puncte
3. *A văzut negru în fața ochilor* când și-a dat seama de greșeala făcută. 2 puncte
4. Tema (de factură romantică) este reprezentată de moștenirea tronului Moldovei în ultimele clipe de viață ale lui Ștefan. 4 puncte
5. ȘTEFAN: „Nu doamna aceea înfășurată în negru... Ea o să vie mai degrab' decât am dori-o." 4 puncte
6. Grupuri de cuvinte care reprezintă mărci ale adresării directe: „Cin' să vie, Măria ta?", „Măria Ta, să te odihnești!". (2 p. + 2 p.) 4 puncte
7. Indicațiile scenice din fragmentului dat oferă informații despre gesturile sau stările fiziologice ale personajelor: *(Suflă greu. Pipăie pe Maria și pe Oana.), (Se întinde în șira spinării. Face cruce.), (Sughiță.)* sau despre ceea ce se petrece în afara scenei, dar se face simțit la nivel auditiv și în spațiul de desfășurare în care evoluează personajele: *(S-aude: «Să trăiască domnul Bogdan»!)* 4 puncte
8. Pe lângă procedeul caracterizării personajului principal Ștefan cel Mare prin propriile acțiuni, fapte și vorbe, există în acest fragment năzuința romantică de a polariza întreaga atenție asupra unui erou excepțional, chintesență a patriotismului. Utilizarea întrebărilor retorice și a exclamațiilor sporesc dramatismul scenei. 4 puncte
9. existența replicilor, a indicațiilor scenice, structurarea textului în acte și scene etc. (2 p. + 2 p.) 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

86. Text suport: Vasile Alecsandri – *Sânziana şi Pepelea*

1. Sinonime: exagerată; suferă, îndură. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Virgula, semn de punctuaţie, marchează în structura „te-a păcălit, Tomo!" separarea substantivului în cazul vocativ „Tomo" de restul cuvintelor din enunţ. 2 puncte
3. L-*a băgat în boală* cu noile sale planuri. 2 puncte
4. Discuţia dintre Toma şi Macovei are ca temă precizarea unor elemente deosebite, din ţara lui Pârlea-vodă, menite să stârnească interesul lui Toma. 4 puncte
5. Replică rostită de Macovei pentru ilustrarea comicului de limbaj: „Boală de balamuc, care seacă toate simţirile şi învrăjbeşte fraţi cu fraţi." 4 puncte
6. Grupuri de cuvinte care reprezintă mărci ale adresării directe: „Tronc, Mărico!...", „ai sclintit-o, fata mea". (2 p. + 2 p.) 4 puncte
7. Indicaţia scenică a fragmentului dat („*Teatrul reprezintă o câmpie arsă de soare, în fund o pădure, în stânga o căsuţă între copaci uscaţi, în dreapta, spre fund, un lac.*") oferă informaţii cu privire la decorul care ar trebui să creeze, în reprezentarea pe scenă a piesei, cadrul spaţial. 4 puncte
8. Replica rostită de Macovei stârneşte râsul nu doar prin enumerarea unor personaje comice care populează această ţară, dar şi prin caracterizarea rimată a unora dintre ele. Astfel, Statu-Palmă-Barbă-Cot este cel care „fuge călare pe un iepure şchiop şi doarme într-un vârf de plop." Credibilitatea celui care relatează isprăvi din această lume este sporită de utilizarea adresării directe („oameni buni"). 4 puncte
9. existenţa replicilor, a indicaţiilor scenice, structurarea textului în acte şi scene etc. (2 p. + 2 p.) 4 puncte

87. Text suport: Vlad Zografi – *Creierul*

1. Menţionarea câte unui sinonim pentru termenii din text, de exemplu: **greşeală** – păcat, eroare; **silenţioasă** – liniştită, tăcută etc. 2 puncte
2. Prezentarea rolului semnului exclamării, de exemplu: semnul exclamării marchează sfârşitul unei propoziţii exclamative (exclamaţie retorică) şi evidenţiază atitudinea personajului în faţa perfecţiunii etc. 2 puncte
3. Scrierea a două expresii locuţiuni care să conţină cuvântul **loc**, de exemplu: *din loc în loc*, *a avea loc*, *a ţine locul cuiva* etc. 2 puncte
4. Identificarea temei din fragmentul dat, de exemplu:locul individului într-o lume imperfectă. 4 puncte
5. Transcrierea unei imagini auditive din text, de exemplu: „Fojgăiala", „Gălăgia". 4 puncte
6. Selectarea unei secvenţe care sugerează dimensiunea morală a personajului, de exemplu: „Mie nu-mi place deloc agitaţia". 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

7. Explicarea indicaţiilor scenice din fragmentul dat,de exemplu: Textul dintre paranteze (didascaliile) are menirea de a sugera schimbarea de atitudine a personajului. 4 puncte
8. Comentarea secvenţei din text, de exemplu: Filip vede universul perfect, creat pe principiul deplinei armonii, în timp ce omul, imperfect şi efemer, pare un accident care strică geometria lumii. 4 puncte
9. Ilustrarea a două caracteristici ale textului dramatic, de exemplu: prezenţa monologului dramatic, a didascaliilor, comunicarea cu spectatorul etc. 4 puncte

88. Text suport: Ion Băieşu – *Preşul*

1. Menţionarea a câte unui sinonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu: **matinală** – devreme, de dimineaţă etc., **să trăiască** – să convieţuiască, să locuiască etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Prezentarea rolului primei virgule, de exemplu: virgula, semn de punctuaţie, desparte substantivul în vocativ de restul propoziţiei *(Precizarea corectă, nuanţată, a rolului expresiv: 2 p.; precizarea parţial corectă a rolului virgulei, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau ortografie: 1 p.)* 2 puncte
3. Scrierea a două expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **somn**, de exemplu: *somn de veci, a nu avea somn, a-l fura somnul* etc. 2 puncte
4. Identificarea temei de discuţie dintre Filofteia şi Getuţa, de exemplu: inconvenientele inerente vieţii la bloc, traiul în comun etc. 4 puncte
5. Transcrierea unei imagini auditive din textul dat, de exemplu: „tu erai aseară când (*fluieră scurt*) fluierai?", „începuşi cu concertul". 4 puncte
6. Indicarea a două structuri caracteristice adresării directe/stilului direct, de exemplu: „Madam Filofteia, începuşi cu concertul...", „Da' ce, coană Getuţo, oi fi vrând să plâng" etc. 4 puncte
7. Identificarea şi explicarea indicaţiei scenice, de exemplu: evidenţiază atitudinea personajului. 4 puncte
8. Comentarea semnificaţiei secvenţei date, de exemplu: Femeie de serviciu la bloc, Filofteia îi răspunde Getuţei cu indignare, folosind neologisme, adeseori pronunţate greşit, în contrast cu tema derizorie, aspect ce evidenţiază comicul de limbaj etc. *(Comentarea corectă, nuanţată: 4 p.; comentarea parţial corectă: 2 p.; încercarea de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte
9. Ilustrarea a două caracteristici ale textului dramatic, în fragmentul dat, de exemplu: Textul este structurat în replici; modul de expunere este dialogul; prezenţa didascaliilor etc. *(ilustrarea corectă a celor două caracteristici ale textului dramatic: 4 p.; ilustrarea parţial corectă a celor două caracteristici ale textului dramatic: 2 p.; încercarea de a*

Scanned with OKEN Scanner

ilustra, divagaţii şi/sau improvizaţii cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.) 4 puncte

89. Text suport: Vasile Voiculescu – *Gimnastică sentimentală*

1. Menţionarea a câte unui sinonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu: **mădularele** – membre, organe, **lăsate în părăsire** – abandonate, neglijate etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Prezentarea rolului punctelor de suspensie, de exemplu: punctele de suspensie marchează nehotărârea, timiditatea personajului, încercarea acestuia de a se autoanaliza. *(Precizarea corectă, nuanţată, a rolului expresiv: 2 p.; precizarea parţial corectă a rolului punctelor de suspensie, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau ortografie: 1 p.)* 2 puncte
3. Scrierea a două expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **suflet**, de exemplu: *de suflet, cu sufletul la gură, cu trup şi suflet* etc. 2 puncte
4. Identificarea temei discuţiei din fragmentul dat, de exemplu: cei doi bărbaţi discută despre exersarea gimnasticii sentimentale; dacă nu există sentimente, acestea trebuie jucate, simulate. 4 puncte
5. Transcrierea unei imagini vizuale din textul dat, de exemplu: „de joc, cum se joacă pisica". 4 puncte
6. Selectarea a două sintagme care sugerează dimensiunea morală a personajului Moldavian, de exemplu: „Dacă nu ai prilej în lume, sau ca mine pe scenă, atunci în casă." (siguranţa de sine), „Aşa, de joc" (dorinţa de a experimenta, caracterul ludic). 4 puncte
7. Identificarea şi explicarea a două figuri de stil diferite, de exemplu: personificarea „Sufletul are şi el mădularele lui" este folosită în încercarea lui Moldavian de a explica necesitatea gimnasticii sentimentale; metafora „burtă la suflet" se referă la instalarea unei stări de blazare, de dezinteres pentru sine şi pentru ceilalţi etc. *(Identificarea şi explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea şi explicarea unei figuri de stil: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte
8. Comentarea semnificaţiei secvenţei date, de exemplu: În opinia lui Moldavian, gimnastica sentimentelor presupune mobilitate sufletească, posibilitatea de a simţi în mod real sau de a simula trăiri profunde etc. *(Comentarea corectă, nuanţată: 4 p.; comentarea parţial corectă: 2 p.; încercarea de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte
9. Ilustrarea a două caracteristici ale textului dramatic, în fragmentul dat, de exemplu: Textul este structurat în replici; modul de expunere este dialogul; prezenţa indicaţiilor scenice etc. *(ilustrarea corectă a celor*

Scanned with OKEN Scanner

două caracteristici ale textului dramatic: 4 p.; ilustrarea parţial corectă a celor două caracteristici ale textului dramatic: 2 p.; încercarea de a ilustra, divagaţii şi/sau improvizaţii cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.) 4 puncte

90. Text suport: Victor Eftimiu – *Cocoşul negru*

1. Menţionarea a câte unui sinonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu: **răzvrătit** – revoltat, răsculat; **a prăvălit** – a înfrânt, a izgonit, a prăbuşit etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Prezentarea rolului apostrofului, de exemplu: marchează căderea accidentală a vocalei *e*, motivată de măsura versurilor, sugerând, în acest caz, hotărârea personajului. *(Precizarea corectă, nuanţată, a rolului expresiv: 2 p.; precizarea parţial corectă a rolului punctelor de suspensie, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau ortografie: 1 p.)* 2 puncte
3. Scrierea a două expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **milă**, de exemplu: *a-şi plânge de milă, cu milă, de milă* etc. 2 puncte
4. Identificarea rolului indicaţiilor scenice cu care se deschide fragmentul dat, de exemplu: acestea fixează mişcarea scenică a personajului şi dau informaţii despre personaj, prin caracterizare directă etc. 4 puncte
5. Transcrierea unei imagini auditive din textul dat, de exemplu: „Cu trâmbiţe de-arama, cu trăsnete şi surle!" 4 puncte
6. Selectarea a două sintagme care sugerează statutul personajului, de exemplu: „sunt Dracul", „eu sunt răzvrătitul, sunt îngerul căzut". 4 puncte
7. Identificarea şi explicarea a două figuri de stil diferite, de exemplu: antiteza („Arhanghelul e dânsul – iar eu sunt Belzebuth") are rolul de a accentua statutul personajului; comparaţia „mai negru ca pământul" oferă o imagine convingătoare despre trăsăturile morale ale personajului. *(Identificarea şi explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea şi explicarea unei figuri de stil: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte
8. Comentarea semnificaţiei secvenţei date, de exemplu: Fraza reprezintă concluzia personajului, evidenţiind, o dată în plus, antiteza arhangheli – Belzebuth etc. *(Comentarea corectă, nuanţată: 4 p.; comentarea parţial corectă: 2 p.; încercarea de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte
9. Ilustrarea a două caracteristici ale textului dramatic, în fragmentul dat, de exemplu: Textul este un monolog dramatic, prezenţa didascaliilor etc. *(ilustrarea corectă a celor două caracteristici ale textului dramatic: 4 p.; ilustrarea parţial corectă a celor două caracteristici ale textului dramatic: 2 p.; încercarea de a ilustra, divagaţii şi/sau improvizaţii cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

91. Text suport: Vasile Voiculescu – *Pribeaga*

1. Menţionarea a câte unui sinonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu: **să încerc** – să supun unei probe, să testez; **arcurile** – resorturile etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Prezentarea rolului virgulei, de exemplu: marchează sugestiv apoziţia „devotamentul", explicaţia suplimentară a substantivului „iubirea". *(Precizarea corectă, nuanţată, a rolului expresiv: 2 p.; precizarea parţial corectă a rolului punctelor de suspensie, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau ortografie: 1 p.)* 2 puncte
3. Scrierea a două expresii/locuţiuni care să conţină verbul **a pune**, de exemplu: *a pune beţe în roate, a pune capăt, a-şi pune în minte* etc. 2 puncte
4. Identificarea temei discuţiei din fragmentul dat, de exemplu: cei doi discută despre intenţia Irinei de a-şi pune la încercare iubitul. 4 puncte
5. Transcrierea unei imagini vizuale din textul dat, de exemplu: „Celelalte [...] sunt zorzoane". 4 puncte
6. Selectarea a două structuri caracteristice adresării directe/stilului direct, de exemplu: „Moşule, ce crezi?", „Să nu faci asta cu Ion..." etc. 4 puncte
7. Identificarea şi explicarea semnificaţiei a două figuri de stil diferite, de exemplu: antiteza („S-o faci cu oamenii de la Curte, cu el niciodată") evidenţiază înţelepciunea lui Fotin, bun cunoscător al firii omeneşti; enumeraţia („eşti prea cinstită, prea inteligentă, cu mintea prea subţiată") prezintă calităţile Irinei: onestitatea, cultura, educaţia etc. *(Identificarea şi explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea şi explicarea unei figuri de stil: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte
8. Comentarea semnificaţiei secvenţei date, de exemplu: Fotin îl consideră pe Ion un om plin de calităţi, spre deosebire de curteni, pe care-i vede necinstiţi şi lipsiţi de demnitate. *(Comentarea corectă, nuanţată: 4 p.; comentarea parţial corectă: 2 p.; încercarea de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte
9. Ilustrarea a două caracteristici ale textului dramatic, în fragmentul dat, de exemplu: Textul este structurat în replici; modul de expunere este dialogul; conflictul dramatic etc. *(ilustrarea corectă a celor două caracteristici ale textului dramatic: 4 p.; ilustrarea parţial corectă a celor două caracteristici ale textului dramatic: 2 p.; încercarea de a ilustra, divagaţii şi/sau improvizaţii cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

92. Text suport: G.M. Zamfirescu – *Idolul şi Ion Anapoda*

1. Menţionarea a câte unui sinonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu: **panica** – tulburare, spaimă, **ai profanat** – ai tratat fără respect, ai pângărit, ai desconsiderat etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Prezentarea rolului semnului exclamării, de exemplu: marca sugestivă a stării de iritare de care este cuprinsă Stăvăroaia. *(Precizarea corectă, nuanţată, a rolului expresiv: 2 p.; precizarea parţial corectă a rolului punctelor de suspensie, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau ortografie: 1 p.)* 2 puncte
3. Scrierea a două expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **limbă**, de exemplu: *slobod la limbă, a trage de limbă, a prinde (la) limbă* etc. 2 puncte
4. Identificarea rolului indicaţiilor scenice legate de personajul Stăvăroaia, de exemplu: didascaliile, mod de caracterizare directă, specific textului dramatic, evidenţiază comportamentul acesteia faţă de chiriaş şi de servitoare: autoritară, solemnă şi plină de rigiditate etc. 4 puncte
5. Transcrierea unei imagini auditive din textul dat, de exemplu: „cu surdina la limbă, soro..." 4 puncte
6. Indicarea a două structuri caracteristice adresării directe/stilului direct, de exemplu: „Frumuşico", „Dar bine, dumneata mi-ai profanat". 4 puncte
7. Identificarea şi explicarea semnificaţiei a două figuri de stil diferite, de exemplu: metafora „cu surdina la limbă" indică atitudinea împăciuitoare a lui Ion, sinecdoca „toată lapoviţa pe covor" arată furia Stăvăroaiei, care consideră fapta lui Ion un adevărat cataclism etc. *(Identificarea şi explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea şi explicarea unei figuri de stil: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte
8. Comentarea semnificaţiei secvenţei date, de exemplu: Replica Stăvăroaiei este amuzantă, deoarece creează o disproporţie comică între tonul şi limbajul solemn şi greşeala neînsemnată a lui Ion etc. *(Comentarea corectă, nuanţată: 4 p.; comentarea parţial corectă: 2 p.; încercarea de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte
9. Ilustrarea a două caracteristici ale textului dramatic, în fragmentul dat, de exemplu: Textul este structurat în replici; prezenţa dialogului, conflictul dramatic, didascaliile. *(ilustrarea corectă a celor două caracteristici ale textului dramatic: 4 p.; ilustrarea parţial corectă a celor două caracteristici ale textului dramatic: 2 p.; încercarea de a ilustra, divagaţii şi/sau improvizaţii cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

93. Text suport: Mihail Sebastian – *Jocul de-a vacanţa*

1. Menţionarea a câte unui sinonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu: **loaial** – corect, cinstit, **mă înşel** – mă amăgesc, greşesc etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Prezentarea rolului virgulei, de exemplu: marchează sugestiv enumeraţia legată de schimbarea Corinei. *(Precizarea corectă, nuanţată, a rolului expresiv: 2 p.; precizarea parţial corectă a rolului punctelor de suspensie, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau ortografie: 1 p.)* 2 puncte
3. Scrierea a două expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **vorbă**, de exemplu: *din vorbă-n vorbă, fără vorbă, nici vorbă* etc. 2 puncte
4. Identificarea rolului indicaţiilor scenice în fragmentul dat, de exemplu: redau atitudinea meditativă a Corinei. 4 puncte
5. Transcrierea unei imagini auditive din textul dat, de exemplu: „am trăit într-un vacarm". 4 puncte
6. Indicarea a două structuri caracteristice adresării directe/stilului direct, de exemplu: „Da, dragul meu...", „fii loaial, Ştefan". 4 puncte
7. Identificarea şi explicarea a două figuri de stil diferite, de exemplu: enumeraţia „vacarmul meu personal, paşii mei, ...gesturile mele, paşii mei, mâinile mele" evidenţiază comportamentul exuberant al personajului; comparaţia „ca un pom plin de vrăbii" accentuează optimismul, tinereţea Corinei. *(Identificarea şi explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea şi explicarea unei figuri de stil: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte
8. Comentarea semnificaţiei secvenţei date, de exemplu: exprimarea sintetică a unui mod de existenţă care presupune risipă de gesturi, exuberanţă, sete de viaţă. *(Comentarea corectă, nuanţată: 4 p.; comentarea parţial corectă: 2 p.; încercarea de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte
9. Ilustrarea unei caracteristici a textului dramatic, în fragmentul dat, de exemplu: Textul este structurat în replici; modul de expunere este dialogul; prezenţa indicaţiilor scenice etc. *(ilustrarea corectă a caracteristicii textului dramatic: 4 p.; ilustrarea parţial corectă a celor două caracteristici ale textului dramatic: 2 p.; încercarea de a ilustra, divagaţii şi/sau improvizaţii cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte

94. Text suport: Mircea Ştefănescu – *Căruţa cu paiaţe*

1. Menţionarea a câte unui sinonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu: **rostim** – spunem, recităm, declamăm, **asuprit** – exploatat, umilit etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

2. Prezentarea rolului punctelor de suspensie, de exemplu: marcarea sugestivă a stării de aşteptare şi de încredere. *(Precizarea corectă, nuanţată, a rolului expresiv: 2 p.; precizarea parţial corectă a rolului punctelor de suspensie, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau ortografie: 1 p.)* 2 puncte
3. Scrierea a două expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **mână**, de exemplu: *cu dare de mână, a avea la mână, mână în mână* etc. 2 puncte
4. Identificarea temei monologului din fragmentul dat, de exemplu: încrederea în viitorul teatrului românesc. 4 puncte
5. Transcrierea unei imagini vizuale din textul dat, de exemplu: „coajă de zăpadă", „se va înălţa puiul ca un vultur". 4 puncte
6. Selectarea a două sintagme care sugerează devotamentul: „Îţi va fi foame şi nu vei mânca", „nu vei avea/Să te-ncălzeşti, decât inima" etc. 4 puncte
7. Identificarea şi explicarea a două figuri de stil diferite, de exemplu: epitetul „de zăpadă" creează imaginea imaculată, pură a începuturilor; comparaţia „ca un vultur" indică forţa cu care se va dezvolta teatrul românesc. *(Identificarea şi explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea şi explicarea unei figuri de stil: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte
8. Comentarea semnificaţiei secvenţei date, de exemplu: Personajul Bădia crede că greutăţile de orice fel pot fi depăşite prin dragostea profundă pentru teatru şi prin pasiunea de a juca. *(Comentarea corectă, nuanţată: 4 p.; comentarea parţial corectă: 2 p.; încercarea de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte
9. Ilustrarea unei caracteristici a textului dramatic, în fragmentul dat, de exemplu: Textul este structurat în replici; modul de expunere este monologul; prezenţa indicaţiilor scenice etc. *(ilustrarea corectă a unei caracteristici a textului dramatic: 4 p.; ilustrarea parţial corectă a caracteristicii textului dramatic: 2 p.; încercarea de a ilustra, divagaţii şi/sau improvizaţii cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte

95. Text suport: Horia Lovinescu – *Moartea unui artist*

1. Menţionarea a câte unui sinonim adecvat sensurilor din context ale cuvintelor date, de exemplu: **sâcâiţi** – necăjiţi, tracasaţi, agasaţi, **palpitul** – palpitaţie, tresărire, emoţie etc. (1 p. + 1 p.) 2 puncte
2. Prezentarea rolului semnului întrebării, de exemplu: încheie o propoziţie interogativă ce indică zbuciumul interior al lui Manole. *(Precizarea corectă, nuanţată, a rolului expresiv: 2 p.; precizarea parţial corectă a*

Scanned with OKEN Scanner

rolului punctelor de suspensie, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau ortografie: 1 p.) 2 puncte
3. Scrierea a două expresii/locuţiuni care să conţină substantivul **viaţă**, de exemplu: *de viaţă, pe viaţă şi pe moarte, cu preţul vieţii* etc. 2 puncte
4. Identificarea rolului indicaţiei scenice din fragmentul dat, de exemplu: marchează trăirile profunde ale lui Manole. 4 puncte
5. Transcrierea unei imagini vizuale din textul dat, de exemplu: „Ca o statuie într-un boschet". 4 puncte
6. Selectarea a două structuri care sugerează dorinţa de viaţă a lui Manole, de exemplu: „sunt foarte bine", „aud viaţa din tine". 4 puncte
7. Identificarea şi explicarea a două figuri de stil diferite, de exemplu: comparaţia „ca o statuie într-un boschet" exprimă perfecţiunea tinerei, dar şi aerul de mister pe care îl degajă; metafora „aud viaţa din tine" sugerează clocotul viu al existenţei pe care Manole şi-l doreşte cu ardoare. *(Identificarea şi explicarea a două figuri de stil distincte: 4 p.; identificarea şi explicarea unei figuri de stil: 2 p.; identificarea unei singure figuri de stil, fără a-i explica rolul expresiv: 1 p.)* 4 puncte
8. Comentarea semnificaţiei secvenţei date, de exemplu: Replica exprimă frumuseţea şi setea de viaţă elementare ale Cristinei, tinereţea în plină afirmare etc. *(Comentarea corectă, nuanţată: 4 p.; comentarea parţial corectă: 2 p.; încercarea de comentare, divagaţii şi/sau improvizaţii, cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte
9. Ilustrarea unei caracteristici a textului dramatic, în fragmentul dat, de exemplu: Textul este structurat în replici; modul de expunere este dialogul; prezenţa indicaţiilor scenice etc. *(ilustrarea corectă a unei caracteristici a textului dramatic: 4 p.; ilustrarea parţial corectă a caracteristicii textului dramatic: 2 p.; încercarea de a ilustra, divagaţii şi/sau improvizaţii cu greşeli de exprimare şi/sau de ortografie: 1 p.)* 4 puncte

96. Text suport: Marin Sorescu – *Vărul Shakespeare*

1. textura, alcătuirea; îmi displace, mă dezgustă. 2 puncte
2. stilistic – separă termenii unui enumeraţii, sintactic – este marcă a raportului de coordonare prin juxtapunere între elementele subiectului multiplu. 2 puncte
3. Eu vreau să spun o poveste (să narez); Nu vreau să o spun mamei (să pârăsc). Eu vreau să spun o poezie (să recit); Vreau să spun totul (să zic). 2 puncte
4. Viziunea artistică este una parodică, dramaturgul autoironizându-se prin prisma unei crize generate de lipsa inspiraţiei pe care o transferă celebrului său antecesor, „vărul Shakespeare". 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

5. „S-apară Hamlet, regele, ca umeraş/ Al umbrei". 4 puncte
6. „o cabină nenorocită de la Globul (...) Shakespeare stă pe un scăunel (...) Sorescu se plimbă prin încăpere." 4 puncte
7. Didascaliile – specifice operei dramatice – subliniază intervenţia directă a autorului în text, singura posibilă, prin care se indică stări emoţionale şi trăsături morale ale personajelor. 4 puncte
8. Autoironic, Shakespeare îşi deplânge treptata decădere a inspiraţiei, a talentului; îşi contestă calităţile de dramaturg, evident într-un stil parodic aparţinând lui Sorescu, autorul. Dramaturgul anulează barierele temporale, făcându-i contemporani şi rude („Vărul lui Shakespeare") pe Sorescu şi „divinul brit", care par a se completa, ajutorul literar venind din partea „modestului" Sorescu. În pofida parodiei, mitul genialităţii clasicului scriitor nu este ştirbit. Interiorul cabinetului, dezordonat, dar pitoresc şi boem, este în concordanţă cu figurile nonconformiste ale celor doi artişti. 4 puncte
9. Autorul devine personaj, iar parodierea actului creaţiei ascunde travaliul artistic, surprins prin ego-ul său literar, personajul Shakespeare-Sorescu. Ca în teatrul lui Pirandello, dramaturgul îşi caută personajele, iar personajele-autorul. În finalul piesei va muri Shakespeare-omul, dar va învia creatorul, nemuritor prin creaţia sa. 4 puncte

97. Text suport: Vasile Alecsandri – *Cucoana Chiriţa în voiaj*

1. malacof, stacoşii etc. 2 puncte
2. Izolează un substantiv în vocativ. 2 puncte
3. *A face ochi, a da ochii peste cap, a trage cu ochiul, ochi pentru ochi şi dinte pentru dinte, a face ochi dulci* (cuiva), *a face din ochi* (cuiva). 2 puncte
4. Intenţia dramaturgului este aceea de a parodia emanciparea femeii care are o apariţie caraghioasă, dar amuzantă. 4 puncte
5. „Şi mie, precum videţi, îmi merge bine". 4 puncte
6. „mă mucezâsăm la ţară, la Bârzoieni..." 4 puncte
7. Tipurile de comic sunt o particularitate a comediei, V. Alecsandri, ca prim comediograf remarcabil, distingându-se prin cultivarea comicului de situaţie, dar mai ales a comicului de limbaj şi onomastic. Comicul de situaţie rezidă în imaginea ridicolă a Chiriţei, în comportamentul ei hilar; comicul de limbaj se constată în deformarea limbii române prin moldovenisme, elemente de jargon etc., exagerat folosite de Chiriţa care conturează un personaj ridicol, dar simpatic totodată. 4 puncte
8. Replica este menită să dea relief caracterologic personajului întruchipat de vestita Chiriţa, a cărei ambiţie de a fi altfel decât femeile din epoca sa

Scanned with OKEN Scanner

este nelimitată, preţul unei atitudini penibile, pe care ar fi trebuit să îl plătească, neinteresând-o. Personaj pitoresc prin temperamentul vulcanic şi prezenţa atipică imaginii femeii în vremurile respective, Chiriţa rămâne în galeria protagonistelor dramatice remarcabile ale teatrului românesc. 4 puncte
9. Structurarea textului în acte şi scene; prezenţa didascaliilor; dialogul – mod de expunere esenţial, caracterul scenic. 4 puncte

98. Text suport: Vasile Alecsandri – *Fântâna Blanduziei*

1. Menţionarea a câte unui antonim pentru cuvintele date, de exemplu: **celebră** – anodină, oarecare; **ivire** – dispariţie. 2 puncte
2. Prezentarea rolului utilizării semnelor de punctuaţie, de exemplu: marchează simultan o exclamaţie şi o interogaţie, ambele retorice, personajul fiind încântat de vocea tinerei, dar şi intrigat de identitatea acesteia. 2 puncte
3. Scrierea a două expresii care să conţină verbul **a cânta**, de exemplu: *a cânta în strună cuiva, a juca după cum i se cântă* etc. 2 puncte
4. Identificarea corectă a temei în fragmentul dat, de exemplu: *creaţia, femeia angelică, îndrăgostirea*. 4 puncte
5. Transcrierea corectă a unei imagini vizuale cromatice, de exemplu: „alba stâncă". 4 puncte
6. Selectarea corectă a unei sintagme care sugerează o dimensiune spaţială, de exemplu: „În ai Daciei munţi", „din Dacia Transalpină", „ca Hebe din Olimp". 4 puncte
7. Explicarea semnificaţiei artistice a simbolului *fântânii*, de exemplu: motiv literar antic, *fântâna* este simbolul inspiraţiei artistice care „izvorăşte" din cele mai lăuntrice lăcaşuri ale fiinţei creatorului, nectarul Fântânii Blanduzia fiind asociat cu o ambrozie sacră, menită să catalizeze actul poetic. Apa fântânii devine ulterior fluidul iubirii, atunci când Horaţiu va tresări la vederea tinerei dace, cele două esenţe divine contopindu-se. 4 puncte
8. Comentarea portretului realizat de Horaţiu Gettei, de exemplu: aflat în starea de transă poetică, Horaţiu nu poate decât sa fie inspirat o dată în plus la vederea Gettei, fiinţă lirică, al cărei glas şi a cărei apariţie îl răvăşesc; de altminteri, epitetul antepus („Poetică ivire"), precum şi comparaţia olimpiană evocă imaginea hieratică a tinerei. Exclamaţia retorică „Tablou încântător!" o surprinde pe tânără ca o creaţie a naturii divine, astfel încât identitatea (etnică) pare să nu mai aibă relevanţă. 4 puncte
9. Ilustrarea caracteristicilor care includ textul în literatura dramatică paşoptistă, de exemplu: dramă structurată clasic în acte şi scene, având

Scanned with OKEN Scanner

caracter versificat, textul este o evidentă pledoarie paşoptistă prin temele cultivate – istorie, natură, creaţie, iubire, în concordanţă cu romantismul epocii; totodată, opţiunea pentru protagonişti, aici Horaţiu, poet roman, şi Getta, nubila din Dacia Transalpină, conturează clar ideea reiterării modului în care s-a format poporul român; nu în cele din urmă, lexicul uşor arhaicizat, includerea versurilor patriotice cântate de tânăra dacă susţin curentul naţional-popular promovat de paşoptişti. 4 puncte

99. Text suport: Victor Eftimiu – *Înşir-te mărgărite*

1. Menţionarea a două arhaisme lexicale utilizate în text, de exemplu: *leac, taica, să vie*. 2 puncte
2. Prezentarea rolului utilizării punctelor de suspensie, de exemplu: marchează suspendarea unei secvenţe din comunicare, aici cu scopul de a sugera că bătrâna o face în mod voit pe neştiutoarea, dar inducând fetei ideea unui posibil ajutor, încurajând-o pe aceasta să i se confeseze. 2 puncte
3. Scrierea a două enunţuri care să evidenţieze polisemantismul cuvântului **noroc**, de exemplu: *Nu ai noroc la cărţi* (baftă); *Noroc la examen*! (succes); *Norocul şi-l face omul cu mâna lui.* (destinul). 2 puncte
4. Identificarea corectă a viziunii despre lume prezente în fragment, de exemplu: autorul cultivă în această scriere dramatică un cunoscut eres autohton, cel al zburătorului care tulbură simţirea unei tinere, concepţie prin care omul simplu explică naşterea sentimentului de dragoste. 4 puncte
5. Transcrierea corectă a unei secvenţe care să conţină o inversiune morfologică, de exemplu: „Spovedi-m-aş". 4 puncte
6. Selectarea corectă a unei sintagme care să sugereze o dimensiune temporală, de exemplu: „Cum de stai afară seara?". 4 puncte
7. Explicarea semnificaţiei prezenţei personajului întruchipat de Vrăjitoare, de exemplu: după cum o dovedeşte şi titlul, drama este o versificare a intrigii tipice unui basm popular, din registrul acestuia fiind împrumutat şi personajul aferent. Indubitabil, nota comună este intruziunea fantasticului, cum ar spune Mircea Eliade, dar apare şi trăsătura distinctivă: baba pare altruistă („babă bună"), iar nu un personaj grotesc şi terifiant, conform imaginarului basmic popular. 4 puncte
8. Comentarea invocării „zmeului zburător", în concordanţă cu stările tinerei, de exemplu: cu siguranţă, Vrăjitoarea nu este un trimis malefic, ci o voce a înţelepciunii, a experienţei, similară mai degrabă suratelor Comana ori Sorica, chemate de o altă protagonistă, Florica, suferind de aceeaşi boală (ca şi Sorina aici), în balada lui Heliade Rădulescu, *Zburătorul*. Daimon erotogen, zmeul zburător este o făptură fabuloasă, ale cărui atribute converg înspre neurastenizarea victimei, care suferă de

Scanned with OKEN Scanner

delir erotic oniric. Rareori, şi nu la V. Eftimiu, apare ca entitate malignă: după cum se vede, dar şi din cauza inocenţei fireşti vârstei, Sorina contracarează, parcă uşor ironic, temerile babei, care, de altfel, nici nu pronunţase cuvântul „zburător": „Nu fac nici un rău femeii/ Zburătorii, dimpotrivă". Foarte senzuală, Sorina, deja frământată de închipuirea unei viitoare iubiri, este în aşteptarea acesteia şi se pare că leacul dorit este tocmai întâlnirea cu mult contestatul Zburător. 4 puncte
9. Ilustrarea caracteristicilor speciei basm cultivate în acest fragment dramatic, de exemplu: având clar alură de poem, acest text dramatic versificat se foloseşte de „ingredientele" specifice basmului, vizibile de la titlul copiat ad litteram, până la personaje (Vrăjitoarea, Zburătorul, pentru că Sorina aparţine cert spaţiului cult) sau motive: este mezina care se împotriveşte dorinţei parentale. Baba apare în chip de personaj donator, contribuind la refacerea în final a echilibrului şi marcând în text fantasticul. 4 puncte

100. Text suport: Aurel Baranga - *Viaţa unei femei*

1. Menţionarea a două neologisme, de exemplu: *fidelă, fantezie, consimţământul, divulgă.* 2 puncte
2. Prezentarea rolului utilizării parantezelor, de exemplu: sunt o marcă a textului dramatic, semnalând inserarea didascaliilor prin care dramaturgul oferă indicaţii de regie. 2 puncte
3. Scrierea enunţurilor care ilustrează valori morfologice diferite ale cuvântului **perfect**, de exemplu: Ai lucrat *perfect* ecuaţia. (adverb); Impresionezi printr-un echilibru *perfect*. (adjectiv). 2 puncte
4. Identificarea corectă a viziunii despre lume în fragment, de exemplu: dramaturgul tratează în piesă ideea defulării prin creaţie a unei femei, în linia teatrului modern care se îndreaptă către investigarea sufletului feminin. 4 puncte
5. Transcrierea unei secvenţe care conţine o structură eliptică, de exemplu: „O piesă autobiografică." sau „Viaţa mea." 4 puncte
6. Selectarea unei sintagme care sugerează o aprobare, formulată interogativ retoric, de exemplu: „Cine îţi rezistă?". 4 puncte
7. Explicarea modului în care dramaturgul şi-a numit personajele, de exemplu: opţiunea pentru substantive comune, transformate în nume proprii definind două condiţii umane, psiho-socială şi artistică, denotă cvasigeneralitatea mesajului ai cărui purtători devin protagoniştii. În fapt, ei formează o singură unitate: Femeia aspirând să devină Autorul. 4 puncte
8. Comentarea semnificaţiei artistice a personajului întruchipat de Femeia, de exemplu: înseşi articulările enclitice ale substantivelor antroponime

Scanned with OKEN Scanner

sugerează esenţa personajelor: Unicitatea. Ea este Femeia care se află în curba descendentă a vieţii: a iubit, a fost iubită sau rănită, dar acum este singură. Entuziasmul, precipitarea acesteia sunt consecinţa unei idei salvatoare: poate din nou simţi fiorul vieţii, al dragostei (poate), dacă animă trecutul, aducându-l în prezent prin actul scrierii. Intervenţiile ei explozive nu păcălesc un cititor atent: sunt masca tristeţii care pare să-şi fi găsit remediul. Iar Autorul nu este altcineva decât dorinţa de a reuşi să activeze în ea latura creaţiei, menită să o elibereze de ratarea în care se zbate. Dramaturgul trasează subtil condiţia tragică a femeii, mai ales moderne: condamnarea la singurătate, dacă nu fizică, atunci afectivă. 4 puncte

9. Ilustrarea modernismului acestui text dramaturgic, de exemplu: faptul că tema piesei vizează destinul unei femei, tratat nu diegetic, ci filozofic şi psihologic, este primul argument. Eroina aminteşte de nordica Nora a lui Ibsen, de bovarismul lui Flaubert, în consecinţă, de o literatură europeană care plecase demult pe drumul sondării psihicului feminin. A. Baranga aduce în peisajul teatrului românesc acest subiect incitant, impresionând prin faptul că nu este Autorul Bărbat scriind despre Autorul Femeie: el renunţă la misoginismul tipic, substituindu-i-se real Femeii, pentru că a reuşit să o înţeleagă. 4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

universitasXXI

Lucrarea de față, realizată de cadre didactice meritorii din învățământul nostru preuniversitar, este o culegere de teste de tip I care se adresează, în mod special, candidaților la examenul de bacalaureat, dar și celorlalți elevi de liceu. Testele urmează structura formulată de Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare în Învățământul Preuniversitar și sunt elaborate în așa manieră încât să exploateze cât mai competent textul supus analizei.

ISBN 606-538-061-X

Scanned with OKEN Scanner